

בס"ד

קובץ כל ספרי ניקור

המובהקים

חלק י"ז

שער כללי

הו"ל בחמלת ה' עלי בזכות אבותי ורבותי הקדושים זי"ע

הק' שלום יהודה גראס, אבדק"ק האלמין יצ"ו

ספר א : בדיקות, סדר הניקור, לרש"י ז"ל עם הגהות מבעל העיטור, מנטובה. - 4 עמודים.

ספר ב : ספר ראומה, מדבר בצדקה רב האיכות בדיני שחיטה ובדיקה, מהרב נחשון מארץ בבל, ונתחברו עליו על הדף ב' ספרים, צפנת פענח וחזקת יד ממוהר"ר רבי יצחק עונקינירא זצ"ל. - 60 עמודים.

ספר ג : הלכות שחיטה ואו"ה לאלדד הדני, הנקרא ארץ ישראל, הלכותיו בהדורות שונות על פי כתבי-יד ודפוסים עתיקים עם מבוא והערות, מאת אברהם עפשטיין, פרעסבורג, תרנ"א. - 28 עמודים.

ספר ד : ספר ריב"ן, הלכות טריפות לריב"ן זצ"ל, הוא מכתב יד גאון קדמון רבינו יהודה ב"ר נתן זצ"ל, נ"י שנת תש"ג. - 14 עמודים.

ספר ה : ספר חוט המשולש, האחד: רבינו יהודה החסיד מבעלי התוספות על הלכות שחיטה. והשני הלכות שחיטה וטריפות להרז"ה, זצ"ל. - 33 עמודים.

ספר ו : ספר ל"ו שערים על טריפות הראיה, מאת גאון קדמון מבעלי התוספות רבינו אליעזר מגרמיזא זצ"ל, בעל מחבר ספר רוקח, ברוקלין שנת תש"א. - 26 עמודים.

ספר ז : ספר הלכות בדיקות הסכין ובדיקת הראיה לרבינו יונה גירונדי זצ"ל, ויען תרל"א. – 22 עמודים.

ספר ח : בולעטין וועד הכשרות ארגון מוקדש לתיקון מצב הכשרות באמצעים של בירור, חקירה ודרישה, התיעצות, הודעה, והצעה - חדש תשרי תש"נ לפ"ק. - עד מתי נחשה? מכתב א': על הבעיות הגדולות אצל השחיטה מרובאשקין. מכתב עדות ממשגיח חסיד חב"ד שכותב להגה"צ מהאלמין שליט"א, - ולהבית דין של חב"ד אודות הכשרות אצל רובאשקין. מכתב ב' - הכתב יד של משגיח חב"ד חשוב מאוד שמתאר את כל מצב הכשרות אצל רובאשקין בדיוק נפלא. – מכתב ג' מהגה"צ רבי יוסף יצחק זצ"ל שכתב לר' אברהם אהרן שי' רובאשקין. – 14 עמודים.

ספר ט : שאלות ותשובות מהגאון רבי יצחק לוי שו"ב בירושלים עיה"ק על השחיטה של רובאשקין, עם הרבה דוקאמענטען. - 21 עמודים.

ספר י : מכתב למערכת ישראל 613 – שחיטה של רובאשקין נבילה וטריפה חלב ודם – סיפור נורא והשגחה פרטית - השוויגער מזיווג שני של רובאשקין הודיעו לה בחלום כי רובאשקין מאכיל חלב ליהודים, היא חלמה שהכל בגלל הסבא והבן שמאכילים חלב לעם ישראל. הדבר כבר עלה שני קרבנות ל"ע, ומאכילים חלב הלאה ואין מפחדים כי כסף מטהר ממזרים. - הרב ווייסמאן בדין תורה עם הגה"צ ממארגארעטין שליט"א ונתגלה שהרב ממארגארעטין האכיל חלב לעם ישראל בשחיטת רובאשקין רח"ל. – 3 עמודים.

ספר יא : אכן נודע הדבר - יצא לאור על ידי תלמידי הרידב"ז על הירושלמי שנלחם להציל את הכשרות בשיקאגוי והקצבים יצאו נגדו בחרב ובחנית עם ספרים שלימים, וזה קונטרס קטן שענו להם על כל הטעראר שעשו. – 12 עמודים.

ספר יב : זבחו זבחי צדק שלש תשובות - בו יבואר ענין התקנה הקדומה המוזכרת בפוסקים והיה נהוג בכל תפוצות ישראל להצריך שני שובי"ם עומדים זה ע"ג זה רואים ומשגיחים שהוכשר כדת וכהלכה מתחלתו עד סופו, עם כל המסתעף להלכה ולמעשה, ברוקלין שנת תשל"ח. – 80 עמודים.

כֶּשֶׁם

בְּדִיקוֹת

שׁל מוֹדֵר יַעֲקֹב וַיִּיל
זֶל עַם־הַגְּהוֹת וּסְדֵר
הַבְּדִיקָה בַדְּרֹךְ קִצְרָה
עַם־דִּינֵי נִקְוֹר הַבֶּשֶׁר
לְרֵשׁׁי זֶלֶל וְהַגְּהוֹת
מִבְּעַל הַעֵטוֹר
זֶלֶל
פֶּה מִנְטוּבָה
כֶּשֶׁם וַעֲנֵי הַדָּר יוֹסֵף כֶּשֶׁר
יַעֲקֹב וְזֶל מַפְדּוּסָה

דין ניקור הבשר לרש"י וצ"ל עם הגהות מבעל העיטור ז"ל:

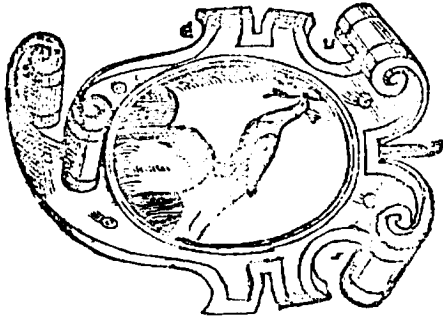
ביצד

מנקרין הבשר חולק את הראש ובפשיט
 קרום הבזוח ב' בא לו ה'נ"ה
 אצל הלשון ומוציא כמנהג שלשה ב' אופי סצלינו וצמתיו
 ה'נ"ס הופיין א' אחד סדמק כנגס'
 ב' קמת סרס הלסין בימינו ואחד
 מוניא מוט של דס משמאלו ואחד מאמצעיתו יורד
 ויורד לנגכנת נמקיס אצל הצואר ומוציא כמינו ג' הופיין
 שמיטה ומוניא מוט ב' אחד מצד זה ושנים מצד זה סמוך
 גידין לז' נדיון הסמוך לגררת: מפרק את החוות ובראש
 לכסר כ' כל אחד ואחד מוציא בהן גיד אחד
 שתחת הבשר סמוך לראשי ה'נ"ה
 הצלעו: ב'א לו אצל היד מוציא א' מלותי נטר אדום הסמוך
 מן הכתף ומפרידו מן הצלעות לכל מוס מוניא מוט של דס
 ובמקום החתך מוצא גיד עברה האומן מק' הס' עד קנתי:
 תותמו וסחטט אחריו עד ראש
 היד וחותר גם עיקרו שבצלעו וכן לכתף השנית והותרך
 ביד מלמעלה ומוציא משם גיד אדום ומדתו כמדת היד
 ועוד חותרך בהסמוך לעצם ומוציא משם גיד שני וכן ליד
 השנית: יורד אל הכסליו וקולף את קרומן ובב מוציא ה'
 הופיין: ג' מימין וב' משמאל של ימין מתחלק לשנים ושול
 שמאל מתחלק לשלשה תופשן ה'נ"ה:
 ימתכין להוציא את כלן י' יצאו כו"ל ללסי הניד כילן
 מוטבי ואם לאו והטט אהריהן: וכאמין סקנתן סמין
 בשר סבל

בשר המתנים מקלמו ומסור כל לכל כמון מלי לכסח
ונגורו ים ההלב אשר תחתיו **אמדין :**
משי גדלים ורחשד אשר על **א** שקרין לוכסו ואים
ולוטו עכס ראש החוטין וקולף **הגוללללללל :**
המתן כנתס כל העצמות אשר
מתנו ומסר תחתיו והותך כל ההלב אשר מסו המתנים
כל הכנתות עד האליה עם הגידן התפשין בווכחש
עד שמתה עם סכסר כליל אחריהן יפה ' כאלו אצל
ומקורו כנעשתי המותן וכסר האליה מוציא במטה חות
המתוס כליל : אחד ומרתחלק לשנים
ורחולך עד ב ורחולך עד ב
סופה וגורה פניה הרואין למט' עליון סוים
כל העצמות יורד אל הירך ומוציא ממנו סעשין על
עיקרו וענפו עם שכניותו ירך הססה
וכן לירך השנית נכנס אצל עד שמתוס סגכות עם
הני טיעים הלב קורעו ומוצי' ססלות וכל וקתור לכל פני
את הני ומוציא את החלב סלני לא כסר ולא סממית
המכסה את הקרב והחלב אשר על המסס וכות הטפות
החליות הקיבה וקולף את הכוליא וחלק אותה ומוצי'
לזכן שבה וכן לכוליא השנית ' הטהול קולף את קרובו
ומוציא את גידיו וכן הכעים קולף את קרומן ומשליך
שנאת האגים עם האמה כראש המעים והמעים
המכונים קולף הקרום שעליהן וכן שעל
החלחלת ומוציא הגיד שכצידה והשומן
שבין המעים והמעים הכרוכין
אינם ראויים לקדירה :
תם ונשלם

הם ונישלים מהגולה

לא אל עולם על יד ובשם

זיסה בלמך יעקב זל

מחברת פה מנחם

ראומה

מדבר בצדקה רבה איכות בריני שחיטה ובדיקה
נמצא ביד שר וגדול דון יוסף הנשיא יזיא חברו הרב הגדול
מהר"ר נחשון ז"ל בארץ שנער במדינת ארץ שנת הנה יום כא
הלא הוא כמוס סהום וחתום אין יוצא ואין בא ויצחק באמבא
ביאור לחיה הלא הוא החכם שלפונעלה כמהרר יצחק עונקנירא
נרו בהלו ועשה לובחונת פסים פירושים מיוסדים על ארניא בני
העין וגלה מבמני צפוני שמוני לבו ובקרבו ישים אור בו וכל
דברץ האמת והצדק צדקו יחדיו לשם ולתהלה לרברי
הרב הגדול הרמבם זל בחבור היד הגדולה
בא לירינו אנחנו המדפיסים ורצינו
להדפיסו לזכות את
הרבים

נדפס פה

קושטאנמינא

ביום ששי ראש חדש טבת שנת כי השקף ממרום קדשו

הספר ראומה נחשב לאחד הספרים הנדירים ביותר בעולם. יצא לאור ונדפס בקושטא בשנת שכ"ו ע"י הרב יצחק עונקנירא, שאף עטרו סביב בשני חיבורים. האחד בשם חזקת יד, בו משוה ומציין מקור לדין בספרי הרמב"ם. והשני בשם צפנת פענח, שבו פרושים וחדושים בדברי המחבר.

כפי הנדפס, שם המחבר הוא מוהר"ר נחשון מארץ בבל. ומטעם זה חלק מרושמי הדורות יחסוהו למר נחשון גאון בר מר צמח גאון, שהי' ריש מתיבתא בסורא עד שנת ד"א תרלב. אבל אין הצדקה לכך. ראשית משום שלא נזכר לא בשער הספר ולא בהקדמת הרב המהדיר רבי יצחק עונקנירא, הכינוי גאון. מלבד זאת, הן בשער הספר והן בהקדמת המחבר מצוין ששנת חתימת הספר שנת ה'נ"ה וכנראה הכונה לשנת ה' אלפים נה.

גם הרב יצחק עונקנירא נראה שנוטה ליחס את מהות החיבור, כספר נלוה לרמב"ם, מעין קיצור פסקי הרמב"ם בהל' איסור והיתר. ובתחילת חיבורו חזקת היד כותב בדרך אפשר, שכונת השם ראומה, קיצור המשפט „ראו משה המיימוני“

מהדיר הספר מוהר"ר יצחק עונקנירא הי' ידוע כבן ביתו של דון יוסף נשיא בקושטא וממנו קיבל את כתב היד ספר ראומה. מלבד חיבוריו הנרכחיים סביב לספר ראומה. ידועים שני ספרים אחרים ממנו. האחד בן פורת יוסף. תוכנו, ויכוח על עניני אמונה ודת שנערכו בין דון יוסף נשיא לחכם נוצרי. נדפס בקושטא בשנת של"ז. חיבור אחר ממנו הוא הספר איומה כנגדלות עניני מוסר בדרך משלים ומליצות. נדפס בקושטא, שנת שלו. ובברלין בשנת תס"א.

כל הזכויות שמורות

PRINTED IN ISRAEL

הקדמת הרב המחבר מוהרר נחשון זעל

בהנחל עליון בהלות גדולות
אורחות עקלקלות
בהגלות נגלות הכלולות שלולות
דרכי ציון אכלות ככל אלות
בהפרידו בנישם בית יעקב בקצפו
אפו חעפו וכלי מפצו וכרבצו
וארצו הריצו ולהצו כחצו ומתפצו
הפיעו בין כואב ועמון כמפיץ
קצח וכמון יצב גבולות עמו
וטוב טעמו ונאמו לנהי והי תאניה
ואניה אוי ואוניה והיה רק זועה
קול תרועה ושברים כסחנה העברי
למספר בני ישראל כפלי כפלים
הארץ רחבת ידים תאיה לעינים
וחמדה להשמעת אינים חטא
חמאה ירושלים והיתה למרכס כי
בלאה הארץ חסס כי חלקה עמו
בשנתו את טעמו למשכרו בוי
כזרי זוי מעגלי גלגלי גלי הימים
באימים קמים לחמים במככות
החפוכות והכטה אטר תכול היה
בכפו לסלאה הגיוני היום נהפך
לנחש וינס ספניו לולאה צבאות
הזחיר לנו שרע באר שנער כמרינ
ארד המהוללה כדבר וארמון
רקנים שבה מלאים תודה כרימון
עם האלה בני הם אשר נתן לי

הקדמת הצעיר המפרש יצחק עונקינירא

בנפול גורלי בכית מקדש מלך
שרוגדול בישראל דון יוסף הנשיא
ירה בהתאסף ראשו עם יחד על
השלחן המהור לפני השלחן אשר
לפני ה ממליץ יצא מתוק ומנבך
לחש מקרא משנה וכמדבר מתנה
ותרוך גלת הזהב והפרחים תחת
אחר השיחים כי כה משפטו לנעת
על כל דבר פה צח עודם מדברים
אמרים מאירים ודברים ברים ו
סיפורים כספירים ויבא השר
ידו בחקו ויחיא וזנה מגלת ספר
נחנת אמרי שפר בלואה ומשולא
נהלאה ונלאה חסמה ראוסה
סוקרה ומסגרת בצפוני מסוני מ
מכמני עניני דיני שחיטה ובריקת
מרברת חברה הרב מוהרר נחשון
במדינת ארך היקרה שנת הנה יום
בא לוצירה מסרה אליו זקן ונשוא
פנים כהיותם בארץ אויביהם
בגורת העליהם ויצו השר אליהם
יערכו לפניו פרושה מפיהם יצא
דין פסוק ולא דרשא יכוננו אל ו
האמת ומאין יצאויתגודרו כמשפט
זה אומר בכנה חה אומר בכנה
איש חרכו על ירכו ואני בעניי
כאילם לא אפתח פי וצפוני צופי
ישיפון

אלהים קמן שבבלם יקח כפלים
לתושיה יהפאר הרני ככז עזאי
כשוקי סכריה בבקר זרעם יפריחו
הערוב יחשפו זרועם וסדר זרעים
לא יסוף מזרעם שם החרש
והמסגר נועד באהל תורה באהל
כועד ופארת חכמת נפשם תארך
כנשים כאהל הבודך ומשכל
רעיוניהם אבות נזיקין הן ומשם
יפרדו חכמי חרשים והיו קרש
קדשים וסדר מהרות לא ישביתו
מטהרו נכעו מצפוניו כהעלומות
יוציאו אורו ישאלוני משפטי
מסכתא ומסכתא בקצור שמעתא
דיני מני מני תקל ופרשין חתום
תורה אמרת ה צרופה בעבור
סובה שתי אותותי אלה בקרבם
אור כס זכי השכל מוכתרים ב
בנכוסים מעושרים בתכסיסים
מתורעים ברעות וביחסים ותהי
ראשית מלאכתי ביום כב לארר
שני שנת הנה יוס בא לה דקה סן
הדקה כהלכות שמישה ובדיקה
אוספו אספה מגופה ביג נפה
ושבה ראומה כי לא ידעו מה איך
זככה ולא תועיל מלאכתי כי אם

ישיפון מר ואומר אשב כרד חארום
אכרו עשתונות ומענות כזונות
פונות מורשי לבבי הנשבר סגר
עליהם המדבר והנה יד שלחה
אלי הב הלב עשרה זהב ואשכפה
אהד קרוש יוסף ההלות כרבר
בצדקה ובלשון רכה קום ברך
ושבה שבייך קום בן אבינועם שא
נא קסתך ותלייך איך היוסקסתך
נסוג אחר צו לעטף לשתות מי
שיחור הלא איש אתה באשר
דברך שלטון וחכך כיון המזב יין
המשומר וקונדיטון פתח פיך יאודו
דבריך בעולם יצא לך כזונות
רתום מרככת צחות לשונך הרק
חנית וסגור למה נחבאת בפתתי
מורך לבב ודלתי שפתוך אהבת
סגור עורי עורי דבורה דברת שפה
ברורה תצא ספרתך כתיקה ועשך
מנרתקה רני רני השישה בעניני
שהישה ודיני בדיקה עד תרד ל
לעומקה ואקום כמצות הישר עלי
ואנשק ידיו אמונה ולבבי נודר
ככלונה מפני כבודו ויראתו הנכול
ובשחתי כאל עליון כילא יחדל
אביון

לכניי שיכתי ארבע מאות איש אתי נפשם בהם תחענן ברע חסר קמת
סלת חשו סנית ופנג אהבה כהענוגים ישגו וברוניים הברחיים רוחם יגתו
ואת רבי המתרוח מקרבם ידיתו זאת הכנותה לעיף הנדיו

ראומה

בשר

נאכל בשלש דרכים בתאוה בשחיטה בצאת נפשה ואם לחולים מותר לחתוך מבית הצואר ולא אכלו במליהה יפה ועליה וסימן בליל חמיץ יאכלו

זכנת עכנע להרוע

חזקת היד להרוע

בשר

נאכל בשלש דרכים בתאוה

בשחיטה דברי המחבר הם דברי הרב רמב"ם בחבורו היד הגדולה אשר עשה משה ודעת אחד להם לא נשו זה מזה כחוט השערה ואפשר שגם לזה קרא שם חבור זה 'ראומה' כלומר ראו משה המיכוני נוכף על טעמו בהקדמה וכו' שאם בתאוה בשחיטה הם דברי הרב שם בפרק א' מהלכות שחיטה מצות עשה שישחוט מי שירצה לאכול אמר עוד המחבר בצאת נפשה הם דברי הרב שם ואסור לאכול מן השחיט כל זמן שהיא מפורסת וכו' אכר עוד המחבר ולאכלו במליח יפה ועליה לא ידעתי מנא ליה ז"ה לדעת הרב שהרי הרב אכר בה"מ פ"ו השובר מפרקת בהמה קודם שהצא נפשה הרי הדם נבלע וכו' אלא כיצד יעשה יחתוך החתיכה ומלתיפה ואחר כך יבשל או יצלה אולי דעת אחרת דהיתה עמו גם כן אוכל לומר דכן דעת הרב דאם

בשר

נאכל הל' לכתני דבשר בריש

פרקין האשה נקנית האיש מקדש וכן בכמה דוכתי בריש מתני' אלא אית למיבאר דאיתני הבשר בהא הוה אמינא דשלש דרכים הללו אצטריכי לבשר בקר וצאן הוה דבשר דנהוג ודירוע ודינוכד בפסוק ונחת מה דלית כן בחיות השררה וכ"ש בעוף דלאו בשר אקרי אפי' לגבי דינא לקצת יחידי הדור ואם לחיות יעד ולעוף ה' השמים די להם בכמה חרב ומיני השלחים לכך הני בשד להשוותם יהר במצות עשה ומדקאמר ב בתאוה בשחיטה אוליפנא דשאני מצות עשה ז"ד לא חלה חובתה כי אם כשתתאוה הנפש לאכול ולישנא דקרא נקט כיתאוה נפשך וכו' ומדאכפל בצאת נפשה והיינו בשחיטה היינו בצאת נפשה הורה לן דאסיר למיכל סגרה אפילו נשחטה כל זמן דאית בדה חיותא כי נפש כל בשר דמו דהוא אי

צפנת פענח

ראומה

הזקת היד

אי משום דמא אי משום אבר סן החי ומדקאמר ואם לחולים מותר לתהוך אוליפנא דדוקא לחולים שרי להן למנקטימבית שבייתתחכף קודם פוק דכא דאיהו שפיר למעבר תילא

לבשולי מאי וכניחוד פשיש דבשיעוך זמן הכליחה המות אלא ע"כ אית למימר דלצלוי קא אתי ואצטריך מליחה יפדה וצליה כדעת דהסחבר וכטעמו

כדאמר ר' יצחק בר' אשיין פרק השוחט וכדריק ולא אכלו בכליחה יפה וצליה לדינא הוא דאתא לאסריה בבשולא ולחגיגיה בצליה דשאמי תתיבא זו מכל בשר מכל החי דנפקא כוליה דמא מבית צוארה ודאה עכידת איבריך איבריך ודי ליה בכליחה לבשולי ולצלוי אפי מליחה לא אצטריכו אבל הכא לית תילה בכליחה להוד ולא בצליה לחוד כדעת בעלי התוספתא בפרק השוחט וסימן בליל חמיץ הכונה מאכל חולה מליחה יפה צליה

מקום השחיטה מקום שחיי הבהמה תלויין בו ויזהר שלא יגע בתרבוץ ובשפוי ולא לכמה בפרצים ובראש כנף הריאה השמאלית ואם נגע בהם זו נבלה וזו מרפה וסימן לא אשאל ולא אנסה

מקום	השחיטה	מקום	השחיטה
למה לי כגו ליה בחד	השחיטה מקום שחיי הבהמה תלויין	השחיטה מקום שחיי הבהמה תלויין	השחיטה מקום שחיי הבהמה תלויין
ואנא ידענא דאיהו צוארה אלא אי	שם באמרו מקום השחיטה מן החי	הוא הצואר וקשיא לי ביתורין אלו	הוא הצואר וקשיא לי ביתורין אלו
תני מקום שחיי הבהמה לחוד הוה	מאי מן החי ומאי הוא הצואר הורע	אחר הדעה די ליה שיאמר מקום	מאי מן החי ומאי הוא הצואר הורע
אמינא כרס ודקיין או אתר לבא	השחיטה הצואר אלא שהכונת	השחיטה הצואר אלא שהכונת	השחיטה הצואר אלא שהכונת
דכבעו הוצאות חיים לכך תני מקום	מקום דשייך ביה הולכה	מקום דשייך ביה שחיטה ושהחיות	מקום דשייך ביה שחיטה ושהחיות
השחיטה כמקום דשייך ביה הולכה	והובאה ויאי תני מקום השחיטה	תלויין בו ואין מקום שימצאו כושניהם	תלויין בו ואין מקום שימצאו כושניהם
והובאה ויאי תני מקום השחיטה	לחוד דגוה אמינא מן הגדה יורה	יחד כי אם בצואר והוה שאמר הוא	יחד כי אם בצואר והוה שאמר הוא
לחוד דגוה אמינא מן הגדה יורה	ואורנאל לכך תני מקום שחיי הבהמה	הצואר אע"ה ויזהר שלא יגע	הצואר אע"ה ויזהר שלא יגע
ואורנאל לכך תני מקום שחיי הבהמה	תלויין ומדמונינו דדשו כקום שוב	בתרבוץ ובשפוי הם רבלי הרב שם	בתרבוץ ובשפוי הם רבלי הרב שם
תלויין ומדמונינו דדשו כקום שוב			

צפנת פענח

ראומה

חזקת הר

חשהו במקום ששח חשהו ומדקאמר ויזהר שלא יגע בתרנץ ובשפוי הם שני מקומות ידועים אצל דראש ותרנץ נקרא מקום שכשחותכין אותו רובץ החתיו כמות שהוא ואינו מתכווץ ושיעורו שתי אצבעות בבהמה גסה ודקה ובעוף כפי גדלו וקטנו ובקנה מקום הנקרא שפוי והוא מקום גבוה על הכובע והחת הכובע שבעת גדולה סוגרת ומסוגר בהקפה מה שאין כן בשאר השבעו שרצות בשר מאחד אותן באורך מלמעלה למטה ומתוך השבעת הגדולה לצד חוץ כלפי העורף צומחין תרין היטים מבשר שחסיי והגוף שלהם לבן ועלות למעלה נגד השפוי והשפוי נמוי על ראשי החיטין כטיף משקיף ושתי המזות

כיצד בחשט מתחלת דמקום שכשחותכין אותו מהכוח וכו' והוא מקום השחיטה בקנה משפוי כובע ולמטה וכו' שכונתו קודם שיהחיל הכובע לשפע ולעלות אע"ה עד ראש כנף הריאה השמאלית והיא כנת הרב שם באמרו עד ראש כנף הריאה התחתונה כשתכשוק הבהמה צוארה לרעות שהכונה השמאלית והיא ככריה הלשון חדה וכשפושטה לרעות יוצאה לתוך מה שאין כן בימינית שהיא ככפרגל עגל ונרחית לפניו עד הלב ולפי דעתו הדתונה כנף הבהמה ועליונה כשתמשוך הבהמה צארת לרעות כדעת אסתבר

ואם יסתפאם נגע בשפוי החיטין מנגד יוכיחו דאם נשאר דבר מה מהם לצד הראש הדבר ברור דלא נגע בשפוי ואם לאו הדבר ברור דנגע בשפוי לכן טוב לזהר לשחוט באמצע הצואר ואפי' כמסרק ואפי' כקלמוס ואפי' ב בני אדם בכ מקכות או ב בני אדם בסכין אתר איש מקצה ואיש מקצה ובדקאמר ולא למטה בפריצים ובראש כנף הריאה השמאלית הם שני המקומות אצל החזה כושט מקום שישעיר ופריץ ככרס ובקנה מקום שיע ראש כנף השמאלית כונחו בכה שאמר רבא תחתונה שהיא עליונה התחתונה כנף הבהמה שהיא עליונה שתולין בהמה בתולין ומדקאמר ענבלת חו טרפה הורה דאית אתר דתתשרף ואית אתר דתתנכל

וסימן לא אשאל ולא אנסה אה כנגד מקומות התחתונות אמ לא אשאל כלשון שאל מתחת וכנגד מקומות העליונות אמ ולא אנסה כלשון כנשואנס הרים ואעפי שהשם לא יתפעל לסיכנה הו דאת וכצינו בתורה ויאהל וכן לא בצקת

סימנים שנמשכו יותר מהראוי בין מיד השוחט שמשכן למעלה בין שהכה מח אנסה עצמה ושחט במקום הראוי ונמצאה במקום שאינו ראוי שם לספק משום נבל וסימן בעין יראו בשוב חצין

סימנים שנמשכו יותר מהראוי דה היא כונת הרב שם זל אנסה הבהם עצמה ומשכה צוארה הרבה וכו שאנס השחט את הסימנין ומשכן למעלה וקשיא לי טובא ביתורין אלו מאי הרבה מאי לטעלה די לו שיאמר אנסה הנהמה עצמה ו וכשכה צוארה או שאנס השוחט את הסימנין ומשכן ושחט אך יש להשיב שכונת הרב באמרו הרבה שכשכה צוארה יותר מהראוי או שאנס השחט את הסימנים ומשכן למעלה מהראוי להתפשט אעה ושחט במקום הראוי ונמצאת במקום שאינו ראוי הם דברי הרב שם ו ובנותם אתת שהדבר קרוב שבמקו הראוי שחט ומה שכעת לא נמצא במקום הראוי הוא מרבו ההכשכת שהחתך שב לאחור וזה שאמר הרב ספק נבלה דאי לא תימא הכי נבלה ודאית היא מאי ספק

סימנים שנמשכו יותר מהראוי וכו אוליפא מיניה שכל דבר הנמשך יתארך מה שיש בחקו להתארך וכל מה שמקובץ בכווצו אבל אם ימשיכהו יותר מהראוי בבח ויתר סיד הנמשך או יתחך לא די שלא יתארך מה שמקובץ בחלקו רק ישוב לאחור ויפתת כל מה שנמשך על חקו הנכוץ והנמה שאמר יש לספק משום נבלה כלומר יש צר להיות שהרי במקום הראוי שחט ומה שכעת לא נמצא במקום ראוי היתה חסבה שהחתך שב לאחור בכח הכושך או באונס הבחמה ויש צד לאסור דאין לדין לדון אלא כרה שעיניו עיני בשר רואות עד יבוא מורה צדק וסימן עין בעין יראו בשוכה ציון שבאותו הזמן תתרכה החבטה וידונו גם בעיקה שכל כמו בעין הראיה

סימנים חכשרן ברובן בין כבהמה בין בחיה שחיה כבהמה
 לענין שחיטה וכשף רובו של אחד כמוהו וסימן
 שוחט השור מכה איש

סימנים חכשרן ברובן בין
 בבהמה בין בחיה שחיה כבהמה
 וכן דברי המתברר היא כוונה הרב שם
 באמרו השחיטה המעולה שיתחכו
 שניהם לגמרי בין כבהמה בין בחיה
 בין בעוף שכונתו להזהירו על ה
 חיותר טוב שיתכון השוחט וכל
 הכשרן קאים ברובן וכוונת הרב באום
 לגמרי. להזהיר עוד עד שחיטת ה
 הורירין בעוף והו גמר על שניהם
 ראי לא תימא הכי דילושיאכר ה
 השחיטה המעולה שיתחכו שניהם
 ולפירוש זה קשיא לי דהרי הרב לא
 חלק בהמא בין נשחטו ווריריו ללא
 נשחטו ואית למיכר דהכא כדת
 חסידו לכדנודכן אמרו בפק רברכו
 הזהרו בוורידין כד יהודה וזה יובן
 באמרו השחיטה המעולה אבל הכ
 לדינא הוא ראמא ופסק הלכה
 כסתם משנה אע"ה ובעוף רובו של
 אחד כמוהו הם דברי הרב שם
 באמרו ואם שחט רוב אחד בעוף
 ורוב שנים בבהמה כשרה

סימנים חכשרן ברובן בין כבהם
 בין בחיה שחיה כבהמה
 מה לו לאכפולי לענין שחיטה אלא
 אתא דמלת אך סבעט בשחיטתו
 קמל רמיה כבהמה לענין שחיטה
 דוקא לענין שחיטה ברוב שנים ולא
 לענין אכיל דמלת אך ממעט החלב
 ובעוף שריליה בתר סימן אי משום
 דאתקש לדגים ואתקש להיות
 ולפטרו בלא כלום אי אפשר ואי
 משום דלימודו כרחוק שהעוף למד
 מציה והחיה כבהמה והכהמה
 כהפסוק ואם האכר הוא כללא
 בכוליה תלמורא דאין לומדין מן
 הנלמד ואין ילמוד העוף מהחיה
 הנלמדת אית למופר דכי האי גוונא
 לא מחקרין למד דאם החיה לטרה
 שחיטתה גם היא למרה אכילה בכל
 השערים הטמא והשהור יתדול בכוד
 בעל כום - ובעוף רובו של אחד
 כמוהו להכשרו כדריק להכשרו
 כגיה נליף דבריעבר שריליה
 ולכתחלה לא ער שישתט שניהם
 בבהמה חיה

תנו עד שישחוש את הוורידין שנמר יציאת הרם תלוי בוורידין ודרך בני אדם לצלותו שלם או לבשלו מה שאין כן בבהמה וחיה שכנתחין אותה נהחין נהחין אחר שהישתה וסימן שחוש השור ככה איש שאחר שחיטת הבהמה סכה איתה הקצב לככה נתחין . הילכך אילא נפקת דמא מהעוף הנשחט בשעת שחיטתה אינומן הראוי למיכל מינא דהרי דמיד ובלע בגידה עד ינתחנו לבל נתחיו - גם לפיזה הגרייס שדרך בני אדם לצלותם שלמים יש לשחוש גם את הוורידין

שלש דברים נאמרו בקנה נחתך לחצינסרק לאורכו נקב פחית מכאיסר בשרה וסימנולו שם בשלשה

<p>שלש דברים נאמרו דברי המתבר הם דברי הרב בפג מהש שחש העוף ושהה בו ועוד בפג קנה שהיה חצינסרק כ כלל הדברים דלא איכפת לן דאם נחתך חצי הקנה בין מידוי אדם בין מידוי שמים אעה נסרק לארכו הם דברי הרב בפג נסדקה לארכה אפי לא נשתיר במקום הראוי לשחיטה אלא כה שהוא למעלה ולמטה כ כשרה אעה נקב פחות מכאיסר הם דברי הרב נקבו נקבים שיש בהם חסרון כצטרפין לכאיסר וכו'</p>	<p>שלש דברים נאמרו בקנה בנות המתבר דאם נחתך עד הציו לרחכו בין מידוי אדם דרך שחיטה בין מידוי שמים מחמת הוליו או דאתא מביקנייא וכו' אם נסרק כלו לארכו כן הקצה אל ה הקצה ובלבר שלא יגע הסרק ל למקומות שאין השחיטה כועלת ב בהן וכן אם נקב פחות מכאיסר לא שנא נקב אחר רחב או נקבים רבים צרים שבה צטרפותם יכנס האיסר ודא נליף כדקאמר נקב סתם ו כדקאמר פחיו מכאיסר הורה לן דאית נקבים דאית בהון חסרון ויכול להסנו</p>
---	---

צפנת פענח

ראמח

חזקת היר

להצטרפות כניסת איסר ואית נקבין דלית בהון חסרון ודינס כחתך
הנזכר לשער עד חציו ודרך בדיקתן לקחת מחטין שיכנסו בחסרון לא ברחק
ולא בריח ואחר יאודקו וידוכבו אחת אל אחת בעינול ומסערין עינול כל
המחטין אם עולה לכאיסר וסימן ולו שם בשלשה ירצה שבשלש אלה יש
לבשר שמכשרות ואין חולק בזה

קנה שנפסק עד חציו ישתלם על החתך בין ל
למעלה בין למטה ובלבד שיכון לרבות ורין
וסימן אהרי רביס להטות

<p>קנה שנפסק עד חציו דברי המחבר הם דברי הרב בפ"א מה"ש קנה שהיה חציו פסוק ושחט על מקום החתך מעט ו השלימו לרוב וקשיא לי טובא חדא למה אמר מעט די לו ושחט ע על מקום החתך בין מעט ובין רב דהרי חציו פסוק הוא ואם להדושא הוא דאתא דבמעט סגי ליה לא לאכשורי וכל המרבה הרי זה משובח קשיא שנית מאי ז והשלימו לרוב הוא הוא המעט הוא הוא הרוב אבן בא להחזירו שגדקק היותר מעט שאפשר כדי שיתכשר בהשלמת רובו ועד לא וזח א"ע בין למעלה ובין למטה דברי המחבר היא כונת הרב במת שאמר בין שהה בחתך והשלימו לרוב בין ששחט במקום השלם ופגע בחתך שחיטתו כשרה</p>	<p>קנה שנפסק עד חציו ישתלם על החתך מאי שנא הכא דקתני נפסק לחני נחתך כדלעיל ואית למיסר דבנחתך א אתכלל נפסק ובנפסק לא אתכלל נחתך ומדחני הכא נפסק גלח ארעתין דבא לו מידי שמים לבד כעוכרא דהאי בר אוחא דהאי חיסא דנחתך כיד השוחט ושהר בו אית לן חשש אם מתורפא דסכינא בוע השחט ואנכיב וצריך למברקיה בעורו הלבן מבפנים אם אשתכח ביה קורט רם נבלה ולא דייק כאומרו מעט והשלימו לרוב המחבר היא כונת הרב במת שאמר בין שהה בחתך והשלימו לרוב בין ששחט במקום השלם ופגע בחתך שחיטתו כשרה</p>
---	--

בחלוקת אלו רבו המפרשים קצתם
 אמרו ששחם כקולמוס כקום השלם
 ופגע בחתך וקשיא לוי לפי פירוש זה
 ובסגנון זה לאו פגיעה היא כי אם
 גיעה הלל ונגע בחתך שנית דפירו
 זה אי אפשר משום לאימנע או בשע
 פגיעתו העמיק על החתך או לא
 אם לא העמיק לא עשה כלום
 אפי שחם לאורך כל הקנה דשיעור
 סיבובן בעינן וליכא ואם העמיק היא
 עצמה החלוקה האחרת ושנות דין
 בלי חרוש וקצתם אמרו שהחצי
 היה פגום למטה והחצי שלם מ
 מלמעלה ושחם השלם ופגע בחתך
 גם לפירוש זה קשיא מאימעט
 והשלמו לרוב שהרי נשלם כל ה
 הסימן אכניש להשיב שכונת הרב
 שהשלים הרוב המדוקרקה הוא ה
 המעט על החצי בין שהחוט השלם
 למעלה וחציו פתוח חוט למטה וחציו
 פגום בנתים באופן שכששחם החוט
 השלם אשר למעלה נשלם לחבו
 ובין שהחצי פגום למעלה וחציו ה
 השלם למטה שחוט כשרה על ח
 חוט וחסליק ותחית צדקו יחדו ה
 הנחמדים דעה אחר להם התרהי
 חרתי אלו יש מקום ברור לתורות ב

ולא שנא אם אשתכח נכח
 ודרך השחיטה או לכעלה ולכמה
 משום דהושט מתנועע בעורוהו
 אנה ואנה ומרדייק ישתלם על
 החתך אוליפנא רדוקא הכא בנרון
 זה רבא לו כידי שמים ישתלם על
 החתך במקומו מה דלית כן בנחתך
 דרך שחיטה ושהיה בו דהתם צריך
 לשחוט במקום אחר הקנה לברו לב
 שעמם אחר דנקל הוא לפגוע ב
 בושט אם ישחוט בשחוט ואולי כד
 אישתכח רמא בושט ישיאנו לבו
 דאהביד בזמנא הניינא שני
 לברוק ולשער החתך שמא כבר ה
 היה רוב הקנה ואין שהיה בעוף בקב
 כלל מה דלית כן בנרון דירן דהכא
 וכשם דראית לן לחוט שמא נקב ה
 הושט אית לן לחוט שמא אינקיב
 הקנה במקום אחר וקרוב הוא דאת
 מביקנייא והרי נבלה היא ואולי ב
 במקום נקב שחט ורא דדייק יתכוין
 לרבות דדיו הרי ב אזהרות אזהרת
 באמרו יתכוין לרבות שנית כאמרו
 דדיו הכונה לחק אזהרתו רשטא אית
 נקב קצין כל שהוא תחת הנפסק ב
 במקום השלם והרי הוא רוב וגרדת
 שנפסק ברובו נבלה וכשם דראית לן

צפנת בענח

ראומח

חזקת הויד

לחוש חלוקה הושט כד אירע ביד
 ספקא כף אית לן לחוש אקנה כד
 אירע בית ספקא זכרתי ימים
 מקדם מעשה שהיה בימי החסיד
 התכם השלם זקני זצל במקנשיאה
 להיותם בכית ישיבתם שואבי מים
 ממעיני ישועת הרב החסיד מוהרר
 יהודה ן שושן זצל ויהיה היום ברא
 איש אחד ובידו האי בר אחזא דאתא
 מכי קנייא חציו קנה פסוק ובני מ
 התיבתא כלם כאתר פסקו ש
 שישתמש על החתך ומגור דיקנה
 ולבדקה לושט דשמא נקב הוא ו
 והנה התכם השלם זקני זצל שלח
 ידואל הסכין והכניסו בחתך והוסיף
 עליו כחוש השערה ותולא ואחר כך
 התך הקלמב קצותיו והשתו באמצע

בתלכו דינו ולא מצאתי
 הצעקים שלמים הם אתנו והכללים
 אין מי שיכחישם מהנקבים פ
 מצטרפים אם יש חסרון לכאסר
 ואם לית חסרון לא גרע מתחך ו
 ויצטרף לרוב ומי יודע אם תחת ד
 הנפסק יהיה דבר מה נקב וכמה
 זכנין אמרי בתלמודא שמא במקום
 נקב שחש על הושט וכשם שיש לחו
 על מיעוט הושט יש לחוש על רוב
 הקנה רשעים הם זה ברובו זה ב
 במיעוטו הירא את דבר דה יים
 עצמו עד שידע לו שנשחטה כראוי
 בכל משפטי וכש בנין זה דררי
 הכשרו בפעט התוא לדעת ח
 הפוסקים ואין חולק

ותבר שפת השחוט אל שפתו וכלא את חללו דיו ואחר הדיחו במים ונמצא
 קורט דיו שקוע כנקב קטן אשר היה שם תחת השחוט ואלו היה משלים ש
 שחיטת הקנה היה שוחט במקום הנקב והרי היא נבלה מחיים אזקם עליו
 הרב כמהר יהודה ן שושן זצל ונשקו על ראשו והודו דבריו דברי אלהים חיים
 ואפשר שגם לדרך בריקה זו כוח המחבר באומר וריו ומדקאמר בין למעלה
 בין למטה מינה אוליפנא דתריין חלוקת הן האמת היא שהחציו הירא פגום
 למעלה החציו שלם למטה הכניס הסכין והוסיף כל שהוא השנית שהחציו
 היה שלם למטה פחות מעט מהחציו פגום למעלה ואותו המעט הנפתח למטה
 היה שלם למעלה ושיעור חציה הקנה פסוק כנתיים שחט במקום השלם אותו
 המעט ופגע בחתך ונשלם לרוב שחיתתו כשרה באופן שלכל החלוקת על

המטע המצומצם סליקונותיה בין למעלה ובין למטה וחולא דאם ישחוט כל
הסימן אין להוציא סודי נבלה ודי לכבין וסימן אהרי רבים להשת שכל
נשותיו יהיו לרבות בצמצום ולא יותר

סכין ששחטין בה תברקא בשרת פורן משל שרוחיה
חמש דברים נאמרו בה אגרת מסוכסכת עלה
ויורדת מגעתה יסתבך וחלקה וסימן בתולה מעבד יקח

סכין ששחטין בה מדקאמר
ששחטין בה אוליפנד
תרחי ודא דלאובכל סכינא וסכינא
ישחוט כי אם המיוחדת לשחוט
שנית שיהיה בה שיעור לכשישחוט
בה וכמה שיעורה כל דהוא יתר על
רוחב צואר הנשחט ובייהורא דא
יוליך ויביא דאסלא כן עכ יחליד
אוידרוס ומדקאמר בבשר ובצפורן
הורה לן דאית פגיכות תורגשג
בושט ואית שתורגשנה בקנה וכנגדן
בשרא וטופרא ומדקאמר משלש
רוחתייה ילפינן דלא יהא כראש
האיזמל הדק העגול רליה כי רוחות
לא שתיס ולא שלש ומה שאמרו חכמי
דברים נאמרו בה הם חמש כדות
בסכין האחת לא ישחוט בה כלל
היא הנקרא אגרת והשנית לכתחיל
לא בדיעבד אינה היא הנקר מסוכסכ
הה יוכן שהיו לו שתי סכינין א

סכין ששחטין בה תברק א
אבשרא וצפורן אלה
דברי המתבר הם הם דברי הרב בס
ה מהש צריך שיבדוק הסכין ב
בתודה מצרזה ומצר זה וסליכיה
ומביאה על בשרא צבעו וסליכיה
ומביאה על צפורנו מש לש רוחתייה
אעה וחמש דברים נאמרו בה א
אתרת הם דברי הרב בפך מהש אם
היה כמותלם בחודו של דב ששחטי
בה ואפילו היה התלם קטן ביותר
וכן אעה מסוכסכת עלה ויורדת הם
דברי הרב שם היה התלם מרוח א
אתת לא ישחוט ואם שחט דרך שאין
הפגיסדה נכרת סב וקשרה דקאמר
לא ישחוט ואם שחט נראיה ד
דלכתחילה לא בדיעבד אין ובגדן
זח לא שייך בדיעבד דאין ויכול לומר
בריא ליש לומר שכונת הרב וכונת
המתבר דרך אצל להם אעה

אחת יפה ואחת סכוכסכת וכשעת כגעתה יכתבך וחלקה הסדברי הרב שחיטה נתחילו לו והוא לא ידע ו ככין שפיה וכו ככין שהושהוה וכו וכשהתחיל לשחט הכיר דסוכסכת

קא שחט וזוהר ונשכר מהפנימה ושחט בצד היפה אושהיה כועד יאן ש שהיה בדרך ואין לו דרך להשחיתו כל כי האו גנא שפיר איקרי בדיעבר ובשלוש האחרות ישחוט בהם לכתחילה באופן דאחת לבר לגמרי אסיר והארבעה שרי וסימן בתולה מעמיו יקח ירצה בראשי תיבות כעמיו סוכסכת עולה ויורדת מגעתה יסחבך וחלקה

סבין תברק קודם שחיטה ואחר שחיטה שאם שחט בהמות הרבה או עופות ולא ברק כין כל אחת ואחת ואחר כך נמצאת פגומה כלן ספק נבלה ואפילו גם הראשונה וסימן גם אנהנו גם אשר נמצא הגביע בידו

סבין תברק וכו ואפילו גם הראשונה תימה מאי גם להני ואפי הראשונה ואית לכימר דאורחא דתלמודא כדין הוא כ ככלת אפילו לא מבעיא האחרונה רפשיט לן דאיהו נבלה אלא אפילו הראשונה דסכירא לן דלית אתר ל למימר דאיהו ספק נבלה קמל ו ודרך זה לא יתבן בנרון דידן דלית אפיין ולית אתר לכברא דא בני דה

הספק שוה ככולן זאת ועוד דאנפשי באיכורין לא מנפשינן וזי לאמרופי בתרייתא משום ספקא דאוריתא לחומר או חומר יתרה היא לומר דבעוד נפגמה ולו תדין להחכיר יהיה בנושא הנמצא לכך תני ואפילו גם הכונר ג

להודות שגם כראשונה גם באחרונה שייך אפילו זה בסגנון דא לא מבעיא האחרונה רפשיטא דספק נבלה היא משום דאשתכחת בה רעיתא אלא אפי הראשונה דאיכא למיסר דבעצם נפגמה קמל דכולן ספק נבלה. גם בסגנון זה לא מבעיא האחרונה דאיכא צד להתר דמלתא דלא שכיח היאשתתפגם בעד ואפילו כי אשתכח אימור בעצם אפגים דחזירא יתירא היא ועכו ספק נבלה היא אלמא אפילו הראשונה דחורפא דסבינא מכוע בזע ולית אחר לספק קמל דכולן ספק נבלה וסימן גם אנתנו גם אשר נמצא הכונה שיש להקשות שמלח גם הראשון בא ללא רבר ויתור היא רי לו שיאמר אנתנו גם אשר נמצא שנית שמלת גם בבנימין אינו צדק כי הויה הוא הגנב והם ספלין אליו הלל אשר נמצא הגביע בידו גם אנתנו לא מבעיא הגנב אלא גם הנתפשים עמו ויש לומר שכונת הפסוק לסבכ גם זה לשני הצדדין ופירושו הפסוק האלהים מצא את עון עבריך שמכרנו לעבר ילד הזקנים אסבן הננו עבדים לאדוני גם אנתנו שאנו העיקר גם אשר נמצא הגביע בירו שלא היה באחוז חטא נלכד בעונותינו או בסגנון אחר לא מבעיא אשר נמצא הגביע שהוא הגנב גם אנתנו נלכדנו שעשרה שנמצאו בגנבה כלם נתפשים

סכין של עבודה זרה מותר לשחוט בה בזמן הזה
ואסור לחתוך בה נתחי בשר ולשחוט בה
את המטוכנת וסימן לא לעור ולא להועיל

סכין של עוכל כונת ה המחבר בדבריו היא כונת הרב סוף פרק שביעידעו זל סכין של עון ששחט בה הרי זה מותר משום שהו מקלקל ואם היתה מסוכנת הרי זו אסורה מפני שהוא מתקן והרי זה התיקן והנאה משמשי עון הכוונה שכבר שמשו והרי זה פשוט שאם

סכין של עבודה זרה מותר לשחוט בה בזמן הזה תיכה מאי בזמן הזה או משום דסבירא ליה דאינו בקיאין בשיב של עבודה זרה מאי ואסור לחתוך בה נתחי בשר זאי משום דסבירא ליה דקלקלה היא מאי שנא בזמן הזה אלא אית למימר דמאי דנקט בזמן הזה לאו ד

צפנת פענח

ראומה

חזקת היד

דוקא קתני רק גלה אדעתין דשרי ליה לשחוט בה משום קלקלה וכל שכן בזמן הזה דאינו בקיאיין בביבי עבודה זרה ולא תקשי לי מדאסור לחתוך בה נתחי בשר דדכיון דאיית ביה שמץ שם עבודה זרה הרי היא כעז עצמה ומדקאמר

סכין של עבודה זרה הורה לן דדוקא אכשמיש כבר בעבודה זרה ואם לא שמש אפילו נתיחד לכך לית לן בה ומדקאמר ואסור לחתוך בה נתחי בשר גלה לן דשתקן הוא בעשה אותן חתיכות דאזיות להתכבד אבל אם חותך בה חתיכות בעלמא שרי ליה גם אכור לשחוט בה ה המסוכנת משום דעילוי היא לבהכה שתתאכל לבני אדם משתתנבל זהו שלך לכלבים וזה שאמר במסכת ברכות סוף אדם לכות וסוף הבהמה לשחיטה וקשה דכמה אינשיקטילי נבלתם כסוחה בקרב חוצות כטועני חרב עד צואר יגיע וכמה בהמות לא נתנו לשבח ימותו ולא בשחיטה וכורא לא יעלה על ראשן אכן כונת המאמר דעילוי הוא לאדם ש שסופו יהיה למות מסתים מתלד חלקם בחיים ועילוי הוא לבהמה שתשתא בסופה לצרכי האדם משתתנבל ותושלך באשפות תרום תו תולעים וסימן לא לעזר ולא להועיל הכונה שכל דבר שלא יהיה ביה הועלת ועזר לאדם שרי למעבר

הכל שוחטין חוץ ממשומר לעבודה זרה ואוכל נבלה להכעיס ומחלל שבת בפרהסיח וסימן כוס בס לא ירצח

הכל	שוחטין	הכל	הכל	שוחטין	וכולי חוץ
לאתי כאי לאתוי משומר לעברה	סן העברות ולאיתי צרוקין וביהוטי	לבר שהצרוקין והביתוכין בשתים	ממשומר דברי הכתוב דהם דברי	הרב בפרק רביעי מהלכות שחיטה	ואם היה משומר לעבודה זרה או

ד א

צפנה כענת

ראנכה

חקה הדי

מהלל שבת וכולי כגוי גמור וכן
 כתב הרב בפרק שני מהלכות עין
 ומשוכר לעבודה זרה היה דגון
 כשוכר לכל התורה כולה
 בשמים אלה ישדטו האהה שהכבין
 יבדקנו ישראל שנית שישח' לפנינו
 והשעם כשום שאינם נאמנים לזכר
 לא קלקלנו ומשוכר לעבירה לא
 עבירות פרטיות ישחוש באחד לבר
 שהכבין יבדקנו ישראל דנאמן הוא לזכר לא קלקלתי חזקה דאיינו מוח
 לברוק הכבין מה שכל התנאים האלו לא יועילו לכשוכר לעבודה זרה
 ולאוכל נבלות להכעיס ולמחלל שבת בפרהסיא וכיזן כום במלא ירצו
 ראשי תיבות כום כשוכר לעבודה זרה ואוכל נבלות להכעיס מחלל שבת
 בפרהסיא לא ירצו

הכל שוחטין בינם לבין עצמם חוץ מחרש שיטח
 וקטן ואם שחטו ואחרים רואים אותם
 שחישתם פשרה וסימן חבק את ידי ואוכל את בשרו

לא תחייבאי לאתווי

נשים היודעות

הכל

חוץ מחרש שוטה

הכל

וקטן דברי דמחבר
 הם דברי הרב בפרק דבעי מהלכות
 שחיטה חרש שוטה וקטן ושינוי
 ששחטו שחיטתן פסולה שאין בהם
 דעת שמא יקלקלו לפיכך אם שחטו
 בפני היודע ורואה אותם ששחטו
 ברעת וכולי
 הלכות שחיטה שוממים ואנדורוגני
 דבני דעת אינון ושחטים לבין עצמם
 כה דלית כן בחרש שוטה וקטן
 דאינם בני דעת לשישרו או ידרשו
 יחלידו ויגרכו וחרש הנאם כתם הוא
 שאינו שומע ואינו כדבר ושומה הו
 הלוך בכית הקברות ודוצא בלילה יחידו
 וקורע במיו והמאכר דבר שנותני לו באחד כד דברי אלו נקרא שומה ולא
 דוקא שומה אלא אצילו שיכור כנתבלבלה דעתו מא זרה דבר דמסתבר
 שחיטתו נבלה אלא שהשומה לא ישחוש בכל זמן בין בשעת שמתו בין
 בשעת דעתו כסום דבקנין הוא לווה שמת מרה שאין כן במבולבל מתם

דבר מקריי דבהקיצו מיניו הרי הוא ככל אדם לכל דבר וקטן הוא שאינו יורע
לאמן ידיו ושלשתם ששחטו ואחרים רואים אותם סתחלת השחיטה ועד
סופה שחיטתם כשרה וסימן חבק את ידיו ואוכל את בשרו דגאשי חיבות
ורשות בלבול קושא אכ אתרים רואים את ידיו ואכל את בשרו

**נכרי ששחט לישראל שחיטתו פסולה ישראל ששחט
לגוי שחיטתו כשרה וסימן לנכרי תשיך ולאחיך לאתשיך**

נכרי	מאי שנא רישא	נכרי	ששחט	דברי
	דקתני נכרי לתני גוי		המחבר הם דברי הרב	
	אלא אית למיטר דאי תנא גוי הוה		בפרק רבעי מהלכות שחיטה נכרי	
	אמינה דרוקא גוי עובר עבודה זרה		ששחט אעפ ששחט לפני ישראל	
	לאפוקי נר תושב דלאו עובר עבודה		בסכין יפה ואפילו דזיה קאן ביותר	
	זרה הוא כמו כן רוקא גוי גאיש		שחיטתו נבלה ועוד גמר שם נדר	
	לאפוקי קאן דלא הגיע לגיוות לכך		גדול גדרו ברבר שאפילו גוי שאיט	
	חנינכרי בין גדול בין קטון בין עובר		עובר עבודה זרה כגון נר תושב	
	בין אינו עובר שחיטתו פסולה ומאי		שחיטתו נבלה	
	שינא סיפא דקתני גוי לתני נכרי			

אלא אית למיטר דחידושא אשכועינן דאי תנא נכרי הוה אמינא דמשום
הקטן הוא ולא הגיע לשיב עבודה זרה משום הכישרי כשישראל שחט כ
בהמתו מה רלית כן אם תהיה הבהמה של גוי גדול יודע בשיב עבודה זרה
כמו כן הוה אמינא דשעמא דכשרות זה משום דנכרי הוא נר תושב ראינו
עובר עבודה זרה מה רלית כן אם תהיה בהמת עובר עבודה זרה תני גוי
לאשמעינן בין שיהיה גדול בין שיהיה עיבר עבודה זרה על שחיטת
השוחט סליק ונחית ואוליפנא דמחשבת השוחט היא הפוסלת ולא מחשב
בעל הבהמה וסימן לנכרי תשיך ולאחיך לא השיך הכוונה דכשרה לישראל
שוחט והבהמה היא לנכרי תשיך ותאכל כנפשך שבנך אם הנכרי
שוחט והבהמה היא לאחיך לא תשיך דמחשבת זוכת היא הפוסלת

חזקתהיד ראוהח צפנת פענח ה ב
השוחט לכל דבר נדר ונדר שחיטתו פכולה ולכל ד
 דבר שאינו נדר ונדר שחיטתו כשרה וסימן טוב
 אשר לא תרוד משתדור

חשוחט	לכל דבר נדר	השוחט	לכל דבר נדר
ונדר דברי הכתב דים	נדר הבונה בעין עולת שלמים	עולת נדר פכת תודת קדשים אדם	חלוי דכל אלו באין בגדר ובגדרת
דברי הרב סוף פרק שני כהלכות	שחיטה והשוט לשם קדשים ש	שכתגדבים ונודרים כמותן שחיטתו	ונראח כסקריב קדשים בחוץ
בסולה שזה כשוחט קדשים בחוץ	שחט לשם קדשים שאינם באים	מדיאתה שנת שנת חרי הוא כנרבה	ואם שחט לדבר שאינו נדר ונדר
בגדר ונרבה שחיטתו כשרה לא	נשוגה סורה צדקו ידיו	פנקחשמת בקור חמורת מעשר	אשם ודאי שחיטתו כשרה

וסימן טוב אשר לא תרוד משתדור כלומר חכלל הטוב וכשר דבר שאינו
 בא בגדר ונרבה

השוחט את המסוכנת ופרכה בידה או פשטח כרגלה או
 כשכשת בונבה פשרח וסימן שלח ירך ואחוז בנבו

השוחט	את המסוכנת	השוחט	את המסוכנת
דברי הכתב דים דברי	הרב שם פרק ד כהלכות כאכלות	מדקחני מסוכנת אוליפנא	דאם בריאה היא לא יזיכפת לן
אסור דבריהם ובנתם צדקו ידיו	ולא יזיז אצלו לא עשתה כום	שליש הלוקח הן	סימן
פרכוס בד פישוש ברנל כשכוש בזב	פרכוס הוא הילוך היד וחדה אליה		
כישוש הוא הילוך הרגל לבר	בלא חדה כשכוש הוא תנעה דקה ומאיו		
שנא יד כאי שנא רגל כאי שנא זנב	אלא ית למכר דטעמא כשכוש דכל		
האברים תיותר קדושים אל הלב	אשר ברוח המיוני הם דמרגשים יותר		

עז תנועה הנוב מעודה עליה דאית בה חיותא דהרי הקצוות
 כרגישות ואם פשטה יד ולא חזרה אליה מעורה ידה דהרי אפס כחיה
 ורח אין בקרבה שהרי היר קרובה ללב ולא דרגישה ופישוטיד זו ליאו
 פישוש הוא כי אם יציאת נפשה ואם פשטה דגלה די לה וכל שכן אם היה
 פשוטה וכפפה שהרי הרנל אמצעית בין חיד דהקרובה ללב ובין דהנוב
 וחלוקות אל ובדסה וכנסה אפילו פשטה היר לכד כשרח וסימן שלח ידך
 ונאחת כלומר שהסימן הוא שתשלח היר ותחזיר אליה אינני לקה היר
 והנוב שהם הקצוות ומה דביני ביני לא חשש

בכל זמן שחשטין כק ביזם בין כלילה ובלכר שתהיינח
 עיניו רואות שחישתו ואם שחט בשוגג בשבת וביזם
 הכיפורים שחישתו כשרה וכן אם יזיר ביע לבין
 עצמו וסימן שבת וינפש

בכל	זמן וכו	אליפנא
דבין לאוד האנוקת	החמיר וכנתו הם	ובלכר רכזי
דהנר והלבנה או לאור הככבים שרי	רברי הרב פא מהש בכלומן ש	שחטין בין כיום בין כלילה והוא ש
ואם שחט באפלה ואחר ראה ש	שהיה אנוקה כנגדו ואם שחט ב	באפלה שחישתו כשרה שהכונה ה
שחישתו לאור הנר שרי וכן הסומא	שהסעולה הוא לאוד הנר ואם עבר	ושחט באפלה שרי
שחט ואחרים ראו ששחט כהוגן	שחט בשבת וכו כמי	שחט בשבת הכדברי הרב שם
ואם שחט בשוגג בשבת וכו כמי	בשוגג פשיטא דאי כמזר מחלל הוא	השוחט בשבת בשוגג אע"ה וכן אם
שחט באפלה ואתר ראה ש	אימא סיפא וכן אם יזיר בינו לבין	יזיר בינו לבין עצמו היא כזנת הרב
שחט לאור הנר שרי וכן הסומא	עצמו או הכי תרתי לכה לי אימא ח	באמרו אעפי שאם יזיר מתחייב כ
שחט ואחרים ראו ששחט כהוגן	חרא השוחט בשבת בינו לבין עצמו	בנפשו שכנתו אע"ה שכתחייב
ואם שחט בשוגג בשבת וכו כמי	במיד שחישתו כשרה ואנא ידענא	בנפשו הבשר כשררה
בשוגג פשיטא דאי כמזר מחלל הוא	דאי בשיגג כסתר ובגלוי שחישתו	

כשרה מכש אלא אית לכובר דצרכי לענין עונשין דאי לענין ש
שמיטה שזות הן דלא אמרו אלא במחלל שבת בפרהסיא וסימן שבת
ונפש הורה דלענין עונשין הוא שאם במזיד כתחייב בנפש חיה וינפש
וי לנפשו שנתחייבה והבשר תאכל

בכל שחשין חוץ ממגל קציר ולהי התקועים בה
שנים הרבה ודבר המחובר מהחילת ב
בריתו ושוחט בסכין של ברזל הרי זה משוכח
וסימן ושמת סכין בלועך

בכל שחשין דברי המחבר **בכל** **שאשין חוץ מבגל**
הם דברי הרב פא מהש
ובאי זה דבר שחשין בכל דבר בין
בסכין של מתכת בין בצור בין ב
בזכוכית וכו אעה חוץ סבגל קציר
ולחי התקועים בה שנים הרבה הם
דברי הרב שם לקח לחי בהסה שיש
בה שנים הרבה ושחט בה ש"ג א
אעה ודבר המחובר מהחילת ב
בריתו הם דברי הרב שם שחטבהן
כשהם מחוברים קודם שיעקור אתן
ש"פ ואין תולק

החוקך או גלגל של כים שנעץ דבר החותך בו ושחט כסיבוב הראשון והן א
אמזרק דבר החותך ופגע ושחט שחטתו כשרה הרי בא מבח אדם אמילו
שלא נתחך לשחוט וסימן ושמת סכין בלועך ירצה שהמשוכח הוא שתשים
סכין וחותך של ברזל ברבר שתבלע

ישראל שנכנס לער ושחט והלך שחטתו כשרה

ואין בודקים אחריו וסימן יכל בשרו מראי

<p>ישראל שנכנס גלה לו הכחברה הם דברי הרב תהלת פרק רביעי מהלכות שחיטה הרי שראינו ישראל כרותק ושחט והלך לו וקשה לי מאי כרותק מאי והלך לו מאי ולא ידענו אם יורע הלכות שחיטה גלה כרותק כרותק כלומר שלא ראינו אם היה כרותק ולא כרותק ורותק ורותק לו כלומר שלא ידענו מינו סמך אעפ שהיה ישראל היה מן האנשי אשר אין ראוי לכסוך עליו וכרותק ולא ידענו אם יודע היה השלישית שלא ידענו אם היה כרותק צדק ידעו</p>	<p>ישראל שנכנס גלה לו דאין מכירין בו כלל אם הוא כרותק או כרותק לבר שראו כרותק שהיה ישראל וכרותק ושחט והלך גלה אדעהין שאם הוא לפנינו נשאונתין כמולדעת אם דמא כרותק וכרותק וכרותק עוד ואין בודקין אחריו הורה שאם לפנינו הוא אעפ ש שראינו שהוא ישראל נבדוק אם הוא מהאנשים אשר אין ראוי לכמיה עליהם לאבו כשחיתתם ואם הלך לו שחיתתו בכרה וסימן יכל בשרו מראי ירעה שיאכל מבשרו מהרואיה לבר כראינו אהו בסימן של ישראל שרוב כעין אצל שחיטה כוסחין הן</p>
--	--

השוחט והגביה ידו או הניתה ושהה כרי הגבהת והרכעת
והכשר שהיטת בהמה כרומה לה שהיטתו פ
 פסילה שהה כרי הגבהה והרכעת שחיתתו כשרה שהה כרי
 שיגביהנה ורביצנה וישחוט מיעוט הסימן יש לספק משום
 נבלה ובן אם שחט ושהה ושחט ושהה אעפי שלא שהה
 בפנים אחר יש לספק משום נבלה וסימן אתם טפלי שקר

<p>השוחט והגביה וכולי כרי הגבהה והרכעת והכשר היבא מאי הכשר לימא ושחיתת</p>	<p>השוחט והגביה ידו דכח המחבר הם דברי הרב בפג כהש שהייה כיצד הרי</p>
--	--

חוקת היר

ראומה

צפנת פענח

שהתחיל לשחוט והגביה ידו קודם
 שגמר השחיטה וכו' אמר עור הסחב
 כדי הגבהת והרבעות כשר לא
 ידעתי מנא זה לרעת הרב שהרי א
 אמר הרב כדי שיגביהנה וירביצנה
 וישחוט שחיתתו חלשחיטה היא שני
 הסימנין ומפיו אנו חייס השחיטה ה
 המעולה שיתחכו שניהם בין בבהם
 בין בחיה בין בעוף אולי דעת אחרת
 היתה עמו ואפשר לפרש רברי הרב
 לשחיטת הכשר שחיטה לבד כרברי
 המחבר סדקתניכדי שיגביהנה ו
 וירביצנה וישחוט שחיתתו מאי ש
 שחיתתו די לו שיאמר וישחוט לבד
 או יאמר וישחוט שהיטה אלא ס
 סדקאמר שחיתתו הזרה לן שחיטהו
 הנכשרת לו לא השחיטה המעולה
 ואביט ויש עוור ואיש תמים הנחי
 בדרך אמת הלא הוא הרב המובהק
 החסיד השלם מהרר יוסף קארונרו
 בספרו בית יוסף בית אלהיסושער
 השמים בהקשותו על הראש ועל
 רבנו ירוהם חל וקשה לו על רברוהם
 שהרסכס עצמו כתב בראש הפרק
 שהייה כיצד וכו' אם שהה כדי ש
 שיגביה הבהכה וירביצנה וישחוט
 ואם שהה פחות סכדי זה שחיתתו

בהמה אלא אי תנא ושחיטת כ
 בהמה הנה אמינא כשיעור שחיטת
 גמר הסימנין קלל דשיעור הכשר
 הסימנין לבד שהם רוב שנים אי הכי
 סאיכרי הגבהה והרבעה שחיתתו
 כשרה אימא פחות סכדי זרה ש
 שחיתתו כשרה אלא אית למימר ד
 דאיתמא הכי הוה אמינא דאם א
 שהה כדי הגבהה והרבעה ושחיטת
 מיעוט הסימנין דשחיתתו כשרה
 קלל ורארסמיק ואם שהה כדי ש
 שיגביהנה וירביצנה וישחוט מיעוט
 הסימנין דלפחות מהכשר השחיטה
 באופן שלש חלוקות הן הגבהה
 והרבעה ושחיטת רוב שנים שחיתתו
 פסולה הגבהה והרבעה לבד ש
 שחיתתו כשרה הגבהה והרבעה
 ושחיטת מיעוט הסימנין ספק נבלה
 ולפי דעת המחבר גריס אמר רברי
 שהה במיעוט הסימנין מהו דהבעיא
 היא אם שהה כשחיטת מיעוט ה
 הסימנין בכף ולא בבית ומדקאמר
 בהמה הדומה לה מיני נליף דרוקא
 בבהמה נדסה גסה לגסה ודקה ל
 לדקה אבל בעוף לא נדסה עוף
 כמותו כי אסדקה לעוף
 וכדקאמר וכן אם שחט ושהה וכו'

צפנת פענח

ראומה

חיקת היר

הסימן אחס טפלי שקר ירצה רצין כעדה וישחוט כשטע רוב הסימנים
אנו בקאין בשיעור כלל ולפי זה שזהו סתם שחיטה ואם כן שהה
ראוי להחטיר בכל שהיה פחות מכדי זה היינו ששהה כדי
שיגיבהנה וירביצה וישחוט כמו מ

כיעוט הסימנים ושחטתו כשרה ואין אמר בסמוך הרי זה ספק נבלה
ואפשר ליישב דבריו שהה פחות מכדי זה חיינו ששהה כדי שיגיבהנה
ורביענה ולפי שהה כדי שישחוט שחטתו כשרה אבל אם שהה כ
כדי שישחוט כמו מיעוט הסימנים כיון שהדבר כשוער באוכר הדעת אפשר
שיסבור שלא שהה אלא כדי שישחוט סעיט הסימנים ואולי שהה כדי
שחטת רוב והיינו בעיאר שהה במיעוט הסימנים כהו וגרס כמיעוט הסימנים
בכף ועלתה בחיקו והל ספק נבלה עכ שפתי צדיק שפתי סלך שפתי
דננות שפת אמת בלא שפתי מרמה כצאתי און לי הרי צדקן יחדו המתב והרב
בשלוש החלוקו גם בגרס שהה במיעוט הסימנים וארוני כמלאך האלהי החסי
השלוס מתר יהודה עונקנירה וצל היה גרס דברי הרב כדי שיגיבהנת
ורביענה וישחוטו במו מיעוט הסימנים כמו בבית באומרו שהיה מפרש
בעיאר שהה במיעוט הסימנים ואם כן הוא רבו הצדיקן בעיאר ע ולא אבא
לבארם כי הספרים מלאים וטוב ארוניהם רבנו אושעיה בחרו להם
והראשון עיקר אם לדברי הכתב אם לדברי הרב

הבנים סבין סימן לסימן ושחט בין למעלה בין למטה
שחיטתו פסולה ואם תחת העור תחת הצמח
המסובך וכן אם פרש מטלית ושחט תחתיו הריא ספק נבלה
וכן אם התחיל בחלדה וגמר שלא בחלדה הרי זה ספק נבלה
וסימן נגידים נחבאו ולשונם לחכם דבקה

הבנים וכו' ושחט סרקחני **הבנים** וכו' דברי המחבר הם
ושחט אוליפנא ראם הבנים הסכין דברי הרב ע"ה חלדה כיצד כגון

חוקת היר   ראונה   צפנת פעמח   ה א

כהבניסהסכין בין סימן לסימן בין
 שפסק הסימן העליון למעלה וכו
 הריזו פכולה אנה ואסתחת העור
 וכו הסדברי הרב דהכניס את
 הסכין תחת העור או שהחליד תחת
 צמר מסובך או שפירש כמלית ד
 דבריהם וכונחם אתת אנה וכן אם
 החחיל בחלדה דם דברי הרב וכן
 אם שחשט בעוט דהסיכנין בחלדה
 שניהם כינונו לפרש הבעיא לא נטו
זיה מנה

דהצמר דהמסובך וכדריק דהמסובך
 נראה שתחת צמר שאינו מסובך שריואסכן הואקשה כה שאמר וכן אם
 פרשטמלית דלא נרע כצמר שאינו מסובך דשריואית למיכר דהכא מיירי
 כשפרש כמלית בידו להזיד ודריק וכן אם פרש אבל אם נפל כמלית
 דרך מקרה ושחשט שפיר דמי וכה שאמר התחיל בחלדה וגמר שלא בחלך
 כפרש בעיא דשחשט בעוט סיכנים בחלדה וגמר שלא בחלדה מי אכרינן
 שיעור הכשר שחיטה בעינן בחלדה וליכא או דלמא במיעוט חלדה פסלינן
 מהו וסלקא בתיקו הריזו ספק נבלה וסיכנינגידים נחבאו ולשונם להבם
 דבקה רצה כשהמשכות נחבאו והמשכבה היא כנייל שחיטה וכן זיהב
 שחוש ותרגום המשכות נגידה וזהו כשהשחישות נחבאו בין תחת העור בין
 תחת הצמר בין אם פרש כמלית לשונם להבם דבקה מרעב וחוסר דהבשר

חשוחט   כמכת חרב או ששחט למטה ושחט הריזו נבלה
 וכן אם הולך וחתך היראש כלו או שני ראשים
 אם אין חוק לצואר הנשחט כמלא רוחב הצואר בסכין שחישתו
 נבלת וסימון שלח את ידו ויקח את המאכלת לשחוט

השוחט

כמפת חרב וכו'
 שדקמי הוליד לבר
 ותתן הראש אוליפנא דאם שחט
 בהולכה אבהובאה לבר שהיטתו
 כשרה דלא חש אלא בשחתך הראש
 בהולכה לבר דהרבר ברור שדרס
 אם אין חוץ לצואר מלא צואר אחר
 בסכין מלא צואר לשחוט הסמנין
 בהולכה ומלא צואר לתתן הראש
 וכיסן וישלח את ידו ויקח את ה
 המאכלת לשרט שהטוב הוא ל
 לתליך ולהביא

השוחט

כמפת חרב דברי
 החתבר הם דברי הדב
 פרק שלשי מהלכות שחיטה ודסת
 ביצר כונן שהכה בסכין על הצואר
 כדרך שמכין בסיף וכולי או שהניח
 הסכין על הצואר ודחק ותתן למט
 וכולי דריו פסולה אמר עוד ה
 החתבר וכן אם דוליד לבר ותתן
 הראש הם דברי דרב פרק שני
 מהלכות שחיטה הליך ולא הביא
 או הביא ולא הוליד ותתן את
 הראש וכולי אם יש בסכין כמלא
 שני צוארים מצוארי הנשחט שחיטתו
 כשרה ואם לאו שחיטתו פסולה •

שחט

בקנה למעלה ממקום הראי ואלא נשתיר כל ש
 שהוא מהחישין לצד הראש שחיטתו פסולה
 ובשלישים כרי וכימן ושלישים על כל

שחט

בקנה מדיק בקנה
 אוליפנא דאם כושט
 אפילו כל שיהיה שלא במקום
 השחיטה קידם גבר השחיטה שפ
 ומה שאמר במקום הראוי
 כבר פרשנו מקום השחיטה ומקום
 ואופן טבעת הגדולה ומקום שני
 החושין שאכלא נשתיר מהם הרי
 היא מוגרמת כדקאמר ובשלישים

שחט

בקנה דברי החתבר
 הם דברי דרב פרק
 שלישי מהלכות שחיטה הגרסה
 ביצר השוחט בקנה וכולי אמר עוד
 החתבר ובשלישים כרי היא כונת
 הרב באמרו שם שחט שלישי והגר
 שלישי ושחט שלישי שחיטתו כשרה
 ועא רגרים שלישי ושחט בשלישים
 שחיטתו כשרה ועיד אמר ואם דרס

חוקת היד

ראובה

צפנת פענח

ה כ

או החליד בין בשליש הראשון בין
 בשליש האמצעי הרי זו פסולה ו
 וקשה לי מאי שנא מחצי קנה פגום
 או משחט העוף ושהה בו ריחזור ו
 וג'ית למיטר שהטעם שהורכבה
 והחלדה אי אפשר להעשות כי אם
 בכונת ורועלב ולפי זה התפסל ו
 שהיטתו מה שבהגרמה אין דעתו
 לפסול ידיו תביאנה מה שלבו אין
 חפץ בו אינמי משום וחדרסה ו
 והחלדה במקום שחיטה קא עביר
 ולכן התפסל מה שבהגרמה לאו
 מקום שחיטה היא *

כרבי יהודה היא משנה פק' דחולין
 הגרים שלישי ושחט שלישי והגרים
 שלישי רב יהודה אמר טרפה רב ה
 הווא אמר כשרה כשום דכי נפקא
 היתא בשחיטה נפקא רב יהודה
 אמר טרפה משום דבעי רובא כשחי
 וליכא שחט שלישי והגרים שלישי
 ושחט שלישי רב יהודה אמר כשרה
 רב הווא אמר טרפה והמתבר פסק
 כרבי יהודה וסיסן ושלישים על כלו
 הכונה דעל השלישים ק'אי בין
 ששחט שני שלישים והגרים שלישי
 בין שהגרים שלישי ושחט שני ש
 שלישים בין שהגרים שלישי ושחט
 שלישי והגרים שלישי * ומה שאמר על כל רצה כאילו יש מלא חוט על פני
 כלה לאפוקי ממחלקותם שם דתנן השוחט מתוך השבעת הגולה ושיור בה
 מלא החוט על פני כלה שחיטתו כשרה רבי יוכיבר רבי יהודה אומר על פני
 רובא והמתבר פסק כרבי דכן פסקו רב ושמואל בגמרא ועור הוסיף
 דאפילו לרבנן דבעי על פני כלה שני שלישים הם כאילו יש על פני כלה
 דרובו ככלו שנינו *

תרביץ

הושט שנעקר ממקום חבורו והוא שלם שהיטתו
 פסולה ואם נתקפלו וכן אם נתדרלרו ברובן ש
 שחיטתו פסולה הוסיטן ודל לא תהדר ברובו

תרביץ

הושט דכרי	הושט לאו דוקא
המתבר הסדברי	קתני אלא שדרף
דבכסוף פרק שלישי עיקור כיצד	הושט נקל להתעקר והוא הדין אם

יארע בקצה * וסדקאמר סמקום
 חבורו אוליפנא דדוקא דאם נעקר
 כלואבל אם נעקר קצתו וקצתו
 כחומר בחבורו סותרת ואילו נעקר
 רובו * וסדקאמר והוא שלם הורה
 לן דדאי קודם שחיטה נעקר דאם
 אישכח שמוט שחוט ולא חפס ב
 בירו הסימנין אי אפשר לשכומה
 שחעשה שחומה * וקשיא לי טובא
 בהאי סימרא חדא מאי ואם מאי וכן
 ועוד מאי שנא בקיפול דהני ביה ו
 ואם ומאי שנא בדילדול דחני ביה
 וכן * ועוד מאחר שהן חלוקות שוות
 תחת דין אחד הלל הרבץ הושט
 שנעקר סמקום חבורו והוא שלם
 ואם נתקפלו וכן אם נהדלדלו למה
 הפסיק בין עיקור לקיפול בשחיטה
 פסולה * ועוד דלא ידענא מהו
 קיפול כהודלדול מהו עיקור והדברי
 כחומים רכזו בו דרעות כגמרא
 ועוד איך לא הזכיר פירוק דדרי
 הם אמרו אדלדל אדלדולי אפרק
 אפרוקי איקפל איקפולי אכן אשיב
 דשלוש חלוקות הן השתים שוות בדיו
 והן עיקור ודלדול * עיקור דהוה
 הגררת והו הושט שנעקרו כלם
 סמקום חבורם דלדול הוא המעדת

כגון שנעקרה הנגרת היא הקנה
 או הושט וכולי * אמר עור המחבר
 סמקום חבורו והוא שלם היא כונת
 הרב באומר נמצא הסימין דהשומט
 שמוט הריזו כשרה שודאי אחד
 שחיטה נעקר וכולי * ומשם אחת
 למד שאם הוא שמוט בלתי שתט
 דודאי קודם שחיטה נעקר * אמר
 עיד המחבר וכן אם נהדלדלו ברובן
 טרפה * אמר עור המחבר ואם
 נתקפלו הם דברי הרב שם וכן אם
 נתקפלו דהרי אינם ראויים לשחיטה
 אבל אם נתפרק רוב תרבץ הושטם
 הלחי וכולי * וקשיא לי טובא על
 הרב אצת שהיה לו לפרש ולא
 לטהום מהו דלדול מהו קיפול כהו
 פירוק חלפי הנראה הם ארבעה
 חלוקות עיקור דלדול קיפול פירוק
 דאם תאמר דהעיקור אהכלל כג
 אלה אתמהא איך הזכירו לכדו כ
 בפג ועיד קשה מכלם דאם הן
 ארבע חלוקות איך לא כנאם הרב
 שם במנין השבעים טרפיות שמינו
 הבמים ולעוד קשה מה שאמר אבל
 אם נתפרק רוב תרבץ הושט שש
 זה מאן דכר שמהוה ליה למימר
 וכן אכנת פרקו כן הלחי שחיטתו פ

פסולה דמלה אבל חחרת על הנדב לארץ ועוד קשה פליאה דעת ככני באכור הרב סימנין שנתרדלו ברובן טרפה ונתן טעם דהא אינם ראויים לשחיטה וטעם זה לפגם ולא לשבח דאסכן הויה ליה נבלה שנה גדר הנבלה כל שנפסלה בענין שחיטה כדאיתא בפרק השוחט ופסקת הגרמה אסרו התם דנבלה זם הוא זל כתב גבי ששה נבלות מחיים נפסק רוב הקנה אונקב הושט בטה שהיא במקום הראוי לשחיטה הריוו נבלה מחיים ופירוש כונת הרב באכור במקום הראוי לשחיטה לאפוקי מקום שאינו ראוי שאז תקר טרפה אסכן איך פסק הרב נדר טסקנת הגסרה ונגד דכריו אלא אית למיטר דטעות הוא בספרים ולא מדעת הרב שבודאי טקיס טרפה צריך לגרום נבלה מדעת המחבר שכתב שחיטתו פסולה והרי כלל

אית לן ומפיו אנו חיים כל מקום שאכרנו פסולה היא נבלה והאוכל ממנה וכולי ושלש חלוקות הן אלו שהיחסם שוות כדון העיקור שהביא בפרק שלושיות ותרדול שהביא בפרק השיעי ותרדול הוא המערת סימן איש מעל אחיו לרעת דרב שהרי כתב גבי עיקור נמצא הסימן השחיט שמוט כשרח דודאי אוד שחיטה נעקר שאילו קודם שחיטה נשטט הרי מתרדול והולך הרי בהדיא שפיר שתרדול לרעתי הוא המערת סימן מעל סימן כדעת המחבר שהם אלו העקריות והשלישית היא הקיפול אינה

סימן איש מעל אחיו וזהו שאמר וכן אם נתרדלו להורות שתרדול ועיקר דהם תחת סוג אחר כה שאין כן כנתקפלו ולכן אמר ואם כאילו היא בכא בפני עצמה אי הכי איסא ואם נתקפלו בכיפה למה הפסיק נתקפלו בקיפול לתרדול ודאית למיטר דקיפול מחמת עיקור אחיה ולכן הביאו אחר העיקור וקיפול דהוא הפרדת שני הסימנים מהצואר מלכעלה למטה ומציאות רחוקה הוא קיפול כלתי עיקור ועל זה חברים וקיפול לא אתי כלל בכלל הטרפיות דלאו היא טרפה בעצמה רק משום דאינן ראויין לשחיטה ומנייה גרים דהנבלה תתנבל ולכן אמר ואסומה שלא הזכיר הפירוק כבירא ליה דפירוק הוא העיקור וסימן ורל לא תהדר בריבו שאין לסימנין תרוב וכשרות כשנתרדלו ברובן *

אינה שרפה כצד שרפות בעצמותה רק משום דאינם ראויים ודיקפול היא
 הסערת השני סימנין סה צואר כדעת המחבר ומהו הטעם לא הביא במנין
 השרפיות והפירוק גם לא הזכיר משום דאינו החזקת השרפיות והדין הכירו
 בפרקה עיקר כצד ועיקור הוא פירוק ואגב שהביא דלדול וקיפול בסימנין
 הנה דביא בירוק שהוא העיקור וחדש על מזה שאמר בפג ופירש דבריו
 אבל אם נהפך רוב הרבץ הושט כן הלחי מותרת שהכונה כדעת המחבר
 דגלש חלוקת הן שתיים מהן העיקריות עיקר אחד דלדול אחד וראיה לזה
 מה שפרש הרב בפירוש המשנה פרק אלו שרפות הו' שם נתלדלו רוב
 כימנין וזה אינו העיקור להורות דחלוקת הן צדקו יתרו הנחמדים והיו
 לאתמים לא נשו זה מזה

**דגים וחגבים אסיפהם מתירם בין בחייהם בין במיתתן רהרי
 כרתיב ויאסף אל עמזו סימן ויהי העם כמתאוננים**

<p>דגים וחגבים וכו' דברי המחבר הם דברי הרב שם פרק א' ט"ה דגים וחגבים אינם צריכים שחיטה אלא אסיפתם היא המותרת אותם אע"ה בין בחייהם בין במיתתן הם דברי הרב שם לפיכך אם מהו מאיליה בתו הטיס מותר אע"ה דהרי כתיב ויאסף אל עמזו היא כונת הרב באומר לפיכך דקשר מאי לפיכך הל' ואם מתו מאיליהן וכנתו שבפסוק מכרה אסיפה סתבות וס' ומצינו אסיפה ביד כסו כן מצינו בס'הה לפיכך אם מתו מאיליהן ב' בהוך הטיס בוחרין</p>	<p>דגים וחגבים תיבה אף לא איתו פסוק הצאן ובקר ישחט להם דבגים נאמר וכרווח דלא נאמר שחיטה בצאן נאמר אסיפ' כדגים ועוד מאי דהרי כתיב הל' ש' שנאמר ויאסף ועוד דפסוק דלא בחגבים אתאמר כי אם במיתת ה' הצדיקים אכן אית לסימר דקשיא ליה למתבר ראית הצאן ובקר דלא מוכח מינה הכי אבל לכשיאספו בידו אדם כדאתקשה אסיפה לשחיטה כה שחיטה ביד אדם אף אסיפה ביד אדם ואם מתו בנו מיא אמירו לכך הנו בין בחייהם בין במיתתם</p>
---	--

הרי כתיב ויאסף אל עביו רצה שכבר למדנו שאסיפתם מתירחם כרמכח
 שם ספסו הצאן ובקר ולא אתכרד לנא אסבוים אם במיתה מאחר שספינו
 גם אסיפה בכיתה ידענא דבין האי ובין האי אסיפתם כתיירחם ולכן לא אמר
 שנאמר כי אסרהרי כתיב ראיה ראיה גמורה לרגיסרקל היא גזרה שיה
 וססך למיתה וסימן ויהי העם כמתאיננים רחנן ושם הפוך הוא ונן כנוי לרג
 שבמותו מתהפך בפניו ושם אינמי רשם כתיב הצאן ובקר וישתא להסומצא
 להם אסאת כלרגיהים יאסף להסרסו דהראיה האמיתית דהיא סאותו
 הפסוק אינמי משום רשם כתיב זכרנו אתהרגה ואמרו חלל כתיב שם
 הרגה וכתיב והרגת אשר ביאור מתה מה שם מתת אף כאן כהה

חמשה דברים נאמרו בטרפה כונה חיות צפורן יד
 משמוט וסימן כחצים ביד גבוה
ספק דרוסה בדרוסה ער שתברקותמצא נקיה מסימן מאדם
 ובשר מעופש נכח הדברים שהבהמה התטרף
בנקיב ה וסימן הארום הארום הזה כי

חמשה	דברים נאמרו	חמשה	דברים נאמרו
בטרפה כונה ה	המחבר הם דברי הרב בפרק חמשי	סרקתני סרפח	בטרפה כונה ה
המלכות שחיטה הה לשונן שהטרפ	האמורה בתורה זו הנוטה למות ש	ילפינן ולא דוקא שדרסה ארי	חאב וכיוצא בו אלא אפילו היתה
שהכונה בין שמייתה ההיה כהמת	חולישאירע לה בין שטרפה ארי	חולנית שאינה יכולה להיות כ	כדמשמע מקרא דכתיב כי דוג
או זאב אלא שהכהוב דבר בהווה	אמר עור המחבר ושבע סיני טרפיות	טרף וירפאנו וכגון דאין חלוק	בנבלה בין שנתנבלה מידי אדם בין
יש בה הן דברי הרב שם וזה לשונו	שבעה סיני הולאים אחרים הם	שנתנבלה מידי שמים שמתה מעצם	כך אין חלוק בטרפה בין שדרסה
		ארי בין שמתולין טרפה ושבע סיני	

צפנת פענח

ראומה

חזקת היד

שרפיות הן נקיבה חסרה נטולה
 פס קה קרועה נפולה שבורה דאס
 אירע אחד כהם בנהמה הקרא
 טרפה וכלם הלכה למשה כסני
 אלא שדבר הכתוב בהווה ובשר ב
 בשדה אעה כונה חיות צפורן יד
 כשמוט הכחשה דברים הנצרכים
 לשתקרא דרוסה אחד כונה רצה
 כזה שהדרוס יכוין בלבנו לב כועס
 לדרוס ויהן עינו בנדרס ואחר ידרוס
 דגמרה גמירי דבהכשת העין ב
 ברוע לב ניצוצות הולכות מהעין

וכו' ולזה בגוף הניבט ורא עניינא דעינא בישא בדאכרינן בירושלמי מאן
 דאית ליה עינא בישא ליסתכל בחיטמיה הכונה שלא ילכו ניצוצות עינו כ
 מינה לניבט דרך ישרו ופעלו ביה רק ישובו לאחור בחיטמו ורא היאכה
 שאמרו בררוסה כינה שבכונת לבו ונתינת עין בוער חמתו וזיהרא מלכא
 נפקת ואחר נועץ צפורנו ומשליך כדה דעין רואה ולב חורש מחשבות או
 חוכר וכלי העקשה גומרים ונדאמר עוד חיות רצה שהנדרס יעמוד חי שאם
 הוא כבר שחט אינו מתפעל כהפועל בואף שיהיו בכל הארבעה האחרים
 וכדאמר צפורן הורה לן דאין דריסה בשן כלל כי אם בצפורן ומשם זיהרא
 נפקת " וכדקאמר יד מינה נליף דדוקא יד ולא רגל הר טעמא הוא דהיד
 וצפורן קרובות הן אל הלב כי כמנתוצאות מות ומשם מתפשט ויפוזו זרועי
 ידיו ויצאה דרך צפורנו אחר עוד ומשמוט הוא גמר מעשה דגמרה גמירי
 לן דבהוצאת הצפורן משליך מרה ולפיזה אס נחתך יד הדרוס אחר נעיצתה
 קודם שהוציאה אעפ דארבעה הנשארים איהנהו ביה לית לן בה וסימן
 כתצית ביד גבור הן חכשה אותיות אחת לאחת כונה חיות יד צפורן כשמיא

ספק דרוסה כדרוסה עד שתברק ותמצא נקיה מבשר מעופש וסימן מאורם וסימן האדום הארום הזה כי

ספק דרוסה כדרוסה דברי המחבר הם דבריהם

כל ספק שיכתפק בדרוסה אסור ועוד אמר ספק שנכנס לכאן דורס אולא נכנס או שראינוהו ולא נודע אם הוא טורף או לא אין ח חוששין: א"עוה כימן מאדם ובשר מעופש הם דבריהם שם אס נמוק הבשר כנגד בני מעים עד שנעשה הבשר שהרופא גוררו וכו' ואם דרס בסימנין משיאריכו טרפה: הרי שנתן חלוק בין בשר שכנגד בני מעין לסימנין וכונתם אחת לא נטוזה מזה

ספק דרוסה כדרוסה וכו' לפינן מניה תרתי חדא דדוקא ספק דרוסה כדרוסה ולא ספק כפקא דרוסה כדרוסה שנית דדוקא ספקא דמסתפקא בדרוסה נרון כרין דרוסה ולא ספק דכסתפק באחד משבעה האחרים דאליין ב בהון לקולא וא"עוה רכלן הלכה למשה כסיני כשור ראין לנו בפירו מן ההורה אלא דרוסה בלבר: ומ וכדקאמ מבשר מעופש וסימן כאורם אוליפנא דשאני בשר שכנגד בני מעים לבשר שעל הסימנים דבני מעים רקיב וקליהם אצל הדרוסה

ולכן אפילו שלא נגע בהם כי נאכ בבשר שכנגדם טרפה מה שאין כן בסימנין רקשין הם ואפילו אשתכח האדם בבשרם אין חשש עד שיגיע להם האדם " ואם לא נמצא כי אם בשר נהרועץ וכעוה וכתות אם הגיע לגדר שהרופא גוררו טרפה ואם אין חשש מה שכאורם אינו כן דאפילו לא הגיע לבני המעים כי אם נכתמהם טרפה ואם בכיכנין בין כבתר בין בקמא בין בכיעוט בתרא דברא בין בקמא דקמא טרפה וסימן האדום האדום הזה כי רצה שהאדם הזה כיה הוא ויהרא מקלא קלי ודרך האש לאכול לתור ולתער ולנקוב כ"ז מה מלשון כיה וכן כי תתן עפי *

שני קרומים שבריא הושעל המוח ושעל הפולין נקיבתם במשחו כשפך הכוח או נו ממכמס עד שאינו יכול

לעמד לפני הכבוד שרפה ושני מרפצת אלו בין בסדרה בין כפולין בין בחומת השדרה ער פרשה שלישיית הסמוך לאליה וסימן לא עמד כי ה הדפן

שני קחמים שבראה מוקצני
 ושעל המוח ולא קאכר
 ושנים שעל הכח אוליפנא דשויים
 הם דשרפותא תליא בנקיבת הרויהון
 לאפוקי מרב ושמואל דאכרי תרויהו
 קרמא עילאה אעני ולא אינקיב
 התאה ומה שאמר נקיבתם בכשהו
 אשלשתן קאו דכשם שקרום שעל
 המח נקיבתו במשהו כך קרום שעל
 הריאה דאינקיבו תרויהון בין שנקב
 נכחי בין גדיי שנקב זה מפה הורה
 מפה שרפה ומעמא משום שהריאה
 שואבת ושואפת ומרחפת נפיק מרא
 ועייל מרא והריכאלו נקב נקב נכחי
 במה דברים אמרו דאנקיבוה שלא
 כנגד זה בערוגה אחת אבל אם נקב
 בערוגה האחת התחתון ובערוגה
 האחרת העליון אין חשש דאל מקום
 שואבת אחת אל אחת * וכדקאמר
 ואם נשפך הכוח או מתססס
 אוליפנא דשני מרפצת אלו דינס שות
 בין במוח שבקדרה בין שבפולין בין
 שבחוט כלו עד סוף פרשה השנייה
 היא התחלת השלישית ובין שהמח

שני קרוכים כונת המחבר
 הם דברי דר"ב פרק
 שביעי מהלכות שחיטה שני קרוכות
 שעל הריאה אמנם זה בלא זוז
 מותרת כנת דר"ב שבת לגד בין
 לנכת בנקיבת שחיטה תליא שרפותא
 אמר עוז המזכר ושעל המוח זהם
 דברי הרב פרק שישי אמנם הקרו
 העליון בלבד מותרת ואם נקב
 התחתון הסמוך למח שרפה * קשה
 לי מאי בלבד וזהו סוד דבריו
 ובאמרו בלבד הורה על שניקבו
 שניהם העליון ותחתון כדן קרוכות
 שעל הריאה ומרכים ואם נקב
 התחתון הסמוך למח שרפה הורה
 דבתחתון תליא מלחא ואמת להשיב
 שכונת הרכ באמרו בלבד לדורות
 שאם נקב אפילו התחתון עם ה
 העליון שרפה ואם לכת נקב ש
 התחתון אין חשש זה ברור כלא
 נכת בלבד דתחתון נכת בלבד
 העליון * אמר עוד המחבר וקרום
 שעל הפולין הם דברי הרב שסדרון

עצמו נשפך ובין שנמצאו שם כים ב
במחואיז המוח כקיף אותם וכן אם
נתמסס או נתמעך עד שכרוב כבדו
מחזיקים בו ואינו עומד מרפה וסימן
לא עמד כי ה הדפו הרי כוכב הוא

דינם שזה כנקינה אבל חוץ לפולין
אין הדין שזה בנקב שזה במשהו זה
ברוכו אמר עוד המתבר ושתי מרפיו
וכולי " עד פרשה שלישית הסדרו
הרב דרך אחד להסלא נטו זה כזה

וסדקאמר ושתי מרפיות אלו בין בקדרה מניה נליף דרוקא שנים ולא שלש
דאי נקב עד העולין במשהו עד ועד בכלל ומשם ואילך הרוב

תרביץ הושטוכן חלב שנקב לאחר מהלליו טרפה

ואם מחמת תולי נקב הבשר ולא הגיע לחלל

לית לן בהוסימן בחלל קבר

הושט וכן הלב

מדיקאמר תרביץ הושט

מיניה גליף דלענין טרפה קאמר

דאם לא בן מאי שנא תרביץ ומאי

שנא ושט אלא בתרביץ אית לה דין

טרפה וכושט אייה לה דין נבלה

מדקאמר לאחר מהלליו גלה א

ארעתין דלא שנא מחלל גדול

השמאלי אשר שם רוח החיוני דם

דופק מחלל הקטן הימני אשר שם ו

נשפך מוהרת כצית הדם " וסודייק

מחמת תולי נקב הבשר מיניה נליף

דרוקא מתולי אבל אם נקב מחמת ס

מחשא אוקוץ או דאשתכח שם דבר

נוקב תחוב כבשרא ולא הגיע לחלל

בין בתרביץ בין בלב לית נגר ובר נגר

היובל להכשירה משה נפשך אם סבר

תרביץ הושטוכן הלב כונת

המתבר היא כונת הרב

כפון מהש תרביץ הושט כבר ביארנו

שיעורו שהוא המקום מן הושט ש

שאינו ראוי לשחיטה למעלה וקשיא

לי מה לרב להאריך כולי האי אכן יש

להשיב שכונת הרב שבמקום דשייך

ביה שחיטה אתקרי נבלה כגון ושט

שניקב במשהו וקנה שנפסק יצר על

חציו " אבל הכא טרפה אתקרי נ

נבלה לא אתקרי " אעה ואם כחמת

תולי דבר המתבר דהיא כונת דהרב

באוסרו אבל אם ניקב הבשר ולא

הגיע לחלל מותר וקשו לי דהרי אמר

דהרב הלב שניקב לבית חללו וחזר

ופירש בין לחלל הגרול וכו מה לו

עוד לומר ולא הגיע לחלל מותר די

צפנת פעגת

ראומת

חזקת היד

אתיא הדי נקבוה דקין ואם מגואי הרי
נקב הושטא הלב מבפנים ונפקת ל
לברא וחדר איברי ואין הסתימה
מעלת בו : וזין זה שזה בין כתרביץ
בין בלב ורא דריוק וכן בלב דאלכ
מאוכן וסימן בחלל חרב הכונה דאי
מטייה לחללא הרי הוא כמת ונקבר
ועבר סן דהעולם

לו במה שאמר אבל אם ניקב הבשר
מתר : אמנם כונת הרב שנקב זה
והיה דבר שלא נסתפק אם הגיע
אם לא כגון קיץ או מחט כל שיהיה
נקב הבשר מעצמו בלי סבה אחרת
כי או ידענו כודאי לא הגיע מה שאין
אנו יכולין לעמוד על חוכן דרוב
כשיש לרה קיץ או מחט

דקין

בית הפוסות ומסס ברם קבה ומרה נקיבתן במה
שהוא אין סתימה מעלת חוץ מנקב המרה שאם
נדבק הישב בכבד כשר וסימן אומר לדבק טוב הוא ויחזקהו

דקנים

בית הבוסות וכו' ואין כתיבתן מעלת הורר
לן דראעג דהאי כללא אית לן דחלב
שהור פותם שאני במקומות האלה
דאינו פותם במ

דקין

וכו חוץ מנקב המרה כונת
המתבר הסודברי הרב שם
זה לשונמר שנקבה וכבר כותמת
מותרת

הלב אין לו סתימה לא בחלבא דסחור סחור לפומיה אי משום דדמא
ברתח רתח אש תמיד תוקד בו לא תכבה ואי משום דפיקותיו המתמידות יום
ולילה לא ישכותו : ולא בכיסא דעלוהי משום דחלק הוא בלחותו וסתמער
ולא קאים באתר חד' התרכיץ והושט אין להן סתימה משודעיל בהן אוכלא
ומתבוץ ומתרחב ולחותו מרכתו ומבינתו ואי משום טנדוד שתי עורותיו ודא
שעמא דאם הנקיבו תרויהו זה שלג כנגד זרה נבלה משום דמתנעעים
הם העורות והרי כאילו נקבו שתיהן וכן אם נתחלפו עורותיו שהלכן נעשרה
אדום והאדום נהפך ללבן שתיהן לקו כאחר אבל אם נמצאו שתיהן אדומים
או שתיהן לבנים אחד היא הלמי ותברו מגין עליו וכן אם נקב זה בלא זרה
הדקין אין להן סתימה אי משום דהליחה הפנימית לאו בר קיימא היא ואי
משום דמגירין והולכין לאתר בית חורון כרם אין לו סתימה אי משום דהחלב

שעליו שמה הוא כרד ישב אינו מתאוו בכרס ואי משום תאמור : הלחלה
 אין לו סתימה אי משום דהלבו מלוגש בקרום דק וסרוד בין חלב לחלה
 ואי משום דאתעביד שגרוין קשין באבן * אבל הודא דכחשא דאנטיב
 לחבריה חברו כגון משום דקייסין מלופין ציש אל רעהו יקורו * הרעאה
 אין לה סתימה אי משום דבשרא ספוגיית ולא סתים טפי ומשעבא דא אחד
 מסמפוגי הריאה שנקב אפילו לחברו טרפה לא מבעיא הכשר דלאו סתימה
 ביה משום האמור אלא אפילו לחברו הוזהר לו לאו סתימה מקרי * תוין
 חנכב המרה והיא מרה בכלל היא אלא אית למיסר דשאני דמרה דכבר
 כותכתה ומתאזי טפי דוקא כשכבר כותכתה אבל אם נסתה סתת
 קרום שעלה בה דינס שוה כשאר המכרים וכן אם נמצאת בה גרעין תוחב
 חשישין דוקא שנדבק דבוק עצום שאחזין ברה ואינו מתפרק סימן אומר
 לרבק טוב הוא וידאקהו ורבק טוב הוא בתנאי שיחזיקו בו ולא יתפרד *

קנה חריאה כריאה קנה הלב פלב קני הכבר טרפותם
 בנקיכתם ואם מחט יוצאה מחידורה לחידורו ב
 כשר והכבר טרפותו בזיתו וסימן עלה זית טרף

קנה הריאה דברי המחבר הם
 דה פזמה שדוק שנקב למט
 מן החזה טרפה * אעה קנה הלב
 הוא הכורק הגדול וכו הרי הוא כ
 כלב אעה ואם סתש יוצאה
 מחידורה לחידורו היא כונת הרב
 באמרו אס היתה ראשה חדר ל
 לפניו בידוע וכו וקשיא לו טובה
 כשלמא לכל הפוסקים ולא חששו
 ולא מידי לנקיב הקנים ניתא שחלקו
 בין קופה לבר קופא לגאו אבל
 לדעת הרב כל כי האי גונא טרפה
 איקופא לבר נקבו הרקין אי קופא

קנה הריאה כריאה אוליפנא
 דנקיבתו במשהו ואין לו
 סתימה ועוד דאם נקב אבראילכר
 אין חשש עד דאנקי לגואי כדין קרומו
 הריאה דאם נקב זה בלא זה ואפילו
 נגלד העליון כלו אין חשש ועוד
 אוליפנא דאם השתכת נקוב ועליו
 חולעת תלינן ביה ועוד דאם לא
 ירעינן אם סחיים אם לאחר כיתה
 נקב מדמין כדין נקב הריאה משום
 דקנה הריא כריאה וקנה הריאה הו
 עד סקום שיגיע ראש בנף הריאה
 השמלית אחר נפיתה קנה הלב

צפית פקנת

ראומה

הקת הוד

כלב דאם נקב לא עכר בפנים אין
השש חזקא סתמ תוליא אבל אם
דבר חזקא אשתכח ביה כחן ממש או
קץ לית נגר ובר נגר דיוכל להחזרה
כסה נפשך ורין זה בקרבן שנקב
הדעצוני לבר מותרת אית למימר ר

לגאוי נקבו בקנים אך סבירא
ונמצאת יוצאת בשלי הכבר
בתוכו התחתון דאין שם סמפוןשם
חלק אי ראשו החד לפנים בידעונו
לא נשו זה מזה "

דוקא תוליא אבל אם אשתכח חתוכבר הנקב בקרבן אפילו לא דהכריז
טרפה ממה נפשך באופן שכל הקלות וחסרות דנהיגי כריאה נהיגי בקנה שלה
וכל נהיגי בלב כן בקנה שלו ואלחה מה לתלמוד להארץ כוליה האי הלל
קנה הריאה וקנה הלב נקיבתן במשנה או קנה הריאה וקנה הלב כריאת
מאי כריאה מאי כלב ומקראמר קנה הכבר טרפוחם בנקיבתם אוליפנא די
דלא אינון כבשרא דכברא דהרי כשרא דכברא תשל ללך אם נשהיר
כיה במקום כרה וכיה במקום חיותא מה וליה כן בקניו לדעת המתבר
וקשיא לי טובא דאם נשל וכן אם התלע כשר בחרי אחיו אם כן איך יאמר
דאם נקבו קניו וש להשיב בנשל בשר הכבר ותשארן שריגי הקנים ודרי
דוכה לזה אמרו ריאה שנשפתה בקתון מותרת ובלבר שלא נמוקו הסימפנות
וברקתי בחורין ובסדקים ולא מצאתי לטרפות דהקנים משענת קנה בכליה
הלמודא כי אם הרטבם לבר וכלם חולקים עליו ולא פליגי בגמרא כי אם
בקנה הכבר קודם שיחפצל ויתאחז בכשר הכבר " ואלוי בא לו מדאסיק שם
בגמרה בפ' אלו טרפות אמר רב נפא הלכך בעי כיה במקום כרה וכיה במקום
שהיא חיה ופרשי במקום שהיא חיה במקום תליותה כשהיא מעורה ודבוקה
התת הכליות ואי אפשר שהסקמות האלו תהיינה קימים בלתי הקנים ח
היוצאים במקום תליות והולכים עד מקום סדרתא ושם כלים נפשים ואוליך
בשר סרח העורף " ודאראמר ואם סתם יוצאת מחיזה לחיזהו סבירא ליה
דאי נפקה מסומכי או מצדדי טרפה בין קפא לבר או לגאוי לבר מחידודיה
דכחמא לתיתוכא דכברא דרשם ליה קין ועל זה אמרו כיה במקום כרה כוונ
אל מקום ששם כלים הקנים וסימן עלה זית שרף רצה דהטרפות קאי אנת

אחר עשר מנויים הם שנקיבתם במשהו וכן אם חסרו או הותרו חוץ מהמחול שטרפתו בעביו וסימן יגיד עליו רע

אחר עשר מנויים הם

וכולי " חוץ מהשתול שטרפותו בעביו אוליפנא דאין שרפות במחול כלל בין נקב לקלשי בין לסמכיה דהרי אמרו בגמרא שתול שנשל כשר וכן אם הותר ואם חסר וכל שכן אם נקב ולא חקשיו לו מרהכר דאם נשל כשר ואם נקבו קצו שרפה דהתם אסיק בגמרא דאשתייד כוית במקום מרה וכוית במקום חיותה מה דהכא נשל השתול אמרו ולא חלקו כלל וכן אם נבראת חסרה מאותו אבר ואם איתא דהטרפות תלוו בין קולשיה לסומכיה לפיזותהיה דאיו להשריף

שתלא דעופא דאינקיב דלית קולשיה ביה והרי עגול הוא ולא הזכירו אותו בשום פוסק לית חולק בגמרא וזה ראייה גמורה דבשתול עצמו אין בו שרפות כלל רק שעשו גדר משום חכרם הרובץ תחתיו באתר סומכיה ער מקום שכל המראית הלבן אשר בו ומסם ואילך הוא סרח העודף ועל דא חלקו ואמרו שאם נקב בקלשיה לית לן בה דאין ברם תחתיו לכשנקב ואם נשל או נבראת חסרה מה טוב ומה נעים אבל אם נקב בעביו ולא נשתייד תחתיו כעובי דינר זהב הרי כאילו נקב כלו ונקל הוא לשיחעפש דהכרם וסימן יגיד עליו רעה רצו בזה שאין בו שרפות כלל רק מצד שרעו נמשך

אחריו

אחר

עשר מנויים הם דברי המחבר הם דברי הרב פרק עשירי מהלכות שחיטה אחד עשר איברים הם שנקיבתם במשהו אמר עוד המחבר ואם חסרו או הותרו הם דברי הרב פרק שביעי מהלכות שחיטה כל אבר שאמרנו שאם נקב שרפה כן אם חסרו או שנמצאו שתיים וכולי אחר עוד המחבר חוץ מהשתול שטרפותו בעביו הם דברי הרב דרן אחר להם לא נשיתה מזה

ריאה

לכל מקום שתסתרך טרפה חוץ מאזן לדופן

לעצם ולבשר ואוס לדופן במכה ואזן לאזן מ

מחזעבין וסירכה הנמחית ביד ארבעתם מותרות באין בדיקה

וסירכא הלוי תברק בנפיחה וסימן קללת אלהים הלוי א

ריאה

לכל מקום שתסתרך

וכו סכירא ליה דמחוך

שהריאה ספוגית היא ושואבת כל

מיני לחות נסככת ונסרכ קרום לקרו

ומתפשט ונעשה סרכא ולא אחיא

לה מידי נמכר משום דעתידה ל

ליתפרק ולעקב וכל דעתידה לינקב

בנקוב רמיא ומה שאמר חוץ מאזן

לדופן לעצם ולבשר טעמא דהיינו

רבייתיה ולית אתר דיוכל למפרקיה

דמקום צר ראפילו נקב נקב כפועל

ובשר ועצם שכרופן סוחמתה שפיר

איקרו כתיסו ולא עליה איתמר קרום

שעלה מחמת מכה כריאה אינו קרום

משום דהכא איכא תרתי חרא קרום

שעלה שנית דהיינו רבייתיה והקרום

יתקיים ומרדייק ואוס לדופן במכה

גלה ארעתין דזקא במכה שהדבר

ברור דלית דעומא כריאה כלל וסירכ

דא או סכך זה נפיק מטרי השבר

ונסככת עלה ריאה ואפילו שחתפרק

תנקב קרום העליון שעל הריאה ואין

חשש אפילו נגלד כלו ומדקאמר ואזן

לאזן מתתוכין הורה לן דכגב לגב א

ריאה

לכל מקום שתסתרך

טרפה חוץ מאזן וכו

דברי המחבר הם דברי הרב פ"ח מה"ש

ואם נקבה במקום חתוך האונות והוא

המקום שרובצת וכו ברא בשנסתם

הנקב בעצם ובשר אע"פ והוא

לדופן במכה הם דברי הרב שם ואם

נסצאת מכה בדופן תלין במכה

אע"פ מאזן לאזן מתתוכין הם דברי

הרב כפ"א מה"ש המנהג הפשוט כ

בישראל כך הוא וכו או שנמצאת

סירכא מאזן לאזן על הסדר והרי

ירוע שהמנהג הפשוט בישראל הוא

שקוראים עלה הסדר מחתוך לתתו והו'

שהר יוצי עצמו מן הכלל כאשר אני

עתיד לבאר ולהרחיב עוד ולאסת

זה בראיות עצמיות : אע"פ וכירכא

התלויה תברק בנפיחה הם דברי

הרב פ"א אכנמצאו סירטות מ

כדולדלות וכו טפחין אותה גלבד

אם נמצאת שלמה וכו

לאזן מתתוכין הורה לן דכגב לגב א

חוקת היר   ראומה   צפנת פענת   א ז א

זרדין או חרוד לתחוק בלן אכירי בה כחיתוכין והטעם כדלעיל ולו הונח ש
 שנקב בפועל היינו קרום סעלה ברביהיו ולא כתפרקא וכרקי-כר וכרבה
 דגמחית ביד הורה לן דהו נמחית בכניסת יד הטבח לא שפמעין ומסחין אותה
 ביד ומראמר ארבעתם מותרות באין בדיקה לאפוקי כרכה הלויה דצריך בדיקה
 מסוב דכבירא ליה דאי אפשר להיות כרכה תלויה לבר שהיתה כבר נכרכת
 אל אי זה מקום ומרוב תנועה נפרקה ושכא בהפרדה בכח נקבה והרי זה
 חכורה כהארבע דלא צריך בדיקה חהוה סימן קללת אלהים תלוי חו שהיה
 סלל למהיר כרכה תלויה בלא בדיקה

דיאח   שנמצאת בה אטום ושם ליחה או שנשפכה בקתון
 ואין שם סמפון נמוח או שתשמע קול הברה ואין
 המים מבקבין או שנמצאו בה בועות מפוזרות כמים זכים או
 קשות כסלע כלם מותרות ואכנתבקעו צריך לבדוק הסמפון
 שמא נקכו וטרפה וסימניעות את הכרכה באסמך

<p>דיאה שנמצאת בה אטום ושם ליחה דברי המחבר הם דברי הרב נפו ודרך בדיקה ושם אמר עוד המחבר או שנשפכה בקתון וידיק שם סמפון ניסוח הם דברי הרב שם נבדרך בדיקתו שם אמר עוד המחבר או שתשמע קול הברה ואין המים מבקבין הם דברי הרב שם ודרך בדיקתו שם אמר עוד המחבר או שנמצאו בה בועות כפוזרות כמים</p>	<p>ריאה שנמצאת בה אטום ושם ליחה הורה לן דאם אין דבר היא טרפה וכן אם נמצא שם סמפון נמוח וטרפה היא וכן אכנתבקעו המים אפילו שההברה במקום אחד והבקבוק במקום אחד הרי נקבו שני המדובבות זה שלא כנגד זה וכדקאם או שנמצאו בה בועות מפוזרות כמי זכים אוליפגא תרתי הדיא דדוקאם</p>
---	--

צפת פענח

ראות

חזקתהיר

מפורחת ואם תרתי כועי כמיני א
 אהרדי אפילו ממים זנים מרבה
 זניית שאם נמצאו בהן מים עכורין
 או כרוחין אפילו שיהיו מפורחת מ
 טרפה וסרקאמר ואם נתבקעו צריך
 לברוק אוליפנא דאם נתבקעו דרך
 בקרה או צריך לברוק וחלה עלירה
 חיבת ביעור שאנו לא נבקע לברוק
 רקטוקמינדר בר אחזקתיה ושמתתי
 מפייה חסד התכם השלם דורי לי
 תהר משה עונקניורה נרו שקבל
 מפייה חסיד אביו אקניעה שכל בע
 שיש בה מים סרוחין או עכורין ובה
 ליתה עכורה סרוחה יש לאותה
 בועה עיגול סביב בעין תכלה אועון
 שחור כמראה העין וסימן יצוה את
 הברכה באסמין רצה בנה שהסתם
 מן העין והגעלם שם צוה ה את
 הברכה ומוקמינן אחזקתיה לא
 שנפתח ונבקע אותן לברוק

זכים והדעת הרבתי בועיד סמיכי
 להודיר פסס וטרפה ולא חלק בין
 סזורים לזכים אם הן המפורחת הם
 מלאים מיכ זכים דא ליתה אפילו
 אחת לכדה שנמצאו בה מים עכורין
 טרפה אע"פ אע"פ ואם נתבקעו צריך
 לברוק הסמפון רבוי המתכר הי"א
 כונה הרב זל ואם נמצאת בהן ליתה
 סרוחה כראמר ואם נמצאת הורדת
 לן הרב שאין פותחין אותה לברוק
 סמפון ולא לבקש ליתח סרוחת
 אלא סמפון דבר בחזקתו לבר
 ואם איננו דרך מקרה שנתקע
 ונמצאת ליתה סרוחה ואם מים זכים
 או ליתה נמשכת כדבש גם תרק
 דהיספון ואם נקב אז תטרף לא
 שבבונה נבקע אותן דרך אחר להם
 לא נשורה מורה

ריאת שנסתנה למראה בשו' למראה דז' למראה חריע
 למראה חלמן למראה בשת אפילו בכל שהוא
 מרפה והוא שלא חזרו אחר מרישה ונפיחה וכן אם נתמסמס
 או שהיתה בועה משני עכריה ונשפכת כאחת או בועה באין
 הקפת בשר או שצמקת בידי ארס מרפה ואם מידי שמים
 כשרה וסימני ראת ה מהורח

חוקת היד   **דאומה**   **זפנות מענה**   **ז ב**
ריאה   **ענשתת וכולי**   **ריאת**   **וכו' אושהתה בועה**

דברי המחבר הם
דברי הרב פרק חסשו מהלכו' שחיש
וחסס מראות אסורות ושלח לריאה
וצלו הן שחורה כדיו וכולי - אמר
עוד הכתוב או שצמקה כדיו ואם
תכלי - הסרברי הרב שם פרק רביעי
בהלכות שחיטה ואם נחדרת מדי
שכים כגון ששמעה קול רעמים או
ראתה זיקים אבל אם בידי אדם כגון
ששתאן לפניו בהמה אחת - ופעם
דבידי שמים הדרא ודרך בדיקת שם

מקצה בשר דאמר כדויה רנשרה
אלא כי אתמר מב עבריה בקומכיה
איתמר - וכי איתמר באין הקפת בש
בקולשה איתמר וטעמא דכל ת
בקנקנה והסמנימח כסומכיה שבני
ואי שפכי כדרא כדרא דרא דעיה
ושדפה דיעתא קיוב דנקבו הסמשתו
ואם לא שפכי תרתין אינו דא לעל
דרא להתא והסמנינות קיטין קיטין
כדרא דאיפכא דרא בחרתי כועה
דסמיכי להרדי ביזעל גב הריאה ז

בין לפני הריאה או מספקת לן איתר אי תרין אי שפכי אהרדי תדא דהיא
ובשרה ואי לא שפכי תרתין אינו דסמיכי להרדי ושרפה ז וטעמא לא כשום
הסמפון אלא דראי תגננה אחת את אחת ועתידות לינקב וכל דעה ה לינקב
כנקיב דמיא וכי איתמר באין הקפת בשר בקולשי איתמר וטעמא לא כשום
הסמפון ולא משום דסמיכי דק דהרי הוא כחסר וכדקאמר ואם צמקה מדי
שמים גמרי לן דראין רע יורד מסעלה וסימן יראת ה טהורה רצה כשפתיה
מדי אדם לא הדרא בריא ואם פתרה כדיו שמים טהורה היא שהדרא בריא

שש   **חסרונות נאמרו בריאה שתים מהן כשרה ואלו הן און**
שנמצאת רבוקה בשנית ורושם חידודה לאורך א
אונתיה : און רבוקה בשנית ועלח של הדס נפרד בין בראשן
בין בעיקרן בין באמצעותן : ארבע מהן טרפה און רבוקה בשנית

ואין רושם חרורה לאורך אונותיה : און דבוקת בשנית ואין עלה של הדס כיניהן : און דבוקה בשלישית אפילו עלה של הדס כיניהן - נמצאת כלה שתי ערוגות ואין לה החוד אונים * ח חסרה בגופה מעטל שפתיה הוסיפו על שפס יגטה ומטא

<p>שש חסרונות נאכרו בריאה שתיים מהן כשרה הימה בתר דהנהמה לא מתשרפת בהון לאו ח חסרון נינהו * הלל ארבע חסרונות נאכרו בריאה ועוד דרונה ליה לאתכללא כתר נכא און שנמצאת דבוקה בשנית ורושם חרורה לאורך אונותיה או שנמצא כיניהן פירוק בעלה של הדס מה לו בשתי בבות ועוד כאי ואלו הן אחרי שכבר אסר שתיים מהן * אלא אית לסימר ד דמריקא דא אוליפנא דתרון אילין לפעמים חסרון נינהו והבהמה תתשרף בתן * ולפעמים לאו חסרון נינהו וכשרה היא לפום אתרא די א אשתכת ביה אם בן שפיר קאכר חסרונות בתר דאית אתר לאיתקרי חסרון נרא רייק ואלוהן דרוק לגבית כקומות אלו אבל אם יארעו שתיים אלו במקו אחד לאו חסרון נינהו ומה דנקט הירן ככאן חדושא אשמועינן בתר ותר כנהון * דאי בקטא הכש ו</p>	<p>שז חסרונות נאכרו בריאה דמתבר היא כונת הרב שם פרק ח סחלכות שחושרה און שנמצאת דבוקה בחברתה הסמוכה לה מותר והכונה שהיה חוש רשום על הקרום מתלת האנה לסופה לאורך כשאר אונותיה וזה שאמר און ב שנמצאת כלומר נמצא מקום לומר שהן שתיים דבוקות וכל דבריו האמת והצדק כי רילו שיאמר און הסמוכה לחברתה מותרת כדרכו לקצר * אכר עוד המתבר און דבוקה בשנית ועלה של הדס היא כונת הרב עם זל נמצאו שתי אונות דבוקות ואינם נראות כשתיים הכונה שלא היה רושם לאורך שאר האונות בקרום כלל בחלוקה הראשונה אם היה כיניהן בעלה של דס כדי שנוכל לומר שהם שתיים דבוקות בין ב בעיקרן בין בסופן ב' באמצעיתן כשרה כי בחלוקה הראשונה היכל</p>
---	--

חוקת היר

ראומח

צפנת פענח

אית לה באותו חוט הנמצא והוא
 דבר לתלות " ואסלא כלומר לא
 נמצאו משתי חלוקות שום אחת
 טרפה " מה כחוקי דבריו בראשונה
 שהקדים האזן למציאה רצה ביד
 שכל רואיה מכירישהיא און רבוקה
 כשנמצאת רשוכה מעיקרא לסיפא
 " ומה צדקו סמכיו שהקדים ה
 דמציאה לשתיים אונות רבוקת
 כלומר דאנב דבדאנקט לא שיהיה
 מתחתו המציא בשתיים האונות ראב
 הלל שתי אונות שנמצאו רבוקות רא
 לזה מה שדיוק ואינס נראות כשתיים
 כלומר דלאוהיא כחלוקה הראשונה
 נראו כבאותו החוט מעיר ברשוכו
 אעה און רבוקה בשלישי אפילו
 דברי המחבר היא כונת הרב בנת
 שאמר ואסנסכו שלא על הסדר
 כגון מראשונה לשלישית טרפה א
 אעה נמצאת כלה שתי ערוגות ואין
 לה חתוך אונים רברי דהמחבר דהם
 דברי הרב וכונתם אחת כמה שאמר
 ואין לה חתוך כלומר דדוקא תרתי
 אונות רבוקות שרינ כחוט משוך ע
 עליה אבל אם כלה בערוגת צריך
 הכירא יתירא שיהיה לה סרק חתוך
 אונים אעה חסרה בגופה מעיעל

הוא כד אשתכח ראשונה לשנית
 רבוקה וחידה האונות לאורך רשום
 כשאר אונותיה מרישא לסיפא מה
 יבכבא כהרא לית סימן רשים
 לאורך כלל כי אם כשרפא דאסא
 סרוק בעיקרו או בסופו או נאמצעו
 דא שנוימא בריאה ככל " ואי ב
 בנתרא הכשרות הוא מסוים דאשתכ
 פירוד כעלה של הים מה שבכבא
 קמא לית פירוק ביניהן כי אם רושם
 בעלמא קמל
 וסדקאמר בכבא קמא רבוקה לשני
 אוליפנא הרתי חד כשהרבנה אשה
 אל אחיתה אזחכשר בחוט המשוך
 אבל אם תהיה כל הריאה שהו ערוגו
 לאתחכשר בחוט הרשום לאורך א
 אונותיה עד דשתכח סרק חתוך
 כשרפא דאסא ורא רבוכ נמצאת
 כלה שתי ערוגות ואין לה חיתוך
 אונים מה ליה לאירוכי כוליהאוי
 אלא סראמר כלה דיק בלד ולא
 שתיים אית " ומדאמר ואין ליה
 חיתוך הורה דדוקא חתוך סרוק ולא
 חוט משוך וסדקאמר בכבא כהרא
 און רבוקה בשנית ונמצאת כעלה
 של דרס סיניה נליף דדוקא כ
 כשתהיינה אשה אל אחותה או

צננת פעמי

חתכשרנו בסדק טרפא ראסא
אבל אם תהיינה מאעד לשלישית
לא מבעיא דאינה מתכשרא בחוט
ודישום אלא אפילו יש סדק כטרפא
ראסא לא מהניא בה - אמר עור
חסרה בעופה מעול קפתיה שרפה
סבורא ליה דלא יתכן בריאה חסרון
נואם בעיטול עופה דאם מבפנים
והקדמות קיימים לא חסרון הוא -
וסה תאמר דאינה עולה בגפיתת
אטום אתקרי חסרון לא אתקרי -
וסה תאמר דעולה קצת כח בגפיתת
אבל לא כל כך דאינה מסודה
ומתמלאת הנימא דיני כרין האטום
דאחר דכל שהוא עולה בגפיתת די
לאכשוריה ותלין; בליחה דסתים ולכן
מסקד חסרון זה הוא מעיגול שפתיה
הוא הנקרא רוא רוסיסן ועל שפם
יעטה הכיני שאם יחסר משפת הריא
כמואל תעלנו יעטה שלשק עשין
של נחש ומסא במשעון

חוקת היד

שפתיה היא כונת הרב ול וכן אם
חסר כונת הריאה אעפוי שלא נקבה
הריאה כחסר מנין דאינו חסר
לפיכך אבנמצא בה מקום יבש
עד שיפוך באפורן הרי זון כחסרה
ושרפה אפילו בכל שרו עב וקשויא
לי ככה וכמה גמנומי ועמטמו תרא
פה שכתב אעפוי שלא נקבה והיאך
יתכן חסרון בריאה בלי נקב והרי
בגבר נא סתמה על כתיחתין וקהני
חסרה הריאה נקבה הריאה ומקשה
חסרה היינו נקבה ומיקולדה לא
נצרכה אלא לר שסעון ולהלן נט
בגמרא מוקמי לה אכוראוי בחסרה
מבפנים אלמא דאי אפשר חסרון
בנוף הריאה בלי נקב - ואין לומר
דאע"י דאי אפשר מכל מקום כתב
הרב כך ללמוד כזה דין נמצא ברה
במקום יבש דהיינו כחסר אעפוי שלא
נקבה שהרי עריין היא שלמה לפנינו
- זה לא יתכן שהרי דרב כגרי
בשבעים שרפיות סד חסר מנין

האטות סה חסרה מקצת
כלל שהוה ליה לומר אעפוי שלא נקבה הרי זון כנקב ושרפה - סאי
הרי זון כחסר מנין האטות ושרפה - או הוה ליה לומר בסגנון אחר וכן
אם חסר נוף הריאה דריזת כחסר מנין האטות ושרפה שלישיית שבין
לוישניה דקאמר אעפוי שלא נקבה בין לרעה הכקשה דחסרה היינו נקבה

חוקת היר

בין לדעת אמוראי היה לרב לצרפה בכלל נקיבה כמו שהוא הכניס
המראות והשכלות בכלל נקובר משום שסופן לנקב כמו שפרשו שם
התוספות " רביעית מאי לפיכך אמנמצא בה מקום יבש ער שיסך בצפורן
פה קשר והשואה ודמיון כלל אית הא בהא היה לרב לצרף דין יובש זה כדון
אטום בכלל נקיבה דכלהו כדראנינו - תשיית שהרב סותר דברי שחרי
כתב למעלה בסוף בענין תוספת ז' ואם היתה על גבה שהיא לעומת
הצלעות הרי זו שרפה שהיחר כחמר והוא שתהיה כמו עלה של דרים
אלמלא חשיב דין חסר בפתות עלה של חרס וחבא מן הין חשיב בכל
דחושכן אמר חרי הוא כחמר ושרפה אפילו בכל שחו - מצד דחוקים אלו
פרש הסבך חסרה הריאה מעינל שפתיה וכן כונת הרב באמרו אם חסר
גוף דאי לא תינסה הכי הוה ליה למיסר חסרה חלילת ויהיה ליסנא כולל
חסרון סנין האונות וחסרון הגבוסביבותיה - ומה שהאריך אעפי שלא
נקבר - תכונה היא דאיתני חסר גוף הריאה חרי זו בחסר מנין האונות
שרפה הוה אמינת ולת חסרון פתות שרפא דאקא לכד תני אעפי שלא
נקבה - וזת לדון אותו בכל שהוא ולכן התחיל בחסרון - וכן אם חסר גוף
וסיים בחסרון - הרי ע כחמר מנין האונות - דחסרה היא ולא נקיבת וסת
דכתב ליסנא דנקיב בק החסרונות להוציא סכנו דין לסרפיה בכל שהוא
לא שהיא תחת סוג נקיבה - ולפי זה הרי יש השואה גדולה למקום יבש
וזהו שקשר ואמר אחריו בסמך לפיכך אמנמצא בה מקום יבש ער שיפרק
בצפורן - אעפי שעולה בגפיחה והקרונות קיימים היובש במקומו עומר
והרי זו כחמר זה הנמצא בעינל שפת עינל הריאה שאעפי שהקרונות
קיימים ועולה בנפיתה לעולם החסרון הנגרע סחק העיגל במקומו עומד
ואינו סתמלא - דאי בנפיתה ער נוכח שפת העינל ומשנה החסרון הרי
חסרון זה סכמים והקרונות קיימים ולית לן בה ואפילו נשפכה כקיתון -
ואם אנה סתמלא בנפיתה מקום אשום ושרפה - לא משום חסר אלא על
כדורף אית לן למיסר שדעת הרב כדעת הסחברונתה עליו רוח ה - ורבים
מעמדו העלה השבו שהרב פסק שבין סחורין בין סחיתוך לחידוד בין מגבן

הזקת היד

כשנסמכה ראשונה לשלישית זו היא דרך רביצתה וחפשו הדברים כפשטן
באמרו און שנמצאת דבוקה בחברתה הסמוכה לה כוהרת ועוד נתאמת
להם זה כרכפל הרב ואמר ואם נכמכו שלא על הסדר כגון מראשונה
לשלישית ואמרו שמדויק ופרש מראשונה לשלישית גלה ידעתיהו
דכשהן קרובות זו על נכ זו אין חילוק " ואני בעניי נפלאתי הפלא ופלא
ומה מאד קשה הדבר אפי הכניס סירכה ופי הזכירה בכל פרק זה בשאם
כדבריהם כן הוא היה לרב להכניס הדת סוג נקובה לכל דצדדין אי משום
סברה כל הפוסקים או רובם דאין סירכה בלא נקב " ואי משום דעתיה
לינקב וכל עתידה לינקב כנקוב דמיא כדעתיה זל מה לו להכניס סירכה
דת סוג חסרה שלישית אתמהה לפי דבריהם התמו כל סירכות שבבהמה
איך לאזכר שום סירכה אחרת מאחר שכבר זכר סירכה הכמוכה באונות
היה לו לגלות דעתו בסירכה להרת סירכה לקנה סירכה ללב לקנה הלב
לסומן הלב סירכה לטרפש סירכה לכבר סירכה לטרפש הכבר סירכה
מהריגה לורד מהורד לכיסה סירכה היוצאת מאונה ואומה ומתאחדת במקום
אחד ומעשים בכל יום כאלו וכאלו " רביעית היה לרב לפרש און שנמצאת
סירכה בחברתה הסמוכה לה כוהרת שהרי סתם לן באמרו דבוקה וכה
תאמר שדבוקה אצלו סירכה היא לא כן הוא שהרי אמר בפרק אחר עשר
סירכה ולא רבוק " חמישית לפי דבריהם דכבר פסק הרב דכלן כותרות
כר מראשונה לשלישית מה לו למנהג הפשוט בישראל " ששית שאם
תאמר שכך הוא דרך חרב במקומות רבים שפוסק דעתו ואחר מגלה מה
דנהיג הוה ליה לצרף זה אחר זה בפרק שביעי און שנמצאת רבוקה בחברת
הסמוכה לה וכולי ומנהג הפשוט בישראל כך הוא " והנה האחר ^ב
בשביעי והאחר באחד עשר שביעית שאין סדר זה הנכון לומר הכנהג הפשוט
בישראל שהכנהג בכל ישראל והוציא עצמו סכלל ישראל כה טוב ומה
נעים שיאמר המנהג הפשוט כך הוא ואינו כן התיכה שיוציא עצמו מן הפשוט
ההוא " שמינית באמרו או שנמצאת סירכה מאון לאון על הסדר

חזקת היד ראומה צפנת פענח ח א

ואין סדר לסדר זה ולא ידענו טיבו אם לדעתיה תרויח וגבן נקרא סדר בר
 סראשונה לשלישית ואם לבולי עלמא החיתוכין נקרא כדר היה לו לפרושי
 דאם סדר זה לדעת הרב ראפילו סב לגב לאו כנהג פשוט הוא ואם כדר זה
 בדעת הפוסקים זהו כנהג הפשוט לאו דעתיה דרב הוא תשיעית שיותר
 נכון ויותר מפורש נלוי לכל העמים אם יאמר הרב כך בפרק יא המנהג הפשוט
 בישראל כך הוא וכולי ואם נמצאת סרכה מאזן לאזן שלא כחיתוכין אוסרין
 אותה ואני מן המתירין ובוה יסתלקו גמנומין עמעוטיין וסתומין וככה פעמים
 מצאנו בחבורו אבא מארי מן האוכרין ואני מן המתירין "

אך אמנה שהרב לא פסק כלל בחבורו דין סירכות כי
 אם הלך אחר המנהג וזהו שאמר המנהג הפשוט
 בישראל שהכונה כמותי כמותם אין לשנות כמנהג הפשוט בישראל תורה
 היא " ובמקום ולא סכירא ליה חלק כגון סירכות הלויית שחלק עם הכלל
 וכגון לעצם ולבשר שחלק עם אביו " אבל הכא ברין חסרה אין בה זכרון
 סירכה כלל רק דין חלוקת דכהקדן חסרון שש הגדה מנאם המחבר
 צדקו יחדיו לא נטו זה מזה "

שלשת דברים נאמרו ברגלים חסרו מתחלת פ
 בריתן נטלו אחרי בריתן נשברו ויצאו רובן
 לחוץ ואין דבר חופה רוב עובי ורוב הקפו טרפה וסימן ויצא
 געל בן עבר

שלשת	דברים נאמרו	שלשה	דברים נאמרו ברגלים
	ברגלים ורבי		כדקתני רגלים אוליפנא
	המחבר הם רבוי הרב שם בדמה		דהיר בין נטלה בין הכר בין נמצאת
	שהיתה חסרת רגל מתחלת בריתה		יתרא ליה לן בה " וכן באגף העוף
	טרפה " וכן אם היתה יתרת רגל		בין נטל בין חסר בין הוהיר אין חשש
	אבל אם היו לה שלש ידים או יד		
	אתת או שנתהך היד מותרת " אמר		

לבר אם מעיקרן נשטאו ושלו מ
 מתכחידו שרפה לא מס' מאראית
 ביה שרפות ביה אם שהריאה ריקה
 דקה רבוקה לצלעותיו ושמאנקבה
 בתחוק ההשמטה הו שמא נקה
 בתחוק של עצם ולית אנן בקיאי ב
 בדיקתה מה שאין חשש בכהמה
 אי משום דריגת הבהמה עומדת
 תליה אי משום דאנן בקיאי בנפית'
 ומקאמר נאמרן כרגלים וכו חסרו
 נשלו סבירא ליה דכל השרפיות אלו
 מן הארכובה התחתונה ולמעלה הם
 הוא הרגל הנמכר עם הראש ושנים
 הם בין חסרו בין נשלו בין נשברו א
 אחרי שנגע בפרק השני אשר מסנו
 חוצאות אומת המדין ולמטה מסנו
 לית לן בה לבר שאם נשבר ואין דבר
 חופה רוב עוביו ורוב הקפואית ש
 שנייה כפי אחר די ושתכח ביה
 מה הארכובה ולמעלה שרפה ואם
 מה הארכובה ולמטה הבהמה כשרה
 והאבר אסור וסימן ויצא געל בן עבר
 רצה שכיצא האבר הנז כנו לכל
 האצנים צריך לגעול בואם למעלה
 מה ארכובה נגעל בכהמה כלה ואם
 למטה מתארכובה געל באבר

עוד המתבר חסרו נשלו נשברו
 בנתו להשוותם במקום אחד -
 וקשיא לי טובא במה שאמר הרב
 שם בסוף הפרק כל מקום שאמרנו
 שאם חסר שרפה כך אם ניטל שרפה
 - ובריש פרקין אמר חסרת רגל
 מתחלת בריתה שרפת נתחך הרגל
 מן הארכובה ולמטה מותרת הרי ש
 שאותם רבריו שעב חסרה רגל מן
 הארכובה ולמטה היא

ועוד סתם דבריו במה שאמר כל
 אבר שאמרנו שאם נשל מותרת קל
 וחומר אם נבראת חסרה ולג' כן
 הוא דהרי הרגל שנשל כשר ואם נ
 נבראת חסר שרפה לפי בריו' ולכן
 פסק המתבר דהשרפות זה בין נשלו
 בין חסרו בין הותירו בין נשברו
 במקום אחד נאמרנו ושעות כוכרים
 הוא ולא מדעת הרב : זה יתאמת
 במפת אחיתי בטנין הע שרפיות
 אמר זל ס' חסרה הרגל בית מתל'
 בריתובין שנתתך הרי שהרב השום
 שם ודעתם וכוונתם אחת לה נש

זה מורה

צומת הגידין שנטלו בבהמה רוב בנין ורוב בנין טרפה ולחי העליון והכבר שנטלו טרפה וכוליה שלקה או שיטרה ליתח או שיטרה מים עכורין או כרוהין או שהקטנה ב בדקה כפול ובגסה כענב טרפה וסימן ואת שתי הכלות

<p>צומת הגידין שנטלו בבהמה אוליפנא דדוקא בבהמה צריך רוב בנין ורוב מנין " ובעוף אפילו נחתך רובו האח כששה עשר גידיו טרפה " וקשיא לו הרי עוף קיל הוא ופורח בצלצלו כנפיו מה דלית בן בבהמה דכברה היא ונסמכת על ארבעה רגליה " - ואם כן מן הדין היה להחמיר טפי " - אך הטעם כשום דתלת גידין לברם איתנהו בבהמה תחילתם כן הערקין ועולים עד שמהתברים ושבים ח לבשר ושלשה הם במנין " ובבנין שנים רקין ואתר עב ולכל אחד מהם יש התחלה וכוף כאשר אמרתי כן הערקים עד שמתרכים ונעשים בשר " מה דלית כן בעוף שבכנין חם ששה עשר ובבנין אינם אלא אחד כי אין להם כי אם ראש אחד לכלם ועורקין מלופפים אל כקום אשר יצאו שם הם שבים ללכת ולפיו זה אם נחתך רוב אחד מהם הרי נחתך רוב בנין ורוב בנין " ומרקאמר להי העליון גדרה לקראם נטר תחתין לית השש ובלבד שלא נגע מקום הסיכנין ומראמר כבר שנטלו וכולי " הרי הדחבנו דעתו בפרשות כל האפשר וכרקאמר וכוליה</p>	<p>צומת הגידין שנטלו דברי המתבר הם דברי הרב פרק שמיני כהלכות שהיטה נחתך בבהמה האחד עבה לברו מותרת נחתכו השנים לברם מותרת " ועוד אמר הרב ובעוף אם נחתך רובו של אחד מן הששה עשר טרפה " - בכוחם ודבריהם צדקו יחדיו " - אמר עוד המתבר ולחי העליון זהם דברי הרב לחי העליון שנטל טרפה " אמר עוד המתבר והכבר הם דברי הרב כבר שנטל טרפה ואם נשחיד וכלי כבר דהחבתי ביה אודו בכל האפשר " אמר עוד המתבר וכוליה שלקה וכולי מנה חמש טרפיות בה וכן כגאם הרב ואין תולק " -</p>
--	--

שלקחה וכולי או שהקטינה בדיקה כפול ובנסה כענבא לפי הגרמא שאין הפרש רב בשעורין אלו ובגמרא אמרו כפול כפול המצרי וכל שכן שקשה לדבריהם אמנם שעמא הוא רכולית הגסה דוסה לאשכול ענבים ועשו ענבי ענבי ובדיקה סגולגל כלו ולכן אמרו בדיקה כפול כי זה צורתו ובגסות בענבא כי זה צורתו ופרוש כענבא כענב הכוליה - ושמעתי סמי דההיר זקני החכם השלם סוהרר יהודה וצל דדוקא בהקטינה על ידי חולי כי זה בודאי הגיע להדין אבל אם נבראת קטנה אפילו פחות משיעור זה כשרה היא וכן נראה מסלת הקטינה וכן הארסה שאדוסה בריאה כשרה והארסה טרפה - ופרוש הארסה מחמת סבה ודעתיה לזה עשה כדעת זקני שהרי אם חסרו או הוחרו כשרה היא וסימן ואת שתי הכליות הכונת שה טרפיות נאמרו בכליה ואת לרבות אם נקבה להדין "

שני דברים נאמרו בכשר החופה את הכרם החצוני נקדע רוב שביל אורך טפח בגסה - נקדע באורך או כ בעינול רוב עובד אם שלשה גרעני חסרה יפנסו בעינולו טרפה י ושנים בעורה י נקדע ערה ונפשט ולא נשתיר כרוחב סלע בטיבורה וכאורך שדרתה ובכל ראשי פרקיה טרפה י נקדעו ונפשטו מקומות אלה וכל העור קיים טרפה י ואם העור קיים ואחד מהמקומות נפשט כשרה וסימן נשמתו בידי סלע שופטיהם ושמעו אמרי

שני	דברים נאמרו בכשר החופה את הכרם החצוני כבירא ליה הכרם החצוני הוא הכרם אשר בחוף הבטן המביט לארץ י וכרם הפנימי הוא אשר ב בחוף הצלעים ובשר החופה את	שני	דברים נאמרו בכשר החופה את הכרם החצוני כבירא ליה הכרם החצוני הוא הכרם אשר בחוף הבטן המביט לארץ י וכרם הפנימי הוא אשר ב בחוף הצלעים ובשר החופה את
	הוא הכרם מן הבטן שאם יקרע יצא הכרם י וקטיא לי דהלל והוא הבטן מאי מקום סן הבטן - אבל		

חזקת היד

ראוכה

צמנת פענח

כונה הרב להורות על בשר הפנימי
 הקרומי החופה הכרס ולא על בשר
 הבטן וזה פרש והוא המקום מן הבטן
 הכונה מקום מיוחד מן הבטן ועוד
 פרש בבירור ואמר שאם יקרע ה
 הכרס י אעה נקדר לאורך או בעיגו
 הם דברי הרב לאנשו ותסזה : אעה
 נקרע עורה תפשט הם דברי הרב ול
 בהמה שנפשט העור שלה כלו
 שרפה : אעה ואם העור קים ואמר
 מהמקומות נפשט היא כונת הרב
 כמה שאמר ואנסגל ברוחב סלע
 מעל פני כל השררה : או מעל
 השיבור : ואו מעל ראשו איבריה
 וקשה לי מאי או ככל פרש הלל ואם
 נטל ברוחב סלע מעל פני כל השרר
 ומעל שיכורה ומעל ראשו אבריה
 ומדקאמר או חלקופרט זה או זה על
 אחר מהמקומו הוא ורעת אחר להם
 ודרך אחר צדקו יתחו לההיר

הכרס החצוני הוא כשר קרומי י ט
 שרפשי אשר על הכרס : אם נקרע
 רוב עובי ושרפה רודאי כיבר הכרס
 יפול לארץ : כה דלית כן ככרס
 הפנימי והצלעות מגינתהן : ומקא
 לאורך שפח כנסה הורה לן דדוקא
 כנסה רבדקה הכל כפי קצותה *
 ומדקאמר ג גרעיני תמרה בנקדי
 נצרא גסירי ואם יתארך יתמתח
 יעמיד על טפח * ומדקאמר נקרע
 עורה ונפשט הורה לן דארבע חלוקו
 בדבר אם נפשט כלה שרפה ואם
 נפשטו ג המקומות והעור קים שרפ
 ואם המקומות קימי והעור נפשט
 כשרה לכע * הרביעי אמהעור קים
 ושני המסומות נכוסקים מהם נפשט
 בין מעל השבור ובין אורך כל השחל
 ובין כל ראשו פרקיה * כזה נחלקו
 ודעתו להתירוה שאמר נשמשו בירי
 סלע שופשיהם הכונה רבשלש ה
 הראשונות לא נחלקו השופשים כי

חלק בירי סלע כשנפשט סלע מאחד מרשלים מקומות ורשאר קים

ודעתו לרהתיר וזה שאמר שמעו אמרי

בהמת

שנפלה שלא ברצונה מגובה עשרה טפחים
 בין שנפלה בין שהפילוה מחמת יראה
 בין שהכה באבן או באגרף אם לא עמרה אסור לשחוט

אותה ער שתשהה מעת לעת ואם עמדה ולא הלכה מתר לשחוט אותה ובלבד שתברק ואם הלכה אין בורקין אותה וכן עוף שנחבט על דבר קשה או על המים ולא שט מלא קיכתו כנגד המים או שלא קדם לתבן בהילוך המים וכן אם נפל באש ונתירקו האדומים ונתארמו וזירוקים טרפה וכן אם נרבקו שני כנפיו חוששין שמא נתרסק שום אבר מ מהללו וצריך לפשפש המקושה ספק בכהמה כחיה ובעוף הוץ מבית הרחם וסימן ויפתח את רחמה *

<p>בהמה שנפלה שלא ברצונה הורה לן דאם קפצה ברצונה אפילו יותר מעשרה טפחים אין חוששין משום דמחכונת היא ומהאי טעמא שוד שהפילוהו * ומ וכרקאמר בין שהפילוה מחמת יראה הורה לן דדוקא מחמת יראה משום דלא קפיד בין חתרסק בין לא ומסדר להפיל ולנוס אבל אם חזרה שלא מחמת יראה אין חוששין * וכרקאמר באבן או באגודף לאו דוקא קתני ה דכל דבר הכרסה לאבן כגון חוטר * דקטרי או שהכה לאורך הגוף אפילו דלית קטרי קטרי או שהכה בקצה העץ אפילו לאורך הגוף ואפי דלית בה קטרי חוששין וכרקאמר אם לא עמדה אסור לשוחטה כבודא ליה</p>	<p>בהמה שנפלה שלא ברצונה הורה לן דאם קפצה ברצונה אפילו יותר מעשרה טפחים אין חוששין משום דמחכונת היא ומהאי טעמא שוד שהפילוהו * ומ וכרקאמר בין שהפילוה מחמת יראה הורה לן דדוקא מחמת יראה משום דלא קפיד בין חתרסק בין לא ומסדר להפיל ולנוס אבל אם חזרה שלא מחמת יראה אין חוששין * וכרקאמר באבן או באגודף לאו דוקא קתני ה דכל דבר הכרסה לאבן כגון חוטר * דקטרי או שהכה לאורך הגוף אפילו דלית קטרי קטרי או שהכה בקצה העץ אפילו לאורך הגוף ואפי דלית בה קטרי חוששין וכרקאמר אם לא עמדה אסור לשוחטה כבודא ליה</p>	<p>בהמה שנפלה שלא ברצונה דברי המחבר הסדברי הרב שם קפצה מחמת עצמה אין חוששין ומרקאמר קפצה כע הורה לן דאם נפלה שלא ברצונ דחוששין ועוד אמר זכרים הכנחמים זה זה אין חוששין שכל דבר הנעשה ברצון איך חוששין ועוד אמר שוד ע שהרביעו לשחוט אעפישנפלה נפילה גדולה אין חוששין שהכונה של דבר הגעשה ברצון בעליו או ברעת בעליו אפי שיהיה עכ מתכוין להשחט או בפרסיתו או שמנפח עצמו לקבל ההכאה ועצם לא ישבר בו * כל זה נכלל בדברי המחבר * אמר עה בין שהפילוה מחמת יראה בין שהכונה הם דברי הרב אהת דאמת * אע</p>
---	---	---

חזקת היד

ראומה

צפנת נקמה

ואם עמדה ולא הליכה הם דברי הרב
אמר עוד המחבר ובן עוף שנתבטל על
דבר קשה או על המיסול אשט מלא
קמתו כנגד המיס הם דברי הרב
אשה - וכנאם נפל באש הם דה
אחת לאחת וכנאם נדבק שני כנפיו
ועוד מה שאמר חזקת כבית הרחם
כל אלה דברי הרב דרך אמת להם
לפראכלם בשם דה

דחיא נחרסק אבר פנימי אבל אב
עמדה ולא הליכה אינא צודין ואמר
עד שתבדק חמצא נקיה ומרקאמר
נתירקו האחסיס ותאדמו הירוקים
רמז לכבר ולבני מעים ומרקאמר נ
נדבקו שני כנפיו הארדה לן דרוקא
בשני כנפיו דאז איראת הטות סכה
בגפו על העץ או על האבן ולא קפיד
פריסקו כי עור בער עור יתן בער נ
נפשו אבל אם נדבק כנף לבד הרי

מטופף ומטייע עצמו כדו שלא יוכה הגוף ומרקאמר שמה נחרסק שום אבר
מתללו הורה לן דלא סכעיא האכרין דבהמה משרפת בהון כגון ריאה ברסא
דקין אלא אפילו באכרין דאין הבהמה משרפת בהון כגון כליות שחולאם נט
נתרסקו שרפה חזק סכית הרחם דכין חסרה בין הותירה בין נשלה בין נקבה בין
נחמר בין נחרסקה אין בה טרפות כלל וסימן ויפתח את רחמה מלשון פתח
חיצובות שפירושו שהתר אגדות הכונה דאין שרפות בבית הרחם כלל

איש

על דגלו לאותות יחנך בני ובהם תהי דן ארת
שבע המסכתות ערכתי ופרקיהם לרן לאט
לאט לא להתגאות אחרי דישן ולא להבזות ב

בקיסיס פן יענוך אחיסמך למטה דן תם

החסיד

הזה אתר שהשלים לשים לפניהם הינינים כסודות חידות
הזהירם שיהיו מגדלים ומדגולים לחן חסד כל רואיהם יכירום
הם זרע ברך ה כמו כן הזהירם שאעפ"י שהדין שגור בפיהם יאל יאמינו
לעצמם לחתוך הדין בלתי ראות סקומו באותות מתכימות פעם ועמיס ואצרי

ראיכה

יבנו בני יוסף את יוסף וישל טוב והיו לאותות אלה יחנך בני ובהם
תהי רח - כמון דמו להם לאותיות יחנך בני הן שבע אחיות למנין שבע
סככות שספר להן קצרות ואלו הן יבמות חולין נדרים כתובות בתרא מעי
יבמא ודא דספקא ואם שבע הבככות ערכתי ומה שאמר ופרקיהם לרן הם
כיון למנין פרקי המסכתות האלו שעולים פד כמנין לרן -

יבמות

הם פרקים ששה עשר א חכש עשרה
נשים ב אחיו שלא היה בעלכו ג ארבעה אחים ד החולין ה רבן גמליאל
ו הבא על יבמתו ז אלמנה לכהן גדול ח דיעול ט יש מתרות
לבעליהן י האשה שהלך בעלה יא נושאין על דאגטכה יב מצות
הליצה בשלשה רבנים יג בית שמאי אומרים יד חרש שנשא בבתת טו
האשה שהלכה היא ובעלה יו האשה שהלך בעלה וצרתה

חולין

הם פרקים ששה עשר א הכל
שחמין ב השחט ג אלו טרפות ד בהמה המקשה ה אותו ואת בנו
ו כסוי הדם ז גיד הנשה ח כל הבשר ט העור והרוטב י הזרוע
והלחים יא ראשית הגז יב שילוח הקן -

נדרים הם פרקים אחד עשר א כל בני נדרים כנדרים ב אלו ס
מתרין ג ארבעה נדרים ד אין בין כווד הגאה ה השותפין שנדרו ו הנול
את המכושל ז הנודר מן הירק ח קונם יין שאנישעם ט ד אליעזר אוכר
י נערה מאורסה יא ואלו נדרים שהנהיג מפר כתובות דים פרקים
שלשה עשר א בתולה נשאה ב האשה שנתאלמנה ג אלו נערות ד נערה
שנהפתה ה אעפי שאמרו בתולה ו כציאת האקה ומעשה ידיה ז הסריר
את אשתו ח האשה שנפלו לה נכסים ט הכותב לאשתו זין ודברים י מי
שדחה נשוי שחי נשים יא אלמנה מונת בניכסי יב ודנשא יג את
האשה יד שחי דיני גלות בתרא הם פרקים עשרה א השותפים
שרצו לעשות מחיצה בחצר בונין ב לא יחמד בור כמון לגורו של ג
הקף הבתים בורות שיחין ומערות ד המוכר את הבית לא מכר את היציע
ה המוכר את הספינה מכר את דעתו ו המוכר פירות לחברו ולא

צמחו ז האומר בית בוד עפר אני מכר לך ח יש טחלין ומחלילין נחליל
 ולא מחלילין ט מי שמח והניח בנים ובנות י נאפשו עדין מהוכו כקושר
 מאריו **נגעים** פרקים ארבעה עשר א כראות נעים ב בהרת
 עזה ו הכל כטמאין בנגעים ד יש בשער לבן ה כל ספק נגעים ו נמה
 של בהרת ו אלו בהרות ח הפורה ט השיחין והמקדות י הנתקין מטמאין
 יא הנתקין כטמאין כל הבגדים יב כל הבהים יג עשרה בהים יד ניצד
 כטהרין **קמא** הם פרקים שמונה א שנעה ימים ב בראשונה ג
 אמר להם הסמנה ד טרף בקלפי ה הוציא לואת הבף ו שני שעירי יום ה
 הכיפורים ז באלוכה גדול ח עם הכיפורים **אמר** עוד לאמלאש
 הזהירם על הסבלנות שהכעס מטעה יאת האיש ואת טוהו ומה **שאמר** לא
 להטות אתרי דישן הזהירם שיתרחקו מן החמדה כי השווד יעוד עיני חכמים
 וספויורש גיהנם והו אתרי דישן שאתרי דישן חסרין ואשבן אמר עוד ולא
 להבזות בקיסם הזהירם על כירת העגה וחלוק הכבוד לכל הבא לדרוש א
 אלהים בקמון כגדול אלי אמר מול קיסם סבין שניך פן יענוך הם מול קורה
 כבין עיניך זה שאמר אחיסמך למשה דן אחיסמך הוא העין והכטה הוא ה
 הקורה כלומר ראו הדייני שלראות ערות זולתם התגאו וערות אביהם לא ראג
 וכן נאמר התקישו וקשו

אמר המפרש

השכים מספרים • כבודם של חכמים אין אומר ואין דברים • ומעשה
 ידיהם וחבוריהם סגור לארץ כגלם • בלי נשמע קולם • ושכח אני את המתים
 שכבר מהו לעומת כחברתם • ספריהם לאורך ימים יום ליוס יביעו יחזו דעתם
 • ולשון עדין ורוב שנים יחידיו חכמה • ופי לחשלושמה ראומה • ורעיוני
 יכני אדמת עפר במחברותם יעירו • יגשו או ידברו • וצנא לא בחכמה די
 איתי בי • כלאני לבי להתראנגרוח אגרות חידות וסודות • רק שמצות השד
 המפואר עלי תעבה עשר ידות • כבודי וכרם ראשו • כי לא מלבי לשים

אשה נפשי וכו' אני ומה אני : לקישקש בפעמוני כאיש חכמוני
 ופירות צרות צרורות ישחרגו עלו על צוארי : אך כרו : אחלי יכוננו לפני כל
 רואה תכורי : אל יאשימי מאשר ימצא בו חמא ושגנה : כי דשררות
 הבהילוני מסמקים קראתי כסעי הראגה : ומנקרות בורות שיחין ומערות קול
 קרא מחינה : יהי מכירו ברוך : והעורך לפנינו ברכת טובה לעולם
 שכלו טוב שכרו ערוך

למען לא יכשל הקרא בטעיות אשר נפלו ברפס לפום דיהשא שבשתא
 אציב לו ציונים בכל שושה ושיטה :

בהקרכת חרב המתבר נרפס מני מי מקום מנא מנא
 מקום כעבור סוזה נרפס בעבור גם שם
 בצפנת פענח נרפס לאו בו מקום לא ירכו דף ו
 בצפנת פענח נרפס ובעם מקום כשם דף ח
 בצפנת פענח נרפס שחיתתו מקום שחיתתו דף ט
 בצפנת פענח נרפס האחרונה מקום האחרונה דף יב
 בצפנת פענח נרפס כדאחא מקום כדאחא דף י
 בצפנת פענח נרפס עד העולין מקום הפולין ד בה
 ברואמה נרפס קבר מקום חרב דף בח
 בחזקת היר נרפס בקנים מקום הקנים דף לא
 בצפנת פענח נרפס רעה מקום רעו דף לב
 בחזקת היר נרפס מהרים מקום עכורים דף לה
 בחזקת היר נרפס בקנוקנות כקום הקנוקנות דף לו

וכאשר ראה המליץ החכם השלם כמהר זסף הלוי
 בן הרב המובהק הגאון מוהדר שמואל הלוי
 חכם ולההי' הספר ומעלתו : ואתיקר תפארת גדולתו :
 שושני פניני דברות קדשו פרחו כתר וזסף אפר

הדור אחת ראו מה זאת עשה אלהים לנו להוציא לאור תעלומה בה בלך
פנימה ושמה דאומה : חברה היוצר מתחלה הגאון רבי נחשן משתעי בלשון
חכמה תורה חתימה נתנה כרועה אחר רועה אכונה היתה באכנ אתו זהכמה
ונעלמה כעני כל תי עד שקם שאון השר המפואר דון יוסף הנשיא נשיא
בעמנו פרסמה נגד אמו והלביש צוארו דעמה : זה נתן סולו לפני
חילו קול מהיכל לאיתאל ואכל הופיע מהר קרשו בלב חכב לב ושלם ככל
שלמות ציור ואמות כמהר יצחק עונקנירא יא הואיל באר על הלוחות
פרשה סתמה : ויצחק בא מבא באר לחי רואי השופע מסקור ישראל
אשר גקבו בשמות אחרי מות קדושים הנגשים גאל ה ראשים על העם
משיבו טעם משיבי מלחמה : שזכות אבותיו ססיעתו והיו לאחדים בדינו
שכל משכיל ומושכל בנות המחבר בדינו והכשרו בסיסנו עם כונת זה
המפרש המשיח אלמים והמפענת נעלמים ומוציא אור תעלמה : ו
ולכל היוד החוקרה אשר עשה הרמבם זל בדיני שחיטה ובדיקה בתרא
מתמא ובתרא הוקא על ספר חקרי חזו יהיו תמים בתורה ה תמימה :
בחוקת היוד המעברה עליו קול לו קול גאליו שפע שופע לשכל סליו
ונחה עליו רוח חכמה וגבורה הספיק ברוחב שיעורה הליטק שיכבא
מכשורא לבא שערינו בתורה וקול זמרה ותרון לשק אלם את
דברי השירה בשפה ברורה ובעיסרה

בזאת נאות יוסף	ויד שנית יוסף	וחיל שיריו יוסף	להורות אל רואי
אשר אס אקנואל	שארית ישראל	ואלף סגדיאל	ישמרו רואי
הלא בחר לו ייה	במגדיל תושיה	והוציא לרויה	הלום אחר רואי
נהרדעה פישון	בחבור רב נחשון	בענין ובלשון	יפהנף טוב רואי
ראו מה בכסנו	ויד רס נחתסנו	ויצחק בא מבא	באר לחי רואי

אלדד הדני

הלכותיו במהדורות שונות על פי כתבי־יד
ודפוסים עתיקים עם מבוא והערות

כא

אברהם עפשטיין.

פרעסבורג, תרנ"א.

נדפס בדפוס אברהם ן רוד אלקאלאי.

קאָסיס־אַנט־פּערלאַנג פֿאַן ח. ד. ליפּפּע, וויען, פּראָטער־שטראַסע 15.

הלכה א*.

בהלכות שחיטה שלהם אמרו:

1. אמר רבינו יהושע מפי משה מפי הגבורה^(א): כל זבחיו הזבח אשר לישראל שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו^(ב). ואלו הן הלכות שחיטה:
  2. שהיותה, דרסותיה, הלדותיה, הנרמותיה קלסוסיה, עקוריה. והכי פתרונו:
  3. שהיותיה מהו, כי יקה האדם הבהמה והאנימו אינם או נפל המאכלת מידו או נפל סודר על פניו, ושהה כדי שחיטה אחרת, פסולה. ואם המעיט כזו כשרה^(ג).
  4. דרסותיה מהו, אם יהיה המאכלת חדה מאד והכרית אותה בפ"א^(ד). נפלת המאכלת על העצם (השער?) תהלך ותבא, תבא ותהלך, זאת היא הדרסיה, דרסותה מנבלתה, היא הנבלה אשר לא תאכל.
  5. חלדותיה מהו, אם מהרה הבהמה והעלתה ראשה מרם תפול המאכלת עליה, ותבא המאכלת במהרה בין הושט ובין הגרנרת, אם שחטה מלמעלה כשרה (צ"ל: טרפה), ואם שחטה מתחת טרפה, אולם כמה (צ"ל: כמה) הגוף, אם יקה המאכלת ממקומה וישתחו על איפן השחיטה, ויכין מקום למאכלת, אם נקבה הגרנרת שלא במקום שחיטה טרפה^(ה).

* אלו הן ההלכות שמביאים אנשי קירואן בשאלתם לרי צמח

6. הנרכותיה מהו, מטבעת גדולה ולמעלה פסולה, ולמטה כשרה. אם ישתיר מטבעת גדולה מלא פתיל על פני כשרה. הנרמה כלה^(א), וכל שחיטה העשויה כקולמוס פסולה^(ב).
7. עקוריה מהו, אם שחטה לבהמה אצל אבן או יתר אי קיר, והעקורה רגליה להוכם ולא הבין אליה וסתה ורגליה מעוקרות, זאת היא הנבלה אשר לא האכל. ואם הבין שרם יצא הדם כלו או שרם יצא הנשמה, והמשיכה מזה המקום אל מקום רחוק כשרה^(ג). ואם נעקרו הסימנים מרפה^(ד).
8. והבין דרך הלכות טרפות שלהם: מתחיל בנקבי המוח של ראש. נשבר ולא כנס הדם במוח ולא זו ממקומו כשר^(ה).
9. אם שחין יצא בראש כנגד המוח, והעצם עומד במקומו וקרמו של בוח עומד במקומו, כשר. ואם הדם נכנס במוח ממנו, או משחין שיצנה שם, פסולה^(ו).
10. נקבו המרה, נקבו הדקין, נקב קרום ושט, נקבה הגרגרה בין כנפי הראה, נקבה הראה, פסולה היא לא האכל^(ז).
11. נקב הלב לבית חללו, לא האכל לכלב השליכון אותו או מכור לנכרי, וכן נקובת ושט. וכן אם יצא שחין בין גרגרת לושט, אם נקב לגרגרת ולא לושט, לושט ולא לגרגרת, כשרה, ואם שניהם, פסולה. ואם עמד ביניהם ויצא ולא נקב לא בזה ולא בזה, אם כשער מעוטה כשרה^(ח).
12. נשתברו ידי הבהמה או נחתכו לגמרי או שנעקרו מעקרי, או שיש לה שלשה ידים כשרה^(ט). והעצם הנשבר אסור, אם אין עוד ובישר חופין את הרוב^(י).
13. נחתכו רגליה טרפה, ולא בכל מקום אלא מקומות מקומות ישר^(יא).
14. נבל קבוץ הגידים או שנפסק טרפה^(יב).
15. חמישה אונין לראה, שלשה מימינה ושנים משמאלה, ויש לה עוד בצד הימין אחת קטנה ואינה עומדת בסדר האונין, אלא מרוחקת מהם לצד פנים. ואם הם שנים מימין ושלושה בשמאל, טרפה^(יג).
16. ועוד אמר לנו, אומרים אנחנו: אמר רבינו יהושע למשה רבינו אם נמצאו שלשה בשמאל וארבעה בימין? אמר לו

כשה רבינו, יום א' היינו במקדש אהל מועד ובתנתי ריאה אהת לראות, ומצאתי רביעית דבוקה לקנהי⁽¹⁷⁾.

17. ועוד מצאתי לה שני כבדים (צ"ל: ורדים), אחת מעל הלב ואחת מתחתיה, הלב, ושניהם דבוקין בסופם. צוה להביא כלי מים המים מאד, ונתן שני הכבדים (צ"ל: הורדים) בכלי הנחשת וישפוך עליהם המים החמים, ואמר אם יעמוד האחד ויתפשר האחד כשרה, ואם שניהם יעמדו או שניהם יתפשרו פסולה⁽¹⁸⁾.

18. נדבקה און הריאה לצלעין, יתן הטבת את ידו שמה וישבר מן הצלע ויצא עם הריאה ביציאתה, ויקח מאכלה ויסיר הצלע מן הראה, ויפה בראה, אם עמד הרות כשרה, ואם יצא הרות ממנה פסולה⁽¹⁹⁾.

19. הראה יש לה ב' קרומים, נקב זה בלא זה כשרה, וכן אם נגלד הקרום העליון ואם עולה בנפיתה ויעמוד הרות, ואם לאו פסולה⁽²⁰⁾. ואם לא הבין מקום הסלע (צ"ל: הצלע) יתן מן הרוק שלו על איכו מקום, אם יצא הרות פסולה, ואם לאו כשרה⁽²¹⁾.

20. טרפה מן הטחול מהו, נבין אם יש בו בויעה אחת ייצא ממנו רוטבו פסול, ואם לאו כשרה⁽²²⁾. נדבק הטחול לצלעים, אם באת להפריעהו ולא יתפרע עד שנשאר ממנו דבוקה לצלעים, פסול הוא ולא יאכל. נדבק הטחול לקרב ולא יתפרד התוך איתו במאכלת, אם הקרב לקח מטחול כשר, ואם הטחול לקח מהקרב פסול. נקב הטחול בעביו טרפה, נוטל הטחול כלו כשר.

21. טרפות מן הכליות מהו, לא נמצא כ"א כוליא אחת, אם עגל בן בקר הוא תקח שתי כליות מעגל אחר ונתן אותו בכף מאזנים עם הכליא, אם העמוד כנגד שתי הכליות, עגל לעגל, גדי לגדי, עתוד לעתוד כשר, ואם לאו פסולה⁽²³⁾. ואם הכליות מלאים מים עכורים טרפה⁽²⁴⁾. לקחה באחת מהם שנתמסמס הבשר יגופל כשתאחו בו, טרפה⁽²⁵⁾. וכן כוליא שהקטינה עד כפול בדקה ועד כענב בנסה⁽²⁶⁾.

22. ועוד אמר לנו, לומדים אנחנו: אמר רבינו יהושע מפי משה מפי הנבורה, אם מצאת בהמה שנשתברו צלעותיו הגדולה (צ"ל: הגדולות) ברובן טרפה⁽²⁷⁾.

23. שירת העצמות אשר בידים או ברגלים מארכובה למטה כשרה, ואפילו נשבר מארכובה ולמעלה ושומן העצם עומד במקומו, כשרה^(ל). נמצא שבור ואינו ידוע אם קודם שחיטה או לאחר שחיטה, אם מקום המכה כשהיר, מבואר הוא שקודם שחיטה היה וטרפה^(ל).

24. ועוד אמר לנו, בהמה שנמל קבוץ הגידים שלה וחתך מיר גלדה (ציל: רגלה) למעלה מהם, כשרה^(ל).

25. ואם נפשטה הבהמה כחיים או שנפל עורה מפני חולי, טרפה. אבל אם נשתייר כרצוץ רחבה על פני כל השדרה, כשרה^(ל).

26. בהמה שנפלה ממקום גבוה, יש לחוש שמא נהרסקו אבריו, וכן עוף שנפל על דבר קשה צריך לבדוק מכל הטרפות, יאם היא שלמה מכלם כשרה, ואם לאו טרפה^(ל).

27. אהוות הדם והמעושנות והמצוננת כשרה^(ל).

28. הנופלת בשדה פחו, נפל זאב על שור וחתך מבשרו דבר מועט בשיניו או בצפרניו, ועמד השור ונגחו או האניסהו ולא התיירא ממנו, כשר לאכלו בעת שתשחתה^(ל). ואם יפול דוב או כפיר (או פר) על כבש או על עז, ובאו הרועים ומלטהו מידו, אינו מותר עד שימלא לו שנה.

29. ועוד אמר לנו: לוכדים אנחנו שבא איש מבני עמנו אל יהושע ואמר לו: אדוני עז היתה לי בתוך צאני ונפלה עליה חיה רעה ומלטהו הרועים מידה, וילדה לי שני גדי עזים? דבר לו: הגדי מותר לאכלו, והאם אינה מותרת עד שתמלא לה שנה.

30. הדרך אדם על הבקר והיא עוברת, או נתן את המאכלת עליה ויצא העובר, נשאר חציו בפנים וחציו יצא לחוץ, החציו שיצא לחוץ התתכהו ותשליכהו, וחציו הנכנס שחיטת אמו מטהרת^(ל).

31. יצא ממנה עגל חי ועמד על רי [רגליו] והוא חי, תשחתהו ותאכלהו. ואם ימות בזאת הלילה, שחיטת אמו מטהרתו וכשר לאכלו^(ל).

32. וכל שאסר לנו הקב"ה התיר לנו כמותו, תחת הדם כבד, תחת כשר בחלב כהל, תחת בהמה שתמות ילד שבכריסה^(ל).

33. ועוד שאלנו אותו על זה הפסוק ואמרנו לו: ישפך את דמי וכסהו בעפר (ויקרא י"ז), ואם המקום סלע סעיף ואין בו עפר, או מים שאין שם עפר? השיב ואמר לנו, דבר זה הבין יהושע ב"נ ואמר: יקח הפתיל³³ אשר עליו או בגד וישחטתהו בתוכו, ויברך על שחיטת העוף, ונוטל את הפתיל ומכסה בו את הדם ומברך על כסוי הדם צונו (צ"ל: ואוכל), ומוליך את הדם אשר בפתיל אל העפר ומכסה בלא ברכה³⁴.

34. ובשכירת העצם ובגרמה ובכל הרפות כאשר הוא בבהמה כך הוא בחיה, מלבד הניקור שאינה בחיה כיא גיד הנשה לבדו, וחלב חיה כשר הוא לאכלו³⁵.

35. בהמה חיה ועוף שיש להם שני ראשים איזה מהם שחטמו? תתן הקרקדים קדקד על קדקד, היפין למעלה והשמאל למטה [ותשהם שניהם בשהיטה אהת]. אם תשההו או תדריסהו או תהלידהו או תגרימהו או תקולמסהו או תעקרהו³⁶ כשר, מלבד היפין אשר למעלה שאם תגרימהו או תמצא בו אתה מאלו, פסול. 36. ועוד אמר לנו: אחד מבני עמנו בא אל יהושע ודבר

לו: אדוני איש צייד אני ואצוד חיות ועופות בהרים, ואיני מכיר סימנין להבדיל בין הטמא ובין הטהור. ויגד לו יהושע רבינו: אינך מכיר ספרים פרסה ומעלה גרה? אמר לו הצייד, מפריס פרסה, ואולם אין מעלה גרה לפני, כי אני הפסתיו פתאם. דבר לו רבינו יהושע: סימן זה יבא (צ"ל יהא) בידך, אם יש לו שינים למעלה טמא³⁷. דבר לו הצייד אדוני זה בחיה, בעופות מהו? דבר לו רבינו יהושע, סימן זה יבא בידך כשאתה שוחטו, אם שתי מוריאותיו אי שופכת לאחת טהור, ואם אין לו אלא אחת טמא³⁸. הרי מקצת דבריו ששאלנוהו וכחבנו לפני אדונינו עמרת ראשינו להודיענו האמת.

הלכה ב. *

נקל אלדר בן מחלי שמשבט דן עמא דריסותיה אלשבטים
 מי תלמודהם. (פירונו בלהוק : והגיד אלדר מן מחלי שמשבט
 דן מן מה (איך) דרשה השבטים בתלמודם).

1. אמר רבינו יהושע בן נון מפי משה בן עמרם מפי הגבורה.
 כל הזובה לישראל ואינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו.
 ואלו הן הלכות שחיטה : שהוותיה, דריסותיה, חלירותיה, הגרמותיה
 ועקירותיה. (כ"י דף 77b).

2. ור' אלדר אלדני נקל ען מה ידרסין שבטי ישראל
 בתלמודהם בהדא אלנץ (פירונו : ור' אלדר הדני הגיד מן מה
 (איך) ידרשו שבטי ישראל בתלמודם בזה הלשון) :

* ההלכות האלה מוכאות במקומות שונים כפי רמאלה אלכרהאן
 מי תרכיה אלחואן, הכולל הלכות שחיטה וטרפות בלשון ערבית (כ"י
 אוקספורד, Neubauer 793). שמחברן הוא כפי הנכחת דר' שוחיה (הברטל
 שנה נ" 215 : אילך) הי שמואל (מע). ההלכות נרפסו שלא כדיוק בהקדמת
 נאלדבערנ (כ"י) לרמאלה של ד' יהודה בן קריש צד XIX, ובוחסין השלם
 ד' לונדון צד 207. הרמשיש במאמרו אודות הכ"י הנזכר (מע) לניינר ח"ב
 297) תקן כמה דברים, גם הזכיר ד' הלכות מהלכות טרפות. הנרפס מה
 הוא עפ"י העתק חדש מן הכ"י שעשה בשבילי דר' ניינער בסוכו הגדול,
 והוא כולל גם ארבעת הלכות טרפה שהזכרת. בשלמות.

שהיותיה מא היא. התחיל המבחן לטבות הבהמה ואנסהו אונס, או נפלה המאכלת מידה או נפל הסודר על עיניו, או נפלה צידעה על ידו, או פתמהו אדם ברברים ושהה בידו עד כשיעור שחיטת בהמה אחרת, והלך הדם בכל הבשר, נבילה משיעור הראשון, שלא שופך הדם כולו, וכת' בתורה כי נפש [כל] (ה)בשר דמו בנפשו הוא (ויקרא י"ז י"ד), וכת' ולא תאכל הנפש עם הבשר (רברים י"ב כ"ג).

והפסיר פתמהו בנתה, מן פתאם. ואנת תרי הרה אלעלה אלמרכורה מפני הבלעת דם באיברים והו מעני חסן⁸¹. (פתרונו: ובירוש פתמהו בא עליו פתאם, מן פתאום. ואתה רואה שזאת הסבה הנזכרת היא מפני הבלעת דם באיברים, והוא פירוש יפה).
(כ"י דף 78b.)

3. ורי אלדר הרני נקל פי הרא אלמעני (הענין):

דריותיה מה היא, שתהא המאכלת הדה מאד, והבהמה רכה, והשוחט בן כח ושחט וחתך הסימנין בפעם אחת, דרוסה היא ולא תאכל. ולמה דומה בשרה כי פתאמיה ושחט וחתך הסימנין בפעם אחת, דומה לבהמה שטרפה כפיר פתאום והלך כל הדם בבשרה, ולפיכך היא [פסולה]⁸². ואם המאכלת ארוכה כצואר הבהמה פעמים ושחט בפעם אחת, והא נטיה (ציל והנטיה)⁸³ למאכלת לאחר שחיטה, כשרה היא ותאכל. ואם המאכלת קצרה והצואר עבול⁸⁴ הרבה, ושחט אותה פעמים, ומן השלישית [נשהטה] בקצותיה⁸⁵, טהור הוא ויאכל. ואם תיש גדול הוא ועורו עכול עד למאד ועליו שער גדול, ונפלה המאכלת על השער ולא היתה המאכלת הדה כהוגן, ושחט פעם אחת ושנייה ושלישית ולא נשחט, ואם ברביעית שחט עד קצות השחיטה, חניקה הוא ולא תאכל. ואם איל הוא ועל צוארו צמר רב, ונפלה המאכלת על הצמר, והצמר קשה חיתוכו על הברזל, עד דסבר הוא כי שחטה, והעלה המאכלת ועמדה הבהמה, פסולה היא ולא תאכל בשנה ההיא. ואם הפריע הצמר ומן המאכלת על עורו ושחט וחתך בשלשה פעמים, ונחתך לקצות השחיטה, טהור ויאכל. (כ"י 82).

4. ורי אלרד הרני רוי פי הדא אלונה. (פתרונו: ורי אלרד הרני ספר בזה הענין):

תלודותיה מה היא, שיתחיל שוחט (צ"ל שחוט) הבהמה, נכנסה המאכלת בין הושט לקנה, או בין הקנה לושט ולנידים (שבין העור ולבשר, או בין העצם לצואר בושט לקנה ולנידים), ושחט למעלה, טרפה היא. ואולם (שבין העור לבשר בין העצם לצואר בושט לקנה)⁴ כמה יבשרהו? יקח המאכלת ממקום כניסתה ויברך ברכה שניה וישהוט, ואחר שישחוט יראה את (צ"ל: אם) המאכלת נכנסה במקום השחיטה, טהור הוא ויאכל, ואם הכניס המאכלת למעלה ממקום השחיטה, טרפה היא, ואם למטה ממקום השחיטה הכניס, טרפה. ומה החלדה טרפה? כי היכנס המאכלת בין העור לבשר ואינה במקום שחיטה, הרונה היא והיא נבלה, וכתיב: לא תאכל כל נבלה (דברים יד כ"ד). הטרפה כאליה, והנבלה משחיטתה⁵. (כ"י 84b).

5. ורי אלרד הרני רוי פי הדא אלבאב (בזה השער) מה נצה (זה לשונו):

הגרמותיה היא מטבעת גדולה ולמעלה טרפה, מטבעת גדולה ולמטה כשרה (בכ"י עוד: וטהורה). והשוחט עליו שיתן ארבע אצבעותיו⁶ מתחת טבעת גדולה, וישהוט מתחת האצבעות, ואם לא שחט על ארבע אלא אפילו על שלש או אפי' על שנים, כשרה. ואם הגיעה מאכלת למטבעת הגדולה ולא נשארה בלתי חותמת אחת מן הקנה של ריאה, טהור הוא. ואם חתך בחותמת אשר מתחת טבעת הגדולה כחוט השני, טרפה. וכל שחיטה העשויה כעיש טרפה⁷. ואם העמיטה מתחת ארבע חותמות החבוקות אל הטבעת הגדולה, טהור הוא. ואם העמיטה מתחת הטבעת הגדולה בשלשה חותמות טרפה היא⁸. וכי תאמר על התגרמה טרפה היא, למה? דע שהנידון שהדם יוצא מן, אם (צ"ל: הם) נגד הטבעת הגדולה, ואם על הטבעת הגדולה תשחוט, חתכת שורש של נידי הדם ולא יצא הדם, ובעבור המסריגית⁹ ישחוט מתחת הטבעת הגדולה אשר יפתחו הנידים הללו ויצא הדם כולו. וכי העמיטה (צ"ל: העמיטה) יתעטפו הנידים האילו כקנה (צ"ל: בקנה) טרפה היא. ואם שחט ההוגין¹⁰ תחת הטבעת הגדולה ולא העמיטו (צ"ל העמיטו) טהור הוא.

הרא נץ מה וגדהה בכס רבני הננאל הרב, נקלתה חרפא
בחרף. והרה אלאפאץ אלתי עבר ענהא [גיר] מעלומא
לאשתקאק ענדנא לעדם אללנא בין אידינא וקר
כשף אללה בפצלה וזכות אבותינו הקדושים מא
אפתכרנא ביה ובינאה. (פתרונו : זוהי הנוסחא אשר
מצאתיה בכתב רבנו הננאל הרב, העתקתיה אות
באות. ואלו המלות אשר פירש [אלדר] אותן [בלתי]
ידוע השורש אצלנו להסרון הלשון אשר לנו. וכבר
נלה אלהים ביאורן חכות אבותינו הקדושים מה
שהשבנו בו ובארנוהו (כ"י 100).

6. ורי אלדר אלדני רוי פי הרא אלבאב מא נצה. (פתרונו :
וראה"ד ספר כזה השער והוה לשונו) :
עיקוריה מה היא. שיתתה"י הבהמה ושחמה ונתעקרה
רגליה באבן או ביתד או בקידה (צ"ל : בקורה) פושלכת בארץ,
או בארץ פסגה"י, ישחט השוחט ולא נפנה לאחור ולא ראה עיקור
רגליה במה הן מתעקרו, שפך הדם כולו בהגין (צ"ל : בעגון) "י"
ויצתה רוח נשמתה ורגליה מעוקדות, (צ"ל : מעוקרות) מרפה היא.
לאחור (לאחר) ששחט וראה עיקור רגליה ומשך אותה מן המקום
ההוא וחורבשה"י רגליה מרם תמות וטרם ישפך הדם כולו,
והתבעטה בידיה ורגליה יהרו, מהור הוא. והשור שאינו יכול לשחטו
עד אשר יקשר בחבלים, איך אנו נהכסר"י שיטהר מן העיקור ?
לאחר שתשחטתהו וישבות דמו ויתיש כוחו, מרם הצא נשמתו התיך
החבלים מרגלו, עד אשר יבעט בידי ורגליו. ואם ימות ולא הסחיצו"י
ידיו ורגליו, עיקור הוא וטרפה.

הרא נץ קולה ועל מענאה עלי אן הרא אלבאב ענרה
אנמא יסמי עיקוד בדל לים בריש לאנה אסתעמל
פיה מעני אלעקידה נעני אלעקד ואלרבט ועלל קולה
בעד באנהצאר אלדם פי אלבדן ואללה אעלם. וקאל
איצא פי אתכאם אלחויא"י. (פתרונו : זהו תורף לשונו
וענינו שוה השער אמנם יקרא אצלו ודאי עיקוד
בדלית ולא בריש, יען כי ישתמש בו במובן העקידה,

רוצה לומר חיבור ואיסור, ויען כי אחר זה ידבר
מהעכרת הדם בגוף. ואלהים יודע. ואמר גם כן
בהלכות החיה):

אם עקד רגל החיה ושחט והיא מעוקדת, כשרה. ולמה אתה
או' עיקוד בצאן אסור, ובחיה מותר? לפי שהחיה והעוף נפש היא.
אם (לא) תקשור ידיה ותשחוט ותמטיט^{צ"ל} ראשה ותעלה הירכיים
ותחרב (צ"ל: ותהרפש) ידיה ורגליה והם קשורות, [ו]לפי אם
העזבם מותרות ותשחוט, תעמוד על רגליה^{צ"ל}. על (צ"ל: וכל) עוף
וכל בהמה שתעמוד על רגליה, פיגול הוא ולא יאכל.

פאדלך אקולה אן הדא אלבאב ענדה באב עקידה^{צ"ל}.
(פתרונו: וזוה אוכר כי זה השער אצלו שער עקידה).
(כ"י דף 103b).

7. ופי נקל אלדאני:

ואם האונים הקטנות דבוקות^{צ"ל} מעיקרן און לאון ויש
בראשיהן פריטה (צ"ל: פריקה) כרוהב אצבע, טהור הוא. ואם
האונים הקטנות סמוכות^{צ"ל} און על און, הפריה (על הגלין כתוב:
הפיח) בהן רות ונפרעו כאליהן ונתפרדו, כשר הוא. ואם סירכא
ביניהם בין און לאון ולא נפרעו, צריכין הרב חדה. אם סרך רך
כמים ואינו קשה ונפרע אחד מאחד ולא היה ביניהן כמו החוט,
טהור הוא. ואם ביניהם כמו אריגית עכביש חוטות חוטות ונתנפח
כרוח ולא נפרעו, ופרעתה במאכלת ונמצאו החוטות דבוקות באונים,
טרפה.

והדא אלקול לם תגד בה אלסנה ואין כאן משאבה
לקול רבינו חננאל זצ"ל. (פתרונו: וזה המאמר לא
תמצא בו הקבלה ואם הוא שוה למאמר רבינו הננאל)^{צ"ל}.
(כ"י 125).

8. ורי' אלרד אלדאני נקל מא הדא נצה, קאל. (פתרונו:

ורי' אלרד הדני הגיד בזה הלשון, אמר):

אם האון הקטנה דבוקה על הגדולה, אם הריאה,^{צ"ל} סרך
רך וסרך קשה או כאטם או כאריגית עכשוב, אין עליה בדיקה
וטרפה היא לעולם.

ויסכן אנה אראד בה מעני אכר מן נסקה (לא נזקה)
הנסקה ללאהואק אלכאין בין אלורדתין ולם יבק בין
ראסיהמא אלא בקדר אצבע. (פתרונו ; ואפשר שהוא
רצה בו ענין אחר מסדרו אשר נסדר להדביקת אשר
היא בין שני הורדים ולא ישאר בין ראשיהם כי אם
מדה אצבע). (כ"י 127).

9. ופי נקל אלדאני :

ואם האוון דבוקה ללב טרפה היא לעולם²⁰ (כ"י 129b).

10. ואמא ר' אלדר הדני פקאל. (פתרונו : אבל ר' אלדר

הדני הוא אמר) :

אחת גדולה ואחת קטנה אפילו כעדשה טהור. ואם אין אלא
אחת, יקה שתי כליות מכהמה שהוא ככהמתו, וישים בכף מאונים
וישים האחת בכף שניה, אם עומדת האחת כנגד השתים, טהור,
ואם הגריעה האחת מכנגד שתים, טרפה²¹.

והדא קול בעיד ענדנא. (פתרונו : וזה דבר רחוק

אצלנו). (כ"י 149).

הלכה ג*.)

הלכות שחיטה ובריקה ליהושע בן נון שקיבל מפי משה
רבנו מפי הגבורה הלכה למשה מסיני.

1. אמר רבינו יהושע בן נון מפי משה רבנו ומפי הגבורה,
כל בשור ודם אשר יש (ציל יצר) הקב"ה אותו על פני כל הארץ,
טרם מיתרו מלאך המות מביט אליו ויהלך דמיו בבשרה, לפי
למד הקב"ה למשה רבנו שמנה עשר טרפות^א האלו, שיהיו ישראל
נקיים לפני הקב"ה שלא יאכלו זבחי מתים.^ב
2. במה אנחנו בודקין את הטרפות? נתחיל במוח הראש.
אם נקב קרום של מוח בצד ימין או מצד שמאל, כי קרומו של
מוח תהא מתערב עמו גידים של דם. אם הכה רועה צאן את

---

* כתב יד פרמא Cod. de Rossi 327²². הר"ם שטיינשניידער
(מ"ע של גיינער I, 311) שער שהספר שדע ראססי מכנה כהקאטולוג
שלו. הלכות יהושע בן נון, הוא הלכות שחיטה של אלדר. בהיותי
בפרמא ובראיתי שהביי הוא הוא באמת הלכות טרפות (לא הלכות
שחיטה) של אלדר, העתקתי אותו לי. בסוף הקיבוץ 327 הנוכר כתוב:
ברוך רחמנא דסייען ברוך נתן ליעף כח ולאין אונים עצמה ירבה. אני
שמואל ביר יוסף הסופר שיצ בן כביה ר' שמואל הסופר מ"ב בן כבוד ר'
יוסף הסופר ז"ל כתבתי ספר זה שנקרא שמו טרק הלך וסיימתי אותו
בראש חדש טבת והוא יום חמישי בשנת חמשה אלפים וחמשים לציורה
באון קשתיל והאל ברחמי יצילנו מן הצרות שאנו שרויים ויראנו
בבנין בית הבחירה כל ישראל ויהודה אמן ואמן.

הבהמה כאבן או באגרוף או במקל על הראש, ונשבר העצם וקרומו של מוח סומך במקומו, ותרואהו לא נשתנה מקום למקום וגידיים של קרומו של מוח, טהור הוא. ואם נשתבר הקרן הקרום ונעשה כשחין, ונעשה קרומו של מוח תחתהו, מבודק³ משונה ממקום אחר, טרפה היא.

3. ואם לא נשתבר בראש עצם, ולא הכה רועה ולא נדהה (צ"ל נגחה) בהמה אחרת, וראית אותה תהלך על צדה אחת, ושחמת אותה, עליך שתברק הראש. כי יהיה הראש בשלום ומהלוקיה⁴ היא בשלום. ואם תראה הראש מתרפש רפישות⁵ זו כרתומות כרתומות⁶, ונמצא על קרומו של מוח כמים של בשר כי סתן (צ"ל נתן) עליו המלה, התחיל שילקיש (שילוק?) קרומו של מוח, טרפה.

4. ואם לא ניקבה הריאה במה אתה בודק? כי הריאה היא נקרא שמה ריאה כי בה יראה ראשון לכל המריפות. אם תמצא ריאה אדמונית, דמות הדם או דמות השהורה, אפילו אם ישמש⁷ בה רוח מריפה היא. ואם תמצא על דמות ירק בשדה, טרפה היא. ואם תמצא אבה (צ"ל אוהה) הלבין כשלג אפילו אם ישמש בה רוח, טרפה היא. ועל (צ"ל ואם) תמצא על דמות הזהב מבוררת, אפילו אם ישמש בה רוח מריפה⁸.

5. חמש אונין לריאה, שלש על ימינה ושתיים על שמאלה. אם יתחלף השלש מימין לשמאל, או השתיים משמאל לימין, טרפה היא. ואם ימצא שלשה מימין ושלשה משמאל, טהור הוא ויאכל. ואם ימצא ארבעה מימין ושלשה משמאל, מריפה היא.

6. אם האונות הקטנות סמוכין און על און, תפוח בהן רוח ונפרעו מאליהן און מאון, כשר הוא. ואם לא נפרעו בין און לאון, תקח סכין חדה, אם רך הוא כמים ולא הוא קשה, ונתפרעו אחד אחר, ולא היה ביניהם כמו החוט, טהור הוא. ואם ביניהם כמו אריגת עכבוש חושות חושות, ונתפתחה ברוח ולא נתפרעו פרעות, במאכלת — ונשתתירו החושות דבקים באונים, מריפה ולא יאכל.

7. ואם ימצא שני אונים משמאל שתיים מימין, ונמצאת אחת קטנה כירק הזית או כירק ההדס, טהור הוא ויאכל.

8. אם האונות הקטנים דבוקה מעיקרן און לאון, ויש בראשיהם רוחב אצבע, טהור היא.
9. ואם האון הקטנה דבוקה אל האון הגדולה אם הריאה, אם סרך רך הוא, אם סרך קשה, או דחוסים (ציל כאטם) או כאריגת עכבוש, אין עליה בדוקה, טריפה היא.
10. ואם און קטנה דוכה לקנה או לוושט, ישמשנה) בה רוח, ונפרעה מאליה, טהור ויאכל. ואם שמש בה הרוח בכדיקה [ולא נפרעה], טריפה היא⁽¹⁾.
11. נקבים אלו מה הם? נקובת הוושט, ניקוב הקיבה, נקבה המרה, נקבו הדקים. ניקוב הלב. נקובת הוושט ההוא: והושט (ציל להושט) שני ספקות⁽²⁾, ספק אחד לבן ואחד ארום. אם נקב התחתוני אשר הוא לבן מאוכליה קוץ, או אכלה סחט מחוטמת ברזל, או אכלה זמכות עם תבן, או בין העשבים הרבה (הרבים?) אכלה עץ ותבויע (ציל ותבויע) בושט ונקב הושט (ציל הספק) הלבן, כי תגריד (ציל תגריד) יצא אוכליה בין ספק לספק הושט, ונעשה כמו שחין, טריפה היא לא תאכל. ואם נקב בספק הלבן ולא נקב באדמוני, כשר הוא ויאכל.
12. ואם נקב הקנה בין אונות הריאה ולא ירדה הרוח לשמוש האונות, טריפה⁽³⁾.
13. ואם נקב חלב אשר על הלב על (ציל ער) אשר יראה הלב, טריפה. ואם יכצא על הלב הלב כמות שחין, תפתח אוהה, אם יצא מהשחין סים צהולים כתותים⁽⁴⁾ ולא הבאישו, כשר הוא. ואם רומש (רוטש?) (ו) יצא ממנו, הבאיש ואם לא הבאיש, טריפה⁽⁵⁾.
14. נקבה המרה, נפל בן המים אשר במרה ונפל על היתרת הכבד, [היינו] אם נקב בו עד שירעיף ממנו לאחור, טרפה. אם נשתנה דמותו כדמות הבשר, טרפה. ואם נמצאת נקב במרה והתרפא לאחר, כשר הוא ויאכל. כי גופו של אדם כגופו של בהמה, חולה היא ויתרפא.
15. ואם יכנס ידו לבדק, היה הדופן דבוק לאון הריאה, ולא היה לו מקום שיכניס ידו, או היתה הריאה הגדול (גדולה?) , או היו הצלעות מקובצות מדופן אל הדופן, ינתח אותה דופן מדופן,

ויראה אם לא היה שם סנך. (צ"ל סרך). ולא היתה דבוקה הריאה אל הצלעות, כשר. ואם היו הצלעות משונה דמותם כמות הריאה, טריפה היא. ואם הריאה לא נשתנה דמותה ושמש בה הרוח, טהור הוא ויאכל.

16. והצלעות האלו שלש עשרה מימין ושנים עשר משמאל. אם ישבר חי (צ"ל חי) מימין וחי (צ"ל לחי) משמאל, כשר. ואם ישבר חי מימין וחי משמאל, כשר. ואם ישברו עשרה מימין וחי משמאל, טרפה. כי ישאר בכספר של ימין מימין כמות בשמאל בשה, כשר הוא¹⁶. שבירת הצלעות האלו לא הוא כמות שבירת העצמות כולם, העצמות מארכובה ולמעלה טרפה, מארכובה ולמטה כשרה¹⁷. ואם נשבר העצם ונחתך השומן אשר בתוכו ונמס בו דם, טרפה. ואם בהמה ננחה אל בהמה ונתחה¹⁸ העצם במקום נתחו ולא נשבר, והזרמות¹⁹ עומדות במקומיה ולא נתחכה, והבהמה תשא את נפשה, כשר הוא. ואפילו אם היא עומדת והתלך, ונמצאו הזרמים סחתיכות, טרפה.

17. ואם ננחה בהמה לבהמה על סתניה ונתחכה סתניה ולא נחתך חוט השדרה, ושהטוהו ומצאו חוט השורה עומד במקומו, כשר הוא. ואם במקל הבה איתה הרועה או באבן, ונתחתכו הכתנים ולא נחתך חוט השורה, ושחטוהו וברקו ומצאו חוט של שדרה עומד במקומו, טהור הוא. ואם ישחטו ומצאו חוט השורה עומד ולא נחתך הוא מן הראש אל העצם (העצה?) [טהור]. אם נחתך מן הראש אל עליית הכתף טהור. אם מן הכתף אל העצה באי זה מקום נחתך, טרפה.

18. ואם שחט אדם מן הבקר או מן הצאן או מן החיות או מן העופות ונמצא בה שני כבדים, במה הוא יבדק אם הוא כשנים או לא? יתן שני כבדים האלו בכלי נחשת, ויתן מים בכיר הנחשת ויחמו באש עד מאד, ויהפך המים ההם על שני הכבדים בכלי נחשת, ואם ימסו שניהם, טרפה. ואם ישארו שניהם, טריפה. ואם ימס אחד וישאר אחד, טהור הוא ויאכל. ואם אתה אינך מפני מה יהא שניהם כבדים אלו בנוף? יהיה הדם שיקפא בנוף וידבק אל יותרת הכבד ויעשה כמות הכבד, לפי כי ימס אחד וישאר אחד טהור הוא¹⁹. ואם נמלה הכבד

כל עיקר ולא נמצא כבר, טרפה. או כוית או כעדשה מצאת הכבר, כשר.

19. ואם אדם שחט כן הצאן או מן הבקר ולא נמצא כי אם כוליא אחת, במה הוא בודק? אם שור ילך אצל שור אשר נשחט ביום ההוא. ואם פרה ילך אצל פרה ככוית, וכן כל בהמות כולם. ויקח שתי הכליות המצויות בבהמה אשר היא כמות בהמתו ויתן שני הכליות בכף מאזנים, אם האחת עומדת כנגד שתיים במאזנים, מהור, ואם הגריעה האחת כנגד השתיים, טרפה^(ט). ואם ימצא כוליא אחת גדולה ואחת קטנה כחרדל או כעדשה, אי עליו בדיקה, כשר הוא.

20. ואם נמל המחול כלו, מהור היא. ואם ניקב המחול בלוקשו (בקולשו?)^(ט), טרפה. ואם ניקב המחול בעביו ולא הבוע כי אם בצד אחד, כשר הוא.

21. ואם נקב הקרב או המעים או הקבה ויצא ממנה מאכל, ובודקת אותו ומצאת אותו כמות הדם או כמות רוטש^(ט) השחוק, אי נמצא בו כמו רוטש השחוק, או נמצא בו כמו אבנים או כמו חתיכות צרור, נתהרת (?) איתו או אוכלו, הבאיש במעים או בקרב או בקבה, טרפה. ואם המצא זאת האבן או זאת המקום אשר נבוע (נובע?) ואחר זאת התרפא ולא יצא ממנו דם, כי אם מים צהולים, ולא הבאיש, כשר. כי נקבו של מעים וקרב והקיבה לא היה כנקבו של מרה^(ט).

22. בוא וראה לטריפה הנופלת בשדה כמה הכינות (ציל הבינוה) חכמי ישראל על פי יהושע בן נון. הוי אומי: כל בהמה אשר תבוא עליה היה רעה, אסורה היא עד אשר תמלא שנה. פירש להם הדבר מפי יהושע בן נון ואמי להם: אם בהמה גדולה מן החיה, למד אותו משה רבנו כי כשר הוא. כי יבוא הזאב, והיא חיה קטנה, על עגל בן בקר והוא גדול ממנו, יגחו עגל בן בקר, לא יתירא ממנו, לפי שהעגל גדול מן הזאב ואינו מתבהל ממנו ולא יהלוך את דמו כבשרו, לפי מותר לשחוט לאחר שיכלם מחיה קטנה ממנה, בכל עת אשר יבקש את קרבו לשחוט^(ט). ואם שועל קטן או רסוס (סוס?) קטן או תיש נגח אותו ולא נבהל ממנו, באו רועי צאן ומלטו אותו ממנו, אכל והגדיר גרה ביום

ההוא, מותר לשחטו בכל עת. ואם פרה חלושה היא קטנה, ולא (צ"ל ובא) עליה כפיר גדול, ובאו הרועים ומלטהו ממנו ולא אכלה היום ולא הנרירה, אסור לשחטה עד שהמלא שנה. ואם היא מעוברת יש במיעיה ולד וילדה הולד אחר ימים או עשרה, הולד מותר לשחטו אחר שימנה ימים²², והאם אסור לשחטה עד שימלא שנה. ואם נתעברה אחר זאת וילדה לאהר שנתעברה (וילדה), מותר לשחטו בכל עת. וכן הוא על העזים וכן הוא על הרחלים.

23. ואם שור נפל בבור והיה הבור צרורה²³ ולא יכול השור לחזור בה, ירדו אליו לשחטו שמה. אתה אומר בהמה שהעקור את הגליה אסורה²⁴, והכא אתה אומר ירדו אל הבור וישחטו אותו? אבל ישחט אותו! ואך יהיו עושים שיהא טהור לאכלו? ה"ו מורידים חבלים וקושרים אותו טרם שחיטתו, ואחר שיקשרו שוחטין אותו ומושכין אותו אנשים במהרה בכה גדול, אם היו מעלים אותו טרם יטך (צ"ל ישפך) את דמו וטרם הצא נשמתו, ויפילהו לארץ ויחרפש (צ"ל ויחרפש²⁵) את ידו ואת הגלו כמות הבהמה אשר תשחט על פני כל הארץ, והיו בודקין אותו לאחר שיפשטוהו אם לא נשבר לו עצם ולא יתנתח נתח ונתח בן חוט השדרה. אבל אם נשתברו קרניו כשר, אבל אם נמצא בו עצם שבור או נתח מנתחה, טרפה.

24. אם שור נפל בנחל הטבע (צ"ל ונטבע) ברגליו אל הירכים או בידים אל הכתף בטיט, והתירו²⁶ עליו שלא ימות ויאבד כמון ישראל חס עליו, באו אצל יהושע בן נון ושאלו עליו, והיו סבורין תלמידיו שיהן להם רשות לשחוט במים ולשחוט בבור²⁷. דבר להם יהושע: עד שאשאל את משה רבי. באו תלמידיו אצל משה רבנו, דברו לו: אדוננו באנו לשאול אותך על שני שוורים, אחד נפל לבור ואחד נטבע בטיט הנחל. שאל אותם משה רבנו, השור שנפל לבור צדו הימין היה למעלה או צדו השמאל היה למעלה?²⁸ דברו לו אדוננו צדו השמאל מלמעלה והימין מלמטה וידיו ורגליו כפופות תחתיו. שאל אותם משה רבנו, ראשו ופניו אל זה (צ"ל איזה) צד מן העולם היה, למזרח או למערב או לצפון או לדרום? דבר[ו] לו, על זה אתה שואל אותנו, מדוע? דבר להם כי כל אשר ישחט לאי זה צד נמצא²⁹, פסולה שהיטתו. בזמן

שהיו ישראל בימים ההם כמדבר היו משתתפים לצפון. והא אתה אומר השחיטה כתפלה, אמת השחיטה כתפלה שני ושחט אותו על ירך המזבח צפונה (ויקרא א' י"א).

25. אמר רבנו יהושע בן נון מפי משה מפי הנבורה, כל

טבח של ישראל ושחט שחיטה שאינה הנונה כן הבהמות או מן החיות, פגול הוא. ואכל שמעו ולמדו(ם) בית ישראל! אם אתם בארץ מצרים (צ"ל מזרח) כן הקדש, הפנו בשחיטה אל ארץ מערב ושחטו. ואם אתם בארץ מערב והקדש למזרח, [שחטו למזרח]. ואם באתם בדרום והקדש בצפון, שחטו בצפון. ואם אתם בצפון והקדש בדרום, שחטו לדרום. כי התפלה והשחיטה כאחד הוא. ואם אתה אומר שלחן של ישראל היום כמזבח הוא שהיו מקריבים עליו קרבן, כן הוא, כי המזבח היו שוחטין עליו ומעלין למערבה (צ"ל למערבה^ל), ושלחנו של ישראל מקדש, ומברך (צ"ל ומערך) על השלחן, וכי יערוך^ל לפניכם מזבח הוא, שני (ו)המזבח [עין] שלש אמות גבוה וארכו שתיים אמות ומקצעותיו לו וארכו וקומתו (צ"ל וקירתו) עץ וידבר אלי זה השלחן אשר לפני יי (ויחזקאל מ"א כ"ב). התחיל במזבח ומסיים בשולחן, לפי שלחנו של אדם בעולם הוה במקום מזבח הוא^ל. לפיכך אסור לישראל שישחטו עד שיפנו לקדש. ואם ישחט ולא יברך, פיגול הוא. ואם ישחט והוא ערום, פיגול. ואם שהט בלא סודר, פיגול. ואם שחט והוא שכור, פגול. ואם שחט בלא רחיצה משכבת זרע, ושכח לרחוק, פגול. ואם הוא יושב בבית האבל, אין לו לשחוט עד שימצאו (צ"ל שימצאו) ימי אבלו^ל. כי השחיטה היא תבקש שיהיה דעתו של אדם מקובצת^ל עליו, ויהיה לבו שמת, כי השמחה היא בכשר שני וזבחת שלמים ואכלת שם ושמתת לפני יי אלהיך (דברים כ"ז, י). לפי יהיה יודע איך יברך על השחיטה, ואם לאו עליו הכתוב אומ' זובה לאלהים יהרם (שמות כ"ב, י"ט). ואם אתה אומ' בלתי [ל]י לבדו לקרבן הוא? — ואפי' לאכילה לישראל, ליי הוא.

26. ובמה היו מבדילין בין שחיטת המזבח ובין שחיטת אכילה? שחיטת המזבח ביד הכהנים, היו פתקין את הבהמה טרם ישחטוה, ולא היו שוחטין כי אם בעת הקרבן. אבל לאכילה מותר לשחוט בכל עת, מלבד יום השבת ככת' בכל אות נפשך (דברים

י"ב, כ'). אבל השוחט לישראל מאכילה תבוא על ידו בהמה משונה. ומה בהמה משונה? בהמה שיש לה שני ראשים. או זה מהן ישחוט? אם הבהמה תרעה בראשים שנים ותגריר בראשים שנים, ובראשים שניהם עינים ואזנים שלימות, ובקש שישחטנה, ישחוט הבהמה שיש לה שני ראשים, יהן ראש השמאל למטה והימין למעלה, ויקבץ הקרקדים יחדיו קדקד על קרקד, ויתן ידו על שניהם יחדו, ויברך וישחוט ויפנה אל ראש הימין העליון, ואם גרם העליון או העשיתהו, טרפה לא תאכל. ואם בא שחיתת העליון כהונן, כשר הוא. ואם השמאל התההונו גרם אותו או העטיט כשר^ל). אבל אם הוא ירעה בראש אחד [הימין] ויגריר בו, תשחוט הראש הימין לבדו שני ימי שמרך ויזיך על יד ימינך (תהלים קכ"א, ה'). אבל אם הוא ירעה בשמאל, פסול, לפי שלא זכר הקב"ה השמאל לנפשו, שני ימינך ויזיך נאדרו ככה (שמות ט"ז, ו'). ולצדיקים^ל: מאין לנו שלא זכר שמאל, שני יפול מצדך אלף ורבבה מימינך (תהלים צ"א, ו'). לפי בהמה שיש לה (צ"ל לה) שני ראשים, ראש ימין וראש שמאל, ותרעה בשמאל ותגריר בשמאל, פסולה לא תשחט ולא תאכל.

27. אבל בהמה שיש לה שלש ידים ושתי רגלים פסול לקרבן וכשר לאכילה^ל. ואם יש לה שלש רגלים ושני ידים, אם הרגל השלישית תשיג בארץ כמו הרגלים שתיהם, פסולה היא לא תאכל. אבל אם היא קצרה לא תשיג לארץ, מותר לשחיטה, כי עודף שיהיה בידים כשר^ל. ואם בהמה ילדה (נולדה?) ממעי אמה ויש לה שני רגלים ויד אחד, פסול^ל.

28. ואם תצא הגרת ממעי אמה והולכת על ארכובותיה בארכבתם כפופים אל תחת כמנה, מותר לשחיטה לאחר שמונה ימים^ל. ולאחר שישחטנה תפשיט את עורה תבדוק אורו הבשר, אם יש ממנו^ל בין בשר לעור ירעף במים בכשר כולו, טרפה. ואם המגמע מהחת העצה אל הרגלים, טרפה. ואם המגמע הזה מן זכתף אל הידים, כשר^ל.

29. ואם בהמה שנשתברו ידיה או רגליה למטרפתה והיתה דורכת על הארץ על גיד לא תדרך על הארץ אם היא יד ימין פסולה היא ואם רגל הימין פסול, אבל אם רגל השמאל כשר

לשחיטה. ואחר השחיטה בודקין את העצם היקפא במקומו ולא התעידה הזרמים נתרפקו על יד כהוגן מהור הוא*.) אבל לקרבן כל המומים האלו פסול.

30. והשחיטה הזאת פסולה בסומא, פסולה בגידם, פסולה במצורע, פסולה בהשך — אבל בחמה (?) ובלבנה ובהעלות הנר מותר לשחוט — ואם היתה השחיטה מיד אשה, מיד סרים חמה, מיד הנער — לא ישחוט עד שימלא שמונה עשר שנה — ומיד זקן לאחר שעברו עליו שמונים שנה, לפי כי כחו הלך ממנו, ורעתו לא היא מקובצת עליו, וידיו יתרעשו, והמאכלת בידו מתנענעת, ובי תנוע המאכלת מידו לא תבוא השחיטה הגונה, כי לא יתהדר הושט.

31. [שחט] הנקבות (ו) המעוברות והיו יוצאין הילדים ממעיהם חיים, והיו מגדלים אותם על שדי מקנה אהר, אם יפתמם^ע אותם המות וימותו, שחיטת אמו מטהרתה אבל כי יתן המאכלת לשחוט, יצא הציתו ונשאר הציתו ברחם, תקח המאכלת ותחתך הציתו אשר יצא מרחם ותשליך הציתו, והנשאר ברחם שחיטת אמו מטהרתו ואכל^ע.

32. צדיק אחד שחט פרה והיתה מעוברת. ומצא בה כי עגלים, והיתה עת שחיטתה עת אשר בקשה ללדת אותם, ויצאו שניהם חיים, ונתנדלו העגלים האלו ונעשו צמד בקר, והיה חורש עליהם ימים רבים. מתו שניהם והוא יחרוש עליהם. עזב אותם מדאגתו, והלך וישן. כאשר ינום הוא, ראה את הנשרים והפרסים

---

* אולי צ"ל: ואם בהמה שנשתברו ידיה או הנליה (מן האריכותה למעלה) ומתרפתה (משרש רפא), והיתה דורכת על ג' (רגלים), הי לא תדרך על הארץ, אם היא יד ימין פסולה היא, ואם נלד הזמין פסול. אבל אם נלד השמאל, כשר לשחיטה. ואחר השחיטה בודקין את העצם היקפא (משלשון הקפאים על שמריהם צמניה א, ייב היינו אם נשען) ולא התעידה (ולא הועתק מקומו, כאשר יסור חלב הכבש ויקרא די ליה תיאבמא דמתערא תרב אימרי), הזרמים נתרפקו (מן מתרפקת על דודה שיהיש חי' ה) על יד (ואו הנל) כהוגן — כשרים^ע.

ובת היענה באו ויאכלו מנבלתם. והי' בכל עת אישר יגיעו לאכול מבשרם, היו העגלים מדברים כאשר ידבר איש אל רעהו: מהורים אנחנו, כבר טהרתנו שחיטת אמנו. והיה הצדיק ההוא [שכת] כי ממעי פרה שחוטת הוציא אותם שניהם. באו אליו תלמידיו אשר היו דורשים עמו בבית המדרש, באו כלם וראו העגלים והנשרים סביבם. ואין להם כח לאכל מהם. ושמע אחר מן הצדיקים הנשר שהיה כדבר אל העופות שבאו ואמר להם: אין לכם רשות לאכול מהם, כי העגלים הללו קדושים הם מהורים הם לישראל. דברי הצדיק אשר שמע הדבר: ראו כמה נסי נסים עשה לנו היום, שנודע לדורי דורות כי תורת אמת בידנו. כי נשחט בהמה ויצא ממנה וולד חי, וימות אחר ימיו (צ"ל אמו) לימים רבים, מותר לנו לאכול. וגם השני הזה שלא נתן הקב"ה לאלו הנשרים שיאכלו מן הבשר, שלא היה בשר העגלים כמו בשר בשדה שהיא טרפה. ואם אתה אומי' מת הוא? אמת הדבר [כי מת] ולא מת. וכל אשר החריים³³ אותו הקב"ה, התיר אותו להם במקום אחר: אסר לנו הדם, והתיר לנו הטחול. אסר עלינו חלב הכליות, התיר לנו חלב שעל הלב. אסר עלינו המת, והתיר לנו זה הוא אשר כמת — הוולד — כמו שנאמר אל נא תהי' כמת אשר בצאתו מרחם אמו (במדרב י"ב, י"ב), זה [שהוא כמת] שאהה משליך אותו לכלב, [מותר] בעבור ניסק (צ"ל נוסך) דמו עם דם [אמן] בעד (צ"ל בעת) שחיטתה³⁴.

33. ואם איש שחט נקבה ויצא ממנה ולד חי, אין לו מקנה שיגדל עמהם. ובקש לאכול מהם (צ"ל מהר) ולא יגדל אותו, ולא יוכל לשחטו בעבור אשר שחט אמו, שני שור או שה אותו ואת בנו (ויקרא כ"ב, כ"ח). בא האיש ההוא אל תלמידיו³⁵ יהושע בן נון ודבר להם: בהמה מעוברת נקבה היתה לי ושחטתי אותה, יצא ממנה ולד חי ואין אני מבקש לגדל אותו, ואלום אבקש לאכול ממנו, והייתי ירא לשהוט והתורה אומרת לא תשחטו ביום אחר. הגידו לו ששמענו (צ"ל ששמעו) מפי משה ומפי הגבורה: לשחטו (ו)לא הוא מותר, אלא תכה אותו על קרקדו במקל ותאכלהו, כי שחיטת אמו מטהרתו³⁶.

34. אבל השוחטים ממקניהם בשמחתיהם ובמועדיהם³⁷

שכחו מרוב שמחה ושחטו עגל ואמנו או גדי ואמו או כבש ואמו, לאחר זאת השחיטה זכרו ובאו אל יהושע ואל תלמידי לשאל אותם. דברו להם: רבותינו המא גדול בא על ידינו היום. שהטנו היום מן המקנה בשר מרובה, מרוב שמחה שכתנו ושחטנו בנינו ואמהות. תלמיד אחד אומ' פסול הוא הבשר ולא יאכל, ותלמיד אחד אומר פסולים הבנים ובשרות האמהות, ותלמיד שלישי אומ' פסולות האימהות וכשרים הבנים. העלו הדבר אל יהושע. אמר רבנו יהושע בן נון כפי משה ספי הגבורה, לימד אותי משה רבנו, אם ירצה (צ"ל טעה) ארם ושחט אמהות ובנים בבת אחת, הא אתה אומ' אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד, אבל לא דבר תורה לא אכילה (צ"ל לאכילה) לא תאכלו ביום אחד³⁵. אבל אסור לבשלו יחדו ואסור לאכול על שלחן אחד, ולא יאכלו אותם יחדו, מפני שדבר הקבי"ה לא תבשל גדי בחלב אמו (שמות כ"ג, יט). זה (מה?) החלב, לא יתבשל (ב)בשר בין (ב?) מחלב אמו, אבל בשר הבן והאם יחדו על אהת כפה וככה³⁶.

35. אכל (בשר או) חלב או גבינה ותרתיין את פיך ותקניחהו בלחם קשה, ואחר כך יאכל בשר, מותר לו. אבל האוכל בשר או גבינה, אסור עליו לאכול יחדו, אם רחץ פיהו ואם לא רחץ את פיהו, אסור עליו לאכול אותם בעת אחד³⁷.

36. ואם בודק שחטו האם וכנה ביום אחד ונתערב הבשר זה עם זה, או מבוטל בסיר שעל (צ"ל או על) השולחן, פיגול הוא הבשר כלו. והשוהט אותו בודק מלקין אותו ומעבירין עליו קול: ככה יעשה לאיש שעבר על מצות (מדת?) לאו. מה הוא? אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד. ואם המקנה לא (צ"ל לו) לנפשו הוא, אין עליו כי אם מלקות. אם לאיש אחר שחטו ונעשה פגול, מענשין אותו ואתו דמים של בהמות. ואם יש לו בהמות, מענשין אותו מבהמות, בהמה כנגד בהמה, ויתנו עונש ההוא לבעל הבשר הפיגול, והבשר הפיגול יתן לשוחט³⁸. והשוהט אם (לא) ימצא גוי, יסכר אותו לו. ואם אמר יאמר השוחט: בנינו והאימהות בודקן אשחט לישראל פעם שנית, פסול הוא לשחיטה ואפי' לעדות. נשלם שבה לאל.

הלכה ד*).

זה המעשה נמצא בהלכות טרפות של ר' אלדר הרני.

1. צדיק אחד שהט פרה מעוברת, ומצא בה ב' עגלים ונעשו צמד בקר, והיה חורש עליהם ימים רבים, ומתו שניהם. עזב אותם והלך וישן והיה נים ולא נים. ראה הנשרים והעופות כשהיו באים אצל נבלתם היו העגלים מרבדים כאשר ידבר ההי האיש אל רעהו: טהורים אנחנו, עלו נא (עלינו?) טהרתנו ממעי אמנו. והיה הצדיק ההוא שכת כי ממעי הפרה הוציא שניהם. בא אל תלמידיו שהיו דורשין עמו בביהמ"ד. באו כולם וראו העגלים והנשרים והעופות הטובינה ולא היה להם רשות לאכול מן הבשר. ושמע אחר מן הצדיקים שהנשר מדבר אל העופות: אין לכם רשות לאכול מהן, כי הללו קדושים הם וטהורים לכל ישראל. הצדיק אשר שמע הרבר א"ל: ראו כמה נסי נסים עשה לנו הקב"ה היום. אי שנדע לדורות שתורת אמת בידנו, כי נשחט בהמה ויצא ממנה ולד חי וימות לאחר אמו ימים רבים, מותר לנו לאכול. ונס ב' שלא נתן הקב"ה לאלו הנשרים רשות לאכול מן הבשר בעבור שלא יהיה בשר העגלים כמו בשר בשרה, שהבשר

(*) זה סיכוי בקובץ 678 שבאיסקפורד. שהוא הנהגת להמרדכי. הרר פראנקל הרפ"ס זה בהמאנאצטשריפ"ט של גרעטץ לשנת 1874 עד אמר רבינו יהושע עם הרבה טענות. הגדפס פה הוא על פי ההעתק הנמצא ת"י הרר יעללינעק שנתן לי בטוב. — בכלל נלקחו רברי ההלכה הזאת מן הלכה ג.

בשרה היא טרפה. ואם אתה איבר בת הוא? אמת הדבר כי מת הוא, ולא כמת הוא. ואשר ההרים הקב"ה לישראל, התיר להם במקום אחר. אסר להם הדם, והתיר להם הטחול. אסר להם חלב הכליות, התיר להם חלב הלב. אסר לנו המת, והתיר לנו זה שהוא כמת אשר אתה משליך, בעבור נוסך דפו עם דם אמו בעת שהיטתה.

2. אם איש שישחוט נקיבה ויצא הולד חי ואין לו מקנה ויגזל (צ"ל: ויגדל) אותו עליהם, ובקש לאכול בשרו ולא היה יכול לשחטו בעבור שישחוט אמו, ושוד או שח [איתו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד. ויקרא כיב כית]. בא האיש לתלמידי יהושע ואמר להם: בהמה מעוברת היתה לו ושהמתיח ויצא ממנה ולד חי ואיני מבקש לגדל אותו, אולם אבקש לאכול בשרו, והתיר אותו (צ"ל: המתירים אתם). לשחטו? הגידו לי [מה] ששמעתם מפי משה. אסר לו לשחטו איני סתיר, אבל תכתו עי קרקרו במקל ותאכלו, כי שחית אמו מטהרתה. אבל השוחטים בשמהם ובמועדיהם מנקיהם, שכתו מרוב שמחה ושחטו עגל ואמו או גדי ואמו. לאחר ששחטו זכרו באו אצל יהושע ואמרו לו רבינו, הטא עשינו היום, שהטנו בנים ואמהות בשכחה. אמר להם כך למד אותנו רבינו: אם טעה אדם ושחט בנים ואמהות בבת אחת, אתה אומר לא תשחטו ביום אחד, אבל אכילה לא דיבר לא תאכלו ביום אחד. אבל אסור לבשלו יתרו מפני שדבר הקב"ה לא תבשל גדי בהלב אמו (שמות כג י"ט). ואם בזדון שחט האם ובניה ביום אי ונתערב הבשר זה עם זה או מבושל בסיר או על השלחן, פגול הוא הבשר, והשוחט מלקין אותו, ומעבירין עליו קול: ככה יעשה לאיש שעבר על בידתה^א לאו דלא תשחטו. ואם היה כמקנהו ושחט, אין עליו כי אם מלקות. ואם לאיש אחר שחט ונעשה פגול, מענישים אותו דמים של בהמות. אם יש לו בהמות יענש בהמה כנגד בהמה. העונש ההוא לבעל הבשר, הפגול ההוא יותן לשוחט^ב.

3. ושהיו שוחטין במיעד ובשמחה יבאו אל רועי מקניהם, ומבדילין בין האמהות ובין הבנים שלא יבא עי [זה] דרך פגול. אם הרועה אשר הוא אצל הצאן בימי [ההם] לא היה

עם הצאן בעת תולדותיהן; כמה היו מכסין (ציל: כמה היו סנסין) בין האמהות והבנים? הם עוברים כאן (הצאן?) עד אשר תשעינה תחתיו (ציל: תחת) העצים. הרהלים והעוים סביבות אמותיהן לא ירבוצו בלום, והבקר והפרה וכל ענלותיה יחד ירבצו. והיה אשר בקש לשחוט, בין המקום אשר יקח בנים (ו)לא יקח אמהות, ואם יקח אמהות לא יקח בנים.

4. אמר רבינו יהושע מפי משה מפי הגבורה, באור אה כמה נתן הקב"ה טהרות לישראל בבשר, ואפילו בחיות. והחיות האילו איל צבי ויחמור ונזי. ומה הסימנים בחיות להבירם בהם אם טהור אם טמא? אם יש לו שיניים למעלה טמא, ואם אין לו שיניים למעלה טהור. ואפילו החיות האלו אם ישבר בהם שבירת העצם מארכובה ולמעלה [אסור]. אם כצינו משיבר וסימן (ציל: ושוכן) העצם עומד במקומו, כשירה.

5. חיה שיש לה שני ראשים או בהמה או עוף, נתן הקדקדים קדקד על קדקד, הימין למעלה והשמאל למטה, וישחוט שניהם בשחיטה אחת. הראש השמאל אשר הוא למטה אם תדרסו או תשהו או תהלידו או תגריפו ותקלמסו (כשר, מלבד הימין אשר למעלה שאם תגריפו) ואם ימצא אי מכל אלו פסולה. בשבירת העצם ובכל המריפות כאשר הוא בבהמה בין בחיה, לבד הנקור, שאין בחיה אלא ניד הנשה בלבד, שחלב היה בשר לאוכלו.

6. בא אצל יהושע ואמר ציד אני ואיני יודע בין עוף טמא לעוף טהור? אמר לו סימן זה יהא מסור בידך, כשאתה שוחטו אם אין לו אלא אחת (מנצה) מותח' טמא. ואם יש לו אחת שופכת על אחת טהור.

7. עוד אמר יהושע: אם היה במקום סלע שלא מצא עפר, יקח הפתיל אשר עליו או בגד וישחוט בו ויברך על שחיטת העוף, וכסה בו ויברך על כיסוי הדם ואוכל. ומוליך הדם בפתיל למקום העפר ומכסו בלא ברכה.

לקוטי הלכות.

א. כתב רבינו ברוך ראיתי כתוב בהלכות שחיטה שהביא ר' אלדר בן מהלי הבא מעשרת השבטים: אמר יחושע מפי משה מפי הנבירה כל הווכה לה' ואינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו וכו' עד דאמר יחושע כל סכה שישחוט שחיטה שאינה הגונה בין בהמה או חיה או עוף פגול הוא לא יאכל, ולא ישחוט עד שיפנה אל הקדש למקום תפלה. ואם ישחוט בלא ברכה פגול הוא, ואם ישחוט ערום פגול, ואם שכור פגול, ואם שחט ולא עליו סודר פגול, ואם לא הורחץ משכבת זרע ושכה ושחט פגול. אבל אסור לשחוט בימי אבלו, ואסור השחיטה מיד אשה מיד סרים מיד זקן לאחר שעברו עליו פי' שנה, ומנער עד שימלא ית שנה, ע"כ. וחומרא בעלמא הוא כל אלה הדברים ולא נהויגין כותיה. (מרדכי ריש חולין, בעל שלמי הנכורים שם כתב: והמרדכי בשם רבינו ברוך האריך בתחלה להביא כל דברי הלכות ארץ ישראל^א) שכתב אלדר הרני. ובהגהות מיומנויות ריש הלכות שחיטה: ודלא כאשר כתב בהלכות א"י שחט ולא כירך שחיטתו פסולה. הדין ששחיטת נשים אסורה מביאים התוספות ריש חולין: גם זכחים ל"א ע"כ, ומסיימים: ונדאד שהם חוסרות בעלמא שדיה אומר אותו החכם שכתב הלכות ארץ ישראל. וכן כתב הרא"ש ריש חולין, ובש"ת מדר"ם בר ברוך ס' קצ"ג כתב: הדינים לחדש והשמיים ללא דבר כתבדו. — דין שחיטת נשים נזכר גם בבספור ופרח פכ"ה. בס' האשכול הלכות שחיטת חולין פ"ב כתב: ומצא בהלכות ישנות נשים לא ישחטו שדעתן קלות. ומבין דלא ברוך ואשתלא ושחיט שחיטתו פסולה. וכן ערום ששחט. באור ורוע הלכות כסו הדם

סימן שפ"ו כתב: וסכאן ראהו דלא קי"ל כמשיכ ר' אלדר הדני שחש בלא ברכה נבילה. ותרע שבטו כן כתב שחש בלא סודר נבילה, וכן נמצא כתוב בהלכות אי"י דנשים לא ישחטו מפני שרעתן קלה ותנן להדיא . . . וכן הוא בספ"ג סוף הלכות שחיטה, ושם מזכיר גם שאלדר אומר שחיטת ערום).

ב. ויש מפרשים בקנה באותו מבעה עצמו שחש כמו מעוט וכנגדו באותו מבעה שחט מעוט, ובין הכל איכא רוב, לשמואל פסולה דאינה מפורעה שאין הרוב ניכר במקום אחד, ולא יניך אמוראי כשרה. וכן מפרש בכתב רבי אלדר הדני. (ס' התרוסה סימן ח', גם הגהות מייסוניות הלכות שחיטה פ"ב אות ב'. בהלכות אלדר שלפנינו אין זכר מזה).

ג. ודוקא נשמט הוא דחיישינן לה, אבל נשבר גפה אפילו בעצם השלישי כשרה. והיינו מתניתין דקתני סתמא נשתברו גפיה. ואף על פי שיש מי שכחמיר ברבר, וכן בהלכות אלדר הדני החמיר בזה, כלומר בשבירת העצם הסמוך לנוף, ואין לחוש לדבריו. (הר"ן על הריף חולין רמז תשע"ב דבור הסתהיל שמוטת הקף. גם מזה אין זכר בהלכות אלדר שלפנינו).

(א) אודות הכינוי הלכות ארץ ישראל, יש מי ששער שהיה כתוב הלכות אי"י היינו הלכות אמר יהושע. והסופרים לא הכינו וכתבו הלכות ארץ ישראל. אפשר שהכוונה לארץ השכטים (ישראל) שבכוש. עי' לקוטי ספורים אות ז.

בעזה"י.

ס פ ר

ריב"ז

הוא מכת"י גאון קדמון
רבינו יהודא ב"ר נתן ז"ל
שנמצא בכית עקד הספרים של שכטר בנויארק
על הל' טריפות, מכיארק דברי הראשונים ז"ל.

יו"ל ע"י כפעם הראשונה
עם הגהות ומ"מ והערות משלי
הרב זאב ביעדנאוויץ
מירושלים עיה"ק תוב"ב
בעהמח"ס דברי זאב

שנת תש"ג לפ"ק

געשאנאל פאבלישינג קאמפ.
211 איסט בראדוויי
ניו יארק, נ. י.

במהדורה הראשונה שהדפיס הר"ז בידענויץ ז"ל
בניו יורק, התחלף לו עמוד מכת"י ריב"ן בעמוד מכת"י
הרז"ה על טריפות, וכך הדפיסם.
כיון שעמדנו על טעות זו, חזרנו וסדרנו במהדורה זו
כל עמוד במקומו הנכון.
ראוי לציין שהספר ריב"ן הזה, אינו לרבי יהודה בן
נתן חתנו של רש"י. כיון שהוא מביא בשם ראשונים
ומחברים, שחיו מאה וחמישים שנה אחריו.

כל הזכויות שמורות

ALL RIGHTS RESERVED . PRINTED IN ISRAEL

ספר ריב"ן על הלכות טרפות

י] אשר ראיתי הלכות טרפות רבים שאין הדעת יכול לסבול עבודתם ומסאם ובדוקי
 כמנהג ואין דעתם להבחין דברי הגאונים אלא הולכים אחרי כוונות לבס
 ואחרי הקולות בכל אשר ימצאו ואינם עושים קולי וחומרי בזה הגאון אלא מכשירין
 בקולי דמר ובקולי דמר וזהו דרך רע דאמרי' דעבד בקולי דמר ובקולי דמר דשע, אבל
 יש לו להבחין דברי הגאונים ואחרי שדעת הגאונים בין לקולא בין לחומרא ויעשה
 כי אין לו אלא מה שענינו ראות ואזניו שומעות והלב להבין ואם אין לו לב להבין
 ילך אחרי רבים בין לאיסור בין להיתר, ועוד זה ראיתי כי יש אנשים שבדקין בקבלה
 ראית הבריקה ולא מכן ההלכה ופעמים שיכשיר החכם הבהמה בענין שלא יוכל
 הרואה ואתי למיפק יציה חורבא לעולם, לכן קמתי אני יאודה בר' נתן צעיר בית
 אבי ואחבר כל דברי הגאונים מכל דין ודין של כל מיני טרפות ולחלקם בשמונה
 מחלוקות כדאמרי' שמונה מיני טרפות נאמרו למשה בסניג, המחלוקת הראשונה
 נקובה, השנית פסוקה, השלישית נטולה, הרביעית חסרה, החמישית נפילה, הששית
 שבורה, השביעית קרועה, השמינית דרוסה, ואפרש במחלוקת נקובה עשרה דינין,
 דין ראשון נקובת הושט, דין שני נקובת קרום של מוח, דין שלישי ניקב חלב לבית
 חללו, דין רביעי ניקבה הריאה, דין חמישי נקבה הקבה, דין ששי ניקבה המרה, דין
 שביעי ניקבו הרקין, דין שמיני נקבו ההמסס וביית הכוסות, דין תשיעי ניקב כרס
 הפנימי, דין עשירי ניקב הטחול, ואפרש במחלוקת פסוקה שני דינין, דין ראשון פסוקת
 הגרדת, דין שני נשברה השדרה ונפסק החוט, ואפרש במחלוקת נטולה שני
 דינין, דין ראשון ניטלה הכבד, דין שני בוקא דאטמא, ואפרש במחלוקת חסרה חמשה
 דינין ולא אפרש בה כי אם קצת כי עיקר הריאה היא בנקיבה, דין ראשון אם חסרה
 הריאה, דין שני כמה חסרון בשכבה, דין שלישי גלודה, דין רביעי חרותה, דין חמישי
 נחתכו רגליה, ובמחלוקת נפולה אין לה אלא דין נפילה מן הגג, ובמחלוקת שבורה
 אפרש ארבעה דינין, דין ראשון שנשבתו רוב צלעותיה, דין שני נעקרה צלע מהקומה,
 דין שלישי גלגולה שנחבסה, דין רביעי סימנין שנדלדלו ברובן, ובמחלוקת קרועה
 אין לה אלא דין אחד נקרעה רוב כרס החיצונה, ובמחלוקת דרוסה אין לה אלא דין
 אחד דרוסת הזאב וכל עניני דריסה, ובלקווא דכוליא אינו בכלל הדינים הללו ונפרש
 אותו בפני עצמו, והלכות טרפות העוף נפרשם בפני עצמן.

מחלוקת נקובה יש בה עשרה דינין.

דין הראשון. נקובת הושט. (א) אמ' רבה שתי עורות יש לו לושט, החיצון אדום
 והפנימי לבן, ניקב זה בלא זה כשר, ואי חליף טריפה שהחיצון לבן והפנימי
 אדום אדום יהוי (ב) כמו שביטלו ואם שניהם לבנים כשרה ונקיבתן במשהי, וכן אמ'
 דשז"ל משם רבי' ששון דאם האדימו שניהם טרפה דהא דם האדימן ואפי' ניקבו
 שתיהן זה שלא כנגד זה טרפה מ"ט דזמנין דמתחין ליה ומתרמו אהדדי והוה כנקב
 ואסודה, (ג) ואמ' רבה קרים יעלה מהמת מכה בושט אינו סותם וטרפה, (ד) ואמר רבה ושט
 אין לו בדיקה מבחוץ אלא מבפנים, ואם ישב לו קוץ בושט חוששין שמא ניקב, אבל
 אם נמצא קוץ עומד כשרה דהני עוי ברייתא קוצי אכלי כן פסק רבי' יצ' אלפס ז"ל,
 תורבץ הושט שניקב במשהו טרפה ואינו מקום הראוי לשחיטה, (ה) אמ' שמואל תורבץ
 הושט שניטל כלו מלחי כשר, (ו) ודרו"ק דאיפרק איפרוקי שנתפרק כלו מעצם הלחי ועדין
 דובק הוא בכשר אבל אם נדלדל שנתפרק כולו אפי' מן הבשר טרפה.

דין שני. ניקב קרום של מוח. ניקבה קרמא תהאה של מוח טרפה, קרמא עלאה
 כשרה, כן פסק רבי' אלפסי ז"ל, אמ' בר קפרא מוח וכל מה שבקדרה נדון
 כמוח, אם ניקב במשהו טרפה, התחיל לימשך דהיינו מן הפולין ולחוץ הרי הוא כחתי
 (א) חולין מ"ג ע"א. (ב) שם. (ג) שם מ"ד ע"א. (ד) נכמ' דירן הגירסא אר"ן
 (ה) שם שמואל. (ו) ודוקא כצ"ל.

ריב"ן

השררה, ואם נפסק רוב העור של חוט טרפה, ופולין עצמן מלפנים (י) כמוה במשהו, וכן יאוי לבדוק אם ניקב קרום התחתון שהפוח בתוכו מביא קנה ומניחו כפי הנקב ומוצאו אם יעלה דבר שסותם הנקב כדאי ניקב קרום התחתון וטרפה ואם לאו כשרה.

דין שלישי (ח) ניקב חלב לבית חללו בין לחלל גדול בין לחלל קטן טרפה, קנה הלב הי ניהו קנה הלב חלב שעל גבי (ט) דופט הדיאה.

דין רביעי, נקיבת הריאה נפדש במחלוקת בתחלה בכל דבר ודבר מדברי הגאונים ואח"כ נכלול אותם בסוף בקיצור. (ז) ניקבה הריאה בקרום העליון ובקרום התחתון טרפה, ניקב העליון ולא ניקב קרום התחתון כשרה כדרכה, דאמר רבה האי ריאה דאיגליד כאהניא סומקא כשרה כלו' ענשארד בקרום התחתון, אהניא פי' תמדה, אינקיב התאה ולא אינקיב עלאה עלאה מגין וכשרה מדרב יוס' דאמ' האי ריאה דאושא אי ידעי' מהיאכא אושא מותבינו עליה גילא או רוקא או גזפא אי מבכצא טרפה ואי לא כשרה, ניקבה הריאה במשהו טרפה, (א) ואמ' רבה האי ריאה שהאדימה מקצתה כשרה, האדימה כולה טרפה, ושני ליה אלא לא שנא האדימה כלה ולא שנא האדימה מקצתה היינו אדומה כשרה מדר' נתן, כן פסק הרב אלפסי ז"ל, אבל ר"ח פסק (ב) אל שנא נטרפה בין האדימה כלה בין האדימה מקצתה, ודקשיא לן אדומה דר' נתן תירץ רבי' יהונתן היינו רבשעת נפיחה מתלבנת, אבל התם דטרפה דאינה מהלכנת בשעת נפיחה, ודעתי נוטה להתיר דתם מתני' אדומה כשרה בין מתלבנת בין אינה מתלבנת, ולא עוד דלא קת' ככדי פסילותא דריאה כגון דדמיא לאופתא לכשרא וכיוצא בהן, והתם קת' אדומה כשרה מדר' נתן, ואמ' רבא האי ריאה שיבשה (ג) מקצתה טרפה היכי דמי יבשה כל שתפרק בצפורן, ואמ' רבא האי ריאה דקימא גלדי גלדי דדמי כמין נגע אוכמי אוכמי חזותא גוויי דמכשרי בה ריאה כגו' ירוקה ככרתי או אדומה כר' נתן, הקשה רת"ם על האי דאמרי' אוכמי דכשרה והא אמ' כדיוחא טרפה, ויתרץ התם דטרפה כרוכה התם דכשרה (ד) מקצתה, (טו) ורב אלפס ז"ל מוקי אוכמי דדמי לחכאל, ואמ' רבה האי ריאה דדמיא לאופתא טרפה, איכ' דמפ' באופתא כ"ש שהבקעת אינה מתנפחת כך ריאה דאיכ' דמפ' לה כגישתא, ואיכ' דמפ' לה דשיעא כאופתא דלית לה חתוכא דאוכי דחסירא היא, אמ' רבא האי ריאה דדמיא לחכאל כשרה, כדיוחא טרפה, וסימניך דיוחא טרמיאת והא שחור אדום הוא אלא שלקה והרי היא כאלו (טז) נקבלה (יז) אמ' רב כהנא ככבדא כשרה כבשרא טרפה, וסימניך ובשר בשדה טרפה, אמ' רבא כעין כשוחא כעין מוריקא כעין ביניאת טרפה, אלא ירוקה דר' נתן כשרה היכי דמי ככרתי (יח) דר' יוח' ור' אלעזר דאמ' תרזיהו מקיפין כריאה ואפי' מערוגה לערוגה, וה"מ מדקה לדקה ומגסה לגסה, אבל מדקה לגסה ומגסה לדקה לא, פרש"י ז"ל, מדקה לדקה מאונא לאונא, מגסה לגסה, מאומא לאומא, ורת"ם ז"ל פי' מבהמה דקה לבהמה דקה, ומבהמה גסה לגסה, (יט) אמ' רבא אטום כריאה שאינה מתנפחת מיתנין סכינא דחליש פומא וקרעינון לה, אי מחמת מוגלא כשרה, ואי לא מותבי' עליה גילא או רוקא או גזפא אי מבכצא טרפה ואי לא כשרה, מוגלא בועא מלאה מים לחה עבה פי' שאינה כמיט.

ענין בועא, אמ' רבא הכי בועי דסמיכי להדרי לית להו בדיקותא לאכשוריה דוק' כשהן סמוכין זה לזה שניהן אלמ' אי נקיב חדא לחברתם ועלה קרום ביניהם קרום שעלה מחמת מכה כריאה אינו קרום ואינו סותם וטרפה, ואע"ג שעולה בנפיחה אבל בועא אחת או שנים ושלשה ולא סמיכי אהדרי כשרה והיינו העלתה צמחים, ודוקא דלא אינקיבא האי בועא, אבל אי אינקיבא טרפה, חדא ומתחזיא ככרתי כית' סילוא ובזעי' לה אי שפכי אהדרי חדא היא וכשרה ואין לא שפכי אהדרי תרי נינהו וטרפה, ואמ' רבא אין מקיפין כבועי שאם נמצאת הבועא נקובה ואין אנו יודעין אם קודם שחיטה ניקבה או לאחר שחיטה ניקבה אין אומרין נתיי בועא ונקבינו לה אי דמי להדרי

- (ז) כמוה כצ"ל, (ח) שם, (ט) דופני הריאה כצ"ל, (י) שם כ"ו ע"א, (יא) שם ע"ב, (יב) לא יבנה וטרפה, בתד"ה אלא כ"כ ב"ט, (יג) צ"ל בנקעתה, (יד) צ"ל במקצתה, (טו) בתום דירון לא הוכיר רב אלפס רק כ"כ בסתם, (טז) ניקבה כצ"ל, (יז) שם מ"ו ע"ב, (יח) צ"ל ר' יוחנן ור' אלעזר, שם נ' ע"א, (יט) שם מ"ז ע"ב.

ריב"ן

כשרה ואי לאו טרפה לא ודאי קודם שחיטה אינקיבא וטרפה, ופי' דבי' אפרים ובעל הג' אם הבועא בשפולי דיאה ואין חוט הריאה מקפת אותה סביב טרפה דאמ' כל יתר כנטול דמי והרי היא חסדה, ואינו נראה לי דהא סת"מ ק"ת בין באמצע דיאה בין בשפולי דיאה ועוד מה לי באמצע דיאה מה לי

בשפולי דיאה חדא בועה נמי נימא כל יתר כנטול דמי והנה היא חסרה ואח"כ לא סמכתי על עצמי ומצאתי כן בשו"ת הגאונים ז"ל, והכשר בועה בריאה כך הוא בגו' שהיא מלאה מים זכים ולא אסריח או מלאה רוח או מלאה מים לחה עבה חדא כשרה, בתרתי דסמיכי פסולה אבל עכודין והן כמים טריפה, כך פי' הר"מ במז"ל וכן נראה בהלכה, וכן פסק ר"ח הוי כחז"ל, ואם הריאה העלתה צמחים גדולות כנודות והן מים זכים כשרה מדההוא דחוא בשוקא דגלדאי פי' רצענים ולא אמר להו ולא מידי ראה שמהעור שלו היו נראים וידע שהן זכין ולפיכך ולא אמר להן ולא מידי דלא הוה בהו מים עכורין :

(י"י) ענין אונות, אמר רבא הני תרתי אוני דסמיכי להדדי לית להו בדיקותא לאכשורי וה"מ שעומדין שלא כסדרן, פרש"י ז"ל שלא כסדרן היינו כשהאונא הראשונה עם השלישית דעבידא לאינתוקי אבל הראשונה עם השניה אפילו נמי מרוכבת כשרה, ופרש"י ז"ל גריס דסמיכי אבל ר"ח ז"ל פי' קבלה רב מפי רב אפילו טריכי תרי אוני באמצע ודאשן ועיקרן פרודות טרפה וכ"ש זו ע"ג זו שהיא מרוכבת עם חברתה שבצדה דטרפה, אבל רבינו גרשום ז"ל פי' שלא כסדרן שהאונא מורכבת עם חברתה אבל אי קיימא בדרא דאוני היינו ריבתייהו, וגריס סמיכי ולא דסריכי דאין סירכה בלא נקב, ורבי' ישעיה ורבינו קלונומוס כר"ח ז"ל ס"ל, וה"ג ותשובות גאונים ס"ל כרש"י ז"ל : דין אונא באומא, אם נסרכה אונא באומא פרש"י ז"ל שהיא כשרה דרבייתא הוא, והאי דקאי קרי' להו ראה בכל דוכתא כמ' אומא (דבתי) מ"מ לא נפסיד אנחנו משום דקרי אומא וכן פי' רבי' צמח גאון ז"ל ורבי' גרשום ורבינו יעקב ב"ד יקר ורבינו שמואל הכהן והרמב"ם ז"ל ורבינו ישעיה ז"ל כולהו ס"ל כרש"י ז"ל להיתר, אבל ר"ת וה"ג ורב שלום גאון ורבינו אלעזר הגדול ותשובת הר"ם ורבינו יצחק בר מרדכי ז"ל כולם אוסרין, והטעם מפני שעומדת במקום רחב ומתפרקין, ועיקר דברי רבא לא בא להתיר דאמר ל"ל בדיקותא לאכשורי אלא תרי אוני והגמ' משים חילוק בין כסדרן לשלא כסדרן ומאי דלא שרי הוי כשאר נקובי דעלמא דריאה וטריפה, ומדאמר חמשה אוני אית ליה לריאה ש"מ דאומא לא איקרי אוני דא"כ הו"ל למיתני שבעה אונין, ודעתי נוטה בין אונא לאונה ובין אונא לאומא מורכבת פסולה והיינו שלא כסדרן והוא דאיכא חלון בינתיים טרפה דעבידא לאינתוקי, אבל אי ליכא חלון בינתיים והיא דבוקה בשר בבשר דלא עבידא לאנתוקי כשרה, אבל אם אינה מורכבת אלא זו בצד זו א"עפ שיש ביניהם חלון כשרה דרביתייהו הוא וכשרה, דכיון דהוא מקום צר לא עבידא לאנתוקי :

רִיב"ן

(א) אמר ר' נחמיה ריאה דהיינו אומא גדולה שסמוכה לדופן חזינא אי עלתה מכה בדופן כגו' שנשבר העצם תלינן בדופן שהלקה שהיא בשבירה נדבקה בריאה ואפילו אם הריאה העלתה צמחים בין שנדבקה בצלעות בין שלא נדבקה בצלעות אלא בשר בבשר כשרה מאחר דאיכא מכה בדופן, ואי ליכא מכה בדופן מחמת ריעותא אע"ג דלא מיפקע זיקא דקרום שעלה מחמת מכה בריאה אין לה קרום ואין לה בדיקה אלא בפשור, כן הורה ר' קלונימוס בן חפני הכהן, אבל רבינו שמואל הצרפתי ז"ל אומר סדיכה בפשורי, ודוקא בסירכא דאומי לבד אבל אם כל הריאה כלה דבוקה בצלעות מראשה לסופה בתשובת הגאונים מתירין ונותנין סימן לדבר אומר

(כ) לדבק טוב הוא, וסירכי דאוני לחוד בדופן נמי כ"ע מודו דכשרה בלא בדיקה, דאמ' רב נחמן ריאה שניקבה ודופן סותמה (כג) שנבדקת בדופן דהיינו הצלעות כשרה, ופי' רבינא והוא דסבך בבשרא שנדבק בבשר שבין הצלעות אבל אם נדבק בצלעות לבד טרפה, כך פסק ר"ש ז"ל, ועוד בחבור הר"ם במז"ל כת' הכי ואם נסרכו האונות בצלע ובבשר יש אוסרין ויש שמתירים ואבא מרי מן האוסרין ואני מן המתירין אבל אם נדבק בצלע עצמו אני מטריך, ויש מקומות שמתירין אפי' בצלע לבדו, בהלכות ובתשובות רב צמח גאון מתירין אפי' בצלע לבדו, וכת' רבי' ישעיה כי אין אלו אלא דברי נביאות ואינו נראה לו, ופי' רבי' יהונתן ז"ל דרבינא ס"ל דסבך בבשרא בין בגרמא אי"כ מה הוקשה לו מרב נחמן ריאה שניקבה כולה הוה ליה לתרץ כאן בבשרא כשרה כאן בגרמא טרפה, ודעתי נוטה שכן דברי רבינא הוא דסבך בבשרא ובגרמא אבל בגרמא לחוד טרפה, משו' דעבידי לנתוקי משום דעצם קשה הוא והכי נמי אמרי' לגבי סמפונא ריאה סביב אינקיב לחבריה טרפה משום דהוא קשה ועביד לנתוקי ונמצאת הריאה נקובה, והאי דקאמ' סביב ודאי סביב וסריך חד הוא אלא משום דרביק בעצם ובבשר קרי ליה סביב אבל אם הדביק בבשר שבין הצלעות לבד לדברי הכל כשרה, ופי' רבי' קלונימוס ז"ל והוא דלית ליה ריעותא בריאה במקום סרך, ונמצאתי אחר כך בתשובה רבי האי ז"ל שאוסר לבדו והא דאמ' אם האונות דבוקות בצלעות כשרה ה"מ כשדבוקה בצלע שכנגדה כך פי' רבי' יצחק הלכו, ולא מצאתי לו חבר, אך כל הצלעות רבותא לבד מאותם שתי צלעות כואמ' לקמ', אם נסרכו האונות מגבן בדופן אם עולה בנפיחה כשרה רבין סירכי אונות בין בגבן בין בחתוכן ואם נסרכת האונא התחתונה של צד ימין עם אותה התחתונה של צד שמאל לאו היינו רביתיה וטרפה, כך בתשובת הגאונים ז"ל, ואם נסרכה האונא של ימין בצלע של צד שמאל טרפה העבידי לאינתוקי דלאו היינו רבותיה, ואם נסרכו האונות באותם שני צלעות הסמוכות לצואר אחת מכאן ואחת מכאן טרפה דנידון (ג) נחזה דאינו כמנין הצלעות, דתנן גשתברין רוב צלעותיה שש מכאן ושש מכאן טרפה, כך פסק רבי' נחשון רב אלפס ורבי' שלמה ורבי' שמו' בן חפני הכהן ז"ל, אבל ר"ח ור"ם (פד'ש) שני צלעות מכאן ושני צלעות מכאן שכן היה חוזה ניהן לכהנים, חוזה שנסרכו בו אונות טרפה, וי"א שלא נזכרו אלו השני צלעות אלא לענין החוזה הניתן לכהנים אבל הכא אפי' באותם שני צלעות כשרה, ואי חסיד או יהוד או חליף, (ו) אט' רבא ונטיה אגרי אית לריאה תלתא מימינא ותרתיה משמאלה אי חליף כלו' אם נמצאו שתיים מימין ושלישה משמאל טרפה, והילכתא כותיה שאם חסדה או הזתירה טרפה דכל יתר כנטול דמי והוא דלא קיימא בדרא דאוני אבל אם קיימא בדרא דאוני כשרה, ואי לא קיימא בדרא דאוני אפי' (ז) נטרפא דאסא טרפה, אבל פחות מכאן כשרה (ח) בתשובת הגאונים ז"ל, אבל רבי' שמואל הצרפתי ז"ל או' בכל שהו מטעם דכל יתר כנטול דמי, ודעתי נוטה אחרי רבי' שמואל דאפי' במשהו טרפה והוא דאית ליה הכירא שנראית באונא, והאי דקאמ' (ט) נטרפא דאסא לאו דוק' להודיעך שאם נראית אונא והיא

	(א) שם מ"ח ע"א.	
	(כח) שם נ"א ע"א.	
	(כט) שנבדקת כצ"ל.	
(פג) צ"ל כ"כ בתשובת הגאונים.	(פ) כחזה כצ"ל.	(פא) שם מ"ז ע"א.
(פד) כטרפא כצ"ל.	(פב) כטרפא כצ"ל.	(פג) כטרפא כצ"ל.

ריב"ן

עשויה האונא כטרפה דאסא שהיא רהבה מלמטה וחדה מלמעלה דכן דרך אונא טרפה אבל, אם אינה עשויה כן כשרה דלא דמיא לאונא והיא כעין צמחים וכשרה.

ועינוניתא דורדא אע"ג דלא קיימא בדרא דאוני הוא כשרה דהני עיני ברייתא כי הכי אית להו וה"מ מקמה אבל מאחורה אפי' (נה) נטרפה דאסא טרפה כדמפרשי' ולמאן דמפרש (נו) נטרפה דאסא דוק' מצאתי בתשובת הגאונים בין מקמי דאי נפחא בין בטר דאינפחא בין דאיתא באומי בין דאיתא באוני טרפה, ואם חסרה אחת מן השלש שבימין כל הגאונים וה"ג ורבי' נחשון ורבי' חננאל ורבי' גרשם ורבי' משה ותשובת הבבליים כולהו אמרי הואיל והוורד עמהם חשב' הורד מיניהו וכשרה, ולא נמצאתי שום גאון שחלק על דבר זה כי אם רש"ז' בלבד וטעמ' משום דאינה עומדת בדרא דאוני ויותרת היא ולא חשב' והרי היא נחסרה וטרופה, אבל אם חסרה אחת מן השמאל אע"פ שיש לה עינוניתא דורדא שאינה עולה למנין אונות דאין זה מקומם ולפי' היא טרפה, וכן אם נמצא בה תרתי עינוניתא אחת בימין ואחת בשמאל נחלקו בה גדולי הדור רבי' יהוד' בר' ברוך והבירוי אבל ר"ש אוסר דהא ביני ביני הוא, ומה שהתירו מימין התירו אבל לא משמאל, וגם רבי' שמו' הצרפתי ורבי' שמו' בן נמטמנאי ותשובת שאלתות אוסרין, אבל רבי' יצ' אלפאסי ורבי' חננאל ורבי' מנחם ורבי' אפרים לכולהו דעת אחת ואומרי' דכל ביני ביני כשרה בין בימינא בין בשמאלא, ובא מעשה לפני רבי' אפי' והעירו שרוב בהמות שלהן יש להם תרי עינוניתות אחת בימינא ואחת בשמאל כמו שיש לבהמות שלנו אחת, ודעתי נוטה להתיר דהא האונות ביני ביני קת' ולא שנא בין בימינא בין בשמאלא וכמו שנחשבת אם חסרו מן האונות של ימין הכי נמי נחשבת אם חסרו מן האונא של שמאל וראוי לסמוך על דבריו שהעירו לפניו שיש בהמות שנמצאות כן ואם נחסרה הורד ונשארו השאר שלא נחסרה אחת מהן אין שום גאון שאוסרה, ובכל מקום שנסרכה העינוניתא טרפה דכולהו לגביה ידידה שלא כסכרן גינהו ועבידא לאנתוקי, אם העינוניתא דבוקה בכיסה בלא סירכא ונדבקה בבשר הר"ם במז"ל אוסר וקרי עליה כבושת גב כן ימצא, אבל ר"י בר' מרדכי הביאו לפניו הורד דבוקה בכיסא בלא שום סרכא אלא בשר בבשר והשיב שאין מזיק כי גדלתו היא, ורוב העולם אוסרין ודעתי נוטה להתיר מאחר שהיא דבוקה בשר בבשר לעולם לא אתי לאינתוקי והכי נמי לגבי ריאה שנדבקה כולה מראשה לסופה ברופן ונדבקה בשר בבשר כשרה, מחט שנמצאת בריאה כשרה דאמרי' סמפונא נקט ועייל והוא בעיילא בנפיחא אבל אם נמצאת בחתיכה אחת של ריאה הואיל וליכא ריאה לפנינו שנדע אם עולה בנפיחא אם לאו אסורה, ואי אינקיבא ריאה בדוכתא דממשמשא ביה ירא דטבחא דכשרה דתלינן בידיא דטבחא וכשרה, ואי אינקיב קנה הריאה במשהו טרפה, ואם נמצאת תולעת בריאה אמרי' לאחר שנשחט פריש וכשרה, הרי פרישו דינה של ריאה כלה במחלקת.

ואלו הן כללי סירכי הריאה בקוצר.

כשמכניס הסכך ירו לברוק יבדוק הריאה בשתי אומות הגדולות שמשני הצדדין בכל מקום שהן דבוקות בין (זו) בלצועות בין בבשר שבין הצלעות בשאין (זח) מנה בדופן טרפה מפני שהיא במקום רחב ועבידא לאינתוקי וכן אם היא דבוקה בחצר דעבידא לאינתוקי וכן בשומן הלב, וכן בסמנונית ההולך בין שתי האומות אצל (זט) השררה טרפה מפני שהוא חלב העשוי כנובע ואינו סותם וקרינן עליה זאת הרשקה היוצאת לבד אם היא דבוקה באונא כפי המחלקת כמו שפי' יש אוסרין ויש מתירין, והח"כ יבדוק באונות קטנות שהן ג' מימין ובי' משמאל אם הם דבוקים אחד מהם בחזה לפניו מן החוט טרפה דעבידא לאינתוקי, וכן בשומן החזה טרפה דהרי הוא כחזה, ואם דבוקות באותן שתי צלעות הסמוכות לצוואר לחזה טרפה, ואלו הכיני צלעות הן אחת מכאן ואחת מכאן הרי הוא במחלוקת כאשר פרשנו למעלה, וכן בשומן של גרגרת מפני שהוא חלב העשוי כנובע טרפה מפני שהוא קשה ואינו סותם, וכן בשומן של גרגרת מפני שהוא חלב העשוי כנובע ואינו סותם וטרפה, וכן בשומן חלב מהאי טעמא, וכן בחצר הכבד טרפה משום דעבידי

(ט) חסרה כצ"ל.

(ז) בצלעות כצ"ל.

(ה) כטרפא.

(ח) מכה כצ"ל.

(ו) כטרפא.

ריב"ן

לאינתוקי. אבל אם אונות דבוקות בצלעות ובבשר שבין הצלעות ומסובבין יהוד או בבשר בלא צלעות כשרה אבל בצלעות עמן לבד היא במחלקת כמו שפי' לעי', ואם האונות דבוקות זו לזו במולדן וגיודולן זו בצד זו כשרה ובלבד שיהא בהן קיתונא דאוני ובכל שהוא הוי הכר. אבל אם דבוקות שלא נסדרן טרפה. ופי' שלא כסדרן כתבנו לעי' שהיא במחלקת יש או' שלא כסדרן שנייה עם השלישית. אבל הראשונה עם השנייה זהו כסדרן וכשרה. וי"א אפי' הראשונה עם השנייה והיא שמורכת אבל אם הם כסדרן אע"פ שיש חלון בנתיב כשרה. ויש שאו' אפי' אם הם כסדרן ויש חלון בנתיב הרי היא שלא כסדרן וטרפה משום דעבידא לאינתוקי. ואם האונא התחתונה של צד שמאל דבוקה באונא התחתונה של צד ימין טרפה דעבידא לאנתוקי. וכן אם דבוקה האונא של צד ימין בצלע של צד שמאל טרפה דעבידא לאנתוקי. ואם תחסר אחת מן השלשה העינוניתא תשלם השלשה וכשרה. וכן אם נחסרה העינוניתא כשרה. אבל אם נחסרה שתיים מן הימין טרפה או עינוניתא ואחת מן הימין טרפה. ואם תחסר אחת מן האונות של צד שמאל טרפה. ואם היתה עינוניתא בצד שמאל כבר כתבנו מחלוקת הגאונים לעיל. יש מתירין ויש אוסרין. ואם כל הריאה דבוקה כלה מדאשה לסופה כשרה דלא עבדא לינתוקי. והעינוניתא על היכא דסריכא טרפה לבד אם היא דבוקה בכיסה שהיא כפי המחלוקת שפי' לעי'. אבל אם נסרכה בין מן האונות בין מן האומות בין בשומן חלב בין בחצר הכבד טרפה. וקרי כן עליה כבשת גנב כי ימצא. אבל בשאלתות תשובות הכי כתו' אם אלו החוטין שהן דבוקות אפי' כהוט השער אוסרין אותה. אבל אם הן רירין שמתפרק אלו וניכר שהוא חוט כשרה. ובעבור שאין אנו בקיין ברירין ינפח אותה או ישים עליה גילא או רוקא באותו מקום רירין או גרפא או מבצבצא טרפה ואי לא כשרה כתו' ר"ש יש מקומות שנופחין הריאה אע"פ שלא נמצא בה שום ריעותא ולא נמצא כן ולא ראינו בהרבה מקומות לא בספרד ולא במערב. ודעתי נוטה שאינו צריך מהאי טעמא אחזוקי איסורא לא מחזקי' והכי נמי אמרי' בכמה מקומות בא זאב ונטל בני מעיה והחזירן כשהן מנוקבין כשרה. וגם בתשובות שאלות שכחו והוציאו הריאה קודם הבדיקה תברק בנפיתה ודוק' כשהוציאוה קודם בדיקה צריך נפיתה. ור"ם כתו' יש מקומות שאם נמצאו סרכות מדולדות מן הריאה אע"פ שאינן מדובקות לא לדופן ולא למקום אחר אוסרין אותה ודבר זה הפסד גדול הוא לאכד ממנו של ישראל ומעולם לא נהגו זה לא בצפרת ולא בספרד ולא במערב ואין ראוי לנהוג במנהג הזה אלא נופחין אותה בלבד אם נמצאת שלמה מן הנקב הרי היא מותרת אבל אם לא נמצאו סרכות מדולדות אין סורך נפיתה דאחזוקי איסורא לא מחזקינן.

דין חמישי. ניקבה הקבה במשהו טרפה וכן חלב דאייתרא וחלב דאקשתא אינו סותם ואע"ג דחלב דאייתרא מותר לבני ארץ ישראל מאחר דלא אכלינן ליה מסתם נמי לא סתום וכל שאינו סותם בבהמה אינו סותם בחיה ואע"ג דכלן חלב טהור ואם נמצאו שתי קיקבות טרפה.

דין ניקבה המרה. והוא דין ששי. ניקבה המרה במשהו טרפה. אמ' רב נחמן מרה שניקבה וכבר סותמתה כשרה. ואם ניטלה המרה כשרה. והוא דאית ליה בכבד טעם מרה. ואם נמצאו שתי מירות כרס בחבור כרס מטריף אותה. ויש גאונים שחולקין עליו כל יתב כנטול דמי. ובעל הג' וספר השכם מדמי להו לתרי סניא דיבי וטרפה. ולבי נוטה להתר דכל יתר כנטול דמי. ונטילת המרה כשרה. ואם היו שתי מרות דסריכי להדדי דלא שפכי זו לזו טרפה דהוו כתרי דסמיכי להדדי ולא שפכי להדדי טרפה לטעם האוסרין ולטעם המתירין שתי מרות כשרה. וכבר רבי' ישעיה השיב בספר המכריע והוכיח מכה ראיות גדולות שהבהמה שיש לה שתי מרות דטרפה. והיא (מ) השייתא דאשתכח במרתא אמ' רב אשי כי רב כהוא אמרי הא ודאי סמפונא נקט ואתא ואע"ג דלא נפיג מרביל הוא דרבילא וה"מ דדיקלא אבל דויתא מבוע בוע להו.

דין שביעי. ניקבו הדקין טרפה אבל אם ניקבו זה שלא כנגד זה כשרה. דאמ' מר האי כנתא דמעיא דאיניקיב לחבריה כשרה. אמ' רב שימי בר חייא מקיפם בבני

(מ) קשיטא כצ"ל. חולין מ"ט ע"א.

ריב"ז

מעים כגו' דאשתכח נוקבא בכני מעים ולא ידעי' אי קודם שחיטה איניקב אי לבתר שחיטה איניקב נקיבין השתא כהאי מעיא נוקבא אחרנא ומדמי ליה אי דמי האי נוקבא להאי אמרי' בטר שחיטה אינקב וכשרה ואי לא דמו אמרי' קודם שחיטה היא וטרפה, וקרום שעלה מחמת מכה בכני מעים אינו סותם וכן בושט ובריאה בא זאב ונטל את בני מעים והחזירם כשהן מנוקבין כשרה תלינן בזאב, בני מעים שיצאו לחוץ ונהפכו טרפה, ואי לא נהפכו כשרה והוא שלא נקרע רוב כרס החיצון, (מ) חלוחלת שניקבה במקום שאין הירכים מעמידין אותה במשהו טרפה אבל במקום הדבק בירכים אפי' אם נטל כלו כשר והוא שנטתייר בו שיעור תפיסת יד דהיינו ד' אצבעות כך פי' רבי' אלספי ז"ל, אבל רש"ז פי' אצבע אחר, (מ) העיד רבי יונתן בן שילא ריש טבתיא דציפורי לפני ד' על שני בני מעים שיוצאין לחוץ מן הבהמה כאחת וטרפה כנגדן בעוף וכשרה, פי' דאית ליה תרתי הדרא דכנתא שיוצאין משני מקומות והוא דלא הדרי ערבי אבל הדרי ערבי כשרה וה"ה אפי' בבהמה, ואם ניקבו המעים אע"פ שחלקה סותמתן טרפה.

דין שמיני, ניקב כרס הפנימי במשהו טרפה אי זהו כרס הפנימי אמ' רבה בר רב הונא מפרעתא היכא דפרעי טבחי, אמרי במערבא כל הכרס כלו כרס הפנימי, ואיכא מאן דפסק כרבה בר רב הונא ואיכא מאן דפסק בכני מערבא ואנן עבדינן לחומרא בכני מערבא, ההוא גובתא פי' קנה בשר דנפק מבי כיסי לכרסה וטרפה, משום דכל יתר כנטול דמי והוי כאלו מקומו ניטל והרי יש בו נקב, אם נמצאו תרי סניא דיבי טרפה דכל יתר כנטול דמי ואי שפכי אהדדי כשרה כדאמרי' גבי תרי בועי.

דין תשיעי, המסס ובית הכוסות או זה או זה אם ניקבו לחוץ טרפה שכל אחד מהן יש לו שני עורות בעביו ואם ניקבו שני העורין! שנראה הנקב לחוץ טרפה. ויש מפ' המסס ובית הכוסות סמוכין זה לזה ובכקום חבורם יש דופן לזה ודופן לזה ובאמצע הן נשפכין זה בזה ואם נקבו ממקום חבורן זה לתוך זה שאין הנקב נראה לחוץ כשרה, אבל אי ניקבו שלא במקום חבורן שהנקב יוצא לחוץ טרפה, מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד שלא ניקב כל עובי העור בין קופא (מ) לגג בין קופא לבר כשרה דאוכלין ומשקין דחקהו ולא ניקב וכשרה, אם נתפלש הנקב משני צדין טרפה, ההוא גובתא דנפק מבי כסי להכלילא דהיינו המסס ובית הכוסות והכשירה משו' דהני עוי בריאתה הכי אית להו.

דין עשירי, ניקב הטחול, אמ' רב ניקב הטחול כשרה לא שנו אלא שניטל אבל ניקב טרפה ה"מ שניקב (מ) בסומניה דהיינו מחציו ולמעלה אבל בקולשיה דהיינו מחציו של טחול ולמטה כשרה, ובסומניה נמי לא אמרן דטרפה כלא דלא אשתייד ביה כעובי דינר זהב אבל נשתייר ביה כעובי דינר זהב כשרה, ואם נתפלש תנקב מחציו ולמטה כשרה.

מחלקת פסוקה יש בה שני דיני

דין ראשון, פסוקת הגרגרת, נפסקה הגרגרת בדובה טרפה, והאי רובה רוב חללה אבל רוב עביה כשרה, אמ' רבי יהוד' אב' רב ניקבה הגרגרת כנפה כלו' נקבים נקבים קטנים כנקבי הנפה שאין בהן חסרון כלן מצטרפי' לרובה, ודוק' נקבים שאין בהן חסרון, אבל יש בהן חסרון מצטרפין לכאיסר בעופא א"ר אלעז' מקפלו ומניחו על פי הקנה אם חופה את רובה טרפה ואם לאו כשרה, ואם נפחתה הגרגרת כגו' שניקב נקב מפולש שיש בו חסרון אבל אותו חסרון לא נפל לגמרי אלא תלוי בו כדי שיכנס איסר לרחבו טרפה, נסדקה לארכה אמ' ר' יוח' אפי' לא נשתייר בו אלא משהו למעלה ומשהו למטה שלא נסדקה כשרה והוא דאין בו חסרון כלל, רבה ורבא דאמ' תדויהו מקיפין בקנה אם ניקב הקנה ברובו ואין בו חסרון ואין ידוע אם קודם

(מד) בסומניה כצ"ל.

(מב) שם ע"ב. (מג) לנאו כצ"ל. (מא) חלוחלת כצ"ל, שם נ' ע"א.

ריב"ן

שחיטה אינקיב או אחר שהיטה אינקיב נקבי' (הש"ת) נקב ומרמינן ליה אי רמי להדרי כשרה ולאחר שחיטה אינקיב, ואפי' מחוליא לחוליא ומכר מליא לבר חוליא אבל לא מחוליא לבר חוליא ולא מכר חוליא לחוליא, פי' חוליא הן שורות כמין חסהוס, בר חוליא בשך שבין השורות ולא שנה בין שחט ופגע בנקב בין שחט בנקב שהיה הנקב למעלה ולא נפסק ברוב כשרה.

דין שני, נשברה השדרה ונפסק החוט שלה, ת"ד חוט השדרה שנפסק ברוב טרפה כמה (מה) דוביה, אמ' רב הונא אבל מוח זה לא מעלה ולא מוריד, ואם הוכרך כגו' שנשפך כקיתון או נתמסס כגון שנמס כדונג מפני האש שאינו יכול לעמוד כשמעמידו פסולה, אבל נתמזזו שמתנדנד כשרה, עד היכן חוט השדרה אמ' רב יהוד' עד בין הפרשות עד הפרשה השנייה אבל שלישית כשרה אבל נפסק רוב העור של חוט השדרה כהפצל לו פיצולין וכל פיצול יש לו ג' חוטין האחד הולך לידך זו והאחד הולך לידך זו והאחד לאליה ופיצול אחד למטה הימנה ופיצול שלישית למטה הימנה בעופא אמ' ריש לקי' למטה מן האגפים.

מחלוקת נטולה יש בה שני דינין

דין ראשון, נטלה הכבד ולא נשתייר הימנה כלום טרפה, אבל אי אישתייר ממנו כזית במקום מרה וכזית במקום חיותא כשרה, חיותא היא מקום שתלייה בו, ואם נדלדלה הכבד ומעודה בטרפשיין כשרה, דהאיכא כזית במקום מרה וכזית במקום חיותא, ומחטא דאיתתנחא בסמפונא דבה דכברא כשרה, אבל אי אשכח בחיותא דכברא אי קופא לבר נקובי נקיב ועייל יצא דרך הושט ונקב את בני המעים ובא לו ליסם וטרפה, ואי קיפא לגאו אימר סמפונא נקט ואתא דרך הקנה ובא לכבד וה"מ באלימתא אבל בקלישתא בין קופא לגו בין קופא לבר נקובי נקיב ועייל, ניקב קנה הכבד במשהו טרפה ולהומרא, ואם נשתייר מן הכבד כזית או כרצועה הרי זה ספק ולהומרא, התליע הכבד כשרה.

דין שני, בוקא דאטמא דשף מדעתיה טרפה וה"מ דאתעכול ניביה היינו החוטין שנדבקו בדרך דוק' דאיתעכול ניביה דליתנהו כלל איפסיק ואיתנינהו לחוטין טרפה דוקא בידך אבל ביד כשרה, לפי דאות עינינו ניביה אינו אלא גיד אחד והוא כראש הקולית ותחוב בחור עצם האליה ומחובר כיניהם והוא עצם קטן.

מחלוקת חסרה יש בה ה' דינים

דין ראשון (מ) ריאה שחסרה אמ' עולא אמ' ר' יוח' ריאה שנשפכה כקיתון כשרה והוא דקיימי סמפונא היכי עבדי' מיתי' צעא דקוניא ומותבי' לה בגוה אי אית בה שורייקי חיורי טרפה דאיהן הן סמפונות ואי לא כשרה, (מ) אמ' רב נחמן ריאה שנמוקה וקרום שלה קיים כשרה, אפי' מחזקת רביעית, (מ) אמ' רב אשי כי הוינן דלינן לה הות מתלחא ונפלה וטרפונא לה, מדר' יוח' בריה דרוב יהושע כל שהרופא גוררו ומעמידו על בשר חי ולא ימות והא ודאי ימות וטרפה.

דין שני, חרותה, ת"ד אי זו היא חרותה שהיא טרפה כל שצמקה ריאה שלה בידי אדם אבל בידי שמים כשרה, היכי דמי בידי אדם היכא דמי בידי שמים בידי אדם כגו' שזאתה ששחטו לפניה בהמית אחרות ונתפחה ויכשה ריאה שלה טרפה והוא כל שתפרך בצפורן ואפי' משהו דלא הדרא בריא, בידי שמים כגון ששמעה קול רעם

(מה) רובא וכו' כצ"ל, (מז) שם, (מח) זה שייך לדין נמסמסם, (מו) שם מ"ז ע"ב.

ריב"ן

ירעש ונתפחדה ויבטה ריאה שלה כשרה הדרא בריא, ומנא ירעי' אי בירי ארם אי בירי שמים בקייטא מיתנין משכלא דקוניא ומלי לה מיא פשוירי ומותיב לה בנוה פועת לעת אי הדרא בריא בידי שמים היא וכשרה ואי לא הדרא בריא בידי ארם היא וטרפה, והוי כאלו חסרה כולה.

דין שלישי, כמה חסרון בשורה ויהיה טרפה (ט) בדברי כ"ה חוליא אחת ואעי"ג דעקן מחלקת לענין אהלות קאמ' שמו' ובן לטרפה ואפי' בחסרה חוליא בלא בצלע טרפה, ואם נחסרה הגילגולת כדי שינטל מן החי וימות טרפה.

דין רביעי, גלודה, בהמה שניטל העור שלה טרפה, והיינו פי' גלודה, ת"ר אם נשתייר כסלע כשרה, באיזה מקום אמרו שישתייר כסלע ויהא כשרה ברוחב סלע על פני כל השורה, ר' ינאי או' עד מקום טבורו, רבה ברמה או' מראשי פרקים, בעי ר' ינאי בר שמעון' ניטל כל מקום שבשורה וכולו קיים או ניטל מקום טיבורו וכולו קיים מהו תיקו ולחומרא, אמ' רב כל העור כלו מציל בגלודה חוץ מעור בית הפרסות, בעל הלכות פסק כרב ורבי' אלפסי פסק כאימראי קבאי.

דין חמישי, נחתכו רגליה, הבהמה שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמטה והיינו פרק התחתון הנמכרת עם הראש כשרה ואם אין רוב הבשר קיים האבר אסור משום אבר מן החי אבל הבהמה כשרה, למעלה מן הארכובה ומן הערקומא ולמעלה שהוא עצם קטן מראש הארכובה אם לא ניטל צימת הגידים ונשבר העצם ויצא לחוץ אם רוב הבשר קיים זה וזה בין הבהמה ובין האבר מותר ואם אין רוב בשר קיים זה וזה אסור, ת"ר נשבר העצם ויצא לחוץ אם עור ובשר חופין את רובו רוב עבוי ורוב הקפו מותר ואם לאו אסור וכן למטה מן הארכובה להכשיר את האבר וכן למעלה מן הארכובה להכשיר את הבהמה והאבר, וכן שניטל צימת הגידים טרפה אפי' שעור ובשר חופין את רובו ואפי' אם אין העצם שבור, ומאי זה מקום צומתין הגידים דעילוי ערקומא עצם קטן שהוא באותו עצם טמגלים הטבחים כדי לחתוך הארכובה הנמכרת עם הראש, ובאותו מקום נצמתין הגידים טרפה, אמ' אביי (ו) אצבעות בגסה בדקה מאי, אמ' אביי פליטי פי שנראין למעלה הו' צומת הגידים, בליעי פי שאין נראין למעלה לא הו' צומת הגידים, אשוני פי' קשין הו' צומת הגידים, רכיני פי' רכים לא הו' צומת הגידים, אלימי פי' גסים הו' צומת הגידים, קטינא פי' קטינא לא הו' צומת הגידים, תיוורי הו' צומת הגידים, מר בר רב אשי אמ' תלתא גידי הו' חרא אלימא ותרי קטיני אי פסיקי קטיני האיכא רוב בנין וכשרה, ואי איפסיק אלימא הוי רוב מגין וכשרה, אמ' שמו' צומת הגידים שאמרו אפי' לא נשתייר בה אלא כחוט הסרביל מכל אחד ואחד כשרה, ואם היו לה שלשה רגלים ושני ידיים טרפה דאמ' כל יתר כנטול דמי אבל אם נמצאו בבהמה, ג' ידיים ושתי רגלים כשרה, דהא ביד אחת נמי כשרה, וכ"ש אם נשברו הידים למעלה מן הארכובה שאין לה צומת הגידים בידיים.

מחלקת נפולה יש בה דין אחד

נפלה מן הגלגל כגון שנפלה בגובה עשרה טפחים חישי' משום דיסוק איברים וצריכה בדיקה כנגד כל החלל אם עמדה, ואם לא עמדה ולא שהתה מעת לעת טרפה, אבל על הסימנים אין צריכה בדיקה דסימנים קשין הן אצל נפילה, (ז) אמ' רב הונא הניח בהמה למעלה ומצאה למטה אין חוששין לה מ"ט דאמדא נפשה, כללא דמילתא אם נפלה ועמדה אינה צריכה להשהותה מעת לעת, אבל צריכה בדיקה כנגד כל החלל כלו, ואמ' רב נחמ' בית המטבחים אין בה משום ריכוך איברים, אמ' רב (ח) אנשיא הני דברוי דגנבי דגנבי אין חוששין משום איברים אהדרוניהו מחמת יראה חוששין, אמ' רב הונא זכרים המונחין זה את זה אין חוששין נפול לארעא ודאי חוששין, עוף שנדבק בדבק בחד גפא שרי בתרי גפי אסיק פי' דבר (ט) ביסקו.

(ט) בדברי ב"ה כצ"ל, (נא) שם נ"א ע"א, (נג) דבקי הוא כצ"ל, (ז) ר' אצבעות רט"י חולין ע"ו ע"א, (נב) מנשיא כצ"ל.

ריב"ן

מחלוקת שבורה יש בה ד' דינין

דין ראשון. נשתברו רוב צלעותיה. ת"ר אלו הן רוב צלעות שש מכאן ושש מכאן א"נ אחד עשר מכאן ואחד מכאן. ואב' זעירי והוא שנשתברו מחציון רוב כפלי שזרה. וא"ר יוח' ובצלעות גדולות שיש בהן מוח. וא"ר יוח' בין נעקרו בלא עקירת חוליא בין נשתברו ברוב שני צדדין כך פסק ר' יצחק אלפסי ז"ל וטרפה.

דין שני. אמ' רב צלע שנעקרה ממקומה וחצי חוליא עמה טרפה. והאי דאמ' שמו' נעקרה צלע בלא חוליא טרפה. שלא נעקרה כל החוליא אלא חצי חוליא.

דין שלישי. אמ' שמו' הגולגולת שנחבסה ברובה בין ברוב עבד בין ברוב הקיפה אע"פ שהקרום שלה קיים טרפה. פי' נחבסה נסדקה וכאלו נחסרה היא וטרפה.

דין רביעי. סימנים שנדרדלו. אמ' רבה בר בר חנה אמ' שמו' סימנין שנדרדלו ברובן טרפה והוא שנדרדלו מן הלחי שהוא עצם של לחי ומן הבשר. אבל נדלדלו מן הלחי ומחובר בבשר כשרה. נדלדל הלחי העליון טרפה אבל אם נדלדל התחתון כגו' שנגמם עד מקום הסימנים ולא נעקרו כשרה.

מחלוקת קרועה יש בה דין אחד

כרס החיצונה שנקרעה ברובה טריפה. אי זו היא כרס החיצונה בשר החיפה את רוב הכרס. ופי' ר' יהוד' בגדולה טפח רבטנה רובה. וא"ר אלעז' לא גדולה גדולה ממש ולא קטנה קטנה ממש אלא כל שנקרעה בה טפח ולא הוי רובה זו היא ששנינו ובגדולה טפח ונקרעה רובה ולא הוי טפח זו היא ששנינו ובקטנה רובה. א"ר אסי נמדדה ביתר מכסלע טרפה. וא"ר חייא לדידי מיפרשא לי מיניה כסלע כשרה. יותר מכסלע טרפה. וכמה יותר מכסלע כגו' דקיימא תלת קשייתא פי' גרעינין של תברה בצפה בדחקא בלא צפא ברווחה.

מחלוקת דרוסה יש בה דין אחד

דריסת הזאב וכל עניני דריסה. (נד) דריסת הזאב וכל דמי ליה בדקה. דריסת הארי בגסה ודריסת הנץ וכל דמי ליה בעוף בגדיים וטלאים אפי' חתול ונמייה ושועל וכיוצא בהן יש להן דריסה ונץ יש לו דריסה אפי' בעופות גדולות הימנו אבל שאר עוף יש להן דריסה בעופות שכמותן ואין להן דריסה בעוף הגדול מהן. והחולדה יש לה דריסה בעופות. והנץ יש לו דריסה בגדיים וטלאים והוא שניקב לבית החלל ואין דריסה אלא ביד לאפוקי הרגל רלא. ואין דריסה אלא בצפורן לאפוקי שן דלא. אם ניקב עד בית החלל ובודקין שמא ניקב אחד מן האיברים שנטרפת בהן בנקיבתן ואין דריסה אלא מחיים אבל לא לאחר מיתה כגו' שנחתכה באותו מקום בבהמה שודרס אין חוששין. וכיצד דין הדריסה שיהטין את הנדרס ובודקין את החלל כלו מכף הידך ועד מנחו אם נמצאת כולה שלמה ולא נמצא בה רושם הדריסה כשרה. אבל אם נמצא בה רושם שיארים הבשר כנגד בני מעים אם ימוק הבשר כנגד בני מעים עד שנעשה כבשר שהרופא גוררו מן החבורה רואין אותו בשר כאלו חסר וטרפה. ואם דרס בסימנין שיאדימו הם טרפה ודרוכת הסימנים במשהו ואפי' בגדרת משו' דזיהרא קלי. ספק דרוסה כגו' שנכנס ארי לבין השוורים וכן זאב בדקה ונץ בעופות והוא שותק והן מקרקרין חוששין שמא דרס אבל אם נמצא צפורן בגבו של אחד מהן או' כי נתחבך בכחל אבל אם נמצא צפורן בגבו טרפה. ואם ספק נכנס טורף עם או נכנס ואין ידוע אם דרס אם לאו אין חוששין לה. וכן עוף שנכנס לבין הקנים ויצא ודאשו מנטף דם או צוארו אין חוששין לו שמא נדרס אלא או' בקנה נזק וכשרך. הכיטיה נחש או כלב שוטה מותרין משום טרפה ואסו' משום סכנה וכן נמי אכלה סם המות דבהמה כשרה לגמרי. (נד) ההוא בר טביא דהיה כי ריש גלותא דאיפסיק כרעיה בתרייתא בדקה רב בצומת

(נד) שם נ"ב ע"ב ונ"ג ע"א. (נה) שם נ"ט ע"א.

ריב"ן

הגידיים ואכשרה סבר למיכל מינה באומצא אמ' ליה שמר' ולא חייש מר לנקודי א"ל היכי נעביד א"ל אותביה בנורא דהא בדק נפשיה אותביה בנורא ואתמס ונפל תלחי תלחי קרי שמר' עליה דרב לאיאונה לצדיק כל אנן, קרי רב עליה דשמר' וכל רז לא אנס לך.

לקוּתא (נו) נטלו הכליות כשרה, אמ' רכיש בר פפא לקתה כוליא אחת טרפה וכ"ש בשתי כוליות ופי' לקתה מוגלא מלאה מים עכורים או אפי' מים עבים, אמרי במערבא והוא דמטא לקותא במקום חריץ, ומקום חריץ היכא חוורא דתימי מהני, יש כשר בריאה ופסול בכוליא היינו מוגלא, מלאה מים עבים דהיינו לחה, בשר ככוליא ופסול בריאה נקב, כשר בזה ובוה מים זכים דלא אסרות, פסול בזה ובוה היינו לקיאת דהיינו מים עכורים ואפי' דלא אסרות, כת' רבי' האי גאון ז"ל היכא דמשתכחן תלתא כוליותא או אחת כשרה, דתניא (נו) וארב שתי הכליות ולא בעלת כוליא אחת ולא בעלת שלש לגבוה הוא דאסר אבל להדיוט שרי, כוליא שהקטינה בדקה בפול בגסה עד כעובא בינונית כשרה, פחות מכאן טרפה אבל ואלו לגמדי מותר, דהכי תנן בבהמה המקשה, לילד חותך מן הטחול ומן הכליות של בהמה בהמה עצמה מותרת אבל הכליות והטחול אסירי משום אבר מן החי, (נז) ניטלה האום פי' מן הרחם כשרה, (נח) אחוות רם המעושנת והמצוננת או שהלעיטה חלתית מן העלין כשרה אבל מן הקרטיין של חלתית טרפה דמנקיין למעים.

הלכות טרפות בעוף

תני (ס) ר' לוי כל טרפות שמונו חכמי' בבהמה כנגדן בעוף טרפה אבל יש איברים שישנן בבהמה ואינן בעוף ואינן כגון המסס ובית הכוסות והכרס וכיוצא בהן, ויש איברים שישנן בעוף ואינן בבהמה כגו' הקרקבן והזפק על זה אנו צריכים לפרש הלכותיו בפני עצמו ואם כן למה אין בודקין הריאה של עוף מפני שהצלעות מגינות עליה, אלו טרפות בעוף נקובת הושט ופסוקת הגרגרת וכל טרפות שבבהמה כנגדן בעוף טרפה, א"כ למה תנא הכי משו' דמאחר דהעוף אין לו חיות כל כך בבהמה הייתי או' אפי' במשהו מיטרדיף הקנה הוצרך למתני ופסוקת הגרגרת ברובה, ואידי דקת' פסוקת הגרגרת תנא נמי נקובת הושט, הכתה חילדה על ראשה מקום שהוא עושה איתה טרפה, כיצד בודקין אותה מכניס ידו לתוך פיו של עוף אם מבצבץ המוח ועולה לכעלה מן הקרום בידוע שנקב הקרום ואם אינו עולה למעלה המוח כשרה, נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרום של מוח טרפה, התם בעוף של מים קאמ' הואיל וקרומה דך, אמ' רב שזבי, הני אוזני כעוף של מים דמי ניקב הקרקבן וכיסו קיים כשרה, ניקב הקרקבן והכיס שלו זה שלא כנגד זה כשרה, זה כנגד זה טרפה, נפלה לאור ונחמרו בני מעיה אם אותה המעים שדרכן להיות אדומים כגו' לב וקרקבן וכבד והוריקו ואותן שדרכן להיות ירוקין כגו' הדרא דכנתא ומעים שהאדימו טרפה וירקותן כשיעור נקיבתן הוריקה כבד כנגד בני מעים בידוע שנפלה לאור ונחמרו בני מעיה וטרפה, אמ' ר' מני איתן שדרכן להיות ירוקין והאדימו ושלקן וחזרו והוריקו כשרה, ואמ' רב נחמ' אותן שדרכן להיות אדומים שלא הוריקו ושלקן והוריקו טרפה, דרסה בכתל או שטרפה או שרצצתה בהמה והיא מפרכסת אפי' שהתה מעת לעת צריכה בדיקה, וזפק שנקב כשויה ואפי' נוטל אבל אם ניקב גגו של זפק דינו במשהו כושט, ואיזהו גגו של זפק כל שימתח העוף על צוארו וגגו של זפק הולך עם הושט, נמרטו מפיה אפי' הנוצה כשרה דלית הילכת' כר' יהודי' נשתברו גפיה בכל מקום כשרה, ובלבד שלא ישבר באותו מקום שהוא מחובר לגוף שמא ניקבה הריאה אבל הכנף אסור משו' אבר מן החי כגו' שאין לה עור ובשר חופין את רובו, וכן ימוטת ירך בעוף טרפה ושמוטת כף בעוף טרפה דייל ניקבה הריאה, נשתברו רגליה מן הארסבה ולמטה כשרה, ג' פרקים יש ברגל העוף, פרק התחתון

(ס) שם נ"ו ע"א ונ"ז ע"א.

(נח) שם נ"ד ע"א.
(נז) שם נ"ט ע"ב.

(נו) שם נ"ה ע"א וע"ב.
(נז) ואת כצ"ל.

ריב"ן

הארכובה שעליו כעין קשקשין אם נחתך בחציו או ברובו העוף כשר, אלא שפרק עצמו אטור משו' אבר מן החי אבל אם נחתך או נשבר בראש הפרק מקום שנדבקין שם שני פרקים פרק התחתון לאמצע טרפה. לפי שבאותו מקום הדבק נצמתין הגידים לפרק עצמו השני שיש בו צימת הגידים, ומחציו ולמעלה אם נשבר העצם אע"פ שאינו יוצא לחוץ צרי' לבדוק צימת הגידין. אם הן ששה עשר ועוד ובשר חופין את רובו כשר, ואם חסר מן הגידין אפי' אחת אע"פ שעוד ובשר חופין את רובו או אפי' הגידים קיימים ונשבר העצם ואין עוד ובשר חופין את רובו טרפה, אבל מחציו ולמעלה אין שם תורת צימת הגידין לפי' אם נשבר העצם ועוד ובשר חופין את רובו העוף וגם האבר כשר לפי' דינו ברגל הבהמה ופרק השלישי הוא הרהם הדבק בגוף אם נשבר אותו העצם ואין עוד ובשר חופין את רובו לא יפתח וירחיב את המכה אלא ימתח את האבר לאחר שחיטה ויקרב את השברים זה לזה כמו שהיו שלמים ויעיין בבשר ובעור אם חופין את רובו או מיעוטו, בתשובת שאלות של ר' יצ' ז"ל על תדנגולת שחוטה ונמצא שכבר היה הידך שבור בנקום צימת הגידים העלתה צמחים פי' אדוכה ונתרפאת בטוב שנדבקו השברים זה לזה יפה יפה וגם העור עלה וכסה את מקום השבר אין לחוש כלל שמא ינתקו הגידים דאחזוקי איסורא לא מחזקי' מדלא חזינא ריעותא השתא לקמן בעצם ועור הא מעשים בכל יום שנמצאות התדנגולות לאחר שנתבשלו מודבקין שברי עצמותיהן וליכא למיחש לטבר פסול כך שמענו ודאינו יוצא לחוץ כלל אינו צריך לבדוק אחר צימת הגידין שהרי העצם נוח הוא לישרר לפי שהוא קשה אבל הגיד והעור לפי שהוא דך אם לא בחווק ובמתיחה לא ינתק ועכשיו שאנו רואים שהעור ובשר לא נפסק שהוא עלול כ"ש הגידין שלא נפסקו שאינן נוחין לינתק. ע"כ דברי ר' יצ' ז"ל אבל דבי' מנחם מצריך לבדוק הגידים כשנשבר העצם מבפנים אע"פ שאינו יוצא לחוץ העצם כלל, כללא דספק טרפות כגו' שנפלה מן הגג וכגון דרוסה שצרי' בדיקה כנגד בני מעיה בזכרים אם שהו י"ב חדש ובנקבה עד שתלד בין לבהמה בין לחיה אבל לעוף עד שתטעון בים אחרים אינו צרי' בדיקה עוד מאותו ספק. תם בס"ד.

נשלמו הלכות טרפות שחבר הה"ר יהודה זצ"ל.

ס פ ד

חומ המשורש

כולל העתקות כת"י מנאונים קדמונים מפורסמים

ה א ח ד

רבנו יהודה החסיד מבעלי התוספות על הלכות שחיטה

ו ה ש נ י

הלכות שחיטה וטריפות להרז"ה

יו"ל כמעט הראשונה   מכת"י כבתי עקר הספרים
האחד בפאריז, והשני באצה"ס של שכסער בניו-יורק

ובשולי הנליון הצנתי משלי הנהות ומראה מסומלת והעיות
בנמ' ופוסקים.

הרב זאב ביערנאוויץ

מירושלים עה"ק תוב"כ, כעמח"ס „רכרי זאב" ועוד

נדפס בבית הדפוס של פאסטאר פרינטינג . 14 קוק סט., ברוקלין.

כל הזכויות שמורות

ALL RIGHTS RESERVED . PRINTED IN ISRAEL.

הלכות שחיטה להרז"ה ז"ל

א.

(ת"ח צריך ללמוד ג' דברים : כתב, שחיטה ומילה וי"א קשר ש"ת וברכת חתנים וציצית ^א). הטבח צריך שיהיו לו ג' סכינין 'א' ששוחט בה, וא' שמחתך בה בשר, וא' שמחתך בה חלבים ^א). סכין של ע"ז מותר לשחוט בה ואסור לחתוך בה בשר, מותר לשחוט מקלקל הוא, ואסור לחתוך בה בשר מתקן הוא ; וגם איברי בשר גדולים הראוים לתקרובת ^א). הרי מותר לחתוך בה בשר מפני שהוא מקלקל, ופעמים שהשוחט אסור במסוכנת מפני שהוא מתקן ^א). השוחט בסכין של גוים קולף מקום השחיטה, ויש מי שאומר מדיח ^א) פסק ד"ש ז"ל, דוקא שחט אבל לכתחלה לא ישחוט, וכיון דלא איפסקא הלכתא ואיסורא דאורייתא עבדינן לחומרא וקולף בית השחיטה, דק"ל בשל תורה הלך אחר המחמיר, ע"כ. סכין ששחט בה טריפה, מדיחה אפילו בצונן או מקנחה בסמרטור קשה ודיו ^א). מנין לבדיקת סכין מה"ת מיד חכם, שנאמר ושחטתם בזה ואכלתם ^א). טבח שלא הראה סכיניו לחכם ושחט, אם נמצאת סכיניו יפה, מנדין אותו ושחיטתו כשרה, ואם לא מנדין אותו ושחיטתו פסולה, ומאבדין אותה, היינו, שלא ימכרנה אפילו לגוים ^א). סכין שיש בה פגימות הרבה תדון כמגירה, ושאיין בה אלא פגימה אחת, אוגרת פסולה, מסוכסכת כשרה ; וכמה שיעור פגימה כדי שתחגור בה הצפורן ^א). ג' מדות בסכין : אוגרת, ומסוכסכת, ועולה ויורד. אוגרת לא ישחוט, ואם שחט, שחיטתו פסולה ; מסוכסכת לא ישחוט, ואם שחט בהולכה בלבד, שחיטתו כשרה, והוא שעומדת הפגימה בראש הסכין, אבל אם עומדת באמצע, שחיטתו פסולה ; עולה ויורד מותר לשחוט לכתחלה וסכין

(1 חולין ט' ע"א.

(2 שם ח' עב, אמר רב יהודא אמר רב וכו'.

(3 שם ח' ע"א.

(4 צ"ל מותר לחתוך מפני שהוא מקלקל, וחיבת הרי ותיבת בשר נמחק.

(5 שם ח' ע"ב.

(6 שם.

(7 שם י"ז ע"ב.

(8 שם י"ח ע"א.

(9 שם י"ז ע"ב.

מחודדת שפיה אינו חלק ודומה לראש השכולת ונקרא בלשון חכמים סאסא. שחיטתו כשרה⁽¹⁰⁾. והסכין צריכה בדיקה בצפורן ובבשר ומשלש רוחותיה⁽¹¹⁾. ליבן סכין ושהט בה, שחיטתו פסולה ואע"פ שחדודה⁽¹²⁾. אין אומרים בית השחיטה מרחיב, וכן פסק הרמב"ם ז"ל דצדדין של סכין שורפין ונוקבין⁽¹³⁾. בכל שוחטין חוץ ממגל קציר והשנים והמגרה והצפורן מפני שהן חונקין, לפיכך שחיטתו פסולה, ומגל קציר שהחלקו שיניה הרי הוא כסכין, וכן שן תלושה וצפורן תלושה מותר לשהוט בהן לכתחלה⁽¹⁴⁾. השוחט במגל יד ובצור ובקנה שחיטתו כשרה, ולכתחילה לא ישחוט במגל יד לפי שגזרו על צדו האחד משום צדו השני, וכן בצור ובקנה לא ישחוט לכתחלה בזמן שהיה תלוש ולבסוף הברו ולא בטלה גזרה שמא ישחוט במחובר מעיקרה, ואם שחט במחובר מעיקרו או בתלוש ולבסוף חברו ובטלו, שחיטתו פסולה⁽¹⁵⁾. מנין לשחיטה שהיא בתלוש שנאמר וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת⁽¹⁶⁾. אבל שוחטין לכתחלה בצור ובקנה ההלושין⁽¹⁷⁾. וכן ביבוכית ובקרומית של קנה והוא סימוניא דאגמא אבל קרומית של שאר קנים אין שוחטין בה לכתחלה מפני שהיא קלה ליפגם⁽¹⁸⁾.

פרק הכל שוחטין. ואפילו משומד, בד"א שבדק סכין ונותן לו⁽¹⁹⁾, פ"י, אבל אבל לא לכתחילה דלא סמכי' אבדיקה דלבתר שחיטה, ד"ל משתלי ולא בדיק, מאחר דלא רגלינן בעלמא למיבדק סכין בתר שחיטה, ומהא שמעינן דלא בדקי' בעלמא סכין בתר שחיטה, כי יש מחכמי הדור מי שמצריך לבדוק סכין אחר שחיטה, וגם יש מי שאומר, שאם אבדה הסכין לאחר שחיטה קודם שיבדוק אותה, אע"פ שבדקה קודם שחיטה, שחיטתו פסולה⁽²⁰⁾. ואין שורש וענף לכל הדברים הללו, ועוד נוסף ביאר בזה הענין, שוחט בסכין ונמצאת פגומה, נמצאת סכיננו יפה, מותר לאכול משהיטתה, ואם לאו, אסור

(10) ט"ב.

(11) ט"ב.

(12) ט"ב ח' ע"א, וצ"ל חדודה קודם לליבונה.

(13) צ"ל הרמב"ם.

(14) תילין ט"ז ע"ב.

(15) ט"ב.

(16) ט"ב כ"ז ע"א.

(17) ט"ב ט"ז ע"ב, ט"ז ע"ב.

(18) ט"ב ט"ז ע"ב.

(19) ט"ב ב' ע"א.

(20) הרמב"ם בפ"א מה"ש ובעל העיבור, וע' רשב"א בת"ג והרא"ש בפ"ג וביו"ד סי

לאכול משחיטתו. בד"א, במשומד אוכל נבילות לתאבון, אבל להכעיס, שחיטתו פסולה עד שיהא יש' רואהו מתחלה ועד סוף⁽²¹⁾. ומין ששחט שחיטתו זבחי מתים, ופירותיו טבלים, וינין יי"נ, וספריו ספרי קוסמין, וי"א, אף בניו ממזרים⁽²²⁾. איזה הוא מין זה המשומד לע"ז, וכן המשומד לחלל שבתות בפרהסיא, שחיטתו פסולה⁽²³⁾. חש"ו אין מוסרין להם לשחוט לכתחלה, שמא יקלקלו את שחיטתן, ואם שחטו ואחרים עומדין על גבן, שחיטתן כשרה, ואם לאו, פסולה, שמא יהו ושמא ידרסו ושמא יחלידו⁽²⁴⁾. שחיטת נכרי נבלה ומטמא ב"שא⁽²⁵⁾. וכן שחיטת כותי⁽²⁶⁾. השוחט לנכרי שחיטתו כשרה, ואפילו השב הנכרי לע"ז, שאין המחשבה הולכת אלא אחר השוחט⁽²⁷⁾. השוהט לשם הרים, לשם גבעות, לשם ימים, לשם נהרות, לשם מדברות, שחיטתו פסולה⁽²⁸⁾. שנים אחוזין בכיין ושוחטין, אחד לשם א' מכל אלו, וא' לשם דבר כשר, שחיטתו פסולה⁽²⁹⁾. השוחט לשם עולה, לשם אשם תלוי, לשם שלמים, לשם פסח, לשם תודה, שחיטתו פסולה. השוחט לשם אשם ודאי, לשם הטאת, לשם בכור, לשם מעשר, לשם תמורה, שחיטתו כשרה. זה הכלל, דבר הנידר ונידב, השוחט לשמו פסול; דבר שאינו נידר ונידב, השוחט לשמו כשר; ואם היה מחויב חטאת, ואמר, לשם הטאת, שחיטתו פסולה⁽³⁰⁾. השוחט בשבת וביהכ"פ, אע"פ שמתחייב בנפשו שחיטתו כשרה⁽³¹⁾. השוחט לחולה בשבת אסור לבריא בו ביום, גזירה שמא ירבה בשבילו⁽³²⁾. השוחט בלילה, וכן הסומא ששהט, שחיטתו כשרה, ולכתחלה לא ישחוט, ואם אבוקה כנגדו שוחט בלילה אפילו לכתחילה⁽³³⁾.

כל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה, אסור לאכול משחיטתו, ואפילו הוא מוחזק ששחט לפנינו שנים ושלשה פעמים, אסור לאכול משחיטתו, אלא

(21) וכן כ' בהמאור, וכן הרא"ש כ' כשמו וכן בשם בעל העטור.

(22) צ"ל שחט.

(23) שם י"ג ע"א.

(24) שם ה' ע"א.

(25) שם ב' ע"א.

(26) שם י"ג ע"א.

(27) שם ה' ע"ב.

(28) שם ל"ח ע"ב.

(29) שם ל"ט ע"ב.

(30) שם מ' ע"א.

(31) שם מ"א ע"ב.

(32) שם י"ד ע"א.

(33) שם ט"ו ע"ב.

מה ששחט לפנינו ואנו רואים אותו מתוע"ס, ואם לא ראינוהו אלא בשחיטת הסימן האחד שחיטתו פסולה, אני אומר בשחיטת הסימן השני שהיא ודרס⁽³⁴⁾. הרי שמצא תרנגולת שחוטתה בשיק, במקום שאין לחוש לשחיטת גברי, או עיר של ישראל, או שאמר לשלוחו, צא שחוט לי, הלך ומצא שחוט שלא באשפה, חזקתו שחוט. שריב מצוין אצל שחיטה מומחין הן. ראה א' ששחט ואין ידוע אם יודע הלכות שחיטה אם לאו, אם הלך לו וא"א לבדקו, שחיטתו מותרת⁽³⁵⁾. ואם הוא מצוי ואינו מחזק, יש מי שאומר, בודקין אותו אם יודע הלכות שחיטה, שחיטתו מותרת; ואם לאו, אסורה⁽³⁶⁾.

פֶּרֶק ואלו הן הלי' שחיטה⁽³⁷⁾. שהיה דרסה חלדה הגרמה ועיקור. שהיה כיצד היה שחט ונפלה סכין והגביהה, נפלו בליים והגביהה, או השחין את הסכין, או עף, ובא הבירו ושחט, אם שהא כדי שחיטה אחרת, שחיטתו פסולה ואם לאו כשרה. זמיהו צ"ל כדי שחיטה אחרת כדי שחיטת דקה לדקה, וגסה לגסה, ובדי שחיטה דקה לעוף⁽³⁸⁾. ופסק הר"ש דהלכתא כרב, דאמר ועוף לעוף, אבל דקה לעוף לא אמרינן.

ושהיות מצטרפות זל"ו. כתב ר"ש שהיות, הפסיק שתיים ושלוש בשחיטה אחת ושהא בין שישתן כדי שיעור שלם, ע"כ. ושוהא במיעוט סמנין שחיטתו פסולה. הכוחט בסכין רעה ולא שהא, אפילו הוליך והביא כל היום כולו, שהיטתו כשרה⁽³⁹⁾.

דְּרִסָּה כיצד התיו את הראש בבת אחת, כמו שעושין בסיף, וכמו שחותכין את הצנון, שחיטתו פסולה. היה שוחט בהולכה או בהבאה, והתיו את הראש בב"א, אם יש בסכין מלא צואר וחויץ לצואר מלוא ציאר, שהן שני צוארין, שחיטתו כשרה, ואם לאו, פסולה. בד"א, בזמן שהוליך ולא הביא או הביא ולא הוליך, אבל אם הוליך והביא, אפילו כל שהוא, ואפילו באיזמל, כשר⁽⁴⁰⁾. והוא שאין לו קרנים, שאם יש לו קרנים חוששין שמא ינקוב הכימנים⁽⁴¹⁾. ויש

(34) שם י"ג ע"ב.

(35) שם ח' ע"א.

(36) שם י"ב ע"א.

(37) עי' ד ס' א' ס"א בהגהה.

(38) צ"ל פרק א' ט' ע"א.

(39) חולין ל"ב ע"א.

(40) שם.

(41) שם ל' ע"ב.

(42) שם ל"א ע"א.

מי שאומר שאין דברים הללו אלא בעוף, שצוארו דק, אבל בבהמה, אין לו לשחוט לכתחלה בכל שהוא⁽⁴³⁾. נעץ סכין בכותל ושחט בה, שחיטתו כשרה. ולא אמרו אלא כשהסכין למעלה וצואר בהמה למטה, אבל סכין למטה וצואר בהמה למעלה, חוששין שמא ידרוס. ואם הוא עוף הקל, או שהסכין חלושה, בין כך ובין כך שוחט לכתחלה⁽⁴⁴⁾. נפלה סכין ושחטה, אע"פ ששחטה כדרכה בהולכה או בהבאה, שחיטתו פסולה, שנאמר וזבחת ואכלת, מה שאתה זובח אתה אוכל ואם הפילה הוא כיון שבאה מכח אדם אע"פ שאינו בן דעת ואע"פ שלא נהבוח לחתיכה כלל, שחיטתו כשרה⁽⁴⁵⁾. וכן השוחט במוכני של יוצרים, שחיטתו כשרה⁽⁴⁶⁾. במוכני של מים, בכח דאשון, כשרה בכח שני, שחיטתו פסולה⁽⁴⁷⁾.

חלדה כיצד כגון שחט סימן אחד והחליד את הסכין תחת השני ופסקו, או שהחליד את הסכין לכתחלה, בין סימן לסימן, ופסקו, אפילו מלמעלה למטה, או שהחליד במיעוט סימניו, או תחת העור, או תחת מטלית, או תחת צמר מסובך, שחיטתו פסולה. החליד את הסכין בין סימן לסימן מה תקנתו שולף את הסכין מן הצואר על יד על יד, כדי שלא יגע בסימניו, ואח"כ נותן את הסכין למעלה ממקום החלדה או למטה הימנה ושוחט שחיטה יפה כהלכתה ולאחר שחיטה בודק במקום שהחליד בו אם נקב הושט או שפסק רוב הגרגרת שחיטתו פסולה, ואם לאו כשרה⁽⁴⁸⁾. ושט, בדיקתו מבפנים, ולא מבחוץ⁽⁴⁹⁾.

הגרמה כיצד היה שוחט את הגרגרת, והגרים בה כלפי הראש, אם פגע ונגע בחיטי שחיטתו פסולה. פגע בחיטי ולא נגע שחיטתו כשרה⁽⁵⁰⁾. כללו של דבר, משפוי כובע ולמעלה שחיטתו פסולה. פר"ש ז"ל, שיר בחיטי הוא מקצתן לצד הראש ומקצתן לצד הקנה ע"י שחטכו, דהיינו פגע ונגע, ע"כ. וכתב רבינו אפרים, וכולה בדיעבד הוא דאמרינן שיר בחיטי משהו כשרה, אבל לכתחלה צריך למשבקינהו לכולה חיטי בהרי רישא. וכתב ברש"י ז"ל הכי, והלכתא משפוי כובע ולמטה כשרה, פי', קודם שהתחיל הכובע לשפע ולעלות כשרמ, משם ואילך טריפה, והיינו שיר בחיטי, כלומר, כמ"ד שיר בחיטי כשרה, משמע דהכי הוי שיפוי כובע מחובר למעלה בראש, ואחריו חיטי מונחין עפ"י

(43) וכן כ' הרי"ף ובה"ג ורי"ח והובא בהג"א ג"כ.

(44) חולין ט"ו ע"ב וט"ז ע"ב.

(45) שם ל"א ע"א.

(46) שם ט"ו ע"ב.

(47) שם ט"ז ע"א.

(48) שם ל"ב ע"א.

(50) שם י"ח ע"א וע"ב.

הקנה אצל הכ"ב ואחריהם טבעת גדולה ושאר הטבעות⁵¹. שחט ב' שלישים והגרים שלישי, או שהגרים שלישי, ושחט ב' שלישים, כשרה; אבל שחט שלישי והגרים שלישי, ושחט שלישי או שהגרים שלישי, ושחט שלישי והגרים שלישי, ספק לנו בשחיטה ופסולה ואינו רומה לחצי קנה פגום שהוכיף עליו כל שהוא, לפי שהיה מקום שחיטה, וזה אינו מקום שחיטה⁵². ויש מן הגאונים ז"ל שהורה בכל אלו להקל. ואנו כתבנו מה שנראה לנו. כמה מקום שחיטה בקנה משיפוי כובע המטה עד כנף הריאה התחתונה שהיא העליונה, ובלבד שלא יאנוס אותה אחר למשוך ציורה, ולא שתאנוס היא את עצמה, אלא כדי שתפשוט צורה כדרכה ותרעה⁵³.

⁵⁴ כמה מקום שחיטה בושט, מהורבץ הושט עד מקום שיש עוד ותורבץ הושט עצמו אינו מקום שחיטה, איזהו תורבץ הושט זה בית הבליעה ושיעורו כדי תפיסת יד, והוא כדי שיתפוס ארם בשתי אצבעותיו, מכאן ולמטה כל שהושט חלק הוא מקום שחיטה עד מקום שמהחיל להשעיר שהוא עומד שם קמטים הדומה לכרס: ⁵⁵ הכוחט מן העורף שחיטתו פסולה, השוחט מן הצדדין שחיטתו כשירה סכל הצואר כשר לשחיטה: ⁵⁶ עיקוד כיצד תורבץ הושט שניטל כולו מלחי וכן סימנין שנדלדלו ברובן והסתן, וכתב רבינו אפרים ז"ל מסתברא ושט דנקובתו במשהו עיקורו נמי במשהו, קנה דפסיקתו ברובו עיקורו נמי ברובו. ⁵⁷ שמוטה כשרה לפי שא"א לשמוטה שתעשה שחיטה ובידוע שלאחר שחיטה נשמטה סימנין, בד"א שלא תפס בסימנין אבל תפס בסימנין פסולה אפשר לשמוטה שתעשה שחיטה: ⁵⁸ השוחט תרנגול יהי כובש דגליו בארץ או יגביהם מעל הקרקע כדי שלא יפשוט רגליו וינעוץ ציפורניו בקרקע ויעקוד הסימנים, ורוב העיקוד מצוי בעוף באיל ובעז שאין לו קרנים ובגרגרת יותר מן הושט. ⁵⁹ שחט את הושט ואח"כ נשמטה הגרגרת שחיטתו כשרה, נשמטה הגרגרת ואח"כ שחט את הושט שחיטתו פסולה, יחט את הושט ונמצאת גרגרת שמוטה ואין יודע אם קודם שחיטה נשמטה או אחר שחיטה זה היה ואמר כל ספק בשחיטה פסולה

51) שם י"ט ע"א.

52) שם.

53) שם ב"ה ע"א.

54) שם ב"ג ע"ב.

55) שם י"ט ע"ב.

56) שם כ"ד ע"א.

57) צ"ל שמוטה ושחטה.

58) שבת קכ"ח.

59) חולין י' ע"א כ"ח ע"א.

60) פריק השוחט, א' בעוף ושנים בבהמה שחיטתו כשרה ורובו של כל אחד ואחד כמוהו, וכתם רבינו אפרים ז"ל והאי רוב דאמרו בגמ' רוב הנראה לעינים, וכן הלכה: חצי א' בעוף ואפילו שני חצאין של שני סימנין בעוף וא' וחצי בבהמה שחיטתו פסולה, שנאמר וזבחת מבקרך ומצאנך מלמד שנצטוו משה על הוי"ט ועל הקנה ועל רוב א' בעוף ועל רוב שנים בבהמה, ולכתה לה צריך שישחוט את הכל, וצריך שישחוט את הורדין או שינקבם אפילו בקוץ בשעת שחיטה, ולא אמרו אלא בעוף הואיל וצולוהו כולו כאחת אבל בהמה הואיל ומתנחה אבר אבר לא צריך; 61) השוחט ופגע בגרעינה שיש בו שט מגביה הסכין ושוחט לאלתר למעלה מן הגרעינה או למטה ממנה שחיטתה כשרה: 62) הרי שהיה חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא וגמרו כשר בין ששחט במקום נקב בין ששחט ופגע בו נקב, ואם היה רוב קנה פגום טרפה. 63) שחט גוי מתחלת מקצת שחיטה בוי"ט פסולה במשהו, בקנה כשרה עד חציו וחציו בכלל, בד"א ששחט גוי וגמרה ישראל אבל שחט ישראל וגמרה גוי בין בוי"ט בין בקנה פסולה במשהו; 64) עוף שהיה צוארו ממוטמס בדמי חבורה ואין ידוע אם נקבו סימנין או נפסקו בודק בתחלה את הקנה ושחטו ולאחר שחיטה הופך את הוי"ט ובודקו ואם נמצא בו נקב או קורא רם שחיטתו פסולה ואם לאו שחיטתו כשרה, וכל כך למה לפי שהוי"ט נקובתו במשהו והגרגרת נקובתה ברובה, לפיכך בודק תחלה במקום חתך, והקנה יש לו בדיקה אפילו מבחוץ, ושט אין לו בדיקה מבחוץ אלא מבפנים מפני ששני עורות יש לו לוי"ט חיצון אדום ופנימי לבן קורט דם הבא מחמת הרם ניכר בפנימי ואינו ניכר בחיצון לפיכך ממתין לו עד לאחר שחיטה והופכו ובודקו: 65) שנים אחזין בסכין ושחטין אפילו א' למעלה וא' למטה שחיטתן כשרה: 66) השוחט בשנים או בשלישה מקומות והיא שחיטה העשויה במסרק וכן שחיטה העשויה כקולמוס כשרה: 67) הטבח צריך שיבדוק בסימנין לאחר שחיטה אם נשחטו כהלכה ואם לא בדק נבילה היא ומטמאה במשא לפי שבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיוודע לך במה נשחטה,

---

 60) שם כ"ז ע"א.

61) חולין י"ח ע"ב בשם מר בר רב אשי.

62) שם י"ט ע"ב.

63) שם.

64) שם כ"ח ע"א.

65) שם מ' ע"א.

66) שם ל' ע"א וי"ט ע"ב.

67) שם ס' ע"א.

נשחטה בחזקת היתר עומדת עד שיודע לך במה נטרפה. (ט) השוחט בסכין בדוקה ולאחר שחיטה נמצאת פגומה אם שבר בה עצמות אחר שחיטה כשרה ואם לאו פסולה, שחט מאה בהמות ולבסוף נמצאת הסכין פגומה כולן טריפות והוא שלא שבר בה עצמות חוששין שמא בעור נפגמה, לפיכך השוחט בהמות הרבה יבדוק בין כל אחת ואחת כדי שלא יבא לידי הספק הזה: (ט) השוחט בהמה חיה ועוף ולא יצא מהן דב כשרים: (ט) השוחט את המסוכנת עד שתפרכס ביד או ברגל או שתקשקש בזנבה, אחת בהמה דקה ואחת בהמה גסה, בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסולה שאינה אלא הוצאת נפש, היתה פשוטה ולא כפפה כשרה, בד"א ביד אבל ברגל בין שכפפה ולא פשטה בין שפשטה ולא כפפה כשרה, ועוף אם לא רפרף אלא בגופו ולא כשכש אלא בזנבו הרי זה פירכוס, בד"א שהיתה בחזקת מכוונת אבל היתה בחזקת בריאה אפילו אין בה מכל הסימנין הללו כשרה, איזו היא מסוכנת כל שמעמידן אותה ואינה עומדת ואפילו איכלת קורות, חיה גסה הרי היא כבהמה דקה לפירכוס, ופירכוס שאמרו בסוף שחיטה: (ט) אין שוחטין לא לתוך ימים ולא לתוך נהרות ולא לתוך הכלים, אבל שוחט הוא לתוך עוגל של מים עכורים, ואם צלילים לא ישחוט מפני שנראה שוחט לבבואה, (ט) שוחטין בין בראש הגג בין בראש הספינה וע"ג הכלים, היה מהלך בספינה ואין לו מקום לשחוט בספינה מוציא ידו חוץ לספינה ושוחט ודם שותת ויורד על דופני הספינה, (ט) אין שוחטין לגומא כל עיקר והרוצה לנקר חצירו כיצד יעשה עושה מקום חוץ לגומא ושוחט ודם שותת ויורד לגומא ובשוק לא יעשה כן כדי שלא יחקה את המינין משום שנאמר ובחוקותיהם לא תלכו ואם עשה כן צריך בדיקה אחריו:

פרק כיסוי הדם. (ט) נוהג בחיה ובעוף במזומן ובשאינו מזומן, ונוהג בכוי מפני שהוא טפק, (ט) ואין שוחטין אותו ביו"ט ואם שחטו אין מכסין דמו, (ט) השוחט ונמצא טרפה השוחט לע"ז השוחט חולין בפנים וקדשים בחוץ וחיה ועוף פטור מלכסות, לפיכך צריך אדם לבדוק הסימנין קודם כיסוי שמא אינה שחוטה כהלכתה ואינה טעונה כיסוי דק"ל כר"ש דשחיטה שאינה רואיה לאכילה לא שמה שחיטה, וחיה שנשחטה אין מכסין את דמה ער לאחר בדיקת הריאה כד' שמעון דאמר השוחט ונמצאת טרפה בבני מעיים פטור מלכסות

---

(68) שם י' ע"א.

(69) שם ל"ג ע"א.

(70) שם ל"ז ע"א.

(71) שם מ"א ע"א.

(72) שם פ"ג ע"א.

וכן כ' הר' אלפסי ז"ל. (" השוחט לחולה בשבת פטור מלכסות ולמוצאי שבת אם נמצא רישומו בשל דם ניכר חייב לכסות. (" השוחט וצדיך לדם חייב לכסות. כיצד עושה או נותרו או עוקרו. " חש"ו ששחט ואחרים רואין אותן חייבין לכסות בינם לבין עצמן פטורין מלכסות. (" שחט מאה חיות במקום אחד כיסוי א' לכולן. שפך וכיסה מה ששפך יכסה שלא יכסנו ברגל שלא יהיו מצות בזויות עליו. ד"א ושפך וכיסה מי ששפך יכסה. מנין שאם שחט ולא כיסה וראהו אחר שחייב לכסות ת"ל ואומר לבני ישראל מצוה זו על כל בני ישראל ומעשה באחד ששחט ובא חבירו וכיסהו וחייבוהו חכמים ליתן יוד זהובים שכר ברכה (" כסוה ונתגלה פטור מלכסות. כיסהו הרוח חייב לכסות. בד"א שחזר ונתגלה אבל לא חזר ונתגלה פטור מלכסות. (" השוחט ונבלע דם בקרקע אם רישומו ניכר חייב לכסות ואם לאו פטור. (" דם שנתערב במים אם יש בו מראית דם חייב לכסות. נתערב בין רואין אותו כאלו הוא מים. נתערב בדם בהמה או בדם חיה רואין אותו כאילו הוא מים. (" דם הניתז ושעל הסכין חייב לכסות בין שיש שם דם אחר בין שאין שם דם אחר. (" השוחט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה שנאמר וכסוה בעפר עפר לא נאמר אלא בעפר. (" במה מכסין ובמה אין מכסין מכוון דק ובחול דק כל שאין היוצר צריך לכתשו. מכסין בסיד ובחרסית ובלבנה ובמגופה שכתשו. אין מכסין לא בזבל גס ולא בחול הגס ולא בלבנה ומגופה שלא כתשו ולא בשחיקת מיני מתכת חוץ משחיקת זהב. ולא בסובין ולא במודסן ולא יכפה עליו את הכלי. אין מכסין אלא ברבר שזורעין בו ומצמיח. מכאן למדנו שאין לסמוך על הכלל ששנינו במשנתנו דבר המגדל צמחין מכסין בו דבר שאינו מגדל צמחים אין מכסין בו שיש דברים שמגדל צמחים ואין זורעים בהם כגון חררים במדבר ארץ מלחה לא תשב ואיזו היא ששנויה בחיצונה היה מהלך במדבר ואין לו עפר לכסות שוחק דיגרי זהב ומכסה שכן מצינו באפר שקרוי עפר שנאמר ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת. וכן מצינו בשחיקת זהב שנקרא עפר שנאמר מקום ספיר אבניה ועפרות זהב לו. סליקו להו הלי שחיטה בסיד :

- (73) שם פ"ד ע"ב.
 (74) שם פ"ו ע"א.
 (75) שם פ"ו ע"ב.
 (76) שם פ"ו ע"א.
 (77) שם.
 (78) שם.
 (80) שם ע"ב.
 (81) שם פ"ג ע"ב ביצה ד' ע"ב.
 (82) שם פ"ח ע"א.

הלכות טריפות להרז"ה ז"ל

י"א איזהו ת"ח זהו הרואה טרפה לעצמו. כל מי שקרא ושנה ושמש ת"ח ורואה טרפה לעצמו עהכ"א יגיע כפיך כי תאכל אוט"ל אשריך בעה"ז וטוב לך לעולם הבא: י"ב ואלו טרפיות בבהמה, א' נקובת הושט, ב' פסוקת הגרגרת, ג' ניקב קרום של מוח, ד' ניקב הלב לבית חללו, ה' נשברה השדרה ונפסק החוט שלה, ו' ניטלה הכבד ולא נשתיר ממנה כזית, ז' הריאה שניקבה, ח' או שחסרה, ט' ניקבה הקבה, י' ניקבה המרה, י"א ניקבו הדקין, י"ב הכרס הפנימית שנקבה, י"ג, או שנקרע רוב ההיצוניה, י"ד, המסס, ט"ו, ובית הכוסות שניקבו לחוץ, י"ו, נפלה מן הגג, י"ז, נשתברו רוב צלעותיה, י"ח, דרוסת הזאב, י"ט, נחתכו רגליה מן האדרכובה ולמעלה, כ' חסרון בשדרה, כ"א, ובגולגולת, כ"ב, הגלודה, כ"ג, חרותה, כ"ד, קולית של ירך שניטל ממקומו, כ"ה, לקתה בכליאה אחת, כ"ו, ניטל הטחול, כ"ז, סימנין שנדלדלו ברובן, כ"ח, נעקרה צלע וחצי חוליא, כ"ט, הגולגולת שנחבסה, ל' בשר החופה את רוב הכרס שנקרע ברובה, נמצאת אתה אומר מנין הטרפיות כולם שלשים, וכשתחשוב אחת עשרה נקובות שבהן לפי ששיעורן שוה במשהו וכן תחשוב שני הפסוקות שהן הגרגרת וחוט השדרה לאחת ששיעורן בשתייהן שוה ברוב וכן תחשוב חסרון בשדרה ובגולגולת לאחת לפי ששתייהן חסרון ברוב בנין הגוף, נשאר בידך י"ח טריפות שנאמרו למשה בסיני, י"ט נקובת הושט, שני עורות יש לו לושט חיצון אדום ופנימי לבן, ניקב זה בלא זה וזה בלא זה כשר, ניקבו שניהם אפילו זה שלא כנגד זה או שנשתנו שניהם להיות חיצון לבן והפנימי אדום טרפה והטעם דהוה כנקבו שניהם כיון שנשתנו שניהם, אבל אם היו שניהם לבנים או שניהם אדומים כשרה כיון שלא נמצא השינוי אלא באחד מהם כשרה דהוה כניקב זה בלא זה: י"ט קרום שעלה מחמת מכה בושט אינו קרום, י"ט ושט אין לו בדיקה מבחוץ אלא מבפנים, י"ט ישב לה קוץ בושט חישישין שמא הבריא כל' יצא לחוץ ולא אמרו אלא ישב שהוא נעוץ שם אבל נמצא שם אין חוישישין לו וכשרה: י"ט תרבץ הושט שניקב במשהו כדיון כל הושט, איזהו תרבץ הושט כל שחתכו ואינו כוץ אלא עומד במקומו ויש לו' זה בית הבליעה

83 שם מ"ד ע"ב.

84 שם מ"ב ע"א.

85 שם מ"ג ע"א.

86 שם.

87 שם.

88 שם ע"ב.

89 שם.

והוא פחות משעורה ויותר מחטה: ⁹⁰) אם נתפרק רובו מלחי או נתדלדל טרפה ואם נתקפל כשרה, ויש מי שאומר אם נתקפל או נתדלדל טרפה, אם נתפרק כשרה: ⁹¹) פסוקת הגרגרת, וכמה ברוב חללה, ניקבה כנפה מצטרפין לרובה, ולא אמרו אלא נקבים שאין בהם חסרון אבל נקבים שיש בהם חסרון מצטרפין. לכאיסר, נפתחה כמין דלת אם כדי שיכנס איסר לרחבו טרפה, נסדקה לארכה אפילו לא נשתייר בה אלא משהו למעלה ומשהו למטה כשרה, אם לא נשתייר בה כלום טריפה. ⁹²) וכ' רבינו אפרים ז"ל והוא שנשתייר רוב הקיפו שלם אבל אם לא נשתייר אע"פ שאין ברחבו של ניקב כאיסר טרפה, ועוף שהקנה שלו דק ואין ברחבו איסר וניקב נקב מפולש טרפה עד שישתייר רובו שלם דהיינו רוב הקפו תדע דקאמר אפילו בבהמה ואפילו בפסוקה דעלמא בעינן רוב שלם, ניקב למטה מן החזה נדון כריאה במשהו: ⁹³) ניקב קרום של מוח, אם ניקב קרום תחתון טרפה וסימנך כיס של מוח אבל קרום עליון כשרה וכנגדו בביצים ניכר, מוח וכל מה שבקדרה נדון כמוח במשהו, התחיל לימשך נדון כחוט השדרה ברובו, מהיכן מתחיל לימשך כמין שני פולין יש בקדירה ומונחין ע"פ הקדירה מן הפולין ולפנים כלפנים מן הפולין ולחוץ כלחוץ ופולין עצמן כלפנים: ⁹⁴) ניקב הלב לבית חללו א' לבית חלל גדול וא' לבית חלל קטן טרפה, ⁹⁵) קנה הלב, והוא חלב שע"ג דופנו, הריאה נקיבתו במשהו, ⁹⁶) ג' קנים הן, א' פורש לריאה, וא' פורש לכבד וא' פורש ללב וכולן נקיבתן במשהו, ⁹⁷) נשברה השדרה ונפסק החוט שלה, טרפה, וכמה ברוב עורו, ומוח זה לא מעלה ולא מוריד, הומרך או נסמסמס פסול, איזו המרכה כל שנשפך כקיתון המססה כל שמעמידו ואינו יכול לעמוד ואפילו מפני כובדו, נתמוזמו והורק המוח המתנדנד כשר, ועד היכן חוט השדרה עד בין הפרשות, פרשה שניה תדון כחוט השדרה, פרשה שלישית תדון כבשר, וחוט השדרה בעוף עד למטה מאגפיים, ⁹⁸) ניטלה הכבד ולא נשתייר ממנה כזית, צריך שישתייר ממנה כזית במקום מרה וכזית במקום שהיא חיה והוא מקום שתלויה בו וכזית שאמרו לא מתלקט ולא כרצועה ולא מרודד, ⁹⁹) התליע הכבד זה היה מעשה ועלו עליה בני עסיא ג' רגלים ליבנה וברגל שלישי התירוח

90) שם מ"ד ע"א.

91) שם מ"ד ע"ב.

92) שם מ"ה ע"א.

93) שם ע"ב.

94) שם.

95) שם.

96) שם.

97) שם מ"ו ע"א.

להם, הכבד שנתדלדלה ומעורה בטדפשין כשרה ומחט שנמצאת בחיתוך הכבד או בסמפון הכבד נכתבה עם נקובת המרה:

98) פרק ריאה שניקבה או שהסדה, קרום עליון וקרום תחתון יש להריאה ניקב זה בלא זה כשרה עד שנקבו זה וזה, ריאה שנתקלפה כתמרה אדומה כשרה לפי שקרום תחתון מגין, 99) ריאה שמשמעת קול כאלו הוא יוצא ממנה והיא בלשון חכמים ריאה דאוושא אם אין אנו יודעים מקום ההוא בודקין אותה במים לא בחמין מפני שכובשין אותה אולי צ"ל שמכווצין אותה ולא בקרים מפני שמקרעין אותה אלא בפושדים, מושיבין אותה כולה בהם ונופחין אותה אם מבקבת טרפה ואם לא כשרה מפני שקרום התחתון ניקב ולא העליון וכל א' וא' מהם מגין: 100) ריאה שהאדימה בין בכולה בין במקצתה כשרה, ואם נראית בצצמה ככבד כשרה, כבשר טרפה וסימנך ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, כ' רבינו אפרים ז"ל ומסתברא בין בכולה בין במקצתה טרפה, ולא דמיא לר' נתן דהא דרבא בשהאדימה מחמת מכה דהא רבינא מקשי ליה מחובל בשרצים בשבת אלמא דרבא גופיה בחובל הוא דקאמר ורד' נתן בשהאדימה מחמת דם דהקת' עלה מעשה באשה אחת וכו' וקת' שהוא אדום ביותר ש"מ מדר' נתן כשרה וכן הלכתא, 101) ריאה שיבשה מקצתה אם נפרכת בצפורן טרפה, ואם לאו כשרה מפני שחוזרת לבריאותה, 102) ריאה שמושיבין אותה והיא יושבת מאיליה על מכונה וכשמגביהין אותה היא נופלת חתיכות חתיכות טרפה, 103) ריאה שישבה כמין קליפות קליפות שחורות שחורות גוונים גוונים כשרה ובלבד מן הגוונים הכשרין בריאה, 104) אין מקיפין בבועות שבריאה שאם נמצאת אחת מהן נקובה ואין ידוע אם קודם שחיטה או אחר שחיטה ניקבה אין אומרים נקוב את השנית ונראה אם דומות זל"ז בנקובתן ונכשירנה אלא אע"פ שדומות זל"ז טרפה, אבל מקיפין בריאה עצמהאפילו מערוגה לערוגה ומבהמה לבהמה מדקה לדקה ומגסה לגסה, פר"ש ז"ל מאונא לאונא ומאומה לאומה בבהמה עצמה אבל לא מדקה לגסה, ומגסה לדקה, וכן מקיפין בקנה אפילו מחוליא לחוליא ומבן חוליא לבן חוליא: 105) שתי בועות הסמוכות זל"ז בריאה אין להן בדיקה וטרפה.

98) שם.

99) שם ע"ב.

100) שם מ"ו ע"ב.

101) שם.

102) שם נ"ג ע"ב.

103) שם מ"ח ע"א.

104) שם נ' ע"א.

105) שם מ"ו ע"א.

אם היא אחת ודומה לשתים מביאין קוץ וקורעין אותה אם שופכות זל"ז בועה אחת היא וכשרה, ואם לא שתיים הן ונסרכו זל"ז וטרפה: ⁽¹¹²⁾ שתי אונות של ריאה הסמוכות זל"ז אין להן בדיקה וטרפה, ולא אמרו אלא שלא כסדרן אבל כסדרן דרך רביצתה היא וכשרה. ⁽¹¹³⁾ חמש אונות יש לריאה והם כנפי ריאה כשנופחה ופניה כלפי האיש ג' מימין, וב' משמאל, אם חסרו או הוחלפו טרפה, אם הותירו כשרה, והוא שעומדת היתירה בשורת האונות או בין הערוגות של ריאה מלפניה אבל מגבה אפילו כעלה של הדס טרפה, ויתרת זו שבינתיים ומלפניה נקראת עינוניתא של ורד ואם אין לה עינוניתא כלל כשרה, ואם נמצא תרי עינוני דודא טרפה, הר"ש: ⁽¹¹⁴⁾ ריאה שדומה לבקעת במעשה הקשה או שאין לה חיתוך האונות טרפה, דומה לכוחל כשרה, דומה לדין טרפה, ירוקה, אם ככרתן כשרה, ואם כמין כרכום כמין כשות כמין ביצה טרפה, ⁽¹¹⁵⁾ אוטם בריאה קורעין אותו בסכין אם נמצא שם מוגלא מחמת מוגלא הוא וכשרה ואם לאו מניחין עליה כנף או קש או רוק ונופחין אותה אם מבצבצת כשרה ואם לאו טרפה, ⁽¹¹⁶⁾ קרום שעלה מחמת מכה בריאה אינו קרום, ⁽¹¹⁷⁾ ריאה שנשפכה כקיתון כשרה, ובלבד שיהו סימפונותיה קיימין, כיצד בורקין אותה מביאין קערה של קוניא ושופכין אותה בתוכה אם נמצאו שם כמין קנוקות לבנות טרפה, ואם לאו כשרה, ⁽¹¹⁸⁾ ריאה שנימוקה וקרום שלה קיים אפילו מחזקת רביעית לוג כשרה: ⁽¹¹⁹⁾ שחט את הקנה ואח"כ ניקבה הריאה כשרה, ולא אמרו אלא בריאה הואיל וחיי ריאה תלוין בקנה אבל בבני מעיים אם נקבו קודם שחיתת הושט אע"פ ששחט את הקנה טרפה, ⁽¹²⁰⁾ ריאה הסמוכה לדופן בין שהעלתה צמחין בין שלא העלתה צמחין חוששין לה, כיצד בורקין אותה מביאין סכין שפיה דק ומפרקין אותה מן הדופן אם יש מכה בדופן תולין בדופן וכשרה ואם לאו מחמת ריאה הוא ואע"פ שאינה מוציאה רוח טרפה, בד"א שלא במקום רביצתה אבל במקום רביצתה והוא מקום חיתוך האונות כשרה, (פ) ומכאן קבלה בירינו שאם סמוכה הריאה מבפנים לשמנונית הלב או לשמנונית החזה או לטרפש כבד בין באונות בין באומות טרפה, וכן עינונית הורד הסמוכה לכל מקום טרפה; ⁽¹²¹⁾ ריאה שנקבה ודופן סותמתה כשרה והוא שלא ניקבה דופן כנגדה, והוא שמסובכת בבשר, ולא אמרו אלא במקום חיתוך האונות אבל שלא במקום חיתוך האונות טרפה, ⁽¹²²⁾ ריאה שעלתה צמחים אפילו כבדים ואפילו כסלעים ואפילו מלאים מוגלא או מים זכים כשרה, ובין שהסדיחו ובין שלא הסדיחו הכל כשר בריאה, ⁽¹²³⁾ יש כשר בריאה ופסול בכליאה, פסול בריאה

(106) שם.

(107) שם ע"ב.

(110) שם.

(108) שם מ"ז ע"ב מ"ח ע"א.

(109) שם מ"ז ע"ב.

(111) שם ל"ב ע"ב.

(112) שם מ"ח ע"א.

(113) שם מ"ח ע"א.

(114) שם מ"ח ע"א.

וכשר בכוליא פסול בזה ובזה, כשר בזה ובזה, כשר בריאה ופסול בכוליא מוגלא פסול בריאה וכשר בכוליא נקב. פסול בזה ובזה לקותא כשר בזה ובזה מים זכים, ולא אמרו מים זכים כשרים בכוליא אלא בצלולין אבל בעכורין טרפה בכוליא. ואם הסדיחו אפילו צלולין טרפה בכוליא.⁽¹¹⁵⁾ מחט שנמצאת בריאה כשרה, והוא שבאה לפנינו כשהיא שלמה ועלתה בנפיחה בידוע שדרך סימפונות ירדה לה המחט והכרון מבפנים אינה חכרון. אבל אם נמצאת בחתיכה מחתיכות הריאה טרפה הוששין לה שמא ניקבה. וסמפון של ריאה שניקב לחבירו טריפה אין הבירו מגין עליו.⁽¹¹⁶⁾ ניקבה הריאה במקום שיד הטבח ממשמשת בו תולין ביד הטבח וכשרה וכן תולין בזבא שאם בא ונטל את בני מעיה והחזירן כשהן מנוקבין כשרה ואין הוששין שמא במקום נקב נקב שמכיון שנשחטה הבהמה בחזקת היתר עומדת עד שידוע לך במה נטרפה:⁽¹¹⁷⁾ תולעים שיוצאים מן הריאה לאחר שהיטה פירשו וכשרה.⁽¹¹⁸⁾ פרק ניקבה הקיבה, חלב טהור סותם, חלב טמא אינו סותם ושעל גבי הקבה שעל הקשת טמא ואינו סותם שעל היתר לבני א"י טהור וסותם לבני בכל טמא ואינו סותם לפי שנהגו בו איכוד. כתב הר"ש ולדידן תרווייהו אסור ובתר בני כבל גררינן משום דאנן נמי בני גולה אנן וכלישנא קמא ולחזמרא וכל היכא דאיכא תרי לישנא בתלמוד אי מידי דאורייתא הוא זיל לחומרא ובדרבנן זיל בתר בתרא: חלב העשוי ככובע אינו סותם והוא חטים של לחלולית וטרפ"ט חלב, חלב טהור בחיה שכנגדו טמא בבהמה אינו סותם: ניקבה המרה.⁽¹¹⁹⁾ מרה שניקבה וכבד סותמתה כשרה, אם ניקבה הכבד כנגד

המרה הנקובה טרפה.⁽¹²⁰⁾ ומחט שנמצאת בחתיכה מן הכבד אם חודה כלפי חוץ הוששין שמא ניקבה במקום שעושה אותה טריפה: (כ) ואם חררה כלפי פנים דרך סמפונות ירדה וכשרה, ולא אמרו שלא במחט גסה אבל במחט דקה בין כך ובין כך הוששין שמא נקבה וטרפה, ומחט שנמצאת בסמפון הגדול של כבד כשרה כידוע שדרך סמפון ירדה, וגוענה שנמצאת במרה דרך סמפון ירדה וכשרה, ואעפ"י שאינה יוצאת משם אין הוששין לה לפי שנשתברה שם ולא אמרו לא, בגרעינה של תמרה, אבל בגרעינה של זית הוששין שמא ניקבה וטרפה.

ניקבו הדקין (כא) מקיפין בבני מעים לידע אם ניקבו קודם שחיטה או אחר שחיטה. בני מעים שניקבו וליחה סותמתן טרפה, כשם שאמרו חיי ריאה תלויים בקנה כך חיי בני מעים תלויין בושט, ואם ניקבו לאחר שטהט הושט כשרה, שני בני מעים שיוצאין מן הבהמה כאחת טרפה, וכנגדן בעוף כשרה, בר"א שיוצאין משני מקומות אבל יוצאים ממקום אחר וכלין עד כאצבע כשרה, והוא שחוזרים ומתערבין אבל אין חוזרים ומתערבים הרי הוא יתר וכל יתר כנטול דמי וטרפה, ושני בני מעים הנקראים

צ"ל ואם חודה.

שם נ' ע"א.

(118) שם.

(119) שם מ"ג ע"א.

(120) שם מ"ח ע"ב.

(115) שם ע"ב.

(116) שם מ"ט ע"א.

(117) שם.

סניא דיבי שיוצאי מן הבהמה כאחת טרפה, ואם שופכין זה לזה כשרה, ופי' סניא דיבי מאוס זאב והוא המעי העור ושפופרת היוצאה מבית הכוסות להובילא, והוה המסס דרך ברייתה הוא וכשרה, אבל מבית הכוסות לכרס טרפה, כל יתר כנטול דמי, ומעי הנקרא הדורא דכנתא אם ניקב להכירו חבירו מגין עליו וכשרה, מה שאין כן בסמפונות של ריאה שאין אומדין בטרפות זו דומה לזו שהוי חותנה מכאן ומתה הותכה מכאן וחיתה הלחולת שניקבה כשרה הואיל וירכים מעמידות אותה, וכמה כל מקום הרבק, ואפי' ניטל כלה, והוא שנשתייר בו כדי תפיסה והוא (כב) כאצבע, ואפי' בשור הגדול דיו בכך.

הכרס הפנימי שניקבה והוא (כג) המפרטת מקום שהטבחים (כד) פורטים בו ובכלל זה סניא דיבא, ואצטומכא של הכרס ומן המצד ולמטה ומקום שאין בו מילת, ומקום שנשתייר מן הכרס כלפי הוץ, והוא כלפי הדקין נקראת חיצונה, כתב רבי אפרים ז"ל דהילכתא כר' יוסי ב"ר חנינא דאמר כל הכרס כלו נקרא כרס הפנימי ואם ניקב במשהו טרפה, ואיזהו כרס החיצונה בשד החופה את רוב הכרס, ואם (כה) נקרא ברובו טרפה, דהא רב אשי כותיה ס"ל.

או שנקרע רוב החיצונה (כו) בגלידה טפח ובקטנה רובה ולא גדולה גדולה ממש ולא קטנה קטנה ממש, שלא כל שנקרע טפח ולא הגיע לרובה זו היא (כז) גלודה, ואם נקרע רובה ולא הגיע לטפח זו היא קטנה, נקדרה ביותר מכסלע טרפה שאם תמתח תעמד על טפח, וכמה יתר מכסלע כדי שיעומדות שם שלש גרעיניו בקליפתו בדוחק ובלא קליפתו בריוח.

המטס ובית הכוסות שניקבו לחוץ, מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד כשרה, ואין חוששין שיהא ניקבה לצד השני לפי שהאוכלין והמשקין דוחקין אותה בין שחודה כלפי פנים בין שחודה כלפי חוץ, ואם ניקבה משני צדדין טרפה, נמצא עליה קורט דם בידוע שהיא קודם שחיטה וטרפה, לא נמצא עליה קורט זם בידוע שהיא לאחד שחיטה וכשרה, ואעפ"י שבשאר נקבות אין הולכין אחר קורט דם כיון שיש מחט הולכין אחר קורט דם שאלמלא ניקבה קודם שחיטה היה הדם נסרך עליה.

נפלה מן הגג והוא שראינה שנפלה, אבל הניח בהמה למעלה ובא ומצאה למטה אין חוששין משוט ריסוק אברים מפני שמשמרת ועצמה וקופצת. *

בהמה שגוררת רגליה אחרונים אין חוששים משום ריסוק איברים ואני

אין חולי הוא שנקרא שגרונא, * זכרים המנגחים זא"ז אין חוששים אע"פ שהם דואגים וכואבים מחמת חממותם הם כואבים, ואם נפלו לארץ חוששין, * אלים שהגנבים משליכין אותן אין חוששים משום רי"א שעל מתניהם הם משליכין אותם כדי שירוצו לפניהם, ואם החזירים מחמת יראה חוששין, מחמת תשובה אין חוששין לפי שתשובה גמורה עשה, * בית הרחם אין חוששין, בית המטבחיים אין חוששין ואע"פ שנשמע בנפילתו קול גניחתו לפי שצפרנו נועץ בקרקע עד שמגיע לארץ, הכה על ראשה והלכה לה כלפי זנבה או על זנבה והלכה לה כלפי ראשה אפילו כנגד כל השדרה אין חוששין משום ריסוק איברים, ואם נשלם

(א) שם גיא צ"א.	(כה) נקרע כצ"ס.	(כב) כאצבע כצ"ס.
(ב) שם.	(כז) בגדולה כצ"ס.	(כג) המפרעת כצ"ס.
(ג) שם.	(כז) גדולה כצ"ס.	(כד) פורעין כצ"ס, והוא
(ד) שם.		בחולין נ' ע"ב.
(ה) שם.		

המקל על חצי גבה או שהכה בהפסק כלו' לרוחב הגב חוששין, ואם יש במקל קשרים בין כך ובין כך חוששין. (עמדה אינה צריכה לשהות מעליה אבל צריכה בדיקה, הלכה אפילו בדיקה אינה צריכה, נעדה לעמוד אע"פ שלא עמדה, עקרה רגל להלך אע"פ שלא הלכה:) נפולה שאמרו צריכה בדיקה כנגד כל החלל כולו חוץ מן הסימנים (והם) קנה ושט אינה צריכה בדיקה (בהם) עומדת:) נשתברו רוב צלעותיה, אלו הן רוב צלעות שש מכאן ושש מכאן או אחת עשרה מכאן ואחת מכאן, והוא שנשתברו מחציין כלפי שרדה ובצלעות שיש לפי שקשין אצל נפולה, אין חבט בלא מכה לדיסוק איברים בפחות מעשרה, וכשמודדין עשרה טפחים מודדין מכרס הבהמה עד לארץ בזמן שנפלה כשהיא בהן מוח, ובין שנעקרו עלי בלא מכתש והוא צלע בלא חוליא בין שנשברו שיעורן ברוב שני צדדין, (דרוסת הזאב בדקה, ודרוסת הארי בגסה ודרוסת הנץ בעוף הדק ודרוסת הנץ בעוף הגס, הפיל ונמיה אין להם דריסה אלא בגדיים וטלאים, ונץ יש לו דריסה בעוף הדק אפילו בגדול ממנו אבל לא בגדיים וטלאים, שאר עופות טמאים יש להם דריסה בשכמותן אבל לא בגדול ממנו, ואין דריסה לכלב כל עיקר, דריסת שועל ברקה אסורה, אין דריסה לא ברגל ולא בשן אלא ביד ובצפורן, ואין דריסה שלא מדעת ואין דריסה אלא מחיים אע"פ שנעץ צפורניו מחיים ומדעת אם מת הדורס או שנקצו ידיו קודם שישלפם אין לו דריסה שאין ארס הדריסה יוצא אלא בסוף, כל שאמרו אין להם דריסה אם נקבר לחלל צריכה בדיקה לידע אם נקבה במקום שעושה אותה טרפה: חוששין לספק דרסה, ואם ארץ שנכנס לזין השוורים ונמצאת צפורן בגב אחד מהן חוששין שמא ארץ דרסו, ואין אומרים שמא בכותל נתחכך אבל ספק נכנס ספק לא נכנס אני אומר לא נכנס, ספק כלב ספק חתול אני אומר כלב, נכנס וישב ביניהם הוא שותק והם שותקין אני אומר שלום עשו ביניהם, קטע ראשו של אחד מהם אני אומר שככה חמתו, הוא צווח והם מקרקרין אני אומר דעדה אחותם שם, הוא שותק והם מקרקרים זו היא ספק דרוסה וחוששין לו, (עוף שנכנס לבין הקנים יוצא כשהוא צווארו מתבוסס בדם תולין בכלב להקל, ואין תולין בחתול להחמיר,) דרוסה שאמרו צריך שיאדים הבשר כנגד החלל, נתמסמם הבשר דואין אותו כאלו אינו איזהו נסמסמם כל כל שהדופא גוררו והעמידו על בשד חי, בקוץ עד שתנקב לחלל, בדרוסה משיאדים הבשר, ובסימנין משיאדימו סימנין עצמן, וסימנין דריסתן במשהו א' ושט וא' קנה, ושט אין לו בדיקה מבחוץ אלא מבפנים, דרוסה שאמרו צריכה בדיקה כנגד כל החלל כולו מקרקרו של מוח ועד הירך.

(10) שם נ"ג ע"ב.

(11) שם.

(8) שם נ"ב ע"א.

(9) שם נ"ב ע"ב.

(6) שם ע"ב.

(7) שם.

פרק סימן בסגר ושב שמעתתא

י" בהמה שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמעלה טריפה, מן הארכובה ולמטה כשרה, פר"ש ז"ל רגליה האחרונים, וכן שניטל צומת הגידין, למטה למטה מן הארכובה למעלה למעלה מן הארכובה, ורכובה עצמה כנגד בגמל ניכר, אלו הן צומת הגידין אלו שעל הערקום מקום שהטבחין פורעין בו להפשיט, ועד כמה ממקום שצומתין עד מקום שמתפשטין והוא כשיעור ארבע אצבעות בשור הגדול, ופסק הר"ש ז"ל וכלישנא דרב עבדינן לחומרא, ולמעלה מן הארכובה התחתונה שקורין ג'ול כל מקום שיחתוך טרפה, וכן שניטל צומת הגידין בלא רכובה דלא חזינן דהדר בו רב, ולקמן פסיק ליה הלכתא, הרי אפילו בנשבר העצם כ"ש בנחתך גלמרי, בדקה בולטין צומת, בלועין אינו צומת, קשין צומת רכין אינו צומת גדולים צומת קטנים אינו צומת, לבנים צומת, אינם לבנים אע"פ שהם זכים אינו צומת, בבהמה ג' חוטין הם א' גדול וב' קטנים, נפסק הגדול הרי נשתייר רוב מנין, נפסקו הקטנים הרי נשתייר רוב בנין, י" צומת הגידין שאמרו פסוקתן ברוב כל אחד ואחד, י" נשבר העצם למעלה מן הארכובה אם רוב בשר קיים זה וזה מותר ואם לאו אבר אסור ובהמה מותרת, י" נשבר העצם ויצא לחוץ אם עור ובשר חופין את רובו מותר ואם לאו אסור, וכמה רובו רוב עביו ורוב הקפו שלא יצא עובי השבירה לחוץ אלא מיעוט חלל העצם נגלה ורובו נכסה, רוב הקפו עוביו של עצם לא מעלה ולא מוריד אם רוב הקפו שסביב העצם על השבר קיים, וצריך שישלים עור לבשר שיהא חציו עור וחציו בשר, וגידין הרכין שסופן להקשות אינן כבשר, י" נשבר העצם ועור ובשר חופין את רובו אע"פ שנפל קורט מן העצם כשר, נקדר כמין טבעת דבר זה י"אלו לחכמים ונאכמים שאלו לרופאים ואמרו מסרטו בעצם ומעלה ארוכה והוא שקלט העצם רירין שבהם חוזר ומתהבר, י" בעל חמש רגלים או שאין לו אלא שלש אסור לגבוה ומותר להדיוט, ולא אמרו חסר ויתר אלא ביד אבל ברגל טרפה כל יתר כנטול דמי :

י" חסרון בשדרה ובגולגלת, כמה חסרון בשדרה חוליא אחת, ואע"פ שאין עמה צלע כגו' שאתה מוצא חוליות בלא צלעות בסוף הכסלים, אבל במקום הצלעות הרי היא טרפה לעצמה משום עקירת צלע, וכמה חסרון בגולגולת

(12) שם ע"ו ע"א.

(13) שם ע"ב.

(14) שם ע"ב.

(15) שם ע"ו ע"א.

(16) שם נ"ב ע"ב.

כסלע מצומצמת ולא בסלע נידונית חו היא שאמרו כסלע כיתר מכסלע, ואם יש בה נקב א' ארוך או נקבים הרבה מצטרפין לכסלע:

¹⁵¹ הגלודה, אם נשתייר בה כרוחב הסלע על פני כל השדרה ועל מקום טיבורו כשרה ואם לאו טרפה, ניטל מקום כל השדרה כרוחב הסלע וכולו קיים או מקום טיבורו וכולו קיים פסולה:

¹⁵² חרותה, איזו היא חרותה כל שצמקה ריאה שלה בידי שמים כשרה, בידי אדם טרפה, אי זו היא בידי שמים שמעה קול דעמים וזיקים וכיוצא באלו ורתתה זו היא בידי שמים, אי זו היא בידי אדם שחטו לפניה בהמה אחרת וכיוצא בזה, מנין אנו יודעים אם בידי שמים אם בידי אדם בקיץ מביא קערה חדשה של קוניא וממלאין אותה מים קרים, ובחורף מביאין קערה ישנה וממלאין אותה פורשין ומניחין את הריאה שם מעת לעת אם חוזרת לבריתה בידי שמים היא וכשרה ואם לאו בידי אדם היא וטרפה:

סימן קלנ"ס בג"ב, קולית של ירך שנשל ממקומו והוא בלשון חכמים בוקא דאטמא דשף מדוכתיה אם נתעכלו שיניו טרפה ואם לאו כשרה, וזו היא שאמרו שמוטת ירך בבהמה טרפה, וכן בעוף, שמוטת יד בבהמה כשרה:

לקתה בכוליא אחת, טרפה, והוא שמגיע הלכות למקום חריץ איזהו מקום חריץ זה לובן שבתוך הכליות: כוליא שהקטינה בדקה עד כפול בגסה עד כענבה בינונית וכל שיעורי חכמים להחמיר, יש כשר בריאה ופסול בכוליא כולה כמו שכתובה בפרק הריאה:

ניקב, הטחול, טרפה, ולא אמרו אלא בעוביו ושלא נשתייר ממנו כעובי דינר זהב אבל בדקותו או שנשתייר ממנו כעובי דינר זהב כשרה:

סימנין שנדלדלו ברובן, טרפה, וכן תרביץ הושט שניטל דובו מלחי והיא כתוב בנקובת הושט:

נעקרה צלע וחצי חוליא עמה טרפה, והוא כמין עלי בתוך מכתש אם נעקר הכל טרפה:

הגולגולת שנחבסה ברובה בין ברוב גבהה בין ברוב הקפה טרפה:

בשר החופה את רוב הכרס שנקרע ברובו, בין ברוב גובהה בין ברוב הקיפה טרפה:

בשר החופה את רוב הכרס שנקרע ברובו בין ברוב קרוע בין ברוב נטול הרי אלו י"ח טרפות שנאמרו לו למשה בסיני:

פרק ואלו כשרות בבהמה, ניקבה הגרגרת או שנסדקה, עד כמה תחסר עד כאיסר האיטלקי וכאיסר כיתר מכאיסר: נפחתה הגלגולת ולא ניקב קרום של מוח, ניקב הלב ולא לבית חללו, נשברה השדרה ולא נפסק החוט שלה, ניטלה הכבד ונשתייר הימנה כזית במקום מרה וכזית במקום שהיא חיה, המסס ובית הכוסות שנקבו זה לתוך זה, ניטל הטחול, ניטלו הכליות, וכן בעלת שלש, ניטל לחי התחתון, ובלבד שלא יהא שם עיקור סימנין ודלדולן, ניטלה האם שלה, היא אם היא טרפחת היא שלחופית, וחרותה בידי שמים פ"י יבשה כשרה:

פרק ואלו טרפות בעוף, נקבת הושט ופסוקת הגרגרת, ניקבה הגרגרת כנפה מקפלה ומניחה על פי הקנה אם חופה רוב הקנה טרפה ואם לאו כשרה, הכתה חולדה על ראשה במקום שעושה אותה טרפה, והוא שהכתה ברגליה או בשיניה שאם הכתה בידיה הרי היא בכלל דריסה, כיצד בודקין אותה מכניס ידו לתוך פיה אם מבצבץ המוחה ועולה טרפה ואם לאו כשרה, ויש שבודקה בשמש ויש שבודקה במים, ויש שבודקה בקש של מטה:

כל טרפות שמנו חכמים בבהמה כנגדן בעוף יתר עליהן העוף נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרום של מוח ולא אמרו אלא בעוף של מים הואיל ומצוין במים הריהו בעוף של מים: הקורקבן וכיסו שנקבו זה כנגד זה טרפה, ניקב זה בלא זה או אפילו זה שלא כנגד זה כשרה, שמוטת גוף בעוף תיבדק אם ניקבה הדיאה, כיצד עושה מכניס שפופרת דקה לתוכה והיא כעלה של ורד בין אגפיים ונופחה במקומה אם עולה בנפיחה כשרה ואם לאו או שמוציאה רוח טרפה, דרסה וטרפה בכותל או שרצצתה בהמה ומפרכסת אם שהתה מעל"ע ושחטה כשרה ואם לאו פסולה ואע"פ ששהתה מעל"ע צריכה בדיקה אם לא הלכה: ועוף שנחבט על פני המים חוששין לו משום ריסוק איברים, ואם שט על פני המים מלא קומתו דיו, והוא ששט ממטה למעלה אבל מלמעלה למטה המים משכנהו חוששין, ואם שט באגם או במקוה מים (בין כך) דיו, נחבט על כסות פרושה ע"ג יתירות באויר אם היא פשוטה ומתוחה חוששין ואם כפולה אין חוששין, כללו של דבר כל שנחה ע"ג דבר קשה חוששין לו, ע"ג דבר רך אין חוששין אם הוא נשמט ומחליק אין חוששין לו, ואם הוא נחבט (נכבש) חוששין לו, נחבט על שפשף שיש בו דבק ונדבק בכנפו אחת מותר בשתי כנפיו אסור חוששין לריסוק איברים, צומת הגידין בעוף ט"ז חוטין הן, אם נפסק א' מהן טרפה: נפלה לאור ונחמדו בני מעיה אם ירוקין פסולה אם אדומים כשרה שיעור ידוקתן כשיעור נקיבתן במשהו, בלב ובקרקבן ואם הוריקה כבד כנגד בני מעים בידוע שנפלה, לאור ונחמדו בני מעיה ופסולה ולא אמרו ירוקין פסולה אלא אדומים

שהוריקו והם הלב והקורקבן והכבד, וכן ירוקין שהאדימו פסולה, ואם שלקן וחזרו והוריקו כשרה לפי שעשן נכנס בהן תחלה והאדימו:

אדומין שלא הוריקו ושלקן והוריקו פסולה נתגלתה בושתה אעפ"כ אין חוששין להם בתחלה ומותר לאכלן אפילו בלא שלק לפי שאין מחזיקין איסור: הלעיטה קרטין של חלתית טרפה מפני שמנקבין בני מעיה; ניטל הזפק פסולה, וגג הזפק נידון כושט ואם ניקב במשהו טרפה, איזה גג הזפק זה שנמתח עם הושט באורך הצואר: יצאו בני מעיה והפך בהם טרפה, וכן בבהמה: בציים של ספק טריפה של לידה ראשונה משהין אותן אם חוזרת וטוענת או נתקיימה האם י"ב חדש מותרין הן ואמם ואם לאו אסורין, וה"ה לחלב של ספק טרפה אם ילדה או נתקיימה י"ב חדש מותרין ואם לאו אסורין שהטרפה אינה יולדת ואינה משבחת:

פרק ואלו כשרין בעוף ניקבה הגרגרת או שנסדקה והכתה חולדה במקום שאין עושין אותה טרפה, ניקב הזפק ולא ניטל, יצאו בני מעיה ולא ניקבו ולא הפך בהם, נשתברו רגליה כשרה וצריכה בדיקה בצומת הגידין: נשתברו גפיה, נמרטו כנפיה, ושניטלה הנוצה שלה כשרה, אחזות הרם והמעושנת והמצוננת ושאכלה הרדופני ושאכלה צואת התרנגולין, וששתה מים הרעים כשרה, אכלה סם המות של אדם או נשכה כלב שוטה או נחש מותרות משום טרפה ואסורה משום סכנת נפשות, הלעיטה עליו של חלתית או לפלגין או תיעה או סם המות של בהמה כשרה: עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר: אמר המחבר כבר רבו הספיקות והמחלוקת מימי עולם ועתים רחוקות בריאה הסמוכה לדופן, ובה פירושי הראשונים זה מזה שונים, ולא מצאתי את לבי ומחשבתי לכתוב בה רק מעט שעלה בדעתי:

הנה כדמות שלש מחלוקת נראה לנו בה בגמ' רב נחמן וזמר יהודה ורב נחמיה בריה דרב יוסף דהוה בדיק לה בפשוטי ודרב נחמיה מעשה הוא ולא מימרא ובכל מקום קיי"ל מעשה רב ואליביה שקלינן וטרינן אתון אהא מתניתון אגן אהא מתנינן וכותיה מהרצינן ומסקינן בשלמא התם דהא אי איכא מכה בדופן בדופן תלינן ובדיקתו של רב נחמיה בשאין מכה בדופן היתה כי כשיש מכה בדופן אין ספק בידוע שתולין בדופן כשם שתולין במשמוש יד הטבה, ובזאת תדע דהכין מסקינן לה בגמ' בשלמא התם בדקינן לה דהא אי איכא מכה בדופן תלינן בתר דופן כל' כשם שאם היתה מכה בדופן תלינן בדופן ואע"פ שהעלתה הריאה צמחים רק כשאין שם מכה מאחר הריאה בניפחה בבדיקת פשוטי בדלא מבצבצא מבקבא אף היא בחזקת בריאה היא בחזקת הדופן ובתר הדופן תלינן לקולא, כך נראה לנו הפירוש מלשון הגמ' אע"פ שר"ש ז"ל

אומר לא גרסי' דהא אי איכא מכה בדופן (תלינן בתר דופן, ואני אומר כי רב נחמיה אינו חולק אלא מפרש כמו דברי רבא בבדיקת סכינא דחליש פומיה שאינם מכריעים אנו סומכין על רוב הספרים, וכך הוא הלשון בספרים מדוקדקין הבאין מספרד ומן הישיבות בהא אי איכא מכה בדופן תלינן בתר דופן, ואני אומר כי רב נחמיה אינו חולק אלא מפרש כמו דברי רבא בבדיקת סכינא דחליש פומיה שאינם מכריעים לא כרב נחמן ולא כמר יהודא אלא דברי רבא עולים למר כראית ליה ולמר כראית ליה, לרב נחמן בהעלתה צמחים, ולמר יהודא בין בזו בין בזו, וכן לרב נחמן לדעתי לפרש בא ולא לחלוק ובדיקתו בבדיקת רבא שהרי אחר דבריו בא, ומר אמר חדא ומר אמר חדא, וא"ת האיך יתכן שלא יהי' חולק והרי מפורש בדברי רבא דאי ליכא מכה בדופן מחמת ריאה היא וטריפה, תשובתך תדע כי הרבה יש בלשונות חז"ל טרפה במקום ספק טרפה, כמו ראית בכור כראית טרפה, וכן רבא שרא טריפתא ורבא כי הוּוּ מייתי טריפתא לקמיה ורבות כאלה ואף זו מוצא בהן, ואת"ל שרב נחמיה חולק הוא מפני שיש במקצת הספרים, בדברי רבא אעפ"י דלא מפקא זיקא אפילו בבדיקת פשורי, מ"מ עלה בידינו בריאה הסמוכה לדופן ולא העלתה צמחין ועלתה בבדיקת פשורי בדלא הבקבא אע"פ שאין מכה בדופן רב נחמן ורב נחמיה להתיר ומר יהודא לאסור והוה ליה מר יהודא יחיד במקום רבים והלכה כרבים מאחר שיש לתלות בדופן ואפילו בשאין שם מכה ודרבא דאסברה ליה רבין בר שבא לא מכרעה לא כמר ולא כמר לפי שמפרש סוף דברי רב נחמן ומר יהודא האיך עושין במקום שחוששין לריאה, זה נראה לי בריאה הסמוכה לדופן, אבל הריאות הסמוכות לשאר מקומות של איכור שלא לדופן או לרופן בהעלותם צמחין ראוי ויפה להחמיר בהן בכל ענין, וכן ראוי להחמיר בכל מקום שיש לחוש לשינוי מנהג מפני מחלוקת, ואני יראתי לאמר דבר זה עד שבאתי למקום התורה והחסידות מגדל לוניל יכוננה הא', ומצאתים שהיו חובטים בפי' שמועה זו ומתוך כך הרצתי דברי אלה לפני אחד מיוחד מגדולי הארץ וחכמיה וחסידיה כר' וראיתי בפירוש נוטה אחר דברי ומודה על האמת וכן מקצת חכמי ישיבתם אלא שהם תופשים בידם דרך החומרא בכל מקום וכ"ש שלא לשנות המנהג, וגם אינו מורה לעשות לא בזה ולא באחרת שאני יודע בעצמי שאיני ראוי לכך וכמו שאמר החכם הפרי הגרול שאריתי מן החכמה שאני יודע שאיני יודע אבל איני בוש להראות דברי לפני גדולים וחכמים ממני ומה שגיתי יבינו לי, ואפשר שהגאונים בעלי ההלכות זכרם לטובה שלא כתבו זו דרב נחמיה בריה דרב יוסף בחיבוריהם מפני שלא היתה זאת הטרפה המצויה בארצותם כמו שהיא מצויה בינינו היום, ועל כן לא חשו לגלות זאת הבדיקה וסמכו על בדיקת רבא שהיא קלה ממנה, וכן במצאם ז"ל שהם מחמירים

בדבריהם שלא לגלות ולפרסם רוב הבדיקות, וכל הדין אותי לזכות המקום ידיניהו לזכות :

סלקיו להו הלכות טריפות ברחמי שמיא, תמה המחברת בדרך קצרה מלשון המשנה והגמרא תהלה לא' ברוחו שמים שפרה, וברכות לראש ציץ הנזר והעטרה נזר הכבוד וחוטרי המשרה מטה עוז מקל תפארה והמנורה הטהורה החכם הגדול הרב רבי זרחיה הלוי ז"ל.

עוד כ' הרז"ה במאור במס' חולין, ומפי החכם ר' יהונתן ב"ר אשר ז"ל שמעתי פי' דבר זה והנאני דכי קא מבעי לן שהא במיעוט סמנין בשחיטת בהמה איבעי לו ובשוחט מיעוט אחרון של סימן הראשון ושהא בו באותו מיעוט בדרך שחיטתו כשיעור שהיה מיאמרינן כמחתך בשר בעלמא הוא :

כאן חסר תשלום העתקת דברי המאור במס' חולין, קשיא לי להאי פירושא והא קיי"ל השוחט בסכין רעה אפילו הביא והוליד כל היום כולו שחיטתו

כשרה, (ונ"ל התם כונתו לשחיטה הכא אין כונתו לשחיטה אלא לחתיכה בעלמא הא אסקינא בגמ' בהדיא דלא בעינן כונה לשחיטה :

(1) ס"א הל' י"ג.

חוט השולש

הלכות שחיטה מרבינו יהודה החסיד וצ"ל
אלו ההלכות שחיטה שחיבר המאור הגדול החסיד
המופלא מרנא ורבנא רבינו יהודה החסיד
בעיר ווארמשא

מסקינן (א) דשחיטה מן הצואר הלכתא נמירי לה, וקרא דושחט
למאי אתא רלא לשונה נכפרא, פירש רש"י שני פירושים: פירוש אחר
שלא יחתוך כל המפרקת לשנים אפילו בהולכה והוכחה. ופירש אחר
שלא ידהים הסימנים; אצ"ל דהלכות שחיטה הלכה למשה מסיני, וש
מהן שנכתבו כגון הדחה מן ושהט כך פרש"י לעיל, ומחמירין כשהיו
הלשונות; והנא אהרתי מיתני ליה לשחיטה מראש ופרה, ותניא ר' **אמר**
מאיר אומר ונכתה מבקרך ומצאנך כאשר צויתך, בצויתך לא נאמר
אלא כאשר מלמד שנצטווה מיטה על הוישט ועל הגנה ועל רוב אחד בעוה
ועל רוב שנים בבהמה, ולא מסרו הכתוב אלא לחכמים והם פירשוהו.
אשר א' אחד בעוה. ש' שנים בבהמה. ר' רובו של אחד ככולו.
וי"מ **כאשר** למפרע רובו של אחד כמזהו. ועוד כ א ש ר
צ ו י ת ק בנימטריא רוב א ה ר ב ע ו פ ו ר ב ש נ י מ
ב ב ה כ ה : **השוחט** אחד בעוה ושנים בבהמה שחיטתו כשיחה,
ורובו של אחד כמזהו. ור' יהודה אומר עד שישתוט את הוורידים או
הנהה

שאל רב אושעיא למה שאל רב כהנא לשהיטה מן הצואר
למה לא שאל דשהיטה מן הסימנים כי הצואר משמע ב) אתודי
העורף ואיבא למטעי אבל אם שאל מן הסימנים ליבא למטעי.
וי"ל אם היה אומר מן הסימנים היתני אומר דווקא במקום
שישוכבים אבל נהפכו פסול קמ"ל צואר בכל מקום שנהפכו. וש
מפרשים מותר אפילו לצרדום.

ע"כ הנהה :

א חולין כ"ט, ב) ג"כ כצ"ל.

חומת השולש

ער שינסקוב אותם בקוץ או בכל רבר, ובכלר שינסקוב אותם בש. השחיטה אז הוא חם ויוצא הרם, ורוקא בעוף הואיל וצולוהו כולו כאחר אבל בבהמה דמנתח אותה אבר אבר ויוצא הרם על ידי מלח אין צריך. ואין שייך שהייה בורדין מרקאמר מנקבן אפילו בקוץ הוי דאפילו אחר שיעור שהייה, והלכתא כר' יהודה בורדין מרקאמר בכרכות הזהרו בורדין כר' יהודה. ורוקא לכתחלה מצריך ר' יהודה לשחוט הורדין אבל בריעבר שרי: **שחט שני חצאי סימנין בעוף ואחר וחצי בבהמה פסולה דרוב כל אחר בעינן ורוב שאמרו רוב הנראה לעינים:** אמר רב יהודה אמר שמואל כל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו ואלו הן: שהייה, הרסה, חלרה, הגרמה, ועיקור. אפילו שחט לפנינו ב' או ג' פעמים ושחט שפיר ואפילו אמר בריא לי שלא קלקלתי אפילו הכי כיון דלא נמר הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו רשמיא קלקל ולא דאעתייה דכל מילתא דלא רמיא עליה דאינש לאו אדעתיה; ואין צריך לדע דק הלכות שחיטה וברייתא הסבין וכסוי הרם, ואם אין אנו יודעים אם יודע אם לאו אין צריכים לכורקו דרוב מצויים אצל שחיטה מומחים הם, ומוחזקים. אכן באורזורוע פסק דלכתחלה צריכים לכודקו א):

ה ג ה

מנין לנו שהאשה ראויה לשחוט דכתיב ואת בנותיכם יסח דרקחות ולטבחות ולאופות, ועור כתיב ולאשה עגל מדבק בבית ותמהר ותזבחהו ב):

ע"כ הגהה:

ה ג ה

דרוב של אחר כמוהו פי' או קנה או וויט כך קיימא לן כי פלוגתא בכך. והקנה הוא הקרום שבפנים הנרגרת כך קיימא לן; ומהבר הטבעות, אבל הטבעות עצמן נקראים נרגרת:

ע"כ הגהה:

דרובו של אהר כמוהו דכשר היינו דוקא רוב הקנה מהתחלת הקרום ולמטה ולא רוב הנרגרת דהיינו עיכי הטבעות דהלכה כרבה

א וכן הוא בשו"ע י"ד ס' א' בהגהה בשם וי"א. (ב) הכתובים חמה בשמואל וזה מצד הדין, אבל המנהג שנשים אינן שוחטות כבי"ד ס' א' ס"א בהגהה,

חוט המשולש

כר כר חנה רכדק כרוכ חללה ולא כרוכ עוביה. [כעל הערוך
פירוש כי הנגרת הוא הקנה רוצה לומר כי וא שם כולל לטבעות
ולקנה : ע"כ הגהה :

ה נ ה ה

בניין ג) שתיטה מן התורה שנאמר ושחט על ירך המזבח,
וכתיב בתריה כי ידחק ממך המקום וזכתת מבערך ומצאנך וכתיב
בתריה ושחט את בן הבקר :

ע"כ הגהה :

שהייה : היכי רמי כגון שהתחיל לשחוט ועמדה לו הסבין והשהיה
ואחר כך נמר את שחיטתו או שנפל מטליתו א) והגביהה או שנשכו
זכוכ ופסק, אם שהה כשיעור שהיית בהמה אחרת, פי' גסה לגסה דקה
לדקה טרפה, פחות מכן כשירה. וכשיעור שהייה איבא פלוגתא, ואנן קו"ל
כשהייה כדי שהיטה רוב הסימנים ולעוף כסימן אחד, נמצא דשהייה
כמשהו שהרי אם מצא חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא כשירה,
וכן הוא שהייה. ועתה נהנין לאכזר כל הישחיות אפילו כמשהו שאין
אנו בקיאים בשיעור שהייה, למה שהייה אסורה מפני שנראה כשהי
שחיות וקרא כתיב ושחט מיטע שחיטה אהת, טעם אחר מפני שהדם
נבלע באיברים בשעת שהייה מפני בעתותא ושוב אינה יוצאת אפילו
על ידי מלת, וכתיב כל דם לא תאכלו : בעי רבא שהייות מהו שיצטרפו
פי' אם שחט מעט ושהה מעט ולא שחה כדי שיעור שהייה ושחט מעט
וכן כפעם נ' ובין כולם יש שיעור אהת מה הוא מצטרפים או לא, תיקון.
ופסולה : [שהייה פסולה בין במיעוט קמא בין במיעוט בתרא בין
בושט בין כקנה, כך נהנינן עתה דהיישנין דילמא שחט משהו כוושט
ושהייה פוסלת אפילו כמשהו ואין אנו בקיאים להוסיף ולכודקו בעור
הפנימי הלבן אפילו לפי הספר שאומר שהייה כשירה במיעוט קמא
דקנה מירי דהוה אמצא חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא כשר, ולא
נהנינן הכי, כי הקדמונים אנשי התלמוד היו בקיאים להפוך הוושט
ולכודקו כשישהה במיעוט קמא או כשמוציאו חצי קנה פגום ואין אנו
בקיאים, ויש לזהר כשאדם התחיל לשהוט בעורף והותך מעט עד שהדם
יצא והגביה הסבין מן הצואר וזהר שלא יגמור שחיטתו כלל לפי שיש
לחוש שמא שחט משהו מן הוושט קודם שהגביה סבינו ושהייה פוסלת

ג) לשחיטה כצ"ל. (א) בגמי הגירסא נפלה טליתו.

חוט המשולש

במיעוט קמא רווישט לרברי הכל אפילו לא הנביה הסבין כ"א מעט יש לחוש דשתיטת הושט מועטת, ולפי מנהגינו יש לזהר כי האי נוונא גם בכהמה, ואם שחט ביצד יעשה ימיתנה וימברנו, ואל ימברנו חי דילמא אתו לזבוני לישראל: ד"בא (אמר) השוחט בסבין רע, פי' שאינה מחודרת אפילו הוליד והביא כל היום בשר ובלבד שלא ישהה:

הנהה

מניין שהעופות בני שחיטה, דכתיב זאת תורת הבהמה והעוף כל נפש הרומשת במים, הטיל הכתוב עוף בין בהמה לרננים, לחייב העוף בשני סמנים אי אפשר שכבר הוקש לרננים, לפוטרו בלא בלום אי אפשר שכבר הוקש לבהמה, הא כיצד הכשירו בסומן אחר. ומנין שהרננים אינם טעונים שחיטה דכתיב הצאן ובקר ישחט להם ומצא להם אם את כל רני הים יאסף להם ומצא להם, מכאן שאין הרננים טעונים שחיטה אלא אסיפה. וגם נכון לעשות כן לשחוט רוב אחר בעוף ושנים מן הבהמה כי הבהמה נבראת מן היבשה והעוף נברא מן הרקס ואין חיותם קשה בבהמה, וסימן לרבר שיש קשקשים ברנליהם כרננים, ורננים פטורים כי נבראו מהמים:

ע"כ הנהה:

הנהה:

מנין לשחיטה מן הצואר דכתיב ושחט את בן הבקר במקום שסח חטהו כלומר נקחו. ט"א דכתיב וזבחת וגומר פי' במקום שזב הרם חתיהו, ובמקום שזב המאכל והמשקה:

ע"כ הנהה:

הנהה:

שהיה לפי הספר כך הוא בבהמה שני משהוין וחצי וושט כלומר אם מצא חצי קנה פנום בבהמה היה מוסיף עליו כל שהוא והיה שוחט באלכסון חצי וושט ומשהו כדי שיהיה רוב:

ע"כ הנהה:

דרמה: היכי דמי כגון שהתיו הראש פי' הסימנים בכת אחת בלא הולכה ובלא הובאה, אבל אם הוליד או הביא ויש בסבין חוץ לצואר כמלא צואר דהיינו ארך מלא רוחב שני צוארים עם המפרקת והעור שחיטתו כשירדה. וה"מ שהוליד או הביא לבד, אבל הוליד או הביא

חומת המשולש

אפילו בסכין כל שהוא חוץ לצואר ואפילו באיזמל כשירה, ובאיזמל שאין לו קרנים אבל יש לו קרנים חיישינן שמא יעשה עיסור או חלדה. אם יש לאדם ספק אם ישהה או דרס, אמרו חכמים כל ספק בשחיטה פסולה. ודרסה אסורה משום דכתיב ושחט את בן הבקר ואין ושחט אלא ומשך שנאמר חץ יהוט מה חץ במשיכה אף שחיטה במשיכה. ודרסה בין במיעוט בתרא בין בקנה בין בוויט אפילו למאן דאמר דשהייה בשרה במיעוט קמא דקנה, ודרסה אסורה לפי שעושה הפסול בשעת שחיטה, אבל בשהייה הלך לו המעשה שעשה במיעוט הקנה והווי כמוצאו פנום ובמיעוט הקנה לא מיטרפא, ומה שחוזר ושחט אחר השהייה הוי כשחיטה הדרשה שעושה בקנה שנמצא פנום במיעוטו:

הנהה:

בנין הולכה והבאה שנאמר וילך עשו לצוד ציד להביא. ואם נפסק הגרגרת באמצע ברובה טריפת זה מהכשר שחיטה א) טריפה במשהו בין בקנה בין בוויט.

ע"כ הנהה:

חלדה: היכי דמי כגון שההליד הסכין בין סימן לסימן או תחת העור או תחת העור או תחת צמר מסובך או תחת מטלית הנרבק לשם בענין כל זה אסורה ב) החלדה ואין חלדה אסורה אלא כנגד הסימנים אבל החלד בראש הסכין שלא כנגד הסימנים שרי. **בשאדם** שוחט והם על העור וחוקך בראש הסכין צריך ליוהר שלא יכניס הסכין תחת העור ויחתוך בסימנים בראש הסכין רהוי הלדה, פרש"י חלדה אסורה משום דבעינן שחיטה מפורעת שנאמר חץ שחוט מה חץ בגלוי אף שחיטה בגלוי. וחלדה לשון חולרה הדרה בעקרי הבתים פעמים מגולה ופעמים מכסה. ואם נפישט כל עור מעל גבי הסימנים אין לשוחטן בין בעוף בין בבהמה דחיישינן לנקובת הוויט, אע"ג דעוף יש לו תקנה דאפשר לברוק הקנה ולשוחטו ולהפוך אחר כן הוויט ולבוקו בפנים בעור הלכן כדאמרינן גבי בר אווזא דאתא כי מסמס קועי דמא, אנו לא בקאינן בכך וחיישינן שמא ניקב הוויט: **שמעתי על שחיטת יונים** כשמורטים הנוצות מעל גבי הסימנים ומתקרע העור והרם יוצא יש ליוהר מלשהטן, וטעמיה משום דגורינן אטו כי מסמס קועי דמא, או אטו היכא שנפישט עורה א)

א) וטריפה כצ"ל. ב) איסור החלדה.

חוט השולש

בעלמא, וטוב לקיים דברי המחמירים :

הגרמה : כגון ששחט בקנה למעלה משיפוי כובע נגד הראש דהיינו מדרון הכובע, אבל משיפוי כובע נגד הגוף כשר, עד כנפי הריאה התחתונה עד מקום שיגיעו האונות בקנה, וכושט למעלה עד תרכץ הוושט, וכמה עד תפיסת יד, ורש"י פירש כד' אצבעות והיינו כשור גדול, ואחר כך כל אחד לפי סטנו, ובהלכות גדולות פי' כ' אצבעות כשור גדול. ואיזהו תרכץ הוושט מקום חבורו בלחי כל שחותרו ועומד במקומו זה נקרא תרכץ הוושט ובל שחותרו וכו"ץ זה וושט עצמו. ויש שכופפים און הבהמה ובמקוב שבלה שם שוחטים ולמטה בבהמה בוושט עד מקום שישעיר שעיו חריצים חריצים ב). ובעוף למעלה בקנה כמו לבהמה, ולמטה עד כנגד גנו של זפק או עד אנפים. ובוושט למעלה עד מכלעתה והוא פחות משעורה ועדיף מחיטה, ולמטה עד מקום שמתחיל להתרחב ג). ואווא שאין לה זפק עד אנפים. ולשון הגרמה פירש"י שהכריעה ידו לצאת היין ממקום הכשר שחיקה דהיינו לשון הכרעה. לשמעתי לשון אחר לשון הגרמה זה הוא הנכהה שנאמר וישיבוהו אל גרם המעלות. והגרמה אכורה משום רבעינן שחיטה במקום הסמנים וליבא, דקא מגרים למעלה ואין דם הנפש יוצאה שם. והגרמה פסולה אפילו הגרים שליש ושחט כ' שלישים או שחט כ' שלישים והגרים שליש ששחט רוב השחיטה בהכשר נהגינן להחמיר. וה"ה לחלרה דפסול בכל מקום כמו הגרמה :

עיקור : כגון ששחט הוושט ד) ופסק הגרנת בסכין פגומה, או כנגל קציר, ולא דפסק ביד דזה לא שייך להלכות שחיטה. או אם שחט את העוף בצד נרר או בצד כותל ורחף העוף כרגליו בהם והוא תופס הסמנים בחוזק עד שנתעקרו הסמנים בשעת השחיטה ה'). ואפילו אחד מן הסמנים, ואפילו נתעקרו במקום הבשר שחיטה כל זה קרוי עיקור שאמר רב יהודה בה' הלכות שחיטה. ופסולה אפילו במיעוט קמא דקנה בדרך שאר הפסולים. אבל עיקור שאירע שלא בשעת שחיטה, אם במקום

(א) העור כצ"ל, (ב) נראה שזה הוא הפירוש של פרצים פרצים ברי"ף, (ג) ר"ל שאינו מתכווץ, (ד) דפסק את הגרנת מקודם שחיטת הוושט. (ה) ועי' שבת קכ"ח.

חומת המשולש

חבורו בלחי זה נקרא שמוטה, ואינו פסול אלא כרובא בין בקנה בין בוושט ובמקום הכשר-שחיטה נקרא פסוקה או נקובה ואינם נפסלים כ"א בפסיקת הגרגרת. והוושט במשהו כרין טריפתו, כדאמר רבא בר חנה אמר שמואל סימנים שנתדלדלו ברובן טריפה, ותניא שחט את הוושט בעוף ואיה כך נשמט הגרגרת כשרה ואע"ג דשחט את הוושט ופסק הגרגרת ד) פסולה אפילו בעוף לא רמי לשם דהתם נעשה הפסול במעשה השחיטה וביטעת השחיטה. שחט את הוושט ואחר כן נמצאת הגרגרת ישמוט ואין ידוע אם קורם שחיטה נשמטה או אחריה, זה היה מעשה ואמרו כל ספק בשחיטה פסולה. ואם שחט ונמצא הסימן שההוט שמוט כשירה שאי אפשר לשמוטה שתעשה שחומה. ואמר רב נחמן לא אמרינן אלא שלא תפס בסימנים אבל תפס בסימנים אפשר לשמוטה שתעשה שחומה ופסול. ונהנינן לפסול עתה אפילו לא תפס בסימנים, ועיקרו ראסור משום שנ' א) ולא ועקר: כששוחט אדם עוף או בהמה וזורקו כיר ועודנו מפרכם ורוצה להמיתו מהרה לא יהתוך ראשו בסכין דכשר לשחיטה, אלא ימיתנו במסלו או בדגלו או יכנו בכותל עד שימות לפי שפעמים משייר מיעוט בסימנים ושהיה פסולה במיעוט בתרא ברש"י:

השוחט בשנים או שלישה מסימות שחיטתו כשירה, פי' כגון ששחט מעט וחזר והגביה הסכין ושהט למעלה או למטה, וזה הפירוש אינו לפי מנהגינו דאמרינן שהייות במשהו ואפילו לא הגביה הסכין כ"א מעט אלא יש לפרש כמו שאלתות רב אחאי דכפרש ב' וג' מקומות היינו בעגול הקנה בטבעות כגון שהתחיל לשחוט ונהפכו הסימנים מצד אחר ושהט מעט ועוד נהפך לבר שלישי ושחט מעט וכעין זה בוושט, שאם היה הכל במקום אחר היה רוב וכשירה: אמר רב יהודה הטבח צריך שיברוק בסימנים לאחר שחיטה ואם לא ברק טריפה, ואם ראה הסמנים שחוטים לפניו אין צריך בדיקה אחרת, ואין לברוק בנוצה פן יעקור ב). והכורס בנוצה תפח רוחו ונשמטו.

תנו רבנן סכין שיש בו פנימות הרבה נידון כמנירה, ואפילו

(א) חסר בכתיב וצ"ל ושחט. (ב) שאף אם נשחט החייעום יעקור חנוצה ויעשה רוב. ועי' הג"א בשם א"ז.

חומת המשולש

כולהו מסוכסכות ואסוד לשחוט כה, דאחת מחלשה והשנייה כזעא
בידירתו בו בפניעתו, ושאינ כה אלא פנימה אחת אונרת פסולה אפילו
כדיעבר. ובכל עניין שעומדת הפנימה, ומסוכסכת פסולה לכתחילה
אפילו הרגיש בפנימה קודם השחיטה ונזהר כה לשחוט כדרך הכשר, כי
חכמים נזרו פן ישכח ויעשה כדרך הפסול, וכדיעבד כשירה אי קיימא
פנימא ארישא דסכינא ועוקץ למטה והוליד לבר, או קיימא אצל הקתא
והעוקץ למעלה והביא: **אונרת משתי רוחותיה**, פירוש כשמוליד מאסה
וחוגר כה הצפורן, ולשון אונרת כמו אנרה כקין לחמה. **מסוכסכת**
מרוח אחת והצר השני הוחלק, אי קיימא באמצע דסכינא פסולה אפילו
כדיעבד משום חורפא דסכינא מחליש ומורשא בזעא אפילו כשעובר על
העוקץ כדאמרינן לעיל, ואפילו קיימא כרישא דסכינא לא כשר אלא רווקא
כשמוליד ולא הביא, כשמתחיל מצד הפנימה ואין לה כה אלא להחליש,
אבל כשמביא חיישינן נמי שפא חורפא דסכינא מחליש ומורשא בזעא,
ואי קאי לצד חקתא אז כשירה רווקא כשמביא ולא מוליד: **אמר דכא**
ג' מדות בסכין אונרת פסולה כדיעבד דמורשא קמא מחליש ומורשא
כתרא בזעא. **מסוכסכת**: לכתחלה לא ישחוט ואפילו דקיימא כרישא
דסכינא והוליד ולא הביא, נזירה הולכה אמו הכאה, ואם שהט כדיעבד
כנון דקיימא ארישא דסכינא והוליד ולא הביא שחיטתו כשירה כדיעבד:
עולה ויורד בסכין מותר לשחוט כה לכתחילה. סכין דמיא לסאסאה
מותר לשחוט בו לכתחילה, סאסאה הוא זנב השכולת כן הסכין שהוא
מחודר מאד שאין הצפורן יכול לעמוד עליו מחמת חרודו ולא מחמת
פנימתו ונראה בו פנימה כשר:

סכין צריך כדיקה אבישרא ואסופרא ואהלתא רוחתא, אבישרא
נגד הושט שהוא רך, ואטופרא נגד הקנה שהוא קשה, ואתלתא רוחתא
נגד הצדדים, וצריך לכרוק אבישרא ואטופרא בהולכה והכאה, הרי כאן
י"ב בדיקות, ואספכתא מושחטתם כזה, כזה גימטריא י"ב:

השוחט בסכין שהוא כרוק קודם השחיטה ואחר כן נמצאת
פגומה, אם שבר בה עצמות או רכב הראוי לפגום בין שחיטה לבדיקה
אחרונה, כהא קיימא לן כרב חפרא רכשר, אבל לא שיכר כה עצמות
או דבר הראוי לפגום, כך קיימא לן רטריפה כרב הונא רחיישינן שפא
בעור נפגם, ולכך צריך לברוק הסכין קודם השחיטה ובין כל שחיטה
ושחיטה, ואם נמצאת לאחר השחיטה סכינא פגומה אחרונה טריפה דתלינן

חומת השולש

בעור אחרונה נפנס, והראשונות כולן כשירות. אבל אם לא כרס בין כל אחת ואחת ונמצא לכסוף פנומה כולן אסורות, רתלינן בעור-הראשונה נפגמה כעוברא דרב יוסף רטרף תליסר חיותא.

מורה לשחוט בלילה כשאבוקה כנגדו (א) או נר בידו, האירנא לא שכיחי עובר למים מותר לשחוט במים אפילו בפרהכיא, ולתוך הכלי ולתוך הגומא אע"פ שהיא מנוקה מעפר, כך כתב ר' אבי"ה בשם הר"ד שמשון כ"ר יוסף ז"ל וכן כתב האור זרוע ב). וטוב להתחלה להחמיר לכסות דם חיה ועוף הנאכלים, שנאמר אשר יצור ציר חיה ועוף אשר יאכל ושפך את דמו וכסהו בעפר ד': כסוי הדם נזהג בחיה ועוף בין בצודין כחוצ בין מן הגרילים בבית שנאמר אשר יצור ציר מכל מקום, ציד מיותר הוא. עפר לא נאמר אלא בעפר משמע ב' עפרים שיהיה כולה טמון בעפר, מלמד שהשוחט צריך שיתן עפר תיחוח למעלה ולמטה:

ת מ ה מ ל א כ ה

כנלך ואע"י

ה נ ה ה :

וכן תמצא מסוככת דיעבר בשם הר"ד אכינרור הוא ראמר מסוככת כשירה דקיימא ארישא רסכינא והוליד ולא הביא היינו רווקא דירע קורם השחיטה שיש בסכין מסוככת ונזהר בה שלא לשחוט רק הולכה, אבל אם לא ירע שיש בה מסוככת קורם השחיטה, פסולה; אפילו כדיעבר, ואפילו אמר ברי לי ששחטתי כרין לא מהימן רחיישינן שמא קלטל ועשה הנאה כי כל מילתא רלא רמיא עליה ראינש לאו אדעתיה, וא"כ היכי אשכחן כדיעבר כיון רצדיך לרעת קורם השחיטה שיש בה מסוככת א"כ למה שחט בה דאי עבר על רברי חכמים רשע הוא ושחיטתו פסולה וצריך לומר כגון שירע שפיר ושחט בה וירע כל הרין שאם הוא ברישא דסכינא שאין לעשות רק הולכה לברה, וכצד הקתא אין לעשות רק הנאה ג) שכך נזרה דרבא רגזור הולכה אטו הבאה. ע"כ הנהה:

(א) יפרש הגמ' דקאמר אבוקה כנגדו דהוא למצוה מן המובחר, (ב) וביו"ד סי' י"ב ס"ב בהגהה שם וב"ש ס"כ כ"י ג) ושנח כצ"ל, (ד) ר"ל דבדיעבד אם לא כיסה חותר לאכול כי כיסוי מצוה בפ"ע היא כביו"ד סי' כ"ח ס"א בהגהה.

ס פ ר

ר"ן שערים

מאת גאון קדמון מבעלי התוספות
רבינו אליעזר מגרמזיא זצ"ל בעמח"ס, "רוקח"
על טריפות הריאה

יוצא לאור בפעם ראשונה מכת"י אקספרד, באנגליא

ובשולי הגליון מראה מקומות בהרוקח עצמו, ובגמ' ופוסקים
ונכפח לזה בסוף הספר שלשה תשובות ממר רב יוסף גאון ז"ל

מכ"י אקספרד נ"כ

עם הגהות ומ"מ בגמ' משלי.

הרב זאב בעדנאוויץ

בעמח"ס, "דברי זאב", מירושלים עה"ק תוב"כ

ה'תש"א

ברוקלין, ניו יארק

תיקונים והגהות לספר ל"ו שערים

- בצד ג' שער ג' שורה ד' ליכשת האוזן כצ"ל :
- בצד ח' שער י"ד, סוף השער הזה הוא בצד י"ב :
- בצד י' שער כ"ה, סוף השער הזה הוא בצד ט"ו :
- בצד י"ב שער י"ז, סוף השער הזה הוא בצד י"ג :
- שם בהגהות בין משמאל הסר פה תיבת רוקח אחר תיבת משמאל,
והתיבת רוקח שכתוב קודם והתירו הוא מיותר :
- בצד י"ג בשורה י"ה כ' נמצאתי בפר"ח, צ"ל ומצאתי בפר"ח :
- בצד י"ד בסוף שער י"ב, הסר שער כ', והוא בצד ט' :
- בצד ט"ו הסר תהלת השער כ"ה ונמצא בצד י' :
- בצד י"ז בהגהות אית ל"ט צ"ל בעצם במקום ריביתא :
- בצד כ"ב בהגהות אית ע"ב, משמע מדבריו אפילו נימוקה כולה כצ"ל :
- בצד כ"ד בתשובה ג' שורה ז' לאלכסנדרא כצ"ל :
- בצד ה' שער ז' שורה ב' ואין בשר מקיף כצ"ל :

ש ע ר א

א) רִיאָה שְׁנִיקְבָה הַעֲלִיּוֹן וְהַתַּחְתּוֹן נֶקֶב מִפּוֹלֵשׁ כְּמִשְׁחוֹ טְרֵפָה, אֲבָל נֶקֶב הַעֲלִיּוֹן וְהַתַּחְתּוֹן קִיָּם כִּשְׂרָה כְּרֵבָא דְאִמְרַי רַבָּא הָאִי רִיאָה דְאֶגְלוֹרַי כְּאֵהוּנָא סוּמְקֵי פִי' כְּחִמְרָה אֲרוּמָה כִּשְׂרָה, פִּי' רִיאָה שְׁנִקְלָפָה גֵּלְר עוֹרָה הַעֲלִיּוֹן וְנִשְׁאֵר כְּתַמְרָה אֲרוּמָה בְּקֵרוֹם הַתַּחְתּוֹן כִּשְׂרָה שְׁהַתַּחְתּוֹן מִגֵּזֵן, וְכֵן נֶקֶב קְרוֹם הַתַּחְתּוֹן וְהַעֲלִיּוֹן קִיָּם כִּשְׂרָה כְּדֵרֵב יוֹסֵף דְאִמְרַי רַב יוֹסֵף הָאִי רִיאָה דְאֵוּשָׁא אִי יִדְעִינָן כְּהִיכָא קָא אֲוִישָׁא כּוֹתְבִינָן עֲלֵה נִילָא אִו נִרְפָּא אִו הִזְכָּא אִי מִכְצַבְצָא טְרֵפָה (וְאִי לֹא כִשְׂרָה) פִּי' כְּשִׁנּוּפְחִין הַרִיאָה מִשְׁמַעַת קוֹל כְּאֵלֵי הַרוּחַ יוֹצֵא מִמֶּנָּה מְקוֹל נְשִׁימַת הַטֶּבֶח בְּרִיאָה, אִם אִינוּ יוֹדַע מֵאִיזָה מְקוֹם הַקוֹל שְׁמִשְׁמִיעַ לִקְוָחֵין קִישׁ אִו נּוֹצֵחַ עוֹף אִו רוּחַ וּמְשִׁימִין עַל אוֹתוֹ מְקוֹם אִי מִכְצַבְצָא שְׁמַנְרַנְר וְרֵאִי נֶקֶב קְרוֹם הַעֲלִיּוֹן וְהַתַּחְתּוֹן וְטְרֵפָה שְׁהָרוּחַ מְנַעֵנַע וְאִם לֹא כִשְׂרָה וְמָה שְׁמִשְׁמִיעַ הַקוֹל בְּנִפְיָהּ בִּירוּעַ שְׁנִיקְבָה קְרוֹם הַתַּחְתּוֹן וְהַעֲלִיּוֹן קִיָּם וְכִשְׂרָה וְאִם אִין אִנוּ יוֹדְעִים מֵאִיזָה מְקוֹם נִשְׁמַע הַקוֹל שְׁאִין אִנוּ יוֹכְלִין לְהַבְחִין נְשִׁיבַת הַרוּחַ יִקַּח הַטֶּבֶח הַרִיאָה בִּירוּ וְיִנְפַח בָּהּ וְהַרִיאָה תְּהִיָּה בְּמִים פּוֹשְׁרִין מִים לֹא חֲמִין וְלֹא צוֹנָן כִּי אִם מַעֵט חֲמִין וּמִנְפַח בְּחִמִּין הַרִיאָה אִם מִכְצַבְצָא פִּי' שִׁתְּנַדְּנוּ וְיִתְנַעֲנְעוּ הַמִּים בִּירוּעַ שְׁנִיקְבָה הַרִיאָה בִּין קְרוֹם הַעֲלִיּוֹן בִּין קְרוֹם הַתַּחְתּוֹן נֶקֶב וְטְרֵפָה וְאִי לֹא כִשְׂרָה, וְרוֹקָא מִים פּוֹשְׁרִין, וּפְסִיק הִלְכְּתָא דְשְׁנִיָּהֶם מְגִינִין וּמְשׁוּבָה דְפְלִיגֵי אִי קְרַמָּא עֵילָאָה אִו תְּתָאָה וּפְסִקִּין רְבַעִין תְּרוּוִיָּה, כְּהַמִּימֵי לֹא מְשׁוּם דְכוּוִיץ פִּי' מִים חֲמִין מְכוּוִצִין הַרִיאָה יָחַד וְאִפִּילוּ אִם יֵשׁ נֶקֶב הוּא נִסְתָּה נִמְצָא שְׁהִינוּ מְכִשְׁרִין שְׁלֹא כְּרָה וְכִקְרִירֵי לֹא מְשׁוּם מְטַרְשֵׁי פִי' מִים קְרִים מְקַדְעִין אֵת הַרִיאָה וְאִפִּילוּ אִם אִין נֶקֶב הוּא נִקְרַע נִמְצָא שְׁאִנוּ מְטַרְפִּין שְׁלֹא כְּרָה, וְכֵן יֵשׁ לְהַנִּיחַ הַרִיאָה בְּמִים פּוֹשְׁרִין :

ש ע ר ב

רִיאָה שְׁהַאֲדִימָה בִּין כּוֹלָה בִּין מִקְצַתָּה כִּשְׂרָה אַע"פ שְׁכַל מְדָאָה שְׁלֵה אֲרוּמָה כְּרָם עַב וְלֹא סְבִירָא לֵן כְּרֵבָא דְאִמְרַי הַאֲדִימָה כּוֹלָה טְרֵפָה דְהָא אֲתוּתָנָא מְכַרִּיתָא דַח' שְׂרַעִים רַבִּין הַאֲדִימָה כּוֹלָה בִּין מִקְצַתָּה כִּשְׂרָה דְאֲרוּמָה כִּשְׂרָה מְרַר' נַתְן, וּפְעַמִּים הִרְבָּה רֵאִיתִי אִנִּי הַקְטֵן כְּשֶׁהִיְתִי כּוֹרֵק הַיְתָה הַרִיאָה אֲרוּמָה כְּרָם וּפְעַמִּים בְּהַרְוֹת אֲרוּמוֹת וְהַכִּסְרָתִיהַ שְׁפִסְקִין הִלְכְּתָא דְכִשְׂרָה :

ש ע ר ג

אִמְרַי רַבָּא (ב) רִיאָה שִׁיבְשָׁה בִּין כּוֹלָה וּבִין מִקְצַתָּה טְרֵפָה וְהֵאִיר שִׁיעוּר הַיּוֹבֵשׁ אִמְרַי רַב פְּפֹא מִשְׁמִיָּה דְרַבָּא כְּרִי שְׁתָּהָא נְפִרְכַת כְּצַפּוֹרֵן וְטַעֲמָא דְבַעֲיָן עַד שְׁתָּהָא נְפִרְכַת כְּצַפּוֹרֵן מְשׁוּם דְלֹא שְׁלִיטָה בָּהּ יוֹקָא וְלֹא רְמִיא לִיבִישְׁתָּה הַאֲוֹן

(א) חֲזוֹלִין ח"ו ע"ב.

(ב) חֲזוֹלִין ח"ו ע"ב.

ל"ו שערים

דתנן איזו יבישת האוזן כל שתינתב ואילו יוצא ממנה טיפה דם ולא מערכי רבנן כרי שתהא נפרכת בצפורן טעמא מישום דשליט בה אוריא טפני שהרוח והאוויר מכאיש ומקלקל את המכה ולא הדרא כריא אבל כריאה הדרא כריא וכין יבשה כולה בין יבשה מקצתה שנפרכת ונישכרת באותו מקום מהמת יובש שבדיאה היא ולא חיה דטרפה :

שער ד'

ריאה נפסלת בה' מראות וסימנך א) ר'א'ב'ב'ל' ד' הוא דיו דאמר רב אחא דיאה דרמיא לכוחלא כשרה צבע שמימינן בעין לא ירוק ולא שחור והוא מראה לאזור פשיטא להו לרננן דהדר כריא (כדא) כדיותא טרפה בקורב דיו יבש שהוא שחור מאד כרר' חנינא דאמר ר' חנינא ב) בפ' כל היד האי שחור ארום הוא אלא שלקת ראע"נ דארום כשרה מיהו שחור הוי לקותא בתר לקותא והאי שחור כחרת ואמר במכ' נדה הרת שאמרנו זהו דיו ודוקא דיו שחור מאד שהאשה טמאה הויא נבי ריאה טרפה אבל שאר מראה שחורורית שהאשה טהורה דתנן במכ' נדה דיהא מכאן טהורה כריאה נמי לא מיטרפי כדרכא דאמר רבא ג) האי דיאה דמסיק נילרי נילרי אונמי אונמי חזותא חזותא כשרה שהנקורות קצת שחורות ולא כדיו כי אם ככוחלא כשרה הרי אמרנו כמראה שחורורית דיו טרפה, מ' מדיקא ד) דאמר רב סמא כריה דרבא האי דיאה כננן מוריקא כננן כשרה טרפה, ב' הוא בשר דאמר רב כהנא כי כבדא דלא לקותא כי כשרה טרפה ה) וסימנך בשר כשרה טרפה, ב' הוא ביצה כדאמר רב סמא כריה דרבא כי ביעותא לובן שחור לחלמון טרפה, עתה אכלול ריאה הדומה לדיו שחור טרפה למוריקא כרפה לבשר טרפה לחלמון ירוק שבכיצה ככישותא טרפה ללובן ביצה טרפה זהו דמכב"ל, אבל דיאה שהיא אדומה כשרה מדר' נתן, ירוקה כשרה היינו שירוקה בעשבים כחציר או ככרתי כשרה מדר' נתן, וריאה המנקדת כמראות אדומות או שחורורית קצת ולא כדיו כי אם ככוחלא כשרה או ככבד כשרה :

שער ה'

אמר אמימר משמיה דרבא אין מקיפין בכועי פי' ריאה שניקבה שיש בה שחין אבעבועות ונמצא כועה אחת נקובה ואין אנו יודעים אם קודם שחיטה נקב וטרפה או לאחר שחיטה וכשרה אין אומרים נקב כועה אחרת ונראה אבעבועות ונמצא כועה אחת נקובה ואין אנו יודעים אם קודם שחיטה נקב וטרפה או לאחר שחיטה וכשרה אין אומרים נקב כועה אחרת ונראה נקב זאת הכועה שניקבה לבעוה שניקבה לאחר שחיטה כדרך שמקיפין כריאה וכבני מעים וכהנה אלא הואיל ומצאנו הדיאה שהכועה

א) ברוקח הגרסא זבב"ל, דיו מוריקא בשר ביצה לבנה, ב) בנדה כצ"ל וכן הוא ברוקח ג) שם. ד) מוריקא וככשוחא טרפה, כדוב סומא, ורוקח, כדאמר רב הונא, כצ"ל, ורוקח ה) ח"ו ע"ב.

נקובה בה טרפה מפני שנקובי הכועות משתנות כל שעה ושמה מראה אחרת
היה לה ונשתנית:

ה ג ה

אע"פ שקי"ל נשחטה כחוקת היתר עומרת שאני הכא כי אכחנו רואים
ריעותא בפנינו ורו"ק :

שער ז

אמר רבא הני תרתי בועה ריאה רסמיכי להררי לית להו בדיקותא לאכשורי
רקים ליה לרבא דאינן סמוכות אלא מחמת נקב שהיה בריאה והעלה הנקב
את הבועות הללו סביביו, חדא ומתחזיא כתרתי שיש באמצעות בעין
סרק ודומה לשתיים מביא קוץ או מחט ונוקבין באחת אם שיפכות זו לזו
כשרה דאחת היא ואם לאו שנים הן וניקבה הריאה ונסרכו הריאה וקרומ
שעלה מחמת מכה בריאה אינו קרום וטרפה, מעשה היה שהייתה בועה באומא
והיה ניכר מעבר אחת אל עבר ובהע"ר שמואל מצד אחרת הראות אם נשתפכות
זה לזה שאם שפכין זל"ז כשירה:

הרתי בועי רסמיכי אהררי יחד כגון זה 00 ומיהר"מ ז"ל כתב שעבר
לעבר כשרה גמורה, וכן כתב אם יהי מכה בריאה ועלה עליה קרום
טרפה לית להו בדיקותא לאכשורי רודאי מחמת נקב שהיה באחת מהן נסרכות:

שער ז

בועה שהיא בשיפולי ריאה בין שהיא בסוף האונת בין שהיא בסוף האומה
ואין בשר מקנף אותה הכועה הויא לה ניקבה הריאה, מעשה היה
שהביאו לפני אבא מרי שאין הויא בשר מקנף את הבועה ואמר אע"פ שזה
לא נמצא בהלכה כל הגאונים איסרין אותה, ופעם אחת הביאו לפנינו בועי
בשיפולי ריאה ובשר הריאה היה מקיף בחוט השערה והכשיר דודאי קים לן
דהררא בריא, וכן פסק דכי יונה בר' יהורא בועי בשיפולי ריאה ואין בשר
מקנף לה טרפה וכן נוהגים במנצא כל הגאונים: (ה)

הגדה (והנ' פי' בועה בשיפולי ריאה טרפה כל יתר כנטול דמי) אם יהיה
בועה בריאה קשה כאבן כלי סירכא ואין חוט נמיש ממנה וכלי
הרבק בועה לבועה אחרת כשרה כראמר רב יצחק בר' יוסף דהיה אויל בתריה
(ה) וכו' הורה ר"ח וה"ג אבל בוורחשא אין סורפין כי איס באוחות ולא באונות.
וה"ה

ל"ו שער

דר' ירמיה בשוקא דנכתי הוינהו דקיימי צימדי צימחי כו' בועות קשית אמר
 ליה לא בעי מר אומצא אמר ליה לית לי פשיטי אמר ליה אקפך אנא (הגהה
 פ"ו אמתין לך המעות) וכן אמר רבא כי הוה מסגינא (פ"ו הוונכים) בתריה
 דר' נחמיה בשוקא דנילדאי ואמרי לה בשוקא דרבנן הוינא דקיימי כנדי כנדי
 כלומר כנודות וכסלעים הוועות גדולות ולא אמר להו לא מידי כדבעא מיניה
 רבב"ח משמואל העלתא צמחון מהו אמר ליה כשרה, דבריאה אפילו מליא
 מונלא כשרה אע"ג דבכוליא טרפה כולהו אמיראי מהירין ררב אמי ורב אסי
 כי הוי אזלי בשוקא דטבריא הוינהו להנהו דיאית דקיימי טינדי טינדי ולא
 אמר להו ולא מידי ואלו הן הרגילות להמצא בכרמית שלנו כריאה ואין מראה
 דומה למראה ריאה אלא דומין הן למראה מינלא ולא היינו אטום כריאה
 ראטום כריאה אין שם צמה ואינו משתנה מן הריאה אלא שאינו עולה בנפיחה
 אבל אלו עולין הן בנפיחה וכלכך שלא יהיה דיש של סירכא במקום הצמחים
 כי כשהבהמה בורחת מפני חיה מים וכן כריאה נקפין ונקשרו יחד כאבן
 והיה הרם נצטר ונתקשה כאבן ואעפ"כ הדרא כריא כשרה :

שער ט"ז

אמר אמיר (ו) רבא הי תרי אוני דסריכו להדי לית להו בריקותא לאכשורי
 הני מילי דקיימי שלא כסדרן אבל קיימי כסדרן היינו ריביתיהו וכשרה
 פ"ו הני תרתי אונות הסרוכות ול"ו הסירכא שבאתה מהמת נקב היא באה
 שמתוך שהריאה היא שואבת כל מילי משפה דמצינא נעשה עב בתוכה ויוצא
 מעט מעט דרך הנקב ונעשה קרום ואע"פ ישותם הנקב ואינו מוצא
 רוח הא אמרינן קרום שעלה מחמת מכה כריאה אינו קרום ישופו ליסתה,
 והני מילי שנסרכו שלא כסדרן כגון שתיים המיוענות נרבו כמעל לאמצעית
 או מתחתיה נמצא זו הולכת לכאן וזו הולכת לכאן והקרום מהפרק ונכתר
 מפני שמתפדות אותו האמצעית ואע"פ שלא נתפרק עדיין דומה למראה
 ריאה שעתידין לינקב וטרפה:

שער י"ח

אונות הסרוכות כסדרן פר"ח ורבי' שמו' (ו) פ"ו שלא כסדרן כך מסורת בידינו
 וקבלה רב מפי רב אם נסרכות שתי אונות כאמצע ויצחקן מיפרקן
 טרפה כיון שבאמצע נסרכו ובראשיתהו פרודיה ובסיפוי כוה אע"פ שהן כסדרן
 טרפה כל שכן אם מתקפצת (ז) זו על גב זו ליחבה או הראשונה עם השלישית
 בין מלמעלה על גביהן בין מלמטה מכפנים טרפה ופירשו רבותינו הנאונים
 (ו) צ"ל אמר רבא, ותינת אמר אמיר ומהוק וכן הוא בחולין מ"ו ע"ב
 (ז) שמואל בן חפני רוקח. (ז) מתקפלת כצ"ל, ורוקח.

בין שהאונה נסדכה על חבתא אם מהפרקת בראש האונות אפילו כל שהיא
 היינו ריביתא ולא נחוש לכידכא הואיל תומדין בלא קיפול כשרה דהיינו
 ריביתא וכעוד שהכהמה בחייה גדילתה בך וכשרה וכן נראה לי הקטן שהרי
 אנו רואה כסדרן מותר ואנו רגילין להתיר בכל המקומות כסדרן ואפילו הן
 פרודות בראשן ובסופן ובאמצעיתן דבוק כזה — אנו אוכלין אותה, ונראה
 לי אני הקטן רמותר ומנהגינו יפה שאם תאמר שנסדכה באמצע טרפה אם כן
 אדמפליג בין כסדרן בין שלא כסדרן נפלוג בכסדרן אם נסרך באמצע ולא
 בראש ולא בסוף טרפה ואם בסוף למטה נרבקין ודאשיהן פרודות כשרה אלא
 מרלא מפליג הכי שמע מינה כסדרן לעולם כשרה דהיינו ריביתיהו מתוך
 ששוככות זו על זו אינן מתפרקות, זה הכלל בדרך נרבקו האונות כסדרן כשרה
 שלא כסדרן טרפה מפני שעתיד לינקב כשיתפררו זו מזו אבל בכסדרן אפילו
 נסרך באמצע כשרה דאודחיה הכי הוא:

ש ע ר י ם

אונה הסדוכה לאומה נחלקו בה גדולים ואנו נוהגים היחד כפסק דש"י ודכו
 הזקן והילך פי' של שניהם מעשה בא לירי ושאלתי את מורי הזקן
 דכו יעקב בר' יקר והתירה לי לאכול ויש שאוסרין והוא אמר טעמו וטעם
 האוסרין האוסרין אומרים הרי יש נקב ולא מצינו שהותר אלא
 באוני כסדרן דהיינו ריביתיהו אבל באומי לא וטעמא מפני שעומדין במיצר
 החזה במקום חיתוכא דאוני רכיון שהמקום צר רבצה אונה של דיאה על
 הדופן ונדבקה לאומה מתמת מכה נרבקה פרח ומתהממת והרדא בריא ותרע
 שהרי אונא הסדוכא לדופן באוני כשרה אבל באומי טרפה וטעם מורי לא
 מצינו אומא בתלמוד ודבא לא אמר טעמו בשביל החום דהא בכל הריאה
 אמדינן דלא שליט בה אידא ודבא אמר טעמו היינו מטום ריביתיהו כלומר
 כך הם גדילים זו עם זו ואין מתפרקות זו מזו הלכך לא ינא אומא ולא שנא
 אוני ודבא דנקט אוני מטום דעיקר מילתיה דאוני לן שלא כסדרן טרפה ואע"כ
 דאי הוה אוני דסריכי בדופן כשרה כדאיטעמינן רבא דהתם היינו טעמא כיון
 שהחלל צר והן שוככות תמיד אצל הדופן ואינן מתפרקות ולא הימא דוהק
 הדופן מעמידו שלא יתפרקו אבל אונא באומא כסדרן לא איצטרכי לאורו לן
 דכיון דברוחל החלל עימרת מי יחזיק בה שלא יתפרקו וסיוע
 לדבריו מצאתי בתשובת הנאונים וניכדין דברי אמת, ע"כ פסק של דש"י,
 וריב"א נמי מתיר אונא באומא ח) מראמר רבא תרתי אוני דסריכי להרדי שלא
 כסדרן טרפה אבל כסדרן כשרה בע"כ לא תמצא בשמואל שלא כסדרן אם לא

(ז) מתקפלת נצ"ל, דוקח

(ח) אז ר"ח אוסר בכל חלכות לוחי אונליו, דוקח.

ל"ו שער

חאמר דרבא דיבד נם באומה ורבא לא מפליגי בין ימין לשמאל הלכך אונא הסרוכה לאומא כשרה דהוי כסדרן והא דאמר רבא ה' אונא אית לה לריאה דחסר שייך בה משמע דלא איירי באומי כלל דא"כ הו"ל למימר ז' אונא ורבי יצחק בר' יהודא הלוי חבירו של רבי יעקב בר' יקר ותלמידו אוסרין דאין סירכא בלא נקב ותרתו אונא כמיצר התזה קיימי ומיפרקי מהדרי רבי' יעקב הצרפתי והר' משה מפויא והג' אוסרין אבל בכל המקומות נוהגים להתיר אונא באומא וכן עמא דבר:

ש ע ר י"ב

אמר רבא ה' אונות אית לה לריאה בדנפח לה טבחא תלתא מימינא רבהמה והוא לימין הטבח כשהבהמה תלויה בגוליה האחרונות ובני מעיים כלפי הטבח אפה כלפי גבא דנפח לה תלת מימינא דטבחא ותרתו משמאלו דטבח אי חליף או אי יתיר אי חסיר טרפה ולית הלכתא בוותיה רבא ביתרת והני מילי דקיימא בדרא דאונא ואין לאמר פל יתיר כנטול דמי הואיל ואיכא קצת בהמות שיש אונות הרבה להם לא חשיב יתיר הואיל דרמיא להא דאמר בבכורות בפ' אלו כומין במשנה יתיר ביריו הואיל וקיימא בדרא דידא לא הוה מום הכא נמי הואיל וקיימא בדרא דאונא כאונה העליונה דמיא שהיא מתפצל לכמה פיצולים וכשירה:

ש ע ר י"ג

אונא החסירה בין בימין בין בשמאל טרפה שאינה יכולה לחיות. מעשה היה בריאה שחסר לה אונא אחת ואסרנוה כדרבא דקיי"ל דאי חסיר טרפה, נחלמו האונות ג' משמאל ושתיים מימין טרפה ולא מטעם חסר שבימין כי ודאי אם היה ב' בשמאל וב' בימין הוה ליה ליה כחליף וטרפה אבל אי ג' בימין וג' בשמאל כסדרן כשרה לית הלכתא בוותיה רבא ביתרת:

ש ע ר י"ד

הרתו עינוניתא דודרא פסק דרש"י שמעתי מפי מורי הגון שנהלכו בה גדולי הדור ר' יהודא בר' ברוך וחביריו ולא פל' דעתו, נ"ל שהיא טרפה דהא יתרת רביני ביני היא ולא אורחא דחדא נופא לא אכשרן אלא מיטום דכל הני עיני ברייתא הכי אית להו חדא ולא תרתו ונד' לאבא מארי הר' יב"ק ב"ר משה דכשירה מדקאמר הני מילי מקמה שמע מיניה כל מקמה כשרה בין חד בין תרי שאם תאמר תרי טרפה ליפליג במקמא ולימא הני מילי בחד אבל בתרי טרפה אלא מדלא קמפליגי הכי שמע מינה כל מקמה כשרה, וכן נראה לי הקטן שכל מקמה כשרה בין בימין בין בשמאל בין חד בין תרי

ל"ו ש ע ר י מ

כשרה דהא לדידהו לא הוי להו (כן) וסבר למיטרפה אמר ליה הונא מר בריה דרב אדא לרב אשי כל הני תיזו ברייתא הכי אית להו וקרו לה טבחי עינוניתא דורדא הני מקמה מדסבר רב אשי למיטרפה שבע מינה לאו אוהי' דאי אורחא דהוה להו לדידה לא הוה טעי רב אשי למיטרפא ואפילו הכי אמרינן מקמה כשרה ט):

ש ע ר ט"ו

עינוניתא הסרוכה בכל מקום טרפה לכולהו לגבה ט"א כסדרן נינהו כך פסק רש"י והסברא הוא כך דהזאיל והיא עומדת באמצע כל אונא או אומא הסרך בה טרפה שעתידיה להתפלד ולהתפרק זה מזה ומינקב הריאה וטרפה וכן פסק ר"ח ורש"מ הנניד:

ש ע ר ט"ז

אין לה עינוניתא פסק רש"י דכשרה מדסבר רב אשי למיטרפה ריאה שנמצא לה ביני ביני שמע מינה לאו אורחא להיותו, ובהני דידן דאיתא ברובא דידהו אי אישתכח ריאה דלית להו עינוניתא דורדא כשרה י) וכן פסק רבי' שמואל הנניד ומצאתי י"א) כפר"ח אבל נמצאו ג' בימין וב' בשמאל ואין שם עינוניתא כשרה לפי שרוב בהמות שבארץ ישראל אין להם נמצא עינוניתא דורדא בין לא לא נמצא כלא כשרה:

ש ע ר י"ז

אונא בנג הריאה ונוטה לחוץ טרפה מדאמר ההוא ביני וביני דאתא לקמיה דרב אשי סבר למיטרפה אמר ליה הונא מר בריה דרב אדי לרב אשי כל הני תיזו ברייתא הכי אית להו כל הבהמות ישתן בריאות ושמןות יש להם כן ואמרו לה כל הני תיזו ברייתא הרועות באפר יש להם כן וקרו לה טבחי עינוניתא דורדא, אונה קטנה הדומה לזרד, וה"מ מקמה שעומרת לפניו לצד הלב אבל מנכה כטרפא בעד ישיש ג' אונות היתה בנג הריאה למעלה כנגד אונא האמצעית כעינוניתא דורדא גדולה כטרפה דאסא ואסרוה מפני שהיתה בולטת חוץ לאונה וכ"ש בנגה דריאה ממש טרפה הואיל דלא מקמה זו לפניו מן הריאה, ומצאתי ככפר"ח מנכה לא שנא אונא אוני לא שנא אונא אומי

ט) ושלח הדברים לרבי שמריה ולרי אברהם ולרי יהודא ולרי מאיר אחיו ולהרי יצחק הלל רוקח והתירו, וכן רי יצחק הלבן התיר וכן פר"ח דכל מקומא שרי בין חייחין בין משמאל

י) וכן פיי רא"ח וכן אנו נוהגים להכשיר, רוקח. י"א) בפר"ח כצ"ל.

ל"ו שער

אפילו כטרפא דאסא טרפה, והיכי כדקינן לה להאי שיעורא דטרפא דאסא קמי נפיחה או כתר נפיחה הואיל וסתם קאמר לה ישמע מיניה אפילו בתר נפיחה וכי הוה כטרפא דאסא טרפה בצד מהכי כשרה או דלמא לאו דוקא ובציד מהכי טרפה כגון שהיא קטנה קודם נפיחה פחות מעלה של הדם וכשנפחין אותה היא כעלה של הדם, הט אונך וישמע לרבני חכמים אין להוסיף על הטרפיות אלא מה ש'מנו חכמים ולא להוסיף ולא לגרוע הלכך כטרפא דאסא טרפה בצד מהכי כשרה, וכן הלכה וכן פר"ח וכן פסקו הגאונים, ונ"ל הקטן דלאו דוקא נקט טרפא דאסא אלא אפילו בציד מהכי טרפה י"ג) כי לא ידע לשער בפחות מעלה של הדם וכן י"ג) הלכות גדולות טרפא דאסא ובציד מהכי טרפה, אם נר' מעט כאונה קטנה ויוצאה כחיתוכה דאינו ואין אנו יודעים אם מגבה ואם מקמה נופחין הריאה אם פנה לחוץ הוי מגבה וטרפה ואם פונה לפניו הוי מקמה כשרה:

כתב רש"י אם חסרו לימין מצטרפת עינוניתא בתרייהו הואיל ויתרת הוא ובתשובת הכבלים כצאתי כן, ואין הדבר נראה בעיני הואיל ולא קיימא כדרא דאוני יתרת היא ואותן הראויות להיות חסרו והוה ליה כחליף וטרפה, וכן נר"ל הקטן, ומצאתי כבשר ע"ג גהלים רמצטרפת העינוניתא וכשמצטרפת דוקא עם הימין יששם מקומה שאם יש באונות לימין העינוניתא מצטרפת אבל לא עם שמאל, נמצאתי כפר"ח אי חסר דמשכחן תרתי מימינא והרתי משמאל ואיכא עינוניתא דורדא נהיטוב הורר עם הימין למלאות נ' והיא כשרה אבל אם הם נ' בימין וא' בשמאל לא נובל לצרף הורר עם האהת של שמאל למלאות ב' לפי שאין מקומה בשמאל אלא בימין וכן פסק רבי' שמאל הנגיד וכן אנו נוהגין:

שער י"ח

ריאה שהעינוניתא עומדת לצד שמאל שאין זה מקומה נ"ל הקטן דמותרת הואיל וקיימה מקמה, מעשה היה כריאה שהביאו לפני אבא מרי הר' יב"ס בר' משה שהעינוניתא היה לצד שמאל ולא היה לצד ימין והתירה אבא מרי ואמר נראה לי אין טעם דהיה משום דהיוו כדרייתא הכי אית להו א"כ מה שאנו אומר הני מוכי מקמה אפילו כטרפה דאסא טרפה דלחיינו כדרייתא לאו הכי אית להו אלא ש"מ דמקמה כשרה ככל מקום שתעמיד בין לימין בין לשמאל בין בעינוניתא הר' משה בר' מרדכי אברהם הואיל ולחיינו כדרייתא לאו הכי אית להו, ורבינו שמו' הצרפתי יסר נמצאת העינוניתא לצד שמאל טרפה הואיל ואין דרכה בכך הרי יתירה וסופה ליניב והריאה נקובה

י"ב) וכן הוא ברובקח, י"ג) בהלכות כצ"ל.

ל"ו ש ע ר י מ

ואם נמצאו שנים נמי טרפה, ומצאתי בפר"ח אם נמצאת העינוניתא בין בימין בין בשמאל כשרה והני מילי מקמה, וכן יסר רבי' שמאל הנניד רכשרה ושלת הרברים לשפירא והשנינו לו רבינו שמריה והר' אברהם והר' יב"ל ואחיו הר' מאיר על עינוניתא דורדא ששאלתם יפה הוריתם שהיא מותרת כאשר אמרת ושלת הרברים להר' יצחק מכהם השיב לו אדוני שאל על עינוניתא דורדא שנמצאת לצד שמאל מה דינה אומר אני שאינה טרפה שאין להוסיף על הטרפות בזו וכדאמר תלמידיו והני מילי מקמה אבל מנבה אפילו כטרפא דאכא טרפה ואם איתא ליפ"ג במקמה בין בימין בין בצד שמאל וכ"ש מנבה דלאו אורחיה ועוד מערותו של רש"י שהעיד תרתי עינוניתא דורדא יש שמכשיר והוא עצמו הטרפא דתרתי ליכא לחוי ברייתא, מיהו חדא כשרה לדברי הכל אפילו לצד שמאל ואי כל כך הנך ברייתא רוקא לצד ימין כי שינתה סדרתה טרפה רלכולהו לית להו הכי ואפילו כי ליתא אלא חדא ובכי האי גוונא טרפה כולם אלא שמע מינה כל מקמה בין לצד ימין בין לצד שמאל כחדא כשרה ותו לא מדידי:

ש ע ר י"ט

אמר דפרם בר פפא ריאה דרמיא לאופתא טרפה פיל' ריאה דומה לבקעת עין שהיא קשה כעץ במשמושה זה דרמיא כי אופתא ולא דמי לחרותא (יז) חרותא צמקה וקשה אבל על מילואה עומרת וקשה ואעפ"כ הויא טרפה, ואינמי (יז) יפה זה כי אופתא שנעשת לבנה כבקעת רהינו מראה הפוסל בה ונפוחה אבל אינה יבשה אעפ"כ טרפה, אי נמי דשיעה כאופתא שאין הפרש סרק ניכר בו, אבל כמין הפרש סרק ניכר בו כשרה ולא יז) שיעה כאופתא, ומעשה שהביאו לפני הקטן ריאה שהיתה לה לצד שמאל רק אונא אחת ודאיתי שהיה באונא כעין סרק והיתה נהולה כדין האונא כשנים וסרק ניכר בה ועדו אחר ארוך מחברתה אמרתי האי לא רמיא לאופתא והכשרתיה, ועוד מעשה שהביאו לפני הקטן שהיה ב' אונות לצד ימין והיה לאומא נרבקה כעין אונא בלא סרק ועידו ארוך והכשרתיה חדא ריש נאונים שאמרו העינוניתא מצטרפת ואע"נ רלא ס"ל ועוד הואיל ורמי לאונא אותו הרבוק לאומא במשך ובמראה כשרה ועוד הביא לפני הקטן שמעך ימין כל האונות דכוקות אך ב' מהם בסרק ניכרות וצד האונא של אחד ארוך קצת מהברותיה והכשרתי דרמיא לאופתא בלא חיתוך ולא רמיא לחסד דהכא ניכרת כולה ישלמה אלא שחסרה חיתוך ומשום חסרון אונות לה הוה מצטרפת אלא משום זה טרפה דרמיא לאופתא אע"נ רעולה בנפיחה:

(י"ז) דחרותא כצ"ל, ט"ז) התיבות יפה זה נחקק י"ז) ולא הוי, כצ"ל.

ל"ו שער

שער כ'

אמר דבינא האי אטום בריאה פי' כשנפחין יש מקום מטומטם שאין נכנס הרוח לתוכה ואינו משמש בני הרוח ויש לחוש שמא יבשה הריאה זו תקנתה מביאין סכין וקורעין אותה באותו מקום י"ח) מעט ואם יש בה דם עכור או מזוד הוא מתמת מוגלא הוא וכשרה דמזגלא בריאה כשרה, והא דאמר רב מתנא מליא מוגלא טרפה ההוא בכליאי איתמר אבל בריאה כשרה ואם אין שם מוגלא מניחין שם רוק או נוצה או קש או כל דבר קל במקום במקום שקדענו אותו בסדק במקום האטום אי מנדרג שעולה הקש או רוק שעליה שלט בה הרוח וכשרה ואם לאו טרפה שיבשה באותו מקום. מעשה זדה שהביאו ריאה לפני אבא מרי הד' יב"ק בר' משה וכשנפחין אותה לא היתה במקום אחר עולה בנפיחה ולקח סכין וקרע אותה באוטם ויצא הדם הנצדר בריאה והכשירה דהוה לה מוגלא וכשקדע יצא קול מחמת הרוח שנכנס בה אך בנפיחה לא הרנישו בה כלום ועוד הביאו לפניו ריאה ולא עלתה בנפיחה והריאה נחתכה כבר ולקח שופרת ונפחה והכשירה :

שער כ"א

י"ט) ר' יוחנן ור' אלעזר אמדי מקיפין בריאה פי' אם ניקבה הריאה במקום דליכא למיתלי במתב ואא"י אם קורס שחיטה ניקבה או לאהר שחיטה ניקבה מביאין הריאה ונוקבין בה נקב ונרמה נקב ראשון לזה אם דומה זל"ו בידוע שלאחר שחיטה נעשה וכשרה ואי לא טרפה, אמר דבא לא אמרן אלא באותה ערוגה ומערוגה לערוגה לא, והלכתא אפי' מערוגה(לערוגה)ומדקה לדקה ומנסה לנסה כ"א ניקבה אונא בימין כ(נכדוק בימין או בשמאל זהו מהימין להשמאל, ומאונה שהיא דקה לאונא שהיא דקה וכן אם ניקבה אומא שהיא גסה נכדוק באומא השנית נסה או באותה אומא עצמה נכדוק בנקב ידכו זל"ו אבל לא מאומא לאונא ולא מאונא לאומא ולא מבהמה גסה לבהמה דקה ולא מבהמה זאת לבהמה אחרת :

שער כ"ב

אם ניקבה הריאה היכא שמשמשא ידא דטבחא במיצר החזה שמתוך דוחה היר קורעת הריאה בצפרניו או בכל מקום בריאה שהוא ידוע שיכול לתלות בין בסכין כשחתך לפהו חצר הכבר או שתלשה למעלה כחוקה או בכל מקום שיכול לתלות בנקיבת יד הטבח לאחר שחיטה דקי"ל נשחטה הבהמה

י"ח) ע"י ס"ו י"ד.

י"ט) בחולין נ' ע"א. כ' יקב אותה אווה העומדת ב'מין ולא אווה שבשמאל, כצ"ל.

ל"ו שערים

בחזקת היתר עומדת עד שיוודע לך בכרור כמה נטרפה, ומסיק בעל התלמוד הלכתא תלינן בהא דטבח רהא תלינן כזאב שנטל את בני מעיים:

שער כ"ג

אונא הסרוכה בנרנת או כ"טמן נא) הנרנת אין לו בדיקה וטרפה דהוי כאונות הסרוכות שלא בסדרן שעתידה לינכב הבא נמי עתיד לינכב

ולתפרד וטרפה :

שער כ"ד

ריאה הסרוכה בנרנת או נב) כחצר הכבד אפילו כחוט השערה פר"ח אפ"ו היא כמין ריר אין לה שום הכשר אבל ריר שפוסק כיר במשמוש

פשיטא דכשרה :

שער כ"ה

ריאה הסרוכה לחזה טרפה דוקא ריאה שניקבה ורופן סותמתה כשרה דמתוך שרוחקת הריאה על הצלע וסיתם אותה אבל בחזה אינה רוחקת על

החזה ואינו סותם אותה וטרפה, וכן אונא הסרוכה בשתי צלעות הקטנות הסמוכות לחזה אין לה בדיקה וטרפה ולא ניכל להשוותה עם סירכיה נג) האונות הנסרוכות בשתי צלעות הגרולות דכשרה דהתם היינו דיביתיהו, אבל דינו כחזה שהרי ניתנה לכהן עם החזה כרתניא אותן ב' צלעות משתי דפנות אילך ואילך זהו הזה הניתן לכהן. ומצאתי בתשובת רבי יצחק בד' יהודא דהיינו טעמא דרבוקות האונות לחזה לפנים מן החוט דהוי דמיא רשלא במקום ריביתא דסירכא במקום החזה מרווח רווח ועבירא לאינתוקי וכן רבוק בנרנת מקום מרווח כמו בחזה ולא הרדא בריא וטרפה, ונראה לי נמרכה האונה למערה מחוט הזה ולפנים כלפי ראשי הצלעות הוי באלו נסרך הצלע וכשרה אבל אם נכרך למטה מראשי הצלעות זהו כחזה א' כך קבלנו מרביתינו, פר"ח כל החזה לאזרכו וגם לרהבו עד החוט שהוא טמון בחזה ובשר ושמנונית חופין אותו ומקום החוט עצמו טריפה למעלה מן החוט מקום שמתפרק ומחתך מקום החזה מן הצלעות נידין כצלעות וכבשר שבין הצלעות וכשר בנפיהה אבל החזה ושתי צלעות קטנות טרפה : ריאה הסרוכה בשמנונית הלב או בכל קנה הלב טרפה ומטעם פרש"י הואיל והלב העשוי ככובע אינו סותם היינו חוטי דכרכיטא און טרפשא דליבא הוא שומן הלב והוא חלב העשוי ככובע שהלב נחבא בתוכו ואם ניקב הלב או הריאה

כ"א) או בשומן הלב כצ"ל רוקח, כ"ב) או ביותרת הכבד טרפה או הסרוכה לחזה או בנידי טרפה אבל בשתי צלעות קטנות הניתנות לכהן אם נסרכות שם פר"ו אוסר אבל יש גאונים מכשירין ואנחנו מכשירין, רוקח.

כ"ג) דאונות כצ"ל.

בסמוך לו סתימת שומן לאו סתימה היא או סותם טרפה והיינו נעמא דריאה הסרוכה לשומן הלכ ואע"ג דהיינו ריביתיהו ואצלו היא גדולה למטה מחיתוכי דאוני אפ"ה טרפה רעל כרחיה ריאה ניקבה שאין סירכא בלא נקב וכתימה זו אינה סתימה ולא כקום היא וטרפה אבל קנה הלכ הרבוס לצלעות או טרפשא דכברא הרבוס בסירכא בצלעות או ניקבה חצר הכבר כשרה ורבי' שמו' שטרף חצר הכבר שניקב אינו נר' לי הקטן וכי ניקב בכשר טרפה הלכך וראי כשרה היא אם ניקב חצר הכבר אך הריאה שנסרכת בין בחצר הכבר או כשמנונית הלכ או בקנה הלכ אין לה בריקה וטרפה:

שער כ"ו

ריאה הסמוכה לצלע אמדינן כד' אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ריאה הסמוכה לרופן אין חוששין לה, ופרש"י ריאה הרבוקה לצלעות אין חוששין לה שמה ניקב אלא תלינן ריעותא ברופן ואמרינן מכה היתה ברופן וכשחיתה קלטה את הריאה אצלה, העלתה צמחין שהריאה יש לה סביכות סירכא כמין אכעכועות הואיל וחוינן בה ריעותא תלינן למכה בריאה והיכי עכרינן לידע אם מחמת הרופן נסרך או מחמת ריאה מביאין סכין שפיו חרוך שחותך בטוב ומפרידין אותה מן הצלע ורואה אם יש שכר בעצם בצלע ונרפא תלינן ברופן וכשרה ואי לא מהמת ריאה היא וכשרה ואע"ג דנפחינן לה לריאה ואין הרוח יוצא ממנה טרפה הואיל וניקבה הריאה. ומקשינן והא אמר רבא בר מניומי ריאה שניקבה ורופן סותמתה כשרה ומשני כאן במקום ריביתא וכאן שלא במקום ריביתא והיכא מקום ריביתא מקום חיתוכא דאוני, נ"ל הקטן לכ' אתה אומר אי ליכא ריעותא ברופן נאמר מחמת ריאה היא וטרפה והא אמר רב נחמן אמר אפילו ניקבה הריאה נקב מפולש כשרה שהרופן מנין ומתרץ אם נסרכה הריאה במקום שרוחקה היינו במיצר החזה אי נמי נסרכה הריאה לצלעות ולא נשכרו הצלעות אפ"ה כשרה שהרופן מנין הואיל ומקום רחוק בכל מקום שנסרך לצלעות כנגד האונות דגדילתן כן אבל שלא במקום ריביתא כגון האומות הסרוכות לצלע הואיל ובאומא היא רחוקה מן הרופן שסרוכה מן האונא ולמטה כנגד האומות הואיל ואין ורך גדילתה בכך בדקינן לה אם יש שבירת הצלע ניכר כשרה ואם לאו טרפה, כך הסוגיא הולכת לפי דעתי אך לא קבלתי מאבא מאדי הר' יב"ק בר' משה. ועהה אכתוב בפירוש באשר קבלתי מפיו הקדוש כאשר קיבל מרבנותיו, רב מפי רב, הלכה למשה מסיני, אמר רבי יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ריאה הסמוכה לרופן אין חוששין לה אבל העלתה צמחין חוששין מר יהודא משהימא דאבימי אמר אחר זה ואחר זה חוששין לה, היכי עברינן אמר רבה בר שבא אסכרה נהלי מיייתין סכינא דהליש פומיה שהוא חרוך מאד ולא יחתוך מן הכשר שבצלע כי אם מן העור מעט קרום רק

מנפת הריאה לראות אם ניקבה אם לאו ומקשינן והא אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ריאה שניקבה ורופן פותמתה כשרה ומשיני במקום ריביהא כשרה אפילו ניקבה הריאה אבל שלא במקום ריביהא באומות נדרוק הריאה בנפיחה, אבל נה) המנהג יש לגרד באונות הסרוכות לצלע אבל האומות אשר ירבקו מטריפות, ופסק רש"י כאבימי כבידא לן אחר זה ואחד זה חוששין לה דלתומרא אזלינן כו) מדאורייתא, ופי' דסביך בביטרא שבין הצלעות הוי סתימה ולא בצלעות, ה"נ אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ריאה הסמוכה לרופן כו' כו) סוגיא דהא שמעיה הכי משמע, ריאה הסמוכה לרופן שלא במקום ריביהא כגון באומות מיתנין סכינא דחליש פומיה ומפרקינן לה לסיכא כצר רופן בנחת אי איכא ריעותא בדופן נפחינן לה לריאה כדרב נחמיה בריה דרב יוסף שהיה בודק לה בפשורי אבל אנו נוהגין לנפוחי אי עולה כנפיחה כשרה ואי לא טרפה ואי ליכא ריעותא ברופן לית לה תקנתא ואי סיכא במקום ריביהא כבשר שבין הצלעות אין כאן בית מיחוש וכשרה ואי סיכא בצלעות רינינן בה שלא נסרכה במקום ריביהא כך לימר ר' ישר' מפי ריב"א נר' ישר', ומ"מ אף לרברי המכשירים שלא במקום ריביהא אי איכא ריעותא ברופן כח) כאן נשבר ומכשידין בנפיחה היינו כשסמוכה ודבוקה הריאה עצמה בשבר היטב, וכן פרש"י כשחייתה קלטה את הריאה אצלה אבל אם נסרכה בסירכא שלא במקום ריביהא אע"ג דאיכא שבר ברופן לית לן בריקותא לאכשורא דקלטתה ריאה תלינן בריעותא דרופן ולא סיכא שהיא ארוכה דטפי תלינן לה בריאה מברופן משום דריאה מעלה טפי סירכות ויריין מן הרופן, ומטעם זה נהנו לגרד ולברוק כשסרוכה אפילו במקום ריביהא דלפי סברת התלמוד לא בעיא בריקה דריאה שניקבה ורופן פותמתה וכו' ומזקי ליה במקום ריביהא ואין כאן בית מיחוש אלא דאנן אית לן למיחש לכל סיכא מחמת ריאה היא וצדיקה בדיקה אי סתימה מעלייתא היא כט) ואי לא מהמת ל) שבסירכא ארוכה ואין הריאה (א) הרבוקה לרופן, והאי דקאמר ריאה שניקבה וכו' היינו שרבוקה הריאה לרופן והרי עינינו דואות דסתימה מעלייתא היא אפילו אם ניקבה הריאה ולא בעיא בדיקה בעולה בנפיחה לפי סברת התלמוד ובשלא במקום ריביהא קאמר תלמודא ואם לא העלתה הריאה צמחין ונרבקה הריאה בדופן תלינן מכה בדופן ואין כאן בית מיחוש בריאה ולא בעיא בדיקה, העלתה צמחין ונרבקה בלא סיכא לרופן חוששין לה הואיל וחזינן בה ריעותא בריאה והכי עבדינן מיתנין כו' אי איכא שבר ברופן תלינן כשבר צמחי הריאה ואין כאן בית מיחוש בריאה ולא כלום ואי ליכא שבר ברופן כמה נחלה צמחי הריאה ורביקתה אם לא בריאה עצמה וניקבה הריאה ולית לה בדיקה לרב נחמיה, ורב נחמי' בריק לה כששורי

כ"ה) לפי החזוהג כצ"ל. כ"ו) בדאורייתא כצ"ל.

כ"ז) וסוגיא כצ"ל

כ"ח) כגון כצ"ל. כ"ט) או, כצ"ל ואי נחזק.

ל) שהסירכה כצ"ל. ס"ז) דבוקה ב"כ כ"צ.

ל"ו שער

אבל סירכא אינה בנרון זה כלל כרפ"ו הלכך אפילו במקום ריביתא ואפילו איכא שבר לא מכשירין סירכא בלא גרירא (ג) ובדיקתה רוק אלא דבוקה ברופן שלא במקום ריביתא לית תקנה לסירכא כלל אפי' איכא שבר ברופן. ושמעתי נם מה שאנו גורדין ובודקין סירכא במקום ריביתא היינו דוקא שאין סירכא יוצאה מתוך בועות וצמחין אבל אם יוצאה מתוך בועות וצמחין אפילו איכא שבר ברופן ולא ידעינן אי מחמת ריאה הואיל והזינן בה ריעותא לא אמרינן דופן סותמתה או מחמת דופן והוה ליה כפיקא דאורייתא ולחומרא וב"ש אם יוצאה מתוך בועות או צמחים וליכא שבר ברופן אבל סירכא במקום ריביתא שלא כתוך הצמחין ואע"פ שאין אנו רואים כמו כן שבר ברופן ובדקינן ועמרה בבדיקתה תלינן ואמרינן מכה היתה ברופן הואיל והיצונו הוא למכה ואין כאן בית מיהוש בריאה ולא מטעם דופן סותמתה אבל כל מה דלא ברקינן לה תלינן בריאה ומשום הרגילה ומעלה טפי סירכות ורירין ופ' זה דלא כאור זרוע שמכשיר סירכא במקום ריביתא אפילו יוצא מתוך צמחין או סירכא בכסדרן אפילו מתוך צמחין, ואע"ג דמכשירינן כרוכה בכסדרן בלא צמחים אפילו (ה) למפרשי דאין סירכא בלא נכס ולא (ו) אמרי' לה לקרום שעלה מהמת מכה כדתרין הר' משה תק"ו וצ"ל דסירכא חזקה יותר מן הקרום לכן פתימתה מעליא הואיל וכסדרן (ז) ולא עבירא לאיפרוקי אבל סירכא דיוצאת מתוך בועות וצמחין אין להם להכשיר אפילו עומדות מאונא לאונא כסדרן או מאונא לרופן לית לה בדיקא וכן אישכנא סירכא היוצאה מתוך בועה אפילו היא כהוט השערה ואינה כרוכה ודבוקה לשום מקום אלא יוצאה וכולמת ואע"ג דאין רוח יוצא טרפינן לה משום קרום שעלה מהמת מכה וכו', ואין לתמוה לפי האי פ' אדמפליג תלמודא בין במקום ריביתא ובין שלא במקום ריביתא לאשמעינן וליפלוג הכל במקום ריביתא אי דבוקה אין כאן בית מיהוש דאמרינן דופן סותמתה ואי כרוכה איכא ליפלוני בין תוך צמחים ובין שלא מתוך צמחין כדפ' די"ל דתלמודא לא איירי אלא בדבוקה מה דינה במקום ריביתא ושלא במקום ריביתא אבל כרוכה פשיטא ליה דינו בנרון זה כלל אלא כפד"ו (ח) גרירת הצלעות ריאה הסמוכה לרופן חוששין לה ומייתי סכינא דחליש פומיה

שער כ"ז

וכתב הר' אליעזר בספר יראים ריאה הסרוכה לרופן שלא במקום היתוכא דאוני או בשאד מקומות שלא במקום ריביתא אבל סרוכה בין בבשר מנררין הצלעות ומאחד דבמקום ריביתא מהני כהימת הרופן קולפינן הכשר

ל"ב) חיבת הייתה נחוק. ל"ג) ובדיקת כצ"ל.

ל"ד) כמה, כצ"ל.

ל"ה) לפורש"י כצ"ל. ל"ו) חדמינן כצ"ל.

ל"ז) וכסדרן היא כצ"ל. ל"ח) דין גרירת, כצ"ל.

הרבוך בריאה סן הצלע ומניתין אותו סרוך לריאה ונופהין הריאה אם אין הרוח יוצא מועלת הסתימה שלפני הנקב וכשרה ואם לאו טרפה :
 בין בעצם לט) ליב' כמק' ריביתא דהיינו חיתוכי דאוני בעצם וליכא דיעותא ברופן ולא ידעינן אי מדופן אתא אי מדריאה הסרוכה ח) במק' ריביתא דהיינו חיתוכא דאוני בעצם חא) רש"י אוסר ורב האי גאון בהלכות גדולות מתיד בעצם כמו לבשר שבין הצלעות והמחמיר ינוח בדכות על ראשו, וסרוכה בעצם לרש"י דאסר טעם שלו הוא דלא הוא סתימה משום דמפדיק :

ש ע ר כ"ח

זאם סרוכה במקום אחד דלא הוא סתימה כגון בשומן הלב או בקנה הריאה אפילו בדקינן ברקא או בנילא ועוסרת בכדיקות טרפה חג) לא דמי לסירכא שלא במקום ריביתא רמבשידינן בכדיקות דריאה בר"א עולא כפ' אלו שריפות רב נחמ"י חג) והיינו טעמא דלא דמי התם כי ליכא דיעותא ברופן לא בריאה תלינן ברופן משום דסירכא מהכאת מקל או באבן ולבשר הקדוב ניכרין ותלינן הכאה בה והדופן היצנן יותר סן הריאה הלכך תלינן דיעותא של הכאה ספי ברופן סכריאה שהיא קרובה להכאה אבל הסרוכה לישומן הלב או כיוצא בזה שהן פנימים לריאה תלינן הסירכא שבא מחמת הכאה היצונה בריאה בשומן הלב שהריאה קרובה למכה יותר הלכך טרפה חוד) לא ברקינן לה וכן כתב רב האי אם הריאה סרוכה בשומן הלב אפילו כחוט השערה טרפה . ונס כתב כל היכי דצריכי בדיקה כגון דרוסה ונפולה אי צמי נשכרה השדרה ולא ידעינן אי פסיק חוט השדרה או לא כגון דצריכי בדיקה אסרי דהכי הוה בדיק לנפולה דרוסה ונשכרה. והני מילי ברכנן קמאי דהוה חכימי למויבדק אבל עתה לא ידעינן למויקם על בדיקה שפיר אמור רכנן דמשהינן תריסר ירחי שתא והדר משתריא ואי נקבה היא עברא וילרא שריא סקמי יב"ח דאמרינן חה) הלכתא בזכר יב"ח בנקבה כל שאינה יולדת, אבל בדיקת נקובת הריאה ברקא או בנילא בדיקא היא וסמכינן אבדיקה דהשהא :

ש ע ר כ"ט

זאם הריאה הסרוכה בשומן קנה הריאה שלא במקום חיתוכא דאוני דאע"ג דהוויא חלב טהור וחלב טהור סותם טרפה חו) דהכי אמרי' חלב טהור

ל"ט) בעצם במקום יביחא כצ"ל. ח) הסרוכה במקום כצ"ל.
 ח"א) פי דש"י חולי ח"ח ע"א. ח"ב) ולא דמי כצ"ל.
 ח"ג) וכו' כצ"ל פי חולין ח"ח ע"א ותיבת סולין נחחק וצלי רב נחחק.
 ח"ד) ולא כצ"ל. ח"ה) חולין ג"ח ע"א בנמי.
 ח"ו) התיבות דהכי אחדיי ח"ט סותם נחחק

סוּתם ודלא כרש"י דסירכא שפדוכה בסירכא בשוּמן הלב לא סתים מטעם משום
 דהוי חלב העשוי ככובע דאכר"י דאינו סוּתם דאפי' לא הוי ככובע לא סתים
 כיון שמכת סירכא מונח עליו כברייתו וחלב העשוי ככובע הוצרך להזכיר כאן
 כגון שניקב הלב וחתח שוּמן הלב :

ש ע ר 5

ומצאתי בתשובת הגאונים ריאה הסמוכה לרופן שאין הטבח יכול להכניס
 ידו בין הצלעות לריאה ורומה כאלו נדבקת כולה וסדוכה לרופן
 אין חוששין לה לשום איסור הואיל שאין הרוח יוצא בה, וכן מצאתי בתשובת
 הגאונים ריאה שנדבקה כולה לצלעות ממטה למעלה ישם הבדוק ידו לפנים
 בכהמה ויבריל הריאה מן הצלעות מעט מעט ויוציאנה לחוץ ויבדוק אותה
 בנפיחה אם תצא הרוח טרפה ואם לאו כשרה, העלתה צמחי' בועות ואותן
 צמחים סמוכין ונסרכין לרופן חוששין לה משום נקב שבריאה וצריכה בריקה,
 היכי ברקנין מיית' סכינא רחליש פומיה שחר ביותר ומפרקינן מן הרופן אי
 איכא ריעותא ברופן תלינן ברופן שהצלע נשברה במקום סירכא תלינן ברופן
 וכשרה ונפחינן להריאה אי נפיק זיקא מחמת ריעותא טרפה ואי לא
 כשרה, ריאה שנדבקה ורופן סותמת כשרה והוא דסביך בבישרא ונסרכה
 הסירכא בבשר שבין הצלעות דהוי סתימה דלא איתפרקא אבל אי אחזה בצלעות
 עצמן לא הוי סתימה מעליא דעבירא לאינתוקי, ואם ניקב הרופן כנגד הסירכא
 טרפה וכגון שנסרכה במקום נידולה דהיינו חיתוכא דאוני אבל שלא במקום
 חיתוכא דאוני טרפה דהיינו תרתי אוני דריאה כי כשהבהמה הולכת ועומרת
 על רגליה שוככות מכאן ומכאן על ה' הצלעות ואינן זזות משם לעולם כי שם
 נידולן הלכך אם נסרכות לרופן אחת מהן הואיל וצלעות מנינות עליהן אין
 חוששין לה וכשרה וצריך להפדיר בסכין והאומית נדולות שאינן נסרכות לרופן
 כלל אלא תלויות הן מכאן ומכאן לשררה ויש ביניהן אורד לצלעות ואם נסרכה
 אחת מהן לרופן אמרי' מחמת נקב הוא הואיל ואין זה נידולו היום או למחר
 יעקרו מן הרופן ויפתח הנקב ותמות הבהמה, ומצאתי כתוב בשם רבינו יצחק
 בר' יהורא במקום ריביתא מייתי סכינא ומפרקינן לה מן הרופן ונפחינן לה
 ואי לא מפקא זיקא כשרה ואי מפקא זיקא טרפה ואין הרופן סותמתה ואי איכא
 ריעותא ברופן שום מו) דרמי למכה מייתנין סכינא ומפרקינן לה מן הרופן
 ובדקינן לה אי איכה ריעותא ברופן ולא מפקא זיקא בריאה מחמת הרופן הוא
 וכשרה ואי לא טרפה ועוד אמר המורה שקיבל מרבו דלית הלכתא לא כקמייתא
 רב נחמן דשלא במקום ריביתא בריאה אין חוששין לה ולא כר' נחמיה דכריז

ש"ו שער

בפעורי חוץ) שלא במקום דיביתא בריאה הלכתא כוותיה דרב חט) דכרקינן
 לה אי איכא דיעותא ו) במקום דיביתא הלכתא כרב נחמן דרופן כותמתיה :

שער ל"א

אומה הסרוכה ככל מקום טרפה מפני שהאומות בנוף החלל חלון וריאה
 שנסרכה באומות בלא שבירת הצלע טרפה אבל אם הצלע נשברה
 והריאה נרסקת במקום השבר כיון שעלה בנפיהה נסמך על שבירת הצלע וכשרה
 אבל אם לא נשבר הצלע מה שנכרך מחמת הריאה הוא ואפילו עלתה בנפיהה
 טרפה דקרום שעלה מחמת מכה בריאה אינו קרום וכן הורה הר' יצחק מורמטי,
 והורה הר' יהודה כהן יצחק ממנצא שאין לגרוד בסכין שלא במקום ריביתא
 וכן היה נר' לאבא מארי הר' יב"ק בר' משה אך אין עושין כן אלא נוררין
 באונות אבל באומות ו) מטרופות אם נסרכין לצלע והאומות הדבוקות לצלע
 לסמפין שמן הסוך בשדה ונמצאת ריאה שסרוכה באותו סמפון פסק רבינו
 גרשום מאור הגולה אם דבוק מעיקר הלב ובא עד למטה כך גדילתו וכשרה ואם
 מפוצלות זו מזו אפילו מעט והוור דובק ודאי סירכא היא וטרפה אבל ר"ח
 בר' חושיאל פ' אם נסרכות אומי דריאה הם שתי ערוגות דריאה באותו סמפון
 טרפה ואפילו דבוק בעיקר הלב ובא עד למטה ו) אמרינן סירכא היא וטרפה,
 ואומא הסרוכה באונא התהתונה פר"ח נפהינן לה לריאה אי מבקב טרפה ואי
 לא כשרה, ואונא הדבוקות בריאה ומעט ניכר סרק ונפרד לצד ראשו כשרה,
 ואומות שנסרכות לשמנונית הלב או ביתרת הכבד טרפה :

שער ל"ב

ריאה שנסרכת לכבד לאו מקום דיביתא ו) וטרפה, וכן אם נדבקה ביותרת
 הכבד או בשמנונית הלב בין האונא בין האומה טרפה :

שער ל"ג

הא לך בדיקות דיאה בקיצור, כשמכנים הבודק את ידו יכרוק באומות תתלה
 אם סירכא נסרך בהם כחוט ואוחזות בצלעות או בכשר הצלעות
 ואין מכה ברופן טרפה או אם סירכא לשומן הלב או לקנה הלב או בחצר הכבד
 טרפה (וחצר הכבד טרפה) וכן אם האונות קטנות לנסרכות לחזה לפניו מן החוט או
בגרתת או בשימון הלב או בחצר, אבל אם נסרכות לצלע או בכשר הצלע בין

מ"ח) צ"ל אלא

מ"ט) דרבא כצ"ל ו) ובמקום דיביתא כצ"ל ורש"י חלון מ"ח ע"א

והמורה כווחו לרש"י. ו) א) מטרופין כצ"ל. ו) א) אמרינן כצ"ל.

ו) א) היא כצ"ל ו) ד) לריאה כצ"ל

ל"ו שער

בנבו בין בשוליהן מפרקינן לה מן הדופן ונפתינן לה אם יצא הרוח טרפה ואם לאו כשרה, ואזנא באומה כשרה דק אם תעלה בנפיתה, ועינוניתא באיזה מקום שהיא דבוקה טרפה אבל אם רירין הנמצאים ונפרדין ומתפרסו בכל מקום כשרה, ומעשה שהיתה ריאה נסרכת לשומן הלב על ידי ריר ורצה אבא מורי ר"י כ"ד בר' משה להקטירי דקרום שעלה מחמת מכה בריאה לאו קרום הוא וחברו עליו כל בני שפירא והכשירוה כי אינה חשוב סירכא, וריאה הנרכסת לשתי ערוגות הצלעות הניתנין לכהן עם החזה התיר אבא מירי ר"י משה בנרירה אם תעלה בנפיתה וכן הורה רב"י קלונימס בר' שבתאי מרומא אך ר"ח אוסר בחזה ואם היא דבוקה מכל וכל לדופן בלא סירכא וקרוין לה בלע' פולמנדררא אנו מכשרין וכתומה מעליא היא וחכמי נרבונא נתנין סימן לרבר אומר לרבי טוב הוא ויש שבדקין במים פושרין אי מבקסה טרפה ואי לא כשרה, וצריך הכורק לכדוק בנחת פן יתפרסו והריאה ימשמש באצבעותיו :

שער ל"ד

הוציא את הריאה לחוץ בלא בדיקה סמכינן ארובה וכשרה פר"ח שאין שם בועות ושום סירכא ולא חוטינ הניהקין נפתינן לה אי עולה בנפיתה כשרה ולא אמר' דילה סירכה הוות לה ומנמינן לה וד' וריאה שניקבה היכא דמשמשא ידא דטבחא דכשרה וכן בא זאב ונטל את בני מעיים דכשרה ואם שכח ולא נפח הריאה אם היא בעין שלמה נפתינן לה וכשרה ואם לא בעינא היא ספק וטרפה, ואם יש יום או יומיים והריאה קיימה מניחין אותה במים פושרין שתרכך הריאה ונפתינן לה אי עולה בנפיתה כשרה כאשר שאין ריעותא לא בריאה ולא ברופן, וכן אבא מורי יב"ק בר' משה התיר אך ר"י בר' יהודא אוסר וזה דעת נוטח, מי שלא נודע מי הוציא את הריאה יהידי או נוי וז' דאפירא דהא דאכר רב הונא בהמה וז' בחזקת איסור עומדת עד שיודע לך כמה נשחטה, נשחטה בחזקת היתר עומדת עד שיודע לך כמה נטרפה היינו בטריפות שאין בודקין כנון נפולה ושבורה וניקבה מעיים דמקשינן ולימא נשחטה הותרה ומשינא דאיתליד בה ריעותא כמו בא זאם ונטל בני מעיים וההוינן כשהן נקובין הואיל וחזקה היא שררכו לנקבן הרי הם בחזקת היתר ואין חוששין שמה במקום נקבה נקיב והוא הדין בשאר טריפות כי לא משכח ריעותא משה לעולם הוא בחזקת היתר אבל הריאה צריכה בדיקה קודם נפיתה וקרום שעלה מחמת מכה בריאה אינו קרום ואי סירכא ברופן טרפה ואמרינן נסרכה ילא במקום ריביתא טרפה אם כן האיך אמרינן בחזקת היתר או למה צריכה בדיקה הריאה קודם שהוציאה לחוץ וזה ותי' דהוה איסורא דשכיח ואי לא בדיק הוי איסור ראורייתא וט' דכ' בין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל ט' ואילו י"ח טריפות שנאמרו למשה בכיני, והוא הדין בלא נפיתה נמי אסור ט' באטום בריאה וריאה דאזנא. הא דאכר בכס' יו"ט ט' אמר רמי בר חמא הפייט וניתוח בעולה כשם שאסור

ג"ה צ"ל וכן ג"ו אסורא כצ"ל

ג"ו צ"ה צ"ל, עי חולין ט' ע"א (י"ח) ותו כצ"ל

ג"ו עי חולין ט"ב ע"א

להקריב עולה בלא הפשט וכו' וה"ה לקצבים ומקשינן לאפוקי מאי אלימא לאפוקי מדר"ה דאמר נשחטה בחזקת היתר עומדת והתנן כרב הונא ממקום טביתתה ממש ומתרגמי' אורח אדעא קמ"ל ולא איסורא וכידי שפתח וברק בריאה והא דאמר ר"ה נשחטה בחזקת היתר עומדת בשאר טרפות רלאו בריאה ולעולם כגון דפתח לה בהפישט וניתוח לכרוק הריאה דאיכשר דפתח וברק לאכול כזית חי מבית השחיטה היינו קודם שהפסיק להפשיט וניתוח לפסוק ולצלות בזית ולעולם בלא בדיקה בריאה דברי הכל אסור אע"ג דאורח אדעא מקטע דגליהן זכ"ש בלא בדיקת ריאה דספק איסורא דשביח הוא, ודכותה הרוצה לאכול מבהמה קודם שתצא נפשה וימתין עד שתמות דכתב לא תאכלו על הרם ולעולם על ידי בדיקה, ונפחינן ג) דריאה בעורה בכהמה ועדיין לא יצתה נפשה, ואם תאמר ומאי שנא ט) ממנויות דבנמצא הלך אחר הרוב טה) והא לא דמיא אלא להא ואם אינו יודע מאיזה מהן לקח ספיקו אסור דהלוקח מן השוק כלוקח ממקום קבוע דכפיקו אסור, ואע"ג דבעלי חיים ניהו ונידיי טו) אפילו כמקום קבוע דמי דתנן כל הזבחים שנתערבו בחטאות המתות או שור הנסקל אפילו א' בריבוא ימותו ופרכינן נמישוך ונקרב חד מנייהו ונימא כל דפריש מדוכא פריש ומשני כל קבוע כמחצה על מחצה דמי אלמא בעלי חיים נמי שייך בהו קבוע, והא דאמר טו) שאברו לו נריו ותרגוליו ומצאו שחוטין בבית מותרין טז) ור' אמי אשכח פרינות שחוטות ור' חנינא מצא נרי שחוט בין טבריא לציפורי כל הני משום דרוב טבחי ישראל ורוב מצוין אצל שחיטה מומחין הן והיינו דקאמר ר"ה נשחטה בחזקת היתר עומדת אבל נבי בדיקה לחומרא דכל העולם אין בקיאים לכרוק והיבא דאיניקיב ריאה היבא דמישמשא ירא דטבחא תלינן בטבחא וכשרה ואין צריך להקיף בריאה משום דכי מקיפי למחוי אי איניקיב בתר שחיטה והיבא דאיניקיב ריאה טז) היבא דלא משמשא ירא דטבחא אבל אי איניקיב מנבה היבא דמישמשא ירא דטבחא בשמוציא תלינן בטבחא וכשרה הכא נמי הואיל לא היתה בדיקה בעורה בכהמה והריאה עלולה בסירכות אמרינן סירכות הוה מנתקו במשמוש ולחומרא, ועוד מצינו בהלכות טריפות שסדרו הראשונים אין עליך לכרוק כל י"ח טריפות אלא מי שיבואו לירך חוץ מן הריאה לפי שכתשהוט עשר בהמות הצינן או רובן או מיעוטן טריפות בריאה אבל לא בשאר טריפות וכהנהו קאמר דב הונא בחזקת היתר עומדת אבל בריאה יש לכרוק, ועוד כתבו כל טבח שכרוק אע"פ שאין שם סירכא צריך להוציא לחוץ ולכרוק משום יבשה או צימוקה או ניקבה ומשום שאר דברים לפיכך אם הוציא הריאה לחוץ בלא בדיקה טרפה משום דהוי ספק טרפה ספק איסורא לחומרא ע)

ט) אלו כצ"ל

ס"א חולין ט"ז ע"ב   ס"ב ביצה כ"ה ע"ב

ט"ג לריאה כצ"ל   ט"ד מחזויות כצ"ל

ט"ה הא כצ"ל   ט"ו אפילו נחזק וכו' צ"ל כבקוט

ט"ז חולין י"ב ע"א ב"ח כ"ד ע"ב   ט"ח בייח כ"ד ע"ב

ט"ט היינו כצ"ל   ע"י צ"ל כ"כ ר'

ש"ו שער

יצחק בר' יהודא אבל רבינו שלמה התיר משום דמכחי ארובא עא :

שער ל"ה

אמר עולא ריאה שניטפכה כקיתון כשרה דחסרון מכפנים ל"ש חסרון ר' חנינא חלש על לנביה ר' יוחנן וכל גדולי הרור אייתי לקמיהו ריאה שניטפכה כקיתון ואכשרוה. אמר רבא והוא דקיימי סימפונאה מיתוי צעא דקוגיא ושפכינן לה בנזח אי אית בה יסוריקי חיוורי טרפה ואי לא כשרה. אמר רב נחמ' ריאה שנימוקה וקרום שלה קיים כשרה ואפילו מורקת כשרה עב, רב יצחק בר יוסף הוה אזיל בתריה דרב נהמן כשוקי רטבחי חזינהו דקיימי צמחי צמחי וכו', אמר רבא כי מסנינן בתריה דרב בשוקא דגילראי ואמ' לה בשוקא דרבנן חזינהו דקיימי כנרי כנרי ולא אמר להו ולא מידי (ופרש"י) רבי' ש"י) ואלו הן הדגילות למצוא בבהמות שלנו ואין מראיתו רומה למראיתך ריאה אלא למראה מוגלא ולא היינו אטום בריאה דאטום אין שם שום מראה ואינו מישתנה מן הריאה אלא שאינו עולה בנפיחה והא דאמר רב מתנא מליא מוגלא טרפה ככוליא איתמר אבל בריאה כשרה :

שער ל"ו

מתא שנמצאת בריאה ר' יוחנן ור' אלעזר ור' חנינא מכשירין דרך סמפון נקיט ועייל. וכן הלכה בר' יוחנן דריש לקיש ור' יוחנן הלכה בר' יוחנן והני מילי שכל הריאה באתה לפנינו ואינה נקובה אלא דרך כמפון נכנס ולא ניקבה הריאה אבל אם נמצא בה מתא אחר שנחתכה טרפה כדאמר אי איתא ריאה לקמן הוה נקובה הא אתא ולא ניקבה כשרה : ההוא מחטא דאשתכה כסימפונא רבה בריאה אימר דרך סימפונא נקט ועייל והיינו היכא שנמצא כסמפון גדול אבל נמצא בריאה ולא ראינוה ילמה חיישינן שמא נחתכה הבהמה ונעצה המחט ככונה ונקובי נקיב מבהוין ונכנסה, ההוא מחטא דאשתכה בחיתוכא דכבדא אמר רב אשי חזינן אי קופה לניו סימפונא נקיט ועייל מאחר שהאוזן כלמי הושט נעייז בכבר והוא יוצא לחוץ לכבר כלפי הדופן ואי קופא לכר וחורי

ע"א) עי' רש"י חוליי י"ב ע"א, ועי' ד' סי' ל"ט ע"ב דעות צוה
ע"ב) חשמע מדבריו אפילו נחוקה כללה ולא כסי' אוהל מועד שמסריף יתור
חרביעית עי' ד' סי' ל"ו ע"ח

ל"ו שערים

לנו נקובי נקיב ועייל וטרפה והני מילי בגדולה שאינה יכולה להתהפך ואינה
 נועצת באוזן אבל בקטנה שיכולה להתהפך ונועצת לכל צד אפילו קופא לנאו
 טרפה : ההוא מחטא דאיתתכה דאיתתכה בסמפון דבה דכברא וואכטורה לדברי
 הכל (עג) וגי ומסתברא שאם נמצאת מחט בחלל הגוף לא עדיף ממהט דאיתתכת
 בסמפון: בחיתוכא דכברא קופא לנאו כשרה קופא לבר טרפה ורכי' שמו' טריף
 לה, ומעשה שנמצאת מחט כדופני הרקין ולא ניקבו אלא כדופן ובאורך היתה
 והכשירה זקני הדור דאורחא ליכנס דרך חלל הושט וליכא למיחיש שמא חזר
 ויצא דרך הושט וחזר ויצא דרך בני מעיים דאחוזקי איסורא לא מהזקינן ואם
 נמצא בענין זה כדופן בית הכוסות באורך שאין להכחין באיזה צד הפוכה
 הקופא דטרפה דכיון דחללה רחב אי דרך חלל ויטט עו) ועל בפרש הוה ליה
 לאיתכוח עו): ותולעים הנמצאים לאחר ישחיטה לא אמרינן שמא ניקב הושט
 או בני מעיים או הריאה וכשרה כדאמר מורנא לאחר ישחיטה פריש וכשרה
 וכן הלכה: מורנא פ"ה תולעת:

ע"ג) צ"ל ונראה ע"ו ע"ל כצ"ל ע"ז) ד"ו זה פסקו גם בהגש"ו
 ובא"י הובא בס"ז י"ד סי' מ"ח סס"ו ולא ראו הכ"י הזה.

סליקו ל"ו שערים של הרב ר' אליעזר מוורמשא הנקרא דוקא

שלשה תשובות ממר רב יוסף גאון ז"ל מכ"י אקספרד

א. תשובה אחרת למר רב יוסף גאון הנזכר .

ושגרו ממתבתא הקדושה רבא אונסא דמנכר אלימיה כי קנו מניה סהרו ובטל כל מודעא מריש כל מודעא ועד סוף כל מודעי לית באותו בטול ממש והדר תבע דיליה, וכך אנו מורין לכל אחינו ישראל הרי אנו כפרתן. ואם נפשך לומר הרי זכיני — לא כתבינן מודעא עליהון א) וכדאמרין תלוינה זכין זכיניה, וכל הני כבי דמתאמרין כנויה, אפילו הכי כי מסר מודעא אזכיני מודעיה מודעא כדאמרין בפרק איזהו נשך ב) הילכך אין להשיג על הקנין שבאונס :

ב. **תשובה** למר רב יוסף גאון ז"ל :

כך שגרו ממתבתא קרישא בפ"י רבין דנתמעטה האמונה בעון הרור אע"פ שיהא בו נאמנות בשטר, אם בא להחרים כתם בפני המלוה לא מנעינן ליה, וכך נהנו רז"ל הראשונים, וכן אנו דנין ומודין לכל ישראל ופה שנ"ל צויתי לכתוב :

ג. **תשובה** אחרת לו :

באו לפני קרובי פלוני' הקטנה בת ראובן עם ראובן אביה ואמרו שראובן זה גרש לאה אמה של הקטנה זו, והלכה ונישאת לאיש אחר, והלך גם ראובן ונשא אשה במדינת אלכסנדריא והוליד ממנה ששה בנים, ונשתתרה קטנה זו עזובה מאביה ומאמה, ועמדה שרה אם אמה וקרבהה לשם-שמים והיתה מתגלגלת עמה ממקום למקום, וראובן זה אביה אמיר הוא ואינו מקפיד ואינו הושש לה, והוא שמע לבני אדם שאין בנותן לשמים שמדפיין את ידיו ממנה ואומרין לו, אם ירצו קרוביה למסרה לך להוליכה עמך לאלכסנדרא מוטב, ואם לאו אל תשגיח בה כשוכר-פנים, ומסכימים אותו על דברים הללו של הכל, ואם ירצה רבי' יצוה לראובן זה מה שהוא הייב בו מן הדין ויעשה לשמים, ויצוה לכתוב מעסק זה שתים או שלש שורות שנמלך בהם אותן המדפיין ידיו בדברי כורות.

השיב ראובן זה ואמר לפנינו, היות כמה שנים אני תוכע קרובי' אלזי לסלק את ידם מעל בתי ואוליכה עם עצמי לאלכסנדרא, והם לא רצו אלא מחרהים עמי ריב וקטטה בכל ישעה וישעה על דבר זה, וכבר נטלו ממני מיון קטנה זו, פעם ושתיים שלא בטובתי, אבל אם ירצו יתירו ידם מעסק שלה ותלך היא והתפרנס עם בני בברכת הבית, לפי שאינם מחזרים על היותה אצלם לטוב שמים אלא לטוב שמוש שמשתכייים בה לעצמם, ואינם מצטרבים עמה למשימשת לפי שהיא כבת תשע, ולא עוד אלא שהיא טוה אצלם בכל יום כדי מזונותיה ויותר, והם כופרים לי בכל, וזה שתולין קטנה זו באסריאמה, אף אם אמה עמהם היא מטפלת וברשותן הן מתגלגלות שתיהן. והייתי רוצה להוציא בתי משעבוד אחרים ומתשמישם לשימושי אם יסיעוני מן הדין, וככך נזקקתי להם

(א) ע"ב ב"ח ע"ב וחי"ח ע"א. (ב) ב"ח ע"ב ע"א

זדאיתי שלא להוציא קטנה זו מחיק הזקנה אס-אמה ושיתן לה האב כרי מחיתה
 זמוונה וכתיבה ומפיקה בכל שנה ושנה עד שתנכור ותצא לבעל, שכן אנו
 אומרי' (ג) אמר ר' אלעי אמ' ריש לקיש כיוסם ר' יהודה בן חנניה באושא התקינו
 שיהא אדם זן כניו ובנותיו, הלכתא כותיה או לית הלכתא כותיה, ת"ש רבי
 אתא לקמיה דרב יהודה אמר יארוך ילדה ואבני מתא שדיא, כי אתא לקמיה דרב
 חסדא אמ' להו כפו ליה אסיתא בציבורא וליקום ולימא עורכא בעי כני
 והוא נכרא לא בעי כניה. כי אתא לקמיה דרבא אמר ליה ניהא לך דאיתונן
 בנך מצדקה, ולא אמרן אלא דלא אמיד אבל אמיד כייסנין ליה על כרחיה. וכי
 לא אמיד עד כמה עד בר שית (ד) וכדרוש רי עולא רבא אפיחחא דבי נשיאה,
 אע"פ שאמרו אין אדם זן כניו זכנותיו כשהם קטנים אבל זן אותם קטני-
 קטנים ועד כמה כבר שית, כי אמיד עד כמה כייס' ליה בלאחר מיתה (ה) וכדתנן
 לא כתב לה כנן נוקבן דיהויין ליכי מינאי יתכן כתיבי ויתונן מנכסי עד דינסכן
 לנזכרין חייב מפני שהוא תנאי ב"ר (ו) ורב תני עד דיכנרן מ"ט כיון דראוכן זה
 אמיד דינא הוא למכפיה למחב לה כדמפרש לעיל. ואורחא דדינא נמי למחוי האי
 קטנה כהרי אס-אמה, חדא דכמקום אמא קימא, ועוד אילו אמרה האם הריני
 סתרצה עם כעלי ונזקת להיות כתי אצלי והאב אומר לא כי לאם שומעין ולא לאב,
 דקים להו לרבנן דבת מתוקם לה כהרי אשת הבעל, וכן אנו שונין (ז) הכל נאמנין
 להעידה חוץ החמותם וכת חמותה וצרתה ויבמתה וכת בעלה, ואמרינן עלה ר'
 יהודה מוסיף אף אשת אביו והכלה. אמרו לו אשת אב הרי היא בכלל בת הבעל,
 והכלה הרי היא בכלל חמות, ואמרינן (ח) תו כניך ובנותיך נהונין לעם אחר זו אשת
 אב, ולא דמיא אם כהרי כעל לאב בהרי אשה, אמרי' בעירובין נכה בר כלבא
 עול, נודייתא פוק, וכ"ש שיש לראוכן זה כנים מן האשה האחרת, ולהוליכה
 לפניהם דוכה כאילו כופתה ומניחה לפני אדי, ואית ליה למיילף מן יפתח דכתיב
 ביה לא תנחל כבית אבינו כן בן אשה אחרת אתה, וכ"ש כרתא עלוכתא, וכ"ש
 דאמרי בהדיא כהנושא את האשה (ט) מוליך למונותיה למקום שהיא אמה ואמרי'
 וממאי דלמא כקטנה ומשום מעשה ידיה, וכמסקנא אלא לאו ש"מ בת אצל האם
 (ג) עי כתובות ח"ט ע"ב. ושם הגידסא אחרת ובמסורת הש"ס הביא ג"כ גירסא
 אחרת. (ו) שם ס"ה ע"ב. (ה) שם ז"ב ע"ב.
 (ז) צ"ל ולוי חני פי שם ז"ג ע"ב. (ו) יבמות ק"ז ע"א.
 (ח) שם ס"ג ע"ב ברכות נ"ו ע"א. (ט) כתובות ק"א ע"ב.
 (י) שם ק"ג ע"א.

ל"ו שערים

לא שנה גדולה ולא שנה קטנה. וכן פרטא דהאי דינא דאפילו על נכסיה נמי לא מהימן מי שראוי ליורשו. וכן פרטא דפרטא אפילו קרוב שאינו ראוי ליורשו נמי לא מהימן אמטו לדשם קרוב כרוך עליה דילמא אתי לאיתלופי קרוב בקרוב, והיינו דרב דאמר אין מורדין קרוב לנכסי קמן ולא קרוב מחמת קרוב נמי בנכסי קמן, ובמסקנא לאישנא באחי דאבא לא שניא באחי דאמא לא מסרינן רהבין אסיקו רבנן דמתיבתא, דאורח-ארעא למהוי בת אצל האם כל זמן דלא מנסבא לבעל, ואי מנסבא ואמר האב לא ניהא לי דתהוי ברתו על שולתן אחרים, חוינן אי אית ליה לאב קריבתא בגון אמו או אחותו או כיוצא באלו מחתינן ליה נבי חרא מינייהו, ואי לא, דינא הוא דתהוי אצל האם עד דמנסבא, וכן עד שית שנין אי לא אמיר, ובל אוזיקנא מאכזה, ואם בא האב ליתן לה רבי ברכת הבית לא צייתינן ליה וכיפינן ליה אתקנתא דיליה עד שיאמר רוצה אני דלא דמיא לאלמנתו, והכין שדר מדרב עמרם גאון ממתא מחסיה, ומדרב צמח גאון מפומפדיתא בפ"י, וכן אנו מורים לכל אהינו ישראל אנו בפרתן, וליכא למיחש לדברי בורות שהזכירו ולא להשניה עליהן, וכן סיוכא דהאי דינא אם בא ראובן זה להחרים על אותן טענות שטען אצלנו בהם כגון טענת המטוה וטענת השמוש הרשות בידו, ומה שנטתה דעתי הודעתיו ויצא מפני ובקשו מסני קרובי הקטנה זו לכתוב להם הרין וכן צויתי לכתוב:

הלכות בדיקת הסכין ובדיקת הריאה לרבנו יונה זצ"ל

נמצאות בקובץ אחד בכ"המדר כעיר חברון תוכב"א בלתי נודעות עד היום

יצאו כעת לאור

ע"י

נחמן נתן קורונל

תושב ירושלים בע"המח ס' בית נתן וספר זכר נתן שהוא כעת תחת המכביש ושאר כ"י
קדמונים כגון חמשה קונטרסים וסדור רע"ג וכו'.

וויען תרל"א.

ברפוס של האדון יאָזעף האַלצנווארט.

ובהוצאת המהר"ר.

מהדורה חדשה

ירושלים

שנת תשמ"ב לפ"ק

כל הזכויות שמורות ©

PRINTED IN ISRAEL

משפטי בדיקת הסכין לרבי יונה זצ"ל

עיקר חכמת בדיקת הסכין ביישוב הדעת ובכנות הלב כמו שעיינינו רואות כי פעמים יכרוק האדם את הסכין ולא ימצא בה פגמה וכשהוא חוזר וכורק פעם שנייה ימצא הפגמה אין זה אלא שלא כיוון לכו בראשונה וכיוון באחרונה על כן חייב השוחט לפנות לבו מכל מחשבות בעת הבדיקה כדי שיכוין לבו ובכל כחו לכרוק יפה וכל שכן שאין לזכר עם בני אדם בשעת הבדיקה וכאשר נבאר שחייב השוחט לכרוק י"ב בדיקות קודם שחיטה כך חייב לכרוק אחר שחיטה שאם תמצא הסכין פגומה לאחר שחיטה הנה שחיטתו פסולה דאמרינן בגמרא הוה עובדא ועבר רב יוסף הילולא לכריה וטרף רב יוסף תליסר חיותא ואפי' קמיתא דאמר שטא בעור נפגם ואמרינן התם האי מאן דשחית כהמות רבות יכרוק בין כל חרא וחדא התם משום זהירותא יתירה הוא מפני שחיטת רוב הכהמות שלא יפול בהן ספק ולכן חייב השוחט לכרוק בין כל חרא וחדא י"ב בדיקות ואסור לאדם להכניס עצמו לומר לא אכרוק בין שחיטה לשחיטה אלא באחרונה כי כוטה אני בסכין שלא תפגם כלל שאם תמצא הסכין פגומה באחרונה נמצא פושע פשיעה גמורה בשאר הכהמות כזה הפסק יש שני טעמים האחד שאסור לאדם להשחית את ממונו שנית יש שמא ח'ו יחוס על ממונו ולא יאמר ולא יגלה הפגמה אשר מצא בסכין ויאכיל טרפה לאחרים וכ"ש שאין לו לפשוט ועוד אם פשע הייב לשלם וגם יש לחוש שמא ח'ו מתירא מפני בעל הממון ולא יגלה הפגמה ונמצא זה מחטיא את הרבים באיסור אכילת נבלה ועוד יהיו רוב ימיהם באיסור לפי שכל בליהם יהיו מעורבין באיסור ואוכלים זמן הרבה כאותם כלים ועל כן חייב השוחט לכרוק הסכין בין כל כהמה וכהמה כמו שבארנו.

דין סכין של גוים, אתמר השוחט כסכין של גוים רבא אמר קולף מקום שחיטה רבה בר הונא מדיח והלכתה מדיח ולקולא ואיבא מאן דפסק כרב לחומרא פי' סכין זה ידוע לנו כן יומו פי' שהגוי חתך בו ביום בשר איסור דאם אינו כן יומו הרי הוא נותן טעם לפגם ומותר והוצרכנו לומר כן משום דקיימא לן בעיז דסתם כלים של גוים אינם בני יומם אבל הרב אמר אעפ"י שאינו כן יומו מצית לאוקמא וכגון שיש שמנינות על הסכין אעפ"י שאינו כן יומו אסור דכי אמרינן נותן טעם לפגם ומותר ה"מ

משפטי בדיקת הסכין לרבי יונה זצ"ל

במה שכלוע אבל בישעה שהוא בעין לא שנא בני יומן ולא שנא שאינן בני יומן קולף מקום השחיטה שהרי בלעה משמנינות הסכין ומדיחה במים פי' בית השחיטה וכגמרא מפרש טעמא דמאן מדיח משום דסבר דבית השחיטה צונן היה ולכך צריך הרהר טפני שמנינות הסכין עומד ברפנות השחיטה שאי אפשר שלא יהא שמנינות ברפנו השחיטה כיון שיש שמנינות בסכין ולכך צריך הרהר ומאן דאמר קולף כיון שהסכין דוחק בכח השחיטה ודאי בלע והילכך מדיח כיון דר' אמר בלע דרותח כך דעת הריא"ף וגאונים אחרים אבל ר"א ז"ל פסק כרב דאמר קולף משום דקיטא לן הלכה כרב באיסור טפני שהוא מחמיר ואע"ג דפסק כגמרא דבית שחיטה אינו רותח ואינו בלע דאי הוה רותח הוי בלע אבל מכל מקום חס הוא וצריך קליפא דהאי הוי רותח ולא סגי לה בקליפא דהנותן דבר צונן לתוך דבר חס לעולם התחתון נוכר ובכך הבהמה למטה ולא סגי ליה בקליפא ולא דמי לשוחט את הטרפה דאמרינן דבהרחה בצונן סגי ליה דהתם אינו אלא לפי שעה ואי אפשר בלא הכי ופי' הקלנו בה אבל סכין של גוים שהיא עומדת לחתוך בו איסור ודאי קליפא צריך.

דין סכין ששחט בה טרפה. סכין ששחט בה טרפה פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר מדיחה בחמין וחד אמר מדיחה בצונן והילכתא אפי' בצונן ואי איכא בלייתא דפרסא לא צריך אלא מכפרה בבלייתא דפרסא ואינה צריכה הרחה פי' שחט בהמה ונמצא טרפה מדיחה לסכין אפי' בצונן או מקנח בסמרטוט פי' כגד בלוי שבן קורין לאנשים המלבישין כנדים בלויין סמרטוטין וה"ה לכל דבר קשה ודי לו בכך ואם מקנחו בעור הבהמה יפה הוא שהרי הוא כסמרטוט והאי דתנן סכין ששחט בה טרפה כיון דתנא סכין של גוים משום דהייתי אומר כיון דסכין של גוים לא בעי אלא הרחה וסכין ששחט בה טרפה לא לבעי אפי' הרחה קל'ן והא דתניא סכין ששחט בה טרפה ולא תנא של גוים הייתי אומר כיון דבסכין ששחט בה טרפה בעי הרחה סכין של גוים לא לבעי הרחה ולא סגי בהרחה קל'ן ומעמא דסכין ששחט בה טרפה משום שיש בסכין משמנינות הטרפה וכשישחט ישאר ברופני השחיטה תדע דטמעס שמנינות ולא מטעם איסור דם דאם כן אפי' שחט בה כשרה צריכה הרחה ואינו כן שאם שחט כשרה מותר לשחוט אחרת בלא הרחה ועוד שהרם אינו יוצא אלא במליחה.

דין סכין של ע"ז. סכין של עבודה זרה מותר לשחוט בה מפני שמקלקל הוא ואסור לחתוך בה בשר מפני שהוא מתקן ואפי' הסכין חדש ולא שמשו בדבר של איסור אלא שפצעו בו את האגוז

משפטי בדיקת הסכין לרבי יונה זצ"ל

אסור ליהנות ממנו כיון דשמש לפני ע"ז שנא' ולא ירבך בידך מאומה מן החרס הנה אסור אבל מותר לשחוט בו מפני שהוא מקלקל ואעפ"י שהתרתו לשחוט בו פעמים יש שאסור מפני שהוא מתקן את הבהמה כגון שהיא מסוכנת .

מנין לבדיקת הסכין מיד חכם מן התורה ר"ל מנין שחייב אדם להראות סכיניו לחכם קודם שישחוט שנאמ' ושחטתם בזה ואכלתם פ"י בדוק כמו זה שאל ע"ה אמר לישראל שישחוטו בסכין שיהא בדוק מיד חכם כמו זה שהוא בדוק מידי שאני חכם ומדאמרינן זה ודאי סכין בדוק היה ולא רבר אחר ועוד אמר רב הונא האי מבחא דלא סר סכיניה קמי חכם משמתין ליה רבא אמר מעבירינן ליה ומכריזין אבשריה דטרפה הוא ולא פליגי כאן שנמצאת סכיניו יפה וכאן שלא נמצאת סכיניו יפה והרמב"ן ז"ל אמר מנדין אותו פ"י על שבזיה תלמידי חכמים ושחיסה כשירה דאין לאסור השחיטת מפני נדוייו והכי אמרינן מנדין לכבוד הרב והאי כבוד הוא לו ומאכדין אותה ממנה שלא ימכרנה אפי' לנוס כיון דסכיניו פגום ולא חס על כבוד הרב אין חסין על טמונו . ובהלכות הריא"ף ז"ל כתב שמעבדין אותו כלומר שלא יהא מבח לעולם אבל אינו חייב לחזור אחריו אם אינו בפניו כששוחט דהא ליכא בזיון לת"ח כיון שאינו שוחט בפניו ועוד אמרו ר"ל על בדיקת הסכין במאי בדקי לה סכינה במיא בשמשא בנהרדעא בדקי לה במיא כסורא בדקי לה בבשרא אמרי בשרא אכיל לה וכשרא בדקי לה אמר רב פפא צריכה אבשרא ואמפורא ואתלת רוחתיה .

שלוש מדות בסכין ואונרת ומסוכסכת ועולה ויורדת . אונרת לא ישחוט בה ואם שחט שחיטתו פסולה פ"י אונרת

משתי רוחותיה שיש שני עוקצין לפנימה אחד מכאן ואחד מכאן והפנימה באמצע וכשבודק אדם את הסכין בין בהולכה בין בהובאה מכל צד ורוח הוא מוצא את הפנימה אונרת מלשון אסיפה פ"י שהצפורן נאספת שם שאינה יכולה לצאת בלא נגיעת הצפורן בעוקץ מלשון אגרה בקיץ מאכלה שהוא לשון אסיפה .

מסוכסכת לא ישחוט בה ואם שחט שחיטתו כשרה פ"י מסוכסכת מעורבת להכשיר ולפסול שאם שחט בהולכה או בהובאה כשרה ואם

שחט מצד הפנימה פסולה ולכך קרי ליה מסוכסכת מלשון וסיכסכתי שהוא כמו וערכבתי . וצריכה שלשה תנאים ואלו הם שיודע בה קודם שחישה כדי שיהיה ממנה שלא ישחוט דרך שהרוח שאין הפנימה נכרת בה התנאי השני אין לסכין אלא פנימה אחת ואינה נראית אלא מרוח אחת התנאי

משפטי בדיקת הריאה לרבי יונה זצ"ל

השלישי שתהא הפנימה עומדת בראש הסכין אבל עומדת באמצע הסכין אפי' מסוכסכת פסולה שמא הולך והביא ושחט בסכין פגומה כך דעת רש"י ז"ל אבל רי"ף והרמב"ן כתבו אעפ"י שהפנימה עומדת באמצע אם העוקץ עומד כלפי הראש כשרה אעפ"י שהסימן יורד לתוך על כרחך כיון שהעוקץ עומד כנגד הסימן אלא שהסימן עובר עליו ונפול בפנימה ואין יכול העוקץ לכבוע הסימן וכשרה.

עולה ויורדת כגון שהסכין נמוך במקום אחד וגבוה במקום אחר כגון שהיה שם פנימה גדולה והוחלף העוקצין של פנימה ונשאד הסכין עולה ויורד כיון שאין שם עוקצין אינה חשיבה פנימה ומותר לשחוט באותו סכין אפי' לכתחלה. כמה הוא אורך הסכין ששוחטין בה כל שהוא יש מפרש כל שהוא ד"ל כל שיש בו גמטריא של הו"א שהם י"ב וכן מצינו בשאל כשצוה לישראל אמר ושחטתם בזה שיש בו מלות בזה שיש בה שנים עשר אצבעות ונ"כ גזרין מזה שנים עשר בדיקות.

משפטי הבדיקה בריאה

סרוכה או רבוקה על פי המנהג והלכה נמצאים כללים בשלשה ענינים ומתם יוצאות כמה פארות וסנסנים. הראשון במנין האונות. השני בסרכא יוצאה מן הריאה לגוף הבהמה או לשאר המקומות הסמוכות לה. השלישית בסירכא היוצאה ממקום למקום בריאה עצמה לפיכך הבורק צריך שיברוק בשלשתם ולדקדק במשפטם על פי משמרתם.

הדין הראשון במנין האונות ה' אויגניות אית לה לריאה כשהבהמה תלויה ברגליה ופניה כלפי הבורק שלשה מן הימין ושתיים מן השמאל זולתי שתי האונות הנדולות התחתונות וזולתי עינונותא דוחרא הנמצאת בימין ברוב הבהמות ואי חסיר מתרתי דשמאלה טרפה אבל אי חסיר מתלת ימינא ואיתא להך עינונותא תמן כתב הגאון ז"ל דמשלמת היא וכשרה וכן כתב הרמב"ן ז"ל ודעת הרשב"א לאסור כיון דלא קיימא בדרא דאוני ומנהג כרברי הגאונים, ואם תאמר הואיל ואי לית לה היאך עינונותא תחשב כאונא להשלים מנין האונות יש לפרש לפי שהבהמות חלוקין לשני מינין יש שיש להן ויש שאין להן לכך אינה פוסלת משום חיסור ומשלמת אבל חסרון דשמאלה אע"ג דמשתכחי בשמאלה לא משלמת משום שהוא פסולה לה כל שכן דלא משלמה דלאו דרכה למהוי תמן ואי משתכחי תרתי עינונותא דדרא רש"י ז"ל אוסר דאפילו דרא לא שארו בגמרא אלא משום דכל הני עניי בריאת הכי אית להו אכל תרתי לית להו וטרפה. והגאון ז"ל הכשירו מטעם דכיון דאמר מצד ימין דהני עני

משפטי בדיקת הריאה לרבי יונה זצ"ל

כ

בריתא הכי אית להו ולא מפסלא משום יתירה ראשתכח רכל ביני וביני של צד ימין דרא דאוני הוא על פני כלו כשאר דרא דאוני דלא משתכח טרפה אלא מנבו אבל מקמא אפילו כמה עינוניות כשרה רהכי אמר בגמרא אבל ביני וביני טרפה דבההוא מוקמינן ליה לצד שמאל ראי איכא אפי' חרא טרפה דבההוא צד לא משתכח כלל כדאמרינן כל היתר כנטול דמי. והתוספות בשם ר' אפרים הכשירו טעמם אחר דוראי האי דאמרינן בגמרא סבר רב אשי למטריפה בתרי הוא דאי חרא כלהי הכי אית להו ולא הוה תלי בעזי בריתא ולא הוה ג"כ הרבר מחודש אצלם כמו שאינו מחודש אצלנו ולפי סברא זו מישמע דאי לית ליה כלל טרפה אך המנהג להכשיר בין אית לה תרתי בין לית לה כלל וכן אם נמצאו עוד אונות יתרות על אלו כשרה דלית הלכה כרבא ביותרת וה"מ דקימא בדרא דאוני אבל מגבה אפי' כטרפא דאסא טרפא ואי פחותא מטרפא דאסא כשרה וכן כתב הרמב"ן ז"ל בפחות מכאן אינו חשוב כאונא וכן אם יחסר מנין האונות ואונא קטנה כטרפא דאסא משלמת וחשובה כאונא אעפ"י שנראית מלשון אפי' דה"ה כשהיתה פחותה מעלה של הרס ואורחא דמלתא נקט שאין דרך שתמצא פחותה מזה אעפ"י כן מצינו לשון אפי' בתלמוד דוקא דאשכחינן נבי נטילת ידים כברכות ד' מילין וה"מ הוא לפניו אבל לאחוריו אפי' מיל אינו חוזר ומינה מיל הוא דאינו חוזר ודכותיה אשכחינן בהרבה מקומות בתלמוד והריאה דמיא לאופתא והיא בקעת עצים והרבה לשונות נאמרו בה ואחד מהם דשיעא כאופתא דלית לה חתוכי דאוני וכתב הרמב"ן ז"ל אם היה ביניהם כמו עלה של הרס בין בעיקרן בין כסופן בין באמצען כדי שיהיה ניכר שהם שתיים דבוקות מותרת ואי לא הרי זו חסירה ומריפה וכן נמי אי לא מנכרן חתוכי דאוני כלל וכרו פסלה מנכרן חתוכי דאוני דילה כחשבונו הראוי כשרה ויש אומרים דאי סריכין מעיקרי הוא ועד סופי הוא מיתנין סכינא חריפא ומפיקינן להו אי מפקא זיקא חרא היא וטרפה ואי לא כשרה ויש אומרים שאם נרכקו האונות בסרכא וכשארם נותן אצבעו ביניהן מתפרקת הסרכא ונעשית שם חיתוך בלא קריעת בשר הריאה כשרה דלא דמיא לאופתא דהא דאמרינן כסירן היינו רביתיהו.

הדין השני דין סרכא היוצאה מן הריאה לגוף הבהמה או לשאר המקומות הסמוכים לה אונא לרופן כשרה וה"מ בהסירכא יוצאה מנב האונא ולרופן אבל מתחתית האונא לרופן טרפה דלאו מקום רביתא הוא וצריך שיהא נסרך ונותר ונאחו בכשר שבין הצלעות או לעצם ולכשר דאז הויא סתימה ולא מתפרקא אבל בעצם לכרו אין רבוקו יפה וחוק ומתפרק ולא הוי סתימא ויש שאין מתירין עד שיהא נאחו לכשר

לבדו ודיקנן ליה ממשמעות הלשון מדלא קאמר והוא דסביך בדופן כדאמר' ודופן סותמתא ועל זה כתב הרמב"ם ז"ל אבא מרי ז"ל מן האוסרין ואני מן המתירין והיכא דסריך לנרמא לכד אוסר הרב ז"ל והראב"ד ז"ל הגיה עליו דלא אמרו דסביך כבשרא אלא למיעוטא היכא דלא סביך כלל שכל שהיא מסתככת כבשרא היא מסתככת שאין עצם בלא כשר ומנהגינו כדעת הרמב"ם ז"ל להתיר לעצם ולכשר וכל שכן לכשר לבדו אבל לא לעצם לבדו והראב"ד ז"ל כתב אך אם היתה מכה בדופן מכשרינן לה כעצם לבדו ק"ו מאומה לדופן ופעמא דאונא לדופן דכשרה משום דמקום רביתא הוא כרבעינן למימר קמן שמע מינה דכל סרכא היוצאה מן הריאה לגוף הבהמה ואסרכה שלא במקום רביתא מרפה כגון לגרנרת ולשמנינותא דגרנרת לחזה ולשמנינותא דחזה לשומנן הלב והוא כלשון חכמים מרפשא דליבא לקנה הלב והוא חד מתלתא קנה דאמרו רז"ל חד פריש לליבא וחד לקנה הערוגות המחובר בשדרה וערוגות הריאה תלויות בו מימין הריאה ומשמאלה והוא שנחלקו בו רב ושמואל בנקבתו לטרפשא דכברא והוא כלשון תורה יתרת הכבר והיא חתיכה לבנה סמוכה לצואר כל אלו המקומות אם נסרכא האומא או האונא בהם לא סתום לה דכלהו שלא במקום רבותן נינהו ולא מצינו מי שנהג היתר באחד מאלו אכל הרמב"ן ז"ל דלא משהו חילוק בין זוה ומיצר החזה שהכל הוא מתיר ולא נהגנו כמותו ומצאתי כתוב בשם הרב ברזילוני ז"ל ששלחו למר יעקב גלקי ז"ל שמענו עליך שאתה מתיר אונא לטרפשא דליבא והוא השיב ח"ו אך כמה ריאות יש שהאונות מדובקות בחלב שבטרפשא דליבא מרוב שמנינות הבהמה ואנו מפרקים אותו שומן מן האונא ולא מצאנו בו שום סרכא ובה אני מכשיר ומתיר והודו לו הגאונים ע"כ, ואומר אני שלא לכל אדם אמרו כי מאן חכים למעבד הכי אלא מר יעקב דגברא דבא הוה שיהיה נזהר לדרקק ולראות שלא יהא באותו דבקות סרכא והבא להנרות כן יתכן אחר נפיחה וכחזה שנהגו בו איסור הגאונים ז"ל נתנו בו שיעור עד היכן נקרא דופן ואמרו שחוש אחר נמשך על ראשי הצלעות בינם וכין החזה והוא החוש שמנקרין הסככים עד אותו חוש נקרא דופן וכשרה וכן כתב ר' גרשום ז"ל וצלעות קשנות שעמדו כמין גם דינן כדופן וכן שומן החזה התולה על הצלעות החזה דינו כדופן והאי דאסרי סרכא לשומן החזה ולאירך שומני לא תקשי לך הא דקימא לן הלב מהור סותם את הנקב היכא שאינו עשוי ככובע שאין חלב מהור סותם אלא הגדל עם אותו האבר בעצמו כגון שומן הרקין וכיוצא בו לפי שהוא מחובר בו ושוכב עליו תמיד אבל ריאה שנקבה ושומן הסמוך לה מותמתה מרפה שאין השומן ההוא מחובר לריאה וכן כל כיוצא בזה

משפטי בדיקת הריאה לרבי יונה זצ"ל כא

וכן הדין נותן שהרי אפילו כחלב ממא ששוכב עליו תמיד אמרינן שאינו סותם לפי שאינו מהודק בו יפה כ"ש זה שאינו מעצמו ופעמים שוכב עליו ופעמים מתפרד ממנו וכשר הריאה שנגד חיתוך האונות דינו כאונות והוא הנקרא נג האונות וסרכא היוצאת משם לדופן כשירה ואעפ"י שיש מחמירין מנהגנו להתיר וכי משערינן כהוש השוה משערינן ולא כאלכסון כמו שהאונות הולכות שכל מה שכנגדן עומד במצר החזה וכן סרכא הכאה מאונא לדופן שכנגד האומא מותרת ויש אוסרין אותה ונכון להחמיר ואם נקב הדופן כנגד סמיכת הריאה אילו מגין כלל ולא מחמת דופן דהא אילו מינקב כולי האי דופן לית לן כה דלא חשיב נקיבת דופן כהרי מרפות אלא מחמת שניקב הריאה ואינה סותמת .

אומה הסמוכה לדופן מרפה ואעפ"י שהרברים הנראים לנו משמת התלמוד ראשי' ברליכא מכה בדופן סני לה ככדיקה כתבו הנאונים זכרם לברכה דכי ליכא מכה בדופן דלא כדקינן לה וטרפה ואי איכא מכה בדופן לא מכשרינן ליה אלא ככדיקה אבל ככדיקה מיהא מותרת אעפ"י שיש צמחים כריאה ולא חשינן לקרום שעלה מחמת מכה ויש אומרים שהיא כשירה לגמרי אפי' כלא כדיקה ואפי' נמצאת נקובה כשנתפרקה מן המכה דאמרינן עם פריקתה ניקבה מפני שקרובה דק ואחר שהוא נאחז במכה אי איפשר לקורעו בלא קריעה וכן כתב הר"ם ז"ל - ומצאתי כתוב בשם ר' האיי ז"ל דכי תלינן במכת הדופן ה"מ שיוצאה כל סרכא ממקום מכה אבל מתפשטת חוץ לה לא מכשרינן לה ויש אומרים שאם יצא רוב הסרכא מן המכה ומעופה לחוץ מהמכה דכשירה וכן בכל סרכא שיוצאה מן מקום כשר ופסול דאולינן בתר רובה כגון אינא ואומא לדופן או אונא בחזה ובדופן וכיוצא בהן אולינן בתר רובה ונהגנו כרברי הגאון ז"ל וכתב הריא"ף ז"ל דכי הכי תלינן במכת הדופן הכי נמי תלינן במכת שאר מקומות שסרוכה הריאה בהן כדין האמיר בדופן וכן נראה לי דמה לי דופן דמה לי שאר מקומות כיון דרגלים לדבר דכמקום שהסרכא רכוקה שם יש מכה הרגילה להוציא ליה ולשלוח סכיכותיה סבוכות ויש שחולקים עליו דלא אמרו אלא בדופן לפי שהדופן קשה להסתבך מחמת ליחה שכריאה הילכך אמרינן שהי נסרכת מחמת ליחה בדופן שהיא קלה ורכה להסתרך לה אבל שאר מקומות שהם נוחים להסתרך לריאה כישם שהריאה נוחה להסתרך אליהם חושישין שמת מחמת הריאה הוא וטרפה ואם תקשי לך האי דאמרינן הכא שהדופן קשה הוא להסתרך מחמת ליחה שכריאה ראם כן היאך תלינן כריאה ברליכא מכה בדופן דזה אמרו להחמיר אבל לא להקל וכן נהגו שאין תולין במכת שאר מקומות כי אם במכה בדופן כמו

משפטי כדיקת הריאה לרבי יונה זצ"ל

שכתבנו וסרכא בריאה מן האונה לאומה ומתוכה יוצאה סרכא לדופן קורין אותה סרכא כפולה ונוסחן לה אם נמשכת אחר האומה טרפה ואם אחר האונה כשרה הכיא הרשב"א ז"ל משמן של גאונים שאם כל האומה מהשלמת האינות ולמטה דבוק כלו כשנראה בלא פילוש כלל כשרה ישך מראין הדברים שזו דרך כרייתה ואם יש שם פיצול שאין כל הגג כלו דבוק טרפה וכן מתירין שפולי האומה והיא כשהיא דבוקה מאחריה ממקום חכורה כשדרה עד למטה כטרפיש הכבר וכבר בא בתלמוד ההפרש שבין אונה לדופן רכשרה יבין אומה לדופן דטרפה ופעמא דמלתא דכאן מקום רכיתא וכאן שלא במקום רכיתא ואמרינן מקום רכיתא היכא מקום חתוכי דאוני שהם סמוך לצואר במיצר החלל ונדלין שם עם הריאה עם הדופן וסומכין תמיד עליו ולא מפרקא ההוא סתימה אמרי' מקום רכיתא ולכך כשרה אבל אומה גדולה שהיא ברוחב החלל ורחוקה מן הדופן ומפרקא ההיא סתומה מכח רכיפתה מצאתי כתוב בשם מחזיק הדבר זה לשונו ההיתר לאונות הטעם לפי שבהליכת הבהמה האונות רחוקות ורוכצות זו על זו ומנינות ולא שלטי בהו אוירא ומתחממה והדרה בריא אבל האומות הגדולות מתפרקות מן האונות כהליכת הבהמה ושולט בה אוירא ולא הדרה בריא .

הדין השלישי סרכא היוצאה ממקום למקום בריאה עצמה תרתי אוני דסריכי להדרי כסדרן כשרה שלא כסדרן טרפה פירשי' ז"ל שלא כסדרן כמין דסריכין מראשונה לשלישית ממעל ומתחת ומתוך שזו נוטה לכאן וזו נוטה לכאן הקרום מתפרק ונסתר משמע מיהא דכסידרן הוא כל דסריכין חדא אחברתא אפי' מנב לנב או מנב לחיתוך מתקרי שלא כסדרן שאין לו דבר שיסתום אותו מה הוא מחתוך לחתוך הסכימו הגאונים ז"ל להכשיר אעפ"י שנסרכו באמצע וכעקרון מיפרקי זו מזו דכיון חדא אחברתא היינו רביצה ורביעתה וכשהבהמה בחייה אפילו בלא סרכא דחקי בהדדי וכן כתב הרי"ם ז"ל בתשובה וכן דעת רבי' האי"י ז"ל ובן נהגו היתר על פיהם ככל המקומות אעפ"י שחז"ל מנגמם איסור בדבר עד שנסתוך אונה לחברתה מתחילתה ועד סופה כדי שלא יתפרקו בנענוען ואפילו בסרכא המיושבת מתחילת חיתוך זו לסוף חיתוך זו באלכסון ונהגנו להכשיר אבל מנב לנב או מנב לחיתוך נהגנו לאיסור מטעם שכתבנו ויש אומרי' דכסידרן דכשרינן לה דוקא בנפיחה אבל בלא נפיחה לא ודיקנין לה מדאמר רבא דלא כסדרן לית להו כדיקתא ולא אמר טרפה מכלל דהכי הוא דלית בהו כדיקתא הא כסדרן אית להו כדיקתא וכדיקה מהא בעיא כיון שנסרכו ולא נהיר דכיון שטפרש

משפטי בדיקת הריאה לרבי יונה זצ"ל

כב

מעמא דהיינו רביתיהו משמע דבלא בדיקה כשרה וכן כתב רבי' האי ז"ל וכן נהגו ולא תקשי לך סלתא דרבא שכך רצה לומר דלא תיטר דשלא כסדרן בדקין לה אי מבצבצא כדבדקין לה הסמוכה לרופן דהתם תלין בנקיבת רופן וכשרה אבל הכא בתרתי אוני דסמיכין שלא כסדרן במאי תלין אי הכא אי אינקב טרפה ואין האחת מגינה על חברתה דאינן רבוצות זו על זו ולכך אמר רבא דבשלא כסדרן לית ליה בדיקותא דאפילו לא ספקא זיקא טרפה הילכך בכסידרן אפי' בלא בדיקה אונא לאומה הסמוכה רש"י ז"ל הכשירה בשם רבו ואמר לא מצינו אומא בתלמוד דבכלל היתר אוני היא ועוד כתב וכי כשכיל שומים אלו שקורין לה אומה נאכל שם אונתינו ויש אוסרין משום דלא אמר רבא אלא אוני דסמיכין להרדי אבל אומה לא פרשו ואין לנו אלא מה שטנו חז"ל וכן דעת רבי' יעקב ז"ל שלא הכשירו אלא אוני דסמיכין אע"ג דאומא לא הוזכרה כגמרי' כלל ודאי לא הוזכרה בשם אומה אבל בכלל אונא ליתא דריאה מקרי' כדאמרינן ה' אוני אית לה לריאה ואם איתא ננהו שבעה אלא דלאומי קרי ריאה ולאומי אוני ואע"פי שכך הוא כדברי רבי' שאין אומא בכלל אוני דאומי ריאה מקריא משמע מיהא הלכה למעשה כדברי רש"י שהסכים עם המתירין דהא מעמא דמלתא משום דהיינו רביתיהו ואונא לאומה דסמיכין נמי מהריא מעמא מתכשרה דהא היינו רביתא ורביעתה ותמיד הן שוכבת זו בצד זו אפי' בלא סרכה ומה שהזכיר רבא אוני לבד ולא אמר אומא או ריאה דסריכין כסדרן כשרה וכ"ש אוני הא קא יהיב רש"י ז"ל מעמא להכין אותה ולסערא דעיקרא דמלתא דרבא לא שמעין הכשירה כסדרן אלא כת דאיסורא קמ"ל דאוני דסריכין שלא כסדרן טרפה שלא תאמר כיון שעומדת במיצר החזה ואינן עשויות להתנועע ולהתפרק זו מזו כל כך לא תפסול לעולם אבל אומה לאונא שלא כסדרן לא איצטריכה ליה לרבא למנקט כיון דאומה במרחב היא עומדת קצת ונסרכת לאונא שלא כסדרן האי ודאי טרפה וכבר נהגו להתיר כדברי רש"י ז"ל ובין אונא לאומה בין אונא לאונא מנב לנב או מנב לחיתוך טרפה וכן נהגנו להחמיר משפולי לשפולי אי נמי משפולי לחתוך דמספקא לן שמא מן הגב היא באה עד דנפחינן לה ובנפיחה יתברר אם היא מנב או מחיתוך ועינינותא דורדא כתב האן ז"ל דכל היכא דסריכה ואפילו לכיס שלה טרפה דלא זכשירו אלא באוני דכיון דהיינא רביתא כל חדא וחדא מגינה על חברתה אבל ענינותא דורדא זו אין לה מקום כשרות לסריכה דכלהו שלא כסדרן הוה אצלה ועוד מצאתי כתוב משמו שהיה מתיר כשהיא דבוקה מצד אחד וה"ה נמי אם סריכין תרתי ענינותא אהרדי טרפה והא שלא הזכירו הכשיר

משפטי בדיקת הריאה לרבי יונה זצ"ל

כסדרן אלא כאוני אומר אני אחר שהכשירו תרתי או תלתא עונינותא קורא אני אותם דרא דאוני ודין אחד להם ואם דבוקה כנים שלו בלא פילוש נעשה מעשה על פי הראב"ד ז"ל להתיר וסרכה תלויה באונה או באומה יש מן הגאונים שאוסרין אותה ומר רב יהודאי ורב נמרונאי אוסרין אותה וקורין לה סרכה בת יומא אכל הראב"ד ז"ל התיר אותה כי סרכה כשמה כן היא דמשמע שנסרכת משני ראשיה וכיון שאינה נסרכת כי אם מצד אחד אינה סרכא וכשרה והרמב"ם ז"ל קורא לאוסרין מכלים ממונם של ישראל ומצריכה נפיחה ונהגנו עכשיו להתירה אפילו בלא נפיחה וצריך לעיין אם נמצאת סרכא תלויה באומא וכנגדו סימן כדופן ואומר הכורך כרי לי שלא היתה דבוקה בשעת שכדקתיה שער אחד נאמן באיסורין ואפילו כשחיטה שבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת ב"ש אחר שחיטה שעומדת כהיתר שיהא נאמן עד ונראה לי לדון ולהורות אחר שלפי הגמרא אפי' אומא הסמוכה לדופן כבדיקה סגי לה ולזאת שלא מצאנוה סמוכה בדין הוא שיפסק לה כבדיקה ונכשרת וסרכה שהיא נדרכת מעט ולהדיא מתפרקת ונימוחה נהנו כהרכה מקומית שימשמש בה הכורך באצבעותיו מעט ואם הם נימוחות ונשמטות כשרה שרירין הן ואצפ"י שהם נדבקות ולא חיישינן שמא סרכא בת יומא או יומים היא ודבר זה קבלה היא בידם רב מפי רב ואומר כי אם יהיה סרכא כל עוד שיד הכורך ממשמש בה יתחזק ויתקשה ושוב כמו יתר ואם היה ריר יהיה נימוח לאלתר ובכאן לא נהגו כן ולא נכון לעשות כן כי הסרכא היום הראשון שנתהוה לא היתה כי אם ריר ומעט מעט היא מתקשה וכל סרכא מן הריר היא באה ועוד חשש למשמשים שאפשר שיעקר ראשה אחד שלא לדעת וידמה להם שכבר נימוחה כי שגיאות מי יבין ואנא השם מנסתרות נקני גם מזדים חשוך עבדך ואל ימשלו בי וגומר.

ומעם פסול הסרכות דעת רש"י ז"ל והראשונים כתבו לפי שאין סרכא בלא נקב וכדמשמע לן מדאמרי' דלא דמי תרתי אוני דסריכין אהדדי לריאה הסמוכה לדופן דאלו התם אי סלקא סרכא מחמת נקב דופן לית לן בה אכל הכא אינקיב האי טרפה אלא מחמת הוא שעלתה סרכא זו ונסתככה במקום אחר והוה לי' הריאה שניקכה הלכך שלא כסדרן דזו נוטה לכאן וזו נוטה לכאן סוף הקרום להתפרק ויתגלה הנקב אבל כסדרן הולך וחזק הוא בכל עת וכאילו אין שם נקב דמי ולא תקשי לך הא דקילין קרום שעלה מחמת מכה בריאה שאינו קרום דלאו כללא הוא נבי סתימה אחרת עם הקרום כראמרינן ריאה שנקבה ודופן סותמתה כשרה ולפי זו שמה ראוי לפסול אף מחיתוך לחיתוך דסריכין

משפטי בדיקת הריאה לרבי יונה זצ"ל

בשפולי דאונא משינס דאינן דבקות יפה ואפילו כדסלקא סרכא באמצע האומות באלכסן דאין זו סתימה חזקה דבשביל זה מרפין אומא לרופן טפני שעומרת ברוחב החלל ויתפרק ולא ישאר סתימה אלא מחמת נקב לבד ואינו סותם וסרכא תלויה ג"כ פוסלת לפי שמה זו דמחמת נקב סלקא ואין לה דביקות המנין עליה וכבר כתבנו מנהגנו בכל אלו הסרכות והתוספות כתבו דוראי יש סרכא בלא נקב רפעמים ישעולה מחמת ליחות וחמימות המקום ושעם פסילתה שלא כסדרן לפי שחוששין שמתוך נענוע הנהמה מושכת הסרכא וסופה לינקוב להתפרק בריאה בקרעית הקרום וכל העומר לינקב כנקוב דמי ואוסרין אותה מעתה אעפ"י שנשחט קודם מרוקא שכן דרך המרפות כל שעלה בה רכב שעתירה ליטרף מחמתו וקדם ושחטה לא הואיל כדאמרינן ברוסא זהרא מקלא קלי אבל כסדרן אין סוף הקרום להתפרק ואם נתפרדו זו מוז נחתת הם נפרדות ולא יעשה נקב בפירוקן וריאה הסמוכה לרופן הוששין שטא יתפרק הקרום מצד הריאה ויקרע העור אלא א"כ יש מכה ברופן שאז נראה דמקום המכה עשוי להתפרק וכי ליכא מכה ברופן מרפה ורכ נחמיה רבדיק לה בפושרין קסבר כיון שעלתה בנפיחה והשתא מימא לא מתפרקא תולין שיתתפרק הרופן וכישרה והאי דאמרינן נבי ריאה אונין דסרכין אי אינקיב מרפה הכי קאמר עשוין הן להתפרק ויקרע העור מכאן או מכאן והרי היא כנקובה מעתה והרי הוא כאילו אמר אי מנקיב האי מרפה גם יש ספרים בלשון מנקיב והוא מורה על זה ולפי שמה זו יש להכשיר סרכא תלויה שהרי יש לתלות דמחמת משקין שהיא שואבת היא פולטת ליחה עבה ומתדבקת ונמשכת כחוש והראב"ד הכריע בין שתי השטות שכתבנו דסרכא שלא במקום רכיתא ודאי מחמת נקב היא דאי לאו נקב סרכא מנין ואעפ"כ ישעולה בנפיחה אומרינן קרום עלה באותו נקב אבל כשהסרכא במקום רכיתא תולין דמשום דוחק רכיצתה עליו עלתה שם סרכא לא מחמת נקב והיינו התוב בדיק לה רב נחמיה וכישעולה בנפיחה תולין דמחמת לחית נסתבכה שם ועל פי סברא זו הוא אומר דאונא הסמוכה לרופן דמכשרי אפי' בסרכא לנרמא כשרה דכיון דמקום רכיתא בהא ליכא למיהש לנקב ועל כן לא אמרי' הוא רסביך כבשרא אלא בריאה שניקבה דבעינן סתימה אלימתא הא לאו הכי לא צריך ולפי שמה זו סרכא תלויה שלא במקום רכיתא אסורה דוראי מחמת נקב היא הלא כתבתי לך שלישים במעמי הסרכות ובאמת לא יכולתי להעמיד מנהג בשטות אחד מהם כי אני הואה שכל אחד ואחד מהם אוסר ומתיר לפי שטתו וזה מה שכתב הימנים ז"ל לדברים אלו אינם על פי הדין אלא

משפטי בדיקת הריאה לרבי יונה זצ"ל

על פי המנהג ואל ישנה אדם מנהג מקומו אשר המה עושים כי כל הערוה; כולם קדושים ואלו ואלו לא נתכוונו אלא לרבר אחד כי כולם נתנו מרועה אחד.

טעם לבדיקת הריאה יותר משאר טרפיות וסכרת רוב המפרשים ורוב הפוסקים שנשכיל שהריאה עלולה באלו הסרכות חשו חכמים לבדיקתה יותר משאר טרפיותיה הר"י ז"ל השיג על זה הטעם דאם כן תהי' כל הריאה צריכה נפיחה שהרי אין סרכא אוסרת אלא מחמת נקב כשמת הגאונים ז"ל ואעפ"י שיש מקצתם נולדו מחמת חום חשו לסרכות הבאות מחמת נקב ואם לסרכות הבאות מחמת נקב חשינו ניהוש לנקב בלא סרכא שאם אמרו אין סרכא בלא נקב ולא אמרו אין נקב בלא סרכא ואין סרכות מצוייות הנקביים מצויין שאף הם מחמת נקב ותחוש להם אבל טעמו של דבר זה כדי להתיר המבשולים לפי שהסרכות נכרות לעינים ואם שהם מצויות אם לא נברוק בהם יבא הדבר לידי הפסד רב ודכו המכשולות דפעמים שנמצא אדם סרכא בריאה ויחזור על לוקחי בשר לשבור כליהם ולהריץ מאכלו לפני כלבו ואפשר שיחום מי שאינו הגון על כסונו ולא יחוש ויאכל לפי תקנו שיברוק ואחר כך יקח אבל שאר טרפיות שתולין בנקב או בעינים דקים שאינם נמצאים לא חשו להם חכמים.

ועוד טעם אחר בדבר הקרוב והמוזמן לעינים בסרכות הריאה דמשתכחי בפתיחת הבהמה מיד לא נכון להעלים עין מן

האסור אך כן התמה הוא שלא מצינו לרז"ל בעלי התלמוד שיצריכו זה הבדיקה בכלל דבריהם בפרק המדמות כי אם למיחש להם כשימצא בלתי מעמים הנמצאים אלא במקומם כגון האי דאמרינן בפרק אין צדין נטיעה מקטע רגליהון דקציבא ורבו עלי נדות פ"י נטיעה תשובתם לקצבים ורבו עלי נרות ששטתנים משום ערלה שלשה שנים ולא ימתנו לבהמה עד שתברק ולגשותיהם שבעה נקיים וכן בירושלמי נמי קתני עלה נטיעתך אתה כשטר שלשה שנים ואי אתה משטר בהמתך וכן בילמדנו אמר ר' יהודה בן פדיה מן יגלה עפר מעיניך אדם הראשון שאתה לא יכולת לעמוד בנסיונך אפי' שעה אחת והרי בניך משמרים כל המצות שנתנו להם אחר מהם עומר ונוטע מעמיר ומכניש טורח ומשקה ורואה פירות נטיעה לפניו כשהם מכוכרות וקופץ ידו ואינו טועם מהם ואתה לא יכולת לעמוד בנסיונך אפי' שעה אחת ובניך נצטוו את זה תאכלו ואת זה לא תאכלו וכיותר אדם מישדאל לוקח בהמה שור או כבש או עז שוחט ומפשיט רוחץ ובורק בריאה ונמצאת מרפה מונע ידו ואינו אוכל הוי אומר אמרת ה' צרופה מפני שעניני הסרכות דתיהם שונות כפי מנהג המדינות

משפטי בדיקת הריאה לרבי יונה זצ"ל

כד הצגתי אותן לבדיהן ויש שם חלאים אחרים שאם יארעו לריאה אשר כח בהן להמית אותה ואלו הן :

הוי יודע דכל טרפות שמנו חכמים בריאה משום חשש נקב נגעו בה וזה הוא לשון רש"י ז"ל כזה וכל הנך טריפות דמנינן לקמן בריאה כגון חלוף דאוני ורמיא לבשרא ולשיעתא ודיותא ואמסו בריאה כלהו ככלל נקבה בריאה או שחסרה איתניהו דחליף היינו חסרה ממקום שריאה והנהו חזותא לקתוא הוא וכל לקותא סופה לנקוב והוה ליה נקובה .

הריאה שנקבה טרפה אעפ"י שעלה קרום עליו ונסתם בד"א שניקבו שני הקרומות אבל ניקב זה בלא זה כשרה וכתב הרשב"א ז"ל ויראה לי שאם נקבו זה שלא כנגד זה אעפ"י שנקבו שניהם כשרה וסתירה לזאת הסכרה מצאתי מהאי דאמר' נבי ריאה דאושא דאי לא בצבצא מיא זיקא דביני ביני הוא משמע שהרוח נכנס בין שני הקרומות דרך נקב התחתון ואם יהיה נקב בקרום העליון ככל מקום שיהיה יצא הרוח לחוץ ויבצבצו במים הרי לך שנקבו זה שלא כנגד זה וטרפינן לה .

האי ריאה דאיגליד דאינהו סומקא כשרה והיא שנישל הקרום העליון ונשאר התחתון כתמרה אדומה כשרה וכתב בעל הלכות גדולות והוא

דלא מפקא זיקא אלמא קסבר בעיא בריקה בנפיחה מיהו כשרה בלא בריקה משמע אלא איכ פרשו בנמרא ואעפ"י שהחמירו חז"ל בריאה מפני שעלולה לקבל טרפות יותר משאר אברים הרי היא ככלל בני מעים שאם בא זאב או כלב ונטל את הריאה והחזירה כשהיא מנוקבת תלינן בזאב וכן אי אינקיב ריאה היכא דמשמשא ידא דטבחא תלינן בידא דטבחא וכתב רש"י ז"ל אני שמעתי במצר החצר שמתוך דוהק היר קורע את הריאה כציפורניו וכדומה לי אני בכל מקום שיודע שיוכל לתלות כגון נקב העשוי כסכין או שתלשה מלמעלה כחזקה ואחר כך נמצא בה הנקב אינקיב ריאה היכא דליכא למתלי בידא דטבחא מקיפין אפי' מערונה לערונה ופי' הגאונים ז"ל ריאה זו לריאה אחרת ודוקא מכהמה דקה לדקה ומנסה לגסה אבל לא מדקא לגסא ולא מנסא לדקא ואין מדקדקין מאונא לאונא ומאומא לאומא אבל אפי' מאונא לאומא ומאומא לאונא מכהמה שהיא מינה ופרישנן ערונה אונא או אומא של צד ימין או של צד שמאל כלומר שאפי' נקבה מצד זה מקיפין מצד שני וכלכד מאונא לאונא שכנגדה ומאומא לאומא אבל לא מאומא לאונא ולא מאונא לאומא אפי' מכהמה אחרת והיינו דקה ונסא דקאמרי' בנמרא אין צריך לוטר שאין מקיפין מכהמה לכהמה כלל ולא משמע הכי לישנא דגמרא דקאמרי' נסא ודקה והוי ליה לטימר קטנה וגדולה או לשון אחר דלא למטעי .

משפטי בדיקת הריאה לרבי יונה זצ"ל

מורנא והיא תולעת היוצאה מן הריאה ואין ידוע אי קרום שחיטה פריש או אחר שחיטה פריש חזקה לאחר שחיטה פריש כשנקרר הדם אחר שחיטה קפין מבקומו.

האי ריאה דאושא פ' משמעת קול כישנופחין אותה אי ידעין מהיכן אושא מותבינן עלה נילה או גדפא או רוקה אימבצבצא

ההיא מיד מהמת הנפיחה כידוע ישיש שם נקב שהרוח יוצא משם ומרפה ואי לא ידעין מהיכן אושא דפעמים שאין אדם יכול להבחין לשמיעת האוזן מהיכן קול יוצא מיתנין משכלתא דמיא בפושרי ומותבינן לכלו ריאה כגויהון וכל מקום שיהיה שם נקב יבצבצו המים והמימי חבימי לא משום דמפרשילה פ' מקשין אותה כאבן ואם אין נקב בעליון ויש נקב בתחתון מתקרע העליון מפני שהוא קלוש ומים קרים מתרין אותה כשמקשה אלא בדקינן לה בפושרין אי מבצבצא מרפה ואי לא כשרה דתתאה אינקיב עילאה לא אינקיב והאי דאושא זיקא דביני ביני הוא והרוח יוצא מבפנים דרך נקב ואינו יכול לצאת חוץ מפני קרום העליון שמגיין והולך הרוח בין שני הקרומות לכך משמעת קול וכדמותבינן ריאה כמנא דמיא פושרי כהדי ככדא מותבינן לה כגווה משום דכבד מצלול הריאה למטח ובפני עצמה צפה היא על פני המים ואין המים מכסים אותה ולא תכרך יפה אי נמי יתלה בה דבר שיכבדנה ויצללינה למטה והפשר זה כהפשר המים בימות הקיץ שנשנתנו בכית קצת אחר שנשאבו כדמוכחינן לקמן.

ריאה שיבשה מקצתה וכל שכן כולה עד שהיא נפרכת בצפורן מרפה אע"ג דנבי אוזן יכשה של בכור דהוי מום אמדינן

איזו היא יבשה כל שאם תנקב ואינה מוציאה מפת דם ולא אמר עד שהיא נפרכת בצפורן דהתם נבי אוזן ככיר דשליש כהו אוירא ורוח ואויר מכאיש את המכה ומקלקלת הילכך כל רלא מפקא דמא לא הררא כריא הכא נבי ריאה כיון דלא ישליש בה אוירא הררא כריא עד שתתפרך בצפורן. פרתוה כידי שמים כשרה איזו היא חרותה כל שצמקה הריאה שלה כידי שמים מקול רעמים וזועות וכיוצא בהן כשרה בידי אדם כגון שהבעיתה אדם או ששחט בהמה לפניו וכיוצא בהן אעפ"י שאינה יבשה מרפה וכידי כל הכריות כגון ששמעה שאגת אריה וקול שחל ככידי שמים דמי וכשרה ותל"י מזה כדבר שנמצאת סיבתו בפנינו או כידי שמים או כידי אדם ואם נמצא ריאה ישצמקה ואין שום דבר בפנינו שנגע סיכתו אם כידי שמים אם בידי אדם בדקינן לה הכי עכרין בקיטא מתינן משכלא דקוניא והוא כלי חרס שאין שוע באבר כשביל שלא יתחטמו המים בהם ונמלטנהו מיא קר ירי כסתיא מיתנין משכלא שחימי ר"ל ישחורות שלא חפו אותם כאבר

משפמי בדיקת הריאה לרבי יונה זצ"ל

כאן מצננין כל כך כלכנים ויש אומרים שחמי של נחישת ונמלימנהו מיא פושרי ונחביניהו ונחניהו כנווה מעת לעת אי הררא בריא כירי שמים היא וכשרה ואי לא הררא בריא כירי אדם היא וטרפה ולפי דרכנו למדנו מדאמרינן בקיטא מיא קירי כסתוא מיא פשוירי דקירי בקיטא פשוורא כסתוא כרפסקינן לעיל גבי ריאה דאושא.

אוטם בריאה והוא שנמצא בה מקום ממומם שאין הרוח נכנס שם כשנופחין אותה מיתנין סכינא וקורעין ההוא אוטם אם מחמת מונלא כשרה ואי לא מותכינן על הקרע גילדי או רוקא או גרפא אי מכבצא כשרה ואי לא טרפה.

ריאה שנימוק והיא שנתרוקנה מאליה וקרום שלה קים אפילו מחזקת רביעית כחלל החסרון כשרה רחסרון מכפנים לא שמיה חסרון ואם מחזקת יותר מרביעית יש לרין ולהורות כדאמרינן גבי יתירה סגכה דריאה על פי הסרכות שכתבנו.

ריאה שנשפכה כקיתון והוא שנימוחה ונמס כשרה בתוך קרומות שלה ונשפכה מראשה לסוסה ומסוסה לראשה כשרה וחוא דקיי סמפונהא והררא בריא ומנא ירעין אי נמוחו מיתנין צעא דקויא ושפכינן לה כנוה אי אית בה שוריקא חירוי הסמפונות הן שנימוחו וטרפה ואי לא כשרה. האי סמפונא דריאה דאיניקיב לחכריה והוא פצל פיעולו שמתפצל מחכרו טרפה דכיון דדופן חכרו קשה הוא נמצא עומד לעצמו ואינו סותם הנקב הילכך לא מגין עליה אבל נקב אחד פיעולו כרחוק בשר הריאה שהוא רך נכנס לנקב ומגין עליה וכשרה.

מחט שנמצאת בריאה ואינה נקובה מבחוץ וכשנופחין אותה אין הרוח יוצא ממנה אבל כמשוש היד נרגשת בה כשרה דאמרינן דרך הקנה נכנסה וכא דרך הסמפונות ומן הסמפונות לכשר הריאה ומ"מ קרום החיצון לא איניקיב ואע"פ שאין דרך הקנה לכלוע אפ"ה דכיון דאיתיה לריאה קמן ולא חזינן דאיניקיבה על כרחך דרך סמפונות אתאי ומספא לא מחזקינן ריעותא ואם לא נמצאת המחט עד שנחתכה טרפה ישחוששין דלמא נקובי נקיב ואתאי כשאר הנבלעין דרך ושט ומשם כאה לכרס ולדקיין ויצא ונכנסה בתוך הריאה וניקבה ואם נמצאת כאחד מי הסמפונות אע"פ שהריאה חתוכה כשרה דודאי דרך הקנה נכנסה וסמפונא נקט ואתאי ואם תאמר דרך ושט נכנסה היאך נמצאת בסמפון כי ככשר הריאה נמצאת ואע"פ רכחתוכה רכבדא יש חלוק בין קופא לנוא וכין קופא לכר התם היא שהבכר רחוק מן הקנה ואין תולין בו אלא כקופא לנוא אבל בריאה דלא מרחקא כולי האי אפילו קופא לכר תלינן בקנה.

משפטי בדיקת הריאה לרבי יונה זצ"ל

האי ריאה דקימא גילדי גילדי או כולי אוכמי חזותא חזותא כשרה פי' קליפות קליפות של ריאמת שחורות שחורות גוונים גוונים ופרשי' ז'ל רוקא הנך נווני דלא פסלי בהו ריאה כאדומה כירוקה ובחלא וקמ"ל ואע"נ דלא מתחזה כולה כחד גוונא לא אמרין לקותא היא אבל חזותא דמספלה בהו ריאה כגון שחורה כדיו וכעין מוריקא וכעין ביעותא מרפה דכל אותן מראות לקות הן לכך לא שנא בכלה ולא שנא במקצתה דלקות מחמת נקב הוא ונקב במשהו פוסל בה וזה דעת הרמב"ן ז'ל והרב בעל התוספות אבל הראב"ד ז'ל כתב דחזותא חזותא אפי' כגווני דמספלי בהו ריאה דלא אסרו אלא בכלה אבל במקצתה הדרא בריא והביא ראייה מדמספלינגן במקצת מרפיות בין כלה בין מקצתה כדאמרינן ריאה שיבשה מקצתה שמע מינה דהיכא דלא פרשו מקצתה משמע כלה עד שתהא כולה מאותה מראה רע לא מרפינן ויש להשיב על זה דאדריביה אימא לאירך ניסא מדאצמריכו לאפלוגי בהאדומה בין כלה בין למקצתה ש"מ דכסתמא אפי' מקצתה פסולה עוד נראה לי כו משום הכי לא אמרינן מקצתה מדאמרינן ריאה שסמקא והיא חרותא בידי אדם מרפה כיון שסמקה כחריות של דקל והוא שנתמעטה מחמת שנמשכה כולה אבל יבשה שעמדה בעינה אלא שנתקשה אפילו מקצתה מרפה.

האי ריאה דרמיא לאופתא והוא בקעת עצים אמרי ליה דפחזיא כאופתא אפילו שהוקשה כעץ פי' הראב"ד ז'ל בתשובת שאילה דמיא לאופתא דנפיחא כאופתא והיא שהריאה קשה ועומדת כל שעת דנפיחה כאדם שבטנו צבא עוד נאמר כחזותא דאופיתא נראה לי שהיא עגולה ואין אונין שלה ניכרין אלא שהוא כסדר עגול והיא נידונית כחסירה ועוד נאמר בה כגושתא אשפרא בלע"ז כמו האופתא שיוצאת ממנה עוקצין עוקצין ומורי מורי שהכשרו בה כועות הם שקרום שעליהם חלק ומה בשיעא דאופתא שאין לה חתוך אונות ופרשו לה רבנן אעפ"י שיש לה מבפנים כיון שהיא כלה חלקה מבחוץ מרפה ומכאן הכשירו אומא לאונא אעפ"י שאינה ראייה גמורה ואעפ"י שהכל מודים אם אין לה פלוש כשרה ואין אוסרין אלא סויכא שאין לה הכשר ממקום אחר הרי פירשתי לך דמיא לאופתא ע"כ הרב ז'ל ואיכא דפריש לה הכי אמרי ליה כגושתא דפחזיא כאופתא משושה קשה כעץ פחזיה מלשון יחפזו זנבו כמו ארז ואמרי' כחזותא דנפוחא כאופתא נעשית לבנה כבקעת ואיכא דאמרי דשיעא כאופתא דלית לה חיתוכה דאוני.

הריאה שהאדימה בין מקצתה בין כלה כשרה זה הוא דעת רשי' ז'ל והרי"ף והרמב"ם ז'ל וראייה לדבר כדאמרי' אדומה

משפטי בדיקת הריאה לרבי יונה זצ"ל

כו

כשרה מרר נתן ור"ח דל כתב שהאדימה בין כולה בין מקצה טרפה ואי קשי' האי אדומה ר' נתן ור' אפרים נתן טעם לדבר דשאני אדומה משהאדימה דהאדימה מגזרת הפעול והוא אדומה ביותר ומשמע שהאדימה מחמת לקות הוא ואדומה משמע מתולדותה ולפי שעדין אין דמה נבלע בה ומראיתה יעיד עליה כי הפרש יש בין אדמו עצם מפנינים שהוא מפועל קל לאם יאדימו כתולע שהוא מבנין הפעיל שאין אדמימות הפנינים חזק כאדמי התולע ואינו נכון דא"כ דאיכה חלוק בין אדמימות לאדמימות הוה לן למכבי גבי אדומה כשרה היכי דמי אדומה כשרה וכרבעו בירוקה כשרה היכי משכחת לה ירוקה ככרתי והיא כעלה חציר כשר ירוקה כעין קישות והוא עשב שקורין לו מלוכיא כעין מוריקא והוא הכרוכס והר"ט פי' כעין חריע והוא הצמח שצובעין בו הכנרים והוא רומה לשערות אדומות מעט ונוטה לירקות כעין ביעתא והוא חלמון ביצה טרפה וכל טראה גרוע בכלל אלו הירוקין הפסולין הן ככוחלא והוא הצבע כחול לא ירוק ולא שחור כשרה כדיותא והוא קורט דיו יבש והוא שחור טרפה ככבדא כשרה כבשרה טרפה וסימנך ובשר בשדה טרפה פי' רש"י והרמב"ם ז"ל כמראה הכבד כמראה הבשר והרז"ה ז"ל פי' ככבדא וכבשרא במשושא ולא בחזותא מדלא קאמר כעין כבדא כעין כשרא כרקאמרינן כעין כישות כעין מוריקא .

הוריקה הריאה מחמת מכות אש לא אתפרש כגמרא כלל וכבר בארנו בזח במקום אחר כי רבו הדעות והמכריעין לפני חכמים הכריעו לאיסור אחר שלא פסלו בירוקה אלא מחמת נקב שכל שהוריק עתיד לנקוב כראמרינן כשיעור נקיבתן שיעור ירוקתן גבי בני מעים של עוף שנחמרו אע"פי שחמרו לא אמרו ירוקין פסולה אלא בלב וקרקבן וכבר הוא הדין כריאה מטעם שכתבנו שאם כח האש שולט בלב וקרקבן כל שכן בקרומי הריאה שהם דקין מאד ולא תקשי לך האי דאמרינן אין ריאה בעוף לא לינפל לא ליחמר דהכי קאמרינן שאין חוששין לה מסתמה ולא צריכה בדיקה בנחלה לאור כדין שאר בני מעים לפי שאין הרבר מצוי הואיל והצלעות מנינות אותה אבל כיון דחזינן בה ריעותה היאך נאמר שהצלעות מנינות אותה הרי לא הועילו לה ולא הצילו ואחר שכן הוא בעוף ה"ה ככהמה שהרי אמרו כל טרפות שמנו חכמים כבהמה כנגדן בעוף ולא תאני האי טרפות בעוף אלא מפני שדרכן לשלוט בו האור ונחמרים בני מעין לאלתר אבל כהמה אין דרכה שישלוט בה האור כל כך הא אלו שליט בה ונחמרו מעיה אין לנו להכשיר ודין שניהם אחד הוא לא שנשתנו מראיתם וכן ראיתי סברת הרשב"א ז"ל אך סברת הכ"מ ז"ל אין נראית כי וכרוק ותשכח בפרק עשירי .

יש הכשר בריאה ובכוליא והם מים זכים יש פוסל בזה וכזה לקותא והוא בשר שנתמסמס עד שהרופא גררו ומעמידו על כשר חי והיינו תפלא תלחי תלחי שמביא בנמרא יש כשר בריאה ופסול בכוליא מוגלא יש פסול בריאה וכשר בכוליא נקב ומים זכים דבשרין כאן וכאן לא אמרן אלא דצילי אבל עכירי מרפה ודצילי נמי לא אמרן אלא דלא אסרוח אבל אסרוח מרפה כך היא שיטת הרי"ף ז"ל ודעת הרמב"ן וכן פירש"י ז"ל דעכירי מרפה כאן וכאן ואסרוח מרפה כאן וכאן פ"י בריאה ובכוליא והרזה ז"ל דמכשיר עכירי ואסרוח בריאה נראה דלא גרים בנמרא כאן וכאן ואכוליא בלחוד ולא אריאה דכיון דמגליא מוגלא כשרה בריאה מוגלא היינו מים עכורין והיא היא ועוד ריאה שנשפכה כקיתון דכשרה בדקימא סימפונה אי אפשר דלא עכורה והואיל וכולה נימוחה מכפנים דעכירי אכוליא ולא אריאה היא דאסרות דכוליא אבל בריאה כשרה הוא וכן דעת הראב"ד ז"ל ורבים מן הפוסקים וכן כתב הרשב"א ז"ל בחיבורו עור ראייה מדמכשרינן בנמרא הנך דקימי צמחי מנרי וכנדי ועדין היו מלאות ולא יצאתה עדין לחותן לראות אם עכורין אם סרוחין אבל מסתמא מכשירינן להו שמע מינה דעכורין וסרוחין לא פסלו בריאה והרמב"ן ז"ל שכתב וצריכה בדיקה אם מימה סרוחין אם לאו עליו להביא ראייה וכתב גם כן וצריך לכדוק בסמפון שתחתיה אם נמצא נקוב מרפה והא דאמרינן בריאה שנשפכה סקיתון והוא דקימי סימפונא שלא נימוחו ויתברר לנו באי אית בה סוריקי חיוארי אם לא ולא הצריכונו לכדוק בסמפונות אם הם נקובין אם לאו גם לא מצינו מרפות לסמפוני הריאה הפנימים אם לאו בניקב לחברו כמו שפירשנו למעלה או בנימוחו וצמחי צמחי דאמרינן הן כועות מליאות ליחה והיינו מוגלא כדאמרינן כנדי הן צמחין גדולים כבדים מינרי גדולים מכנדי וקשים כסלע והראב"ד ז"ל פ"י כנדי כנדי מנרי זוגות זוגות סלעים סלעים כנדי זוגות וחברו פרק אלו מגלחין שמואל קרע עליה דרב תליסר כנדי פ"י יב זוגות של כנדים ואעפ"י שנתברר לנו כראיות גמורות וברורות להתיר מים סרוחין בריאה כתבתי אותם להלכה אבל לא למעשה כי לא ראיתי מי שהקיל בדבר להתירם. הני תרתי כועי דסמכינן להרדי לית להו בדיקותא פרש"י ז"ל דקים ליה לרבא דלא נסמכו אלא מחמת נקב שכריאה והעלה נקב את הנועות הללו סביבו והר"ם ז"ל נמי כתב שאי אפשר שיש נקב ביניהן ואין להם דרך בדיקה ויש מי שפירש דחשינינן דשמא תדחק זו על זו ותבקע כאחת מחמת דוחק חברתה והיינו דלא בדקינן אי מיניקב בינתים וסמיכן דקאמר רבא כרי שתוכל באחרת לדחוק חברתה

הא לא הכי לא חיישינן להו כי היכי דלא חיישינן לחרא דלא מינקבו חדא ומתחזיא כתרת ר"ל שנראה כעין סדק באמצעיתה ודומה לשתיים מתינן סילוא ובועינן להו פי' פותחין אותה בקוץ מצידה אחת אי שפכי אהרדי חדא היא וכשרה ואי לא תרמי אינון וטרפה. הכיא הרשב"א ז"ל בחבורו אבעבוע שעלה כשיפולי ריאה הורה בעל הלכות שאם מקיף אותה בשר הריאה מכל צד ואפי' כל שהוא בשרה ואם לאו הרי הוא כיתר וכל יתר כנטול דמי והרי היא כנקובה וטרפה ואעפ"י שדברים אלו אינם מתקבלים אל הדעת ראוי לחוש לדבריו ושרברי הגאונים דברי קבלה הם. בועה שניקבה בריאה ואין ידוע אם קודם לשחיטה או לאחר שחיטה אין צריבין בועה להקיף ולקורבה אצלה ולראות אם מראה הנקבים שוים כמו שאמרנו שמקיפין בריאה דשאני הכא כיון דאיכה בועה אי אפשר לעמוד עליה שעשוי הנקב להשתנות כל שעה ושטא מראה אחר היה לה ונשתנה ופרש"י ז"ל דזה הוא במקום דלא משמשא ידא דמבחא אבל במקום דמישמשא ידא דמבחא תלינן בידא דמבחא ולאחר שחיטה ולשון כקיסין מקריבין זו לזו שמוטות נף בעוף טרפה חיישינן שמא ניקבה הריאה ושמואל אמר תבדק ופסק הר"ף כמותו כיצור יעשה מכנים קש או קנה או כנף דק בנרגת ונופח אם יצא ממנה רוח טרפה ואם לאו אלא שתעלה בנפיחה כל הצד שאין רבוק בצלעות בידוע שלא ניקבה הריאה וכשרה ואינו צריך להפריש הריאה מצלעותיה שמא ניקבה במקום דיבוקה כי הואיל ואמרין בריאה שניקבה ודופן סותמתה במקום רביתא שהיא סתימה מעליא וכשרה וכ"ש בעיף שמוסקת בין הצלעות ונחבאת בניחן שסותמת כאלו סנוך בבשרה. ומצאתי שכתב חכם אחר מחכמי עירנו כי אלו טרפות שכתבנו בריאה אין צריך לחזור אחריהן אלא אם כן נולד בה דבר שחוששין לה כמו שאין מחזירין על שאר הטרפות כי גם כן לבדיקות הסרכות הוצרכנו לכקש מעם למנהג כמו שבארנו למעלה במשפטי הכריקה ואעפ"י שהחמירו בה יותר משאר אברים לא נופלת מהם היא ואם בא זאב ונטל את הריאה והחזירה כשהיא מנוקבת תלינן כזאב וכתב הרמ"ז מי ששחט את הכהמה וקרע את הבטן וקודם שיכדוק את הריאה בא כלב או גוי ונטל את הריאה והלך לו הרי זו מותרת ואין אומרין ישמא נקובה היתה או סמוכה היתה שאין מחזיקין איסור אלא הרי היא בהזקת היתר עד שיודע לך כמה נטרפה וכשם שאין חוששין לקרום של מוח ולשררה כך לא נחוש לריאה שאבדה ואין בזה מנהג שדבר שאינו מצוי אין בו מנהג בא גוי או ישראל והוציא את הריאה קודם שתכדק והרי היא קיימת נוסחין אותה אעפ"י שאין אנו יודעים אם היו שם צמחים או לא היו וזה הוא מה שראיתי לחקור על דת הריאה ולכבאר

משפטיה אל החכרים המקשיבים למצוא דברי הפץ ממני אני יצחק* הקטן
ב"ר דוד זלה"ה כנליך ואע"י.

שחה במיעוט הסימנין שחיטה פסולה פירש'י ז"ל שחט הרוב ושהה
במעוט האחרון ונמר שחיטתו מה אמרינן כיון
דעביד לה רובה הא אתכשר או דלמא כיון דהדר גמדה כולה חדא שחיטה
היא וסלקא בתיקו ולחוטרא כיון שמצות שחיטה הוא לשחוט הכל כשגמרה
בפסול פסולה ובמיעוט קמיא דגרירת לאו מירי עבר ולא שהיה היא דהא
קי"לן מצא חצי קנה פסוק כשרה אי במיעוט קמא דושט נקיבתו במשהו
וכיון במשהו והוה ליה מעוט קמא והוה נקב בעלמא וטרפה ומהא נראה
דחשוחט רוב סימנין והשליך העוף מידו שהוא למות אסור לחזור ולחתוך
המיעוט בתורת שחיטה מוטב שיכנה בסכין או שימתין עד שימות ויש
מפרש במיעוט קמא דושט קא מבעי ליה מי אמרינן כיון דשהיה הוה ליה
כנקובת הושט במשהו או דלמא כיון דבישחיטה קא איתא ליה לאו נקב
הוא וכי היכי דלא שהה שהייה לא מטרפה דכי גמרינן שהיה בחצי סימן
ויש מפרש דקימא הא בעיא עלה דאמרינן לעיל השוחט בסכין רעה
ומבעיא ליה כבהמה פי' שחט רוב סימן אחר ושוהה בהולכה והובאה
המיעוט בשחיטה ואחר כך גמר סימן שני כהלכתו מהו מי אמרינן כיון
שמיעוט הסימנין חשוב כחתוך אם כן שוהה בשחיטה אעפ"י שמוליך
ומביא פסולה רהוי בולו חותך דבר בההיא שעתא או דילמא כשר וקיימת
בתיקו ואינה מתרת תיקו הוא כמו תיקום ר"ל מוכלעת חמ"ס וכמו
שמצנו בכל מ"ס.

(* זה הכז ר' יצחק בר דוד מספוגא הוה המעתיק כי להמחנך לא נוכל לעשותו נאמר
שדברים הנכרים נמנן בשם כ' יונה ומי. הוה ר"י בר דוד מונח בנפק.

שארית ישראל לא יעשה עולה ומושבעי ועומדין לא חסיג נבול רעך לא השבוחות ציהוד
ודיני סכין ציהוד ולא שניהם ציהוד במשך חמש סנים.

בולעטין

וועד הכשרות

ארגון מוקדש לתיקון מצב הכשרות
באמצעים של בירור, חקירה ודרישה, התייעצות, הודעה, והצעה
חודש תשרי תש"נ

עד מתי נחשה ?

מכתב א'

על הבעיות הגדולות אצל השחיטה מרובאשקין

**מכתב עדות ממשגיח חסיד חב"ד שכותב
להגה"צ מהאלמין שליט"א
ולהבית דין של חב"ד
אודות הכשרות אצל רובאשקין**

בס"ד, שלום וברכה,

מכיון שכבודו עוסק במשמרת בעיני כשרות המאכלים, בנוסף על שאר עסקי צבור, מצאתי, לנכון להעיר אתכם בהמצו"ב. המדובר AGRI – RUBASHKIN – AARONS ETC. וחנות רובאשקין בבארא פארק.

אלו שנשלחו הדברים להם לא הודיעו אותי שום דבר על כן קשה עלי להבחין כוונתם על זה. לפי ידיעותי היותר קרובים נמצא מצב המצויר שם, עוד. כמובן אין התהליך מוגדר רק בהכשר א' אשר שם.

מה שכבודו יכולים לעשות בזה לא ידוע לי, ומכל מקום לאפרושי מאיסורי (אף שבטח נמצא מקום היתר) היינו לידע שאפילו אצל יהודים שומרי תורה ומצות צריכים חזוק בזה ולכן כדאי ההכרח? לכל אחד לתת לב בכגון דא, וה' יעזור, באתי.
בכבוד

יוסף גראסביץ

נב. להעיר ששולחים עכשיו בשר בשם [הכתב אינו ברור] ....

אל כבוד הרבנים
חברי הב"ד דק"ק
קראון הייטס ....

- 1 אחד"ש רציתי להעיר נקודות חשובות מתהלך העבודה בבית המטבחים של רובאשקין "אגרי ראסעסורס ע"י הנסיון שלי בשהיותי שמה נראה שרובאשקין רוצה לסדר הכשרות על פי דעתו מבלי לשמוע לדעתכם _ הוראותיכם בפרטיות.
- 2 ע"ד ה"סקורט" שמעתי כמה פעמים מר"ד לברטוב שי' שצריכים לקולפו מב' צדדיו. בהיות ר"ד שי' "באגרי". הערתי אותו שרק קולפים מצד אחד. הוא מסר שצריכים לקולפו מב' צדדיו.
- 3 רצ"ה הלוי רובאשקין שי' מסר את זה להנכרי הממונה אל הלה אמר הרי יפריע לעבודתינו יותר מדאי.
- 4 רצ"ה רובאשקין שי' אמר עשה כהוראות הרב רק שהיום שהרי הוא נמצא פה. כשיסע למחר נחזור למנהגיני לקלוף רק מצד אחד.
- 5 הנה אנני נכנס בהוראת דיני ניקור וחלב וכו' וההיתר בקלוף מצד אחד רציתי רק להביא להכרתיכם דאינו (רובשקין) חש להוראתיכם ומבין מבינתי וכו' וכן נוהגים שמה.
- 6 בסימני כשרות על הלשונות יש (הי') קצת בלבול דהיינו על מי חל האחריות לרשמים.
- 7 הי' נהוג שהשוחט רשם המספר, על פי הפתק שעושים הנכרי על הראש והגוף, על הלשון.
- 8 בזמן שעזבתי את אגרי חדל השוחט לרשום. אולי יוכל להיות בזה מכשול בחלוף לשונות בין טריפות וכשרות וד"ל.
- 9 רוב מסירת ה"סוויט בעד" היא על ידי הנכרית שהיא מצפה על הלוח ומוסרם על פי זה.

- 10 הבודק עסוק בהסרת רירים וסירכות כנהוג ואי אפשר לו, ואיני מעיין מאין היא חותכם (מלקטם).
- 11 גם המשגיח עסוק בתליית הפתקאות. ואין פנאי לחכות עד שתחתוך ה"סוויט ברעד" היא אינה מחכה עד שיבוא יהודי לראות מאין לקחם.
- 12 היינו שהנכרית שחותכת בשר שמלוחלח, כשבאה לחלק ה"סוויט ברעד" חותכו ומוסרו ואינה מחכה ליהודי שיהי' שמה לראות.
- 13 נקור גידי דם הלשונות נעשה על ידי נכרית ואין משגיח על עבודותה בעשיתה וגם אחר כך. וכה נשלם ברוב הימים שהייתי שמה.
- 14 מצאתי לשון רשום בסימן דהיינו נבילה, בין אלו שכבר נמלחו והודחו. שמתתי אותו על הצד ומסיבת הבלבול ש (הי') ביום וא"ו והלחץ מצהר"ש [מצבי רובאשקין] והקושי להתקשר אתכם לא בררתי בפרטיות דין שאר הלשונות שנמצאים שמה.
- 15 ה. כפי מה שראיתי מידי יום ביומו, הנכריות משיירים מקומות פנויים ממלח במליחת הבשר. ישנם מקומות בשטח הבשר וכן יש חתוכים גדולים, ועמוקים שאינם שמים לב למולחם כראוי.
- 16 וכן ראיתי משגיחים שאינם משגיחים לראות שהנחת הבשר יהיה באופן שאינו כלי קבול, וכן אינם משגיחים שנקב ה"טנק" יהיה פתוח (הברזא שיזוב הדם, והטנק מתמלא עד שכשפותחים הברזא יוצא הדם בזרם חזק).
- 17 והנה מכיון שהטנק מלא וגדוש אי אפשר לראות בהבשר שנמצא למטה, אם נתמלא הדם ועולה למעלה מהדף הנמצא שם על הבשר והבשר שורה בתוכו או לא, אבל נראה לי שכדאי לעורר על זה.
- 18 זה ברור שמסיבת רבוי העבודה לפי ערך הפועלים, והפועלים כבר עובדים כמעט בכל יום יתר על הנתדבר, כשעתיים ושלוש, רוצים

לפטור ולגמור ולעזוב בהקדם הכי אפשרי, וכן דרישת רובאשקין בגלוי ובסתר. ואין פלא שמשׂירים מקומות בלי מלח.

19 וכן ראיתי כמה וכמה פעמים שהמשגיח אינו עומד על יד הפועלים ולפעמים עמדו ברחוק ארבעים רגל (40) שכל דף שממנו נעשה הקיר בת ד' רגל ועשרה דפים במתינות. לפי זה בשכל ישר סדר המליחה ירד במהותו בפרט שהלחץ חזק מרובאשקין למהר ואין שם לב על הנעדר בזה כלל שהרי יש מלח בכל חלק ודי בזה.

20 בעצמי שמעתי מהרב מרלא שי' בהיותי באגרי בפאסטוויל שאשים לב להשגיח לפזר המלח על הצדדים הדקים.

21 הנה הכוונה בזה אי אפשר להבין שהרי אין רצונם לשמוע לזה כלל וכלל וכלל. שאין הענין שעל פי רוב נוהגים כהוראה, רק לפעמים נחסר (ע"ד מש"כ בש"ך סוס"ט ס"ק כ', פתחי תשובה ס"ק יו"ד). אלא נוהגים כן בכל פעם (לכתחילה) אולי רבוי העבודה עושה בדיעבד ומכל מקום אם כן מהי הזהירות בהצדדים הדקים?

22 עיקר החסרון בזה הוא שאינם שמים לב להוראות הרב, ועושים כרצונם, וגם זה לא בשביל שמצאו הוראה שניה בכתב או בע"פ.

23 הנה בהיותי באגרי הראה ר"ד לברטוב איך שצריכים להסיר קרום דק שנשאר על ה"ריבאיי" בין צלע י"ב וי"ג מתחת החלב וצריכים להסירו עם החלב. המשגיח שיחיה אינו שם לב לזה תמיד.

24 למה משתמשים בפתקאות של וועד רבני ליובאוויטש האים אגרי תחת השגחתם?

25 ח. כששתמשים בסימן חתום בחותם גומי הרי ברובא דרובא אי אפשר לקראות אף אות אחד מהחותם אחרי המליחה וההדחה, וכבר הראיתי את זה לל"ט שי' ור"ד לברטוב שי' מבלי מענה.

26 לכאורה חותם זה אינו שוה לכלום. ועדיין משתמשים בזה מפעם לפעם.

27 ט) לפעמים שולחים בשר בלי סימן עליו אלא ממלאים קופסא "קמבו" ושמים חותם בארבע פנותיו. לכאורה צריך עיון בזה שהרי ראיתי שבקל משנים הנמצא בקופסא בלי הזזת החותם כלל ואי אפשר להכיר שינוי.

28 י) נתנו פתקאות הכשרות לידי הנכרים בלי פקוח לכמה ימים.

29 יא) בהיותי שמה לא היה מספיק משגיחים לפעול כפי הנתדבר. לכן קשרו המשגיחים לבשר שיש הפסד אלפי דולרים.

30 על פי ראות עיני קשה לצייר שהמשגיח יעבוד כפי הדרוש כשמשימים עליהם כל כך עבודה יתר מהנדרש.

31 אמרו שדורשים רק ט' שעות עבודה ומכל מקום אי אפשר לגמור מפני י"א שעות ולפעמים י"ב וי"ג. וכן התדברו שיתנו לעזוב בערב שבת באופן שיוכלו להגיע הבייתה כשעתיים וג' לפני שבת על כל פנים. לזה יש כמה רמאיות.

32 להוציא הרוח מהגלגלים ב' שבועות.

33 להניח מכונית אחורי המכונה וכו'.

34 חותם החוטמים בפלומבא "כשר נשמרים ב-1 SUPPLY ROOM

35 והחדר תחת יד נכרים, דברתי עם הר"מ שי' ואמר שהוא יסדר את זה.

36 אריזת הקופסאות נעשה על ידי אינה יהודית בלי השגחה, ונחתם אחר הסגירה כשמונחים שמה לזמן.

37 דברתי על דבר זה עם רד"ל שי' יאמר שיענין.

38 בחלק ה"צאק" אצל בית השחיטה נצרר הרבה דם שיכולים לראותו ואינם חותכים אותו ממנו לפני המליחה ומצאתים חלקים גדולים גם לאחרי המליחה כשחלפו את עבודתי.

39 וגם מצאתי הרבה פעמים הרבה דם יבש על הצלעים מבפנים גם לאחרי השרי' המליחה והדחה.

40 שמעתי מהרב מרלא שי' של שחיטת מארגארעטין יהי' יום מיוחד
או על כל פנים חצי יום שלם בשבילם, וחצי תחת הב"ד דק"ה בכדי
למנוע הבלבול בבשר.

41 כמה וכמה שבועות בהיותי שמה וגם לאחר שעזבתי היתה הסדר
שמארגארעטין שחט כט"ו בהמות ואח"כ ק"ה ט"ו וכך חוזר כל
היום. (מפי השמועה עד היום נמצא הסדר ככה).

42 על דרך ההוראה שיהיו שני שוחטים במקום השחיטה בכל עת
הנה כמה וכמה שבועות אינו כן, למשל שבוע פרשת נשא תשמ"ט.

43 כל הנ"ל כפי הראות עיני בהיותי שמה ושמעתי שעד היום נוהגים
ככה.

בכבוד ובברכה,

יוסף יצחק גראסביץ

רצוף בזה הכתב
יד של משגיח
חב"ד חשוב מאוד,
שמתאר את כל
מצב הכשרות אצל
רובאשקין
בדיוק נפלא

תורה

אברהם הראשון

אלה וברכה

הנה רועה כנה נקודות כעין הקדמה
לרשימות מלה מייך משמש.

הנה סוסק חשדה בהכשרים וכוונתו
שיוהגים היותך בבידועהד כפי הנדרש דרבוני
הבנות חלב שהנדרש הן מהשדה וכן מהקונים
שדו קרבן חלבי
הנה כששמתו שם האחד לדבר ה' (בינת)

במת היום והלבן, הנתה' זויי תפילין, חנוך הבית
(ובו) מתכוון לקנות בית מטבחיים ומחפש משקים
חשפת ששם מוכה לעבוד בתחומת הנפש (ועמו דוקא
(תחומת) הבעל). הלבנה. בית מטבחיים ידוע ומפורסם

ושמתי עליהם מחירי וכו' וקם ידעתי טותק
הנפיון עצמתי שעדתי שק. מוכתי הליכי שנה
רק את הנה נכרו משאב ביהודי.

וקם ידוע (ומפורסם) עדי מקום מילסו (נהל)

שהתק חיר חסידו ומחז חרודיון לחבר ה'
אם לא מל מל קק חפרה הכשר בשל, מוסרים
שהמחוק לא הין שחייק לילונק כשהרה (רפתי)

הי' היתר לקב יתך מחי כפי הוא חינוהק
עדי שלק מד מור נ' הרקיע רותק בצדונו
(ומה בהלוק מרשימת הרהג מטטוק ז')

אני הכריזתי החדש בבר קהל מכתב מרדכי נח
 (זהו נדפס בלתי ומלווה) עדי הנהירות להחמישי
 משעת אק ה

על יסודי גם עסקתי להבנים הסדורה אל-בשתי
 הבאה בני ודברתי סיבה וקמ דברתי עם
 רחמי השחתיק ליל שיהי הנה לאמר צמח שבתילוי
 לעבוד שמתי לשם קבלו מותי מביון שיש שהיו
 גי שאני רוצה לעבוד. השבתי מאלה דבור
 שיש מפי מלכו רציון נהי. למחר צמח עבוד
 עם ירדתי לשם דעתם שפנחה ב"נתם שהנה
 יותר משהי"פרום" הגילית (ג) עמיתו לבס נסיוני
 במקומות אחרים. סוף סוף (כנראה מאלה הרבנים)
 קבלו מתי שמה.

הנה לתלמי הקיים הלוועקים ברעש קצום בלם

אני הירופס ואיצובים וכו' ידעתי מקורם

הלא מסו ילכו שתי ליל לכה. אלה כשהבדלה בה
 קצתו רבשה דאגוהי ומליו דפיו ובמשין אל
 לכה נהי נהלת. קאליו במשין עדי פועלי

במשעת השלים "מטרקורטי" בדמית. הנה
 המותה אולם לסהאטאלס הדרכתו את הפועלים
 הנכרים סוף למלוח וכו' לשם כפי פורחות הרב
 המכשיר שד"ט"י בשתי משעת קוד אחריו.
 הכרי הפועלים לועם שהבדלה הירודי שבה
 רצון הפועלה כצו ומה סתה דורש, נהלת
 הפרט על יסוד השארתי הנה וכו' לכה עמית

אחת מקודם מקומי, הרי להיטיב את מלבי בזמן
ובה מלכת את דבר

המחיר הידוע ומפורסם וקצת ביוקר (ולפי השוק) 100
פיק (כיום) 40000 דה מוח ליום 50% כשר נמלטו
120 דה מוח כשרות #50 לכהמה, חליו עליה
הסתכנות #375 לכהמה 120 x 375 = #45,000 ליום, צורה
ד' ימים 4 x 45,000 = 180,000 = 180,000 #1,800,000 פיק

נצטרף חשבון להסלמת מכור הכשר על האן

- # 1 - דגלים השוט הימני
- א - דגלים " הימני והחודש 3 השאר הימני
- 1/2 - " המשני
- 1/2 - " "
- א - " הסודק

היום ממון שיוקר דבר כשר על גש אן חלה
רק 44. שוויץ שהפתוח הכשרים, והפלאוס
צוים לאחישם #. נמשך 4 פועלים נכרים למליחה
וצרה ~~#~~ (לפסונ) (#). משמח להם 5 \$ לשנה
1/2 \$

8 פועלים לנקוד (לם היות ששם רוב רק 6
והנים צוים שבוצה שצין כן וביך כן צוים האן
אצדך המנקרים חזויבוק לנקודו שבין כן יבין כן
חוקים האן) 1/4 כן 5 \$ לשנה. ס"ה 5 1/2 לפסונ
להם היום מינסלסטאן לא הכשר 1/4 90,000 \$ לשנה
1/8 45,000 \$ לקד - דה שורת קרוב ונר לשה צוקר חודש, ואלי שאת

ואיילוד. ולגב שלם לו יורה מן המצדה. ומי
היה הבונק לוי יתן מק לם צמו רוח גשם
היה יקצוב לעניויה

הכרי הוא "מי סופר לברויה
הפעולה כצו ינצלך אסוק הדלתים"

עצ כדי כך יקצו הדברים שנק
המשנה השני ר"ד לאלה שי שדבר קט
אלו הדברים. והוא לטמ שמדבר בהכח ש
על מו. מלך של דורש שיטתו הילך ואלהיה
דורש שלם ידרש מבושלים הנביים לשם ביצועם.
הנה דרשתי מנתן שיצמד צמדו ונעשו
חשבון ונתן ~~לשם~~ לשמה. מה צושים
הבושלים, מה לביים לדורש למצור ולתקן
ובמה בשר תקנו למה צמח ונשים זה לשם
פועלת ונסה כמד הנה יתה לא הנתן הנה
כפי השמורה, מה שצבת מן אצו הכפלה
מתה צמח לפי עק.

לכחך שנתן המשה על הכנפי של שוקים
ואשתיק ^(בטו) שנתן על ינפסק בינו וסן לשמול מן
פי הדב רק בדברים לשכים שבוט אמור בור
והיולט מכלל זה ניצוק ברואק ורדיפה.
כשאלה על צדית משקית שפיר התחיל והליו
הדברים למדיין ^(שג) רעמוהו הדב בדבור
דושת (מן הכוונה ח"ו ב"פ)

304 אלמנתך ששאלתך כבר עלי שני מנינים
אפני כמה נאם

הי יורד איוולו ויטהר איוולו ארצו כהווי
אזכיר יישוב טוב ארמזיה, ארמזיה, ארמזיה
וכפי דין ארמזיה א/ דין ארמזיה יורד רק שיש
אמנם ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה
אמנם ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה

יוסף ארמזיה

א. ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה
ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה
ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה

א. ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה

(ארמזיה) ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה

ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה

א. ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה
ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה ארמזיה

ארמזיה ארמזיה

מכתב ג'

מכתב מהגה"צ

רבי יוסף יצחק

זצ"ל

שכתב לר' אברהם אהרן שי'

רובאשקין נ"י

ג' תקלז

ג'תקלז

ב"ה ז' מנ"א תש"ט
ברוקלין

ידידי וו"ח אי"א מוה"ר אברהם אהרן שי' רובאשקין

שלום וברכה!

במענה על כתבו מכ"ז תמוז העבר אודות התיסדות חנות בשר עם בית חרושת לוואורשט עם שותפין יודעי מלאכת עשיית וואורשט, הוא דבר נכון במאד, ועדת חסידי חב"ד נזהרים בתקנה מסודרה מהוד כ"ק רבינו הזקן והחמירו בהנהגה זו הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' כל אחד בזמן נשיאותו אשר העוסק במכירת בשר או בתעשי' של בשר מעושן ובוואורשט, אשר גם אפילו המוחזק לירא אלקים יודע תורה ובעל מדות חסידות צריך למשגיח תמידי, ובודאי ישמרו לקיים הנהגה מסודרה זו, והשי"ת יחזק אות בריאות כולם ובני ביתם יחיו ויתן לכולם פרנסה טובה בהרחבה.

ידידס הדו"ש ומברכס בגשמיות וברוחניות

יוסף יצחק

ג'תקלז

נדפסה ביגדיל תורה ח"ד ע' יח. נפש ישע"י ע' פב. והוגהה ע"פ העתק המזכירות.

א

ב"ה

יצחק לוי שו"ב

בעמח"ס ברכת יצחק על יו"ד חלק א'.

יום א' לסדר טריפה לא תאכלו" שנת תהא שנת סוף הטריפות לפ"ק

שלום וברכה לכבוד הרבנות הראשית לישראל הי"ו וכל אשר לכם שלום. אחדשה"ט באתי בזה בדבר אשר היות ואני שו"ב בארצינו הקדושה, ועבדתי בשחיטה בהרבה מקומות בארצות הברית ועוד, ושאלו אותי ליתן חוות דעתי בענין השחיטה של רובאשקין אשר השואל רוצה להתנזר לגמרי מאכילת בשר בהמה היות שראה בווידיא סדר השחיטה הנ"ל וראה בזה שאינו כפי ההלכה ורצה שאענה לו בזה על פי הנסיון שיש לי בזה כבר הרבה שנים אם נכונים הדברים שעלה בדעתו הפקפוקים בשחיטה זו. והיות ואמר לי שהרבנות הראשית נותנת היתר להביא השחיטה הזאת לארצינו הקדושה, על כן אני שולח לכם התשובה הזאת, ואם כבודכם רוצים יותר ידיעות פרטיות מה שהולך בשחיטה בארצות הברית אני מוכן לגלות לכם פה אל פה ולא בחידות. ואען ואומר: –

- 1 שהשוחט אינו בודק הסימנים לאחר השחיטה כדין מחמת מהירות השחיטה.
- 2 וכן ראיתם, שהנכרי חותך מיד לאחר השחיטה את כל הקנה והוושט לגמרי לפני זיניק הדם לגמרי.
- 3 וכן, מהירות השחיטה לפי מה שחשבתם הוא לערך ששים ושבעים בהמות לשעה.
- 4 וגם, לא ראה בודק סכינים.
- 5 וגם, תמיה ליה למעלת כבודו שעד היום לא נתפרסם דבר כזה ורק על ידי הנכרים שעוסקים בענין צער בעלי חיים לדעתם פרסמו זאת, ומאי טעמא לא זכינו שהרבנים הגדולים הנותנים הכשרים יעשו טעלעוויזשעין סיסטעם ווידיא וכו', שכל אחד יוכל לראות מצב השחיטה באינטערנעט, ולא שימכרו לנו נבילות וטריפות לא רק בתור כשר, אלא גלאט כשר למהדרין מן המהדרין. ורצה מעלת כבודו לראות מקור הדברים בכל הנ"ל בשולחן ערוך ובאחרונים, וחות דעת גדולי הרבנים בענין שחיטה הנ"ל
- 6 וגם שמעתי שהרבנים המכשירים מקבלים ממליון דולר עד מילון ושמנה מאות לשנה עבור מתן ההכשר, ואם נכון הדבר האם הם נאמנים על ההכשר שנותנים?
הנה כל אלו דברים כבר היו לעולמים בעונותינו הרבים וראיתי במו עיני לדאבונינו הרב לא רק במקום אחד אלא בהרבה מקומות.
על כל פנים בנידון דידן ממה שראיתם על הווידיא בוודאי צריכים אתם להתנזר מכל וכל משחיטה הנ"ל, וכמו כן משאר השחיתות שלא ראיתם כי כל מה שכותבים שההכשר הוא גלאט כשר הוא כולו שקר.
ואשיב לו על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון עם קצת מראה מקומות, הגם שהיתי מאריך בזה בהרבה מראה מקומות, אבל לעת עתה אינו מצד היושר לעכב המכתב כי הדבר נוגע לו לכל יום ויום ובפרט שיש לו קצת בעיות במשפחה שחמיך אוכל בשר, הגם שהוא ירא שמים, אבל לפי דעתו אצלו הכל כשר וישר ואומר שיש לסמוך על ההכשר לפי דעתו עד שיראה בכתב שרב או שו"ב יכתוב לו בירור שהשחיטה אינו כשירה.
אקוה בעזרת השם יתברך להוסיף לו כהנה וכהנה.

בכבוד רב!

יצחק לוי שו"ב

בעמח"ס ברכת יצחק על יו"ד חלק א'.

תשובה על שאלה א' - : שהשוחט אינו בודק הסימנים לאחר השחיטה כדין מחמת מהירות השחיטה.

אשלח לו צלום מה שכתוב בשמלה חדשה סימן כ"ה כל הסימן - ומטה אשר שם.

שמלה יום סימן כה כח חדשה רמז

סימן כה

שצריך לבדק אחר שחיטה

ובו ה סימנים

א השוחט צריך שיבדק בסימנים אחר שחיטה אם נשחטו רפן, או [א] שיראה בפעולת שחיטה שהם שחוטין רפן, ואינו צריך (ט"ו) למשמש ביד, להרגיש על ידי משמוש שיש רב. ועין מה שכתבתי סימן א, סעיף לח.

(ש"ך ופריחדש) גם צריך לבדק אם לא [ב] נעקרו הסימנים. ונהגו, שתוקף אגודל על השפויי בנבט, ומתוך הדחק יפלטו הסימנים לחוץ, ורואה אם שחוטים [ג] הרב; ואם אין

מטה אשר

[א] שיראה. ודוקא שברור לו בראייתו שנשחטו רובן, אבל עפ"י רוב א"א להתברר רק אחר שינוח הדם מלזנק וכמ"ש במהרי"ל שהביא בטו"ז, ועיין לעיל סי' כ"א אות ג'. ובדקות, לא מהני מה שרואה בשעת שחיטה, כי בקל יטעה בדמינו מחמת זינוק הדם, רק שצריך שירגיש ע"י משמוש שנשחט כולו או רובו, ומהיות טוב, יבדוק ג"כ אחר הגרמה, כי שכיח שהם מורידים הסימנים לצד הגוף קצת. וכתב בתשובות כתב סופר יורה דעה: דבדקות החיוב לבדוק ג"כ אחר עיקור, דהיינו שמיטת הסימנים.

[ב] נעקרו. ר"ל, בעופות דשכיח בהו שמוטה שיעקרו הסימנים מהלחי. ועיין לעיל סוף אות א'.

[ג] הרוב. והיכא דהעוף שוהה למות והוא ספק אם נשחט רוב הסימן, יכול לקרוע עור הצואר, להבחין — אם נשחט הסי', כדי שלא יצטרך לשמור העוף בשעת פרכוס שלא יקרע וישלים רוב הקנה ע"י קרע ואין בזה חשש צעב"ח. ויזהר שלא יהי חשש שע"י המשמוש יבא לידי הרחבת חיתוך בסימנים (דעת קדושים; דר"ח).

[ו] חוזרים לפנים, בְּדוּעַ שֶׁהֵם [ה] עֲקוּרִים. (עולת יצחק) וְלִפְעָמִים הַסִּימָן יוֹצֵא דָרָךְ פִּי, וְכָשֵׁר, דְּמִזְה נִרְאָה שְׁלֵא הִנֵּה שְׁמוּט בְּשַׁעַת שְׁחִיטָה.

וְלַעֲנֵן הַגֵּרְמָה נִרְאָה לִי, אִם שָׁחַט בְּאֲמֻצֵּעַ הַצְּוָאר, כְּמוֹ שְׁפִתְבֵּיתִי סִימָן כ, סְעִיף א, אוֹ סְמוּךְ לוֹ — אֵינוֹ צָרִיךְ לְבַדֵּק אַחַר הַגֵּרְמָה; אֲבָל שָׁחַט לְמַעְלָה אוֹ לְמַטָּה, פְּשִׁיטָא דְּצָרִיךְ בְּדִיקָה.

ב אִם [ו] לֹא בְּדֵק אִם שָׁחַט הֶרֶב — הָרִי זוֹ סֶפֶק נִבְלָה דְּאוֹרִיתָא; דְּבִחְיָהּ בְּחֻזְקָת אֵינָה שְׁחוּטָה עוֹמְדָת, וְאִי אֲפָשֵׁר לְהוֹצִיאָה מִחֻזְקָתָה מִסְּפֵק. [ו] וַיֵּשׁ אוֹמְרִים, דְּאֵינָה אֵלָא אֲסוּרָא דְּרַבָּנָן, דְּרַב שְׁחִיטוֹת הֵם בְּרַב הַסִּימָנִים; [ח] וַיֵּשׁ לְהַחְמִיר.

וְאִם לֹא בְּדֵק — לַעֲנֵן עֲקוּר פֶּשֶׁר בְּדִיעֵבַד, דְּבָהָא סְמִינָן (ש"ד כ"ש פוסקים) אֲרַב סִימָנִים שְׁאֵינָם עֲקוּרִים. וְלַעֲנֵן הַגֵּרְמָה, הֵיכָא דְּצָרִיךְ בְּדִיקָה, כְּמוֹ שְׁפִתְבֵּיתִי סְעִיף שְׁלִפְנֵי זֶה — נִרְאָה לִי, דְּלִכְלִי עֲלָמָא תוּה סֶפֶק נִבְלָה דְּאוֹרִיתָא, דְּתוּה סֶפֶק

מטה אשר

[ד] חוזרים. ולפעמים הבית השחיטה קצר מאוד ואין יכול להחזיר הסימן, מותר לקרוע מעט העור כדי שיחזור מעצמו ולא יעכב את השיפוי כובע, וכשרואין הסיבה המונע לחזרה אין לחוש (מנחת חובת).

[ה] עקורים. אבל כשראה היטב ובדק במקום חיבורן וראה שהסימנים מעורים שם היטב, כשר אף כשלא חזרו (דעת קדושים; מנחת יוסף; דר"ת).

[ו] לא בדיק. ואם השוחט נסתפק אם בדיק או לא, יש להכשיר (מהרי"א; דר"ת).

[ז] ויש אומרים. זהו דעת התוס'.

[ח] ויש להחמיר. לענין אותו ואת בנו שאין לשחוט אחריו, משום דלשיטת התוס' שרי מדאורייתא, וגם לכסות בלי ברכה (תבו"ש).

השנה. וְכָל הַדִּינִים אֵלּוּ (רמב"ם), אֲפִלּוּ בְּשׁוּחַט זְרִיז וְנִחְיָר תִּרְבֵּת.

ג הַבְּדִיקָה הַנּוֹצֵרֶת, צָרִיךְ שְׁתַּחֲיָה מְיָד אַחַר הַשְּׁחִיטָה; (ט"ו) דְּשָׂמָא יִשְׁפַח מְלַבְדֵּק אַחֲרֵי כֵּן. וְכָל־שֶׁבֶן בְּעוֹף, שְׂאֵם לֹא יִבְדֵּק מְיָד, יֵשׁ לְחֹשֶׁשׁ שְׁנַעֲשֶׂה רַב אַחֲרֵי שְׁחִיטָה, הוֹאִיל וְדָרְכּוֹ לְפָרְסָם [ט] וְלִקְפֹּץ אַחֲרֵי שְׁחִיטָה. וּבְדִיעֵבַד, שְׁבִדֵּק אַחֲרֵי זְמַן: בְּבִהְמָה — בְּשִׁרָה; וּבְעוֹף — אִם מְצָא שְׁחוּט פֶּל הַסִּימָנִים, בְּשֵׁר, דְּאֵין לְחֹשֶׁשׁ פְּלֵי הָאִי, שְׁנִקְרַע עַל־יַדֵּי פְּרָפּוֹס מְמַעוּט עַד הַפֶּל. אֲבָל אִי לִיכָא בִּי אִם רַב סִימָן, נִרְאָה לִי דְּאֵין לְחַקֵּל, בִּי אִם פְּרַב גְּדוּל כְּמוֹ שְׁנֵי שְׁלִישִׁים, וּבְמַקּוֹם [ו] הַפֶּסֶד מְרַבָּה דְּנֻקָּא. וּבְכָל זֶה אֵין חֲלוּק בֵּין קְנָה לְוִשֵׁט.

ד הַבּוֹדְקִים עַל־יַדֵּי שְׁתוּחֵבִים [יא] נּוֹצֵה דָרָךְ הִפָּה לְתוֹךְ הַסִּימָנִים (ח"א ויוקח) — תִּפַּח רוּחָם, שְׂמֵאֲכִילִים נִבְלוֹת לְיִשְׂרָאֵל; דְּאֲפִלּוּ לֹא הִנֵּה רַב, הַנּוֹצֵה קוֹרְעֵת. (שם) וְאֲסוּר [יב] לְהִתְעַסֵּק בְּקַבּוּרָתָם שֶׁל מְאֲכִילֵי טְרֵפוֹת.

מטה אשר

[ט] ולקפוץ. ואף כשתולין אותו לא מהני, רק כשהשוחט אוזח העוף בידו והכנפים תפוסים ג"כ בידו, או שקשרו עד שמת (תבו"ש; דעת קדושים).

[י] הפסד מרובה. ולכן אם הב' שלישים הם בב' מקומות ע"י צירוף, חמור, דהוי ב' קולי בהפסד מרובה דלא מקילינן (דעת קדושים).

[יא] נוצה דרך הפה. נראה, כי אותם שבודקים בנוצה סוכרים: דכל שלא נחתך רוב הסי', הנוצה אינה יוצאת ממקום חתך הסי' לצד חוץ, ואין זו הוכחה (פרי תואר).

[יב] להתעסק. בקבורתם, כדאמרינן בירושלמי תרומות פ"ח ה"ג: מעשה בטבח בציפורי שהיה מאכיל לישראל נבילות וטריפות, פעם אחת שתה יין בע"ש, ועלה על הגג, ונפל ומת, והיו הכלבים מלקקים את דמו. אתו, שאלו לר' חנינא. א"ל: כתיב (שמות כב, ל): 'ובשר בשדה טריפה לא תאכלו לכלב תשליכוך אותו' וזהו ה"י גחל לכלבים, ומאכיל לישראל, ארפינו! דמן

רנ שמולה יום סימן כה כח חדשה

ה נשחטה פראוי — הרי היא וג] בחזקת החר, עד שיודע
לך במה נטרפה. אבל כל ספק שארע בשחיטה פסולה,
ואם בא זאב ונטל בני-מעים והחזירן נקובים — לא תישנו
שמה במקום נקב נקב. ועין פרטי דין זה בסימן לו
ובסימן נ.

מטה אשר

דידהו אכלין! והובא בילקוט אמור (משפטים שגב) ושם איתא: שאירע זה
בערב יום הכיפורים.
וג] בחזקת דיתר. מכל מקום צריך בדיקה הריאה בבהמה וחיה, כדלקמן
סימן ל"ט.

לא. לכתחלה צריך לברוק כל הבדיקות הנזכרות חכף אחר שחיטה (ט"ו ס"ק ג')
לא בדק חכף אחר השחיטה אם שהט בעוף רוב הסימן או לא אלא זרק העוף
אף על פי שאחר שזרקו מירו בדק ומצא שנחתך רוב הסימן, מכל מקום כיון
אופנים שיש לחוש שעל ידי הפרכוס נחרב החתך, ועל ידי זה נראה
במלו היה נשחט הרוב, אין השוחט רשאי להכשירו, אלא צריך לעשות שאלה חכם
על זה (בג).

סימן ה

ענינים חשייכים לזמן, כגון שחיטה בלילה או
ביום במקום אפל, או בתוך שבעת ימים ללידה
הבהמה, ולענין עופות מה ששייך לגבייהו, ואסור
אתה ואת בנה והשוחט ביום טוב, ובאיזה מקום
אסור לשחוט.

א. אין שוחטין כי אם לאור היום או בלילה כשאבוקה כנגדו, ושחי נרות
ושוכין כאבוקה, בין אם הן קלועים יחד או לא (ש"ע וע"ך סימן י"א) אבל אם אינן
שחי נרות ממש אלא שהרבה הוטין יחד מחופין בשעוה או בחלב, זה מקרי רק נר
אחד [פרט"ו גמ"ר ודלא ככו"פ] אבל בלא אבוקה או שחי נרות לא ישחוט בלילה
או במקום אפל, דיש לחוש שמא לא ישחוט כהלכה ולא ידע (עיין ל"ן ומג"ש ס"ק ב'),
ודיעבד אם שחט בלא נר ויודע בכרור שלא שרה ולא דרס ולא החליד, וגם
צ"ק את הסימנים לאור היום או לאור הנר לידע בכרור שנשחט הרוב כהלכה
נאסוף שאין לחוש שעל ידי פרכוס נעשה הרוב וכמבואר בסימן ד' סעיף ל"א, ועל
ידי

הוספת סימן ד הלכה

(בג) שאלת חכס על זה. כיון לזכמ"ש הוצא נש"ך הוא טרפה אפילו נדיעבד, גם למ"ש
א"ח ונש"ך ס"ק ד' והצמ"ח סעיף ג' וע' חכ"ש ס"ק ה' יש הרבה חילוקי דינים בזה על כן פשיטא
לצ"ך שאלת חכס וכ"כ בהל"ה ילחך סימן ב' ס"ק טו"ב וע' מהרי"ק שג"ש ל"ה.

ויכולו לענין הגליון בקרקע או בכוחל כלל, דאם לא יעשה כן יארע בנקל עיקור סימן
(מ"ס שנת דף קכ"ח, ועו"ש סס' כ"ד נה"ל, זס ונתנ"ש ס"ק ל"ו).

כט. כבר מבואר לעיל סעיף ב' שאם לא שחט לפחות רוב סימן אחד בעוף
ורוב של כל אחד מהשני סימניו בכהמה וזהו נבלה, על כן אחר שחיטה
צריך לברוק בהסימנים כדי לידע בכרור גמור ששחט שיעורים הנזכרים, ואם
לא בדק הוי נבלה בין בכהמה וחיה, בין בעוף, ואפילו היה השוחט זריז ומדוי
(רמ"ס ס"ח), ולא יסמוך בבדיקה זו על מראה עינו לבד, אלא יעביר גם את ידו
במקום החתך כדי שירגיש גם במשמוש היד ששחט רוב הסימנים, ועל משמוש בד
לכר בלא מראה העין גם כן אין לסמוך, ועל כן יעשה שחיה, דהיינו שיראה בעינו
ויברוק גם בידו (ט"ו סימן כ"ה ונתנ"ש סימן ח' ס"ק ס"ח עיי"ש ודכ"ו נש"ח סימן כ"ה ל"ט)
אבל הבודקים בתחיבת נוצה לראות אם נשחט כשעור טועים הם ומאיבלין נבלה
(ש"ע ט"ד); גם צריך לברוק אם לא נעשה שמוטה, והיינו שלא נקטר אחד מהסימנים
באחד ממיני עיקור הביבוארים לעיל בסימן זה (וע' ט"ד ס"ק ב'), ונהגים לברוק בדרך
שנבאר, והיינו שחוקף אגודל על שפיו כובע, ומחוך הרחק יפלטו הסימנים לחוץ ואין
יכול לראותם אם נשחטו רוב, גם יראה על ידי זה אם נעשה שמוטה או לא, כי אם
לא יכנסו הסימנים לפנים לאתר שהסיר אצבעו הוי שמוטה וטרפה (ש"ע). ולענין
אם צריך לברוק גם אם עשה הגרמה, או אין צריך בדיקה אחר זה, זה חלוי
במה שנבאר, והיינו: אם שחט באמצע הצואר כאשר יש ליוהר לכתחלה (כמפור
לעיל סעיף כ"ג) או אפילו רק סמוך להאמצע או בודאי לא עשה הגרמה ואין
צריך לברוק אחר הגרמה, אבל אם שחט למעלה או למטה קצת, או צריך גם
לעין ולברוק כדי לראות שלא עשה הגרמה, ועיין לקמן בסעיף הסמוך לענין דיעבד
בוה (כ"ג נש"ח ונ"ח שחמיריס אפילו נדיעבד וכהכרעת הצמ"ח סעיף ח' ונתנ"ש טו).

ל. בסעיף שלפני זה מבואר על איזה דברים צריך לברוק אחר השחיטה לראות
אם נעשו כהלכה או לא, אמנם לענין דיעבד, והיינו, שלא בדק אהריון, אין כל
הבדיקות הנזכרות שם שוות, דאם לא בדק לידע ששהט רוב סימן אחד בעוף
או רוב של כל אחד ואחד בכהמה וחיה, או אפילו בדיעבד אותו העוף
והבהמה והחיה הם נבלה (ש"ע וככ"פ) וכן אם שחט כאופן שצריך בבדיקה גם
אחר הגרמה (כמפור לעיל בסעיף הסמוך) גם בזה אם לא בדק הוי נבלה (ש"ח
סעיף ב'), אבל אם בדק אחר שני דברים הללו ומצאן כהלכה, אלא שלא בדק
אם נעשה שמוטה או לא, בזה יש לסמוך בדיעבד להכשיר דמסתמא לא נשחט
(ש"ך ומג"ש), אבל לכתחלה צריך ליוהר מאוד לברוק גם אחר שמוטה, ואם איכא
שום ריעוהא שיש להסתפק בעבורה גם לענין שמוטה, פשיטא שאין אפילו בדיעבד
אסורים אם לא בדק גם אחר שמוטה ומצא וראה בכרור שלא נעשה שמוטה
וכן בכל ספק שיסתפק בשחיטה צריך בבדיקה לברר, ואם אי אפשר לחתור
שהוא מותר, צריכין לאוסרו, דהכלל הוא, כל ספק בשחיטה אסור ועין
עוד לקמן בסמוך.

לא

שמלה חדשה סימן בר כה

כד כבד נתבאר סעיף כ"ב דכל ספק בשחיטה פסול ולכן אם נמצא אחר שחיטה טבעת נפרש מהגרנת וספק אם נעשה קודם גמר שחיטה או אח"כ ה"ו אמרתה ונ"ל בין נמצאו על הארץ ובין על הסכין בין החוד ובין שלם או ששני צדי החתך מונחים על שני צדי הסכין ותחוב עליו בין באורך הטבעת בין ברחבו הכל הוא ספק בשחיטה ואין לך בו שום צד להיתר כ"א בנמצא מיעוט טבעת ושאר הגרנת הוא שלם ואם אין הגרנת לפנינו וספק אם הוא מיעוט או רוב עיין לקמן ס"ס ק"י בס"ד :

כה השוחט תרנגול או תרנגולת צריך ליהרר שידחוק רגל העוף בקרקע או יגביהנו שלא ינעץ הרגל בקרקע או בכותל ויעקור הסימנים (הג"ה הר"ן) וכן צריך ליהרר בששוחט אווזא וכדומה ע"י שאחר אותו הסימנים מכאן והוא מכאן שלא ימשכו אילך ואילך בחוקת יובואו לירי עיקור :

כו (דרי' דזיני מהיה נטו"מ תה"ד) שבח השוחט בשכר אע"פ שהוא אומן וקלקל השחיטה באחת מהחומרות דנהיגי השחא אע"פ שמדאורייתא היתר גמור מ"מ כיון שמפורש בשחימות לאסור הייב לשלם :

כה צעריך לבדוק אחר השחיטה

א השוחט צריך שיבדוק בסימנים אחר שחיטה אם נשחטו רובן או שיראה בשעת שחיטה שהם שחומין רובן וא"צ (ט"ז) למשמש ביד להרגיש ע"י משמוש שיש רוב ועמ"ש סימן א' סעיף ל"ח (ט"ז ופ"ה) גם צריך לבדוק אם לא נעקרו הסימנים ונהגו שתוקף אגודל על השיפוי כובע ומתוך הדחק יפלטו הסימנים לחוץ ויראה אם שחומים הרוב ואם אין חוזרים לפנים בידוע שהם עקורים (עולה יחוק) ולפעמים הסימן יוצא דרך פיו ובשר המזה נראה שלא היה שמוט בשעת שחיטה ולענין הגרמה נ"ל אם שחט

תקוני הובח

הורידין להטות דם וקרט משהו מהסימנים אין לחוש בזה (דעת קדושים ס"ק י"ד) :
א חסיכת טבעת דבוקה ומחברת בקנה יש להקל כי כן כתוב בלחם הפנים בשם ע"י שקבל מרבותיו וכן משמע לשון השמ"ח שכתב נפרש מהגרנת ולא זכר לאסור במחברת וכן הסבירא טתנת שזה בא מגלגול הסימנים (מנה"י כלל י"ט ס"י) ועיין בטעו"ד מ"מ ס' ל"ו שמקל ג"כ בהפסד בדין זה ע"ש :

עיין בהב"ש ס"ק ל"ה שחולק על הט"ז שמקל בזה יש ספק אם יש רוב ועיין במשנות ס"ק י"ז שחפלה להקל בזה ומסיים לדיכא להחמיר ועיין בדע"ק ס"ק ט"ז שהרבה לסתור דברי המשנות שמפלה להקל ופוסק כההב"ש ע"ש :

עיין בהב"ש ס"ק ל"ה שחולק על הט"ז שמקל בזה יש ספק אם יש רוב ועיין במשנות ס"ק י"ז שחפלה להקל בזה ומסיים לדיכא להחמיר ועיין בדע"ק ס"ק ט"ז שהרבה לסתור דברי המשנות שמפלה להקל ופוסק כההב"ש ע"ש :

סימן כה

(א) אין לסמוך על הראיה בלבד בשחיטה בהנהא אם נשחטו הסימנים רק אם נשחטו כל הסימנים אבל אם לא נשחטו רק רובן לא יסמוך על הראיה בלבד כי מחמת רבוי הדם או אפשר להבחין בראיה בלבד (מנה"י כלל כ' ס"א) :

בענין משמוש הסימנים לידע אם נשחטו צריך למשמש בסימנים עלמם אבל להעביר ידו על מקום השחיטה ולמשמש במפרקת

שמלה חדשה סימן כה

שחט באמצע הצואר כמ"ש סימן כ' סעיף א' או סמוך לו א"צ לבדוק אחר הגרמה אבל שחט למעלה או למטה פשיטא דצריך בדיקה :

ב אם לא בדק אם שחט הרוב ה"ז ספק נבלה דיאורייתא דבחייה בחוקת אינה שחיטה עומדת וא"א להוציאה מחוקתה מספק וי"א דאינה אלא אסורה דרבנן דרוב שחיטות הם ברוב הסימנים ויש להחמיר ואם לא בדק לענין עיקור בשר בדעבד דבהא סמכינן (ע"ד נסס פוסקי') ארוב סימנים שאינם עקורים ולענין הגרמה היבא דצריך בדיקה כמ"ש סעיף שלפ"ו נ"ל דלכ"ע דווח ספק נבלה דיאורייתא דהוה ספק השוה וכל הדינים אלו (רמב"ם) אפ"י בשוחט ריוו וזוהר הרבהו **ג** הבריקה הנז' צריך שתהיה מיד אחר השחיטה (ט"ז) דשמא ישכח מלבדוק אח"כ וב"ש בעוף שאם לא יבדוק מיד יש לחוש שנעשה רוב אחר שחיטה הואיל ודרכו לפרכס ולקפוץ אחר שחיטה ובדעבד שברק אחר זמן כבהמה בשרה ובעוף אם מצא שחט כל הסימן בשר דאין לחוש כולי האי שנקרע ע"י פרבוס ממיעוט עד הכל אבל אי ליכא כ"א רוב ס' נ"ל דאין להקל כ"א ברוב גדול כמו ב' שלישים ובמקום הפ"מ דוקא ובכל זה אין חילוק בין קנה לושט :

ד הבודקים ע"י שתוחבים נוצה דרך הפה לתוך הסימן (הג"ה ויחוק) הפח רוחם שמאכילים נבלות לישראל דאפ"י לא היה רוב הנוצה קורעת (סס) ואסור להתעסק בקבורתם של מאכילי טרפות :

נשחטה

תקוני הובח

במפרקת לא מהני שיש לחוש שהסימנים נדחפו אל הלדדים ויש להחמיר ולכתחלה פשיטא שאין לסמוך ע"ז ע"ש (דע"ק ס"ק ב') וע"ש שכתב שאם בדק במשמוש יוד ששני הסימנים נשחטו כולם י"ל דקיל כמו כשרואה ביום שאין משהו מחובר ע"ש ועיין בהב"ש סימן א' ס"ק ח' שכתב דלכתחלה אסור לשחוט ולסמוך למשמוש לתוך בלי ראייה עין דלמא לא יודקת כ"כ במשמוש עיין

שם ולריך עיין :

א שחט עוף ונלא מחמת ידו בהכשר ואח"כ מלאו שחטו צתורבן השחט אין להעבירו מחמת זה כי כתב הרמ"א ויש מי שאומר שצריך לראות שהם שחומים במקום שחיטה בלא הגרמה משמע דדעה א' לא ס"ל כן וזה הכלל כל מקום שכותב רמ"א יש מי שאומר הוא רק לחלוק להם בכור לא לפסוק כמותם וא"כ לא ילא טריפה מת"י דלא רמיא עליה ולאו אדעתיה ועוד דלא הוי רק ספק טריפה דשמא נשחט **סקנה** תחלה ע"ש שמפלה בזה (תשובת הר"ר חיים כהן ס"ג) :

אע"פ שכתבו הפוסקים שבבהמה אין

דרכה לפרכסו ולא חייסין שנקרטו הסימנים מ"מ אם נמלא קרע בקנה ונטה שאינו דרך חתך בסכין והיה פרכוס בראש מקודם לריך להיות במקום שהוא דרך חתך רוב הגרמה לעינים ואם יש ב' שלישים יש להקל אפילו בעוף והקרט מנערף לחשבון :

ב שמקילים באם נמלא אחר הפרכוס שנשחט שני שלישים היינו דוקא שנשחט במקום אחד אבל אם השני שלישים הם בשני מקומות אין להקל כי בשחט בשני מקומות השמ"ח ס' כ"א ס"ד אינו מכשיר רק בהפ"מ וכאן בשני שלישים אינו מכשיר ג"כ רק בהפ"מ הוי ליה תרי קולי בהפ"מ דלא מקילינן (דע"ק ס"ק ו"י) :

(ג) עיין בדע"ק סק"ה שאפילו לא זרק העוף מידו טריין רק שהקנה עולה ויורד יש לחוש שע"י נחרחב החתך ולריך ב' שלישים וע"ש בס"ק ו' שמדד להקל בזה ע"ש ו"ע :

עיין בדע"ק סק"ה שאפילו יש חתך במפרקת ג"כ יש לחוש שמא נחרחב החתך ולריך ב' שלישים דשמא היו הסימנים מהלך בשעה שחתך במפרקת ע"ש עיין

תשובה על שאלה ב' - : וכן ראיתם, שהנכרי חותך מיד לאחר השחיטה את כל הקנה והוושט לגמרי לפני זניק הדם לגמרי.

אשלח בזה מה שכתוב השמלה חדשה סימן כ"ג סעיף ה'.

ריח שמלה יום סימן כג כה חדשה

אחר שחיטת רב שנים בבקמה או רב אחד בעוף, לא נקשרו השתיה, (ו) כי אם בהפסד מרבה.

ה אם אחר ששחט רב שנים בבקמה ורב אחד בעוף (ח) שוהה בבקמה או העוף למות — לא יחזור וישחט, דהוה שהיה קמעוט בתרא; (ש"ד) ואפלו בסבין פגום לא ישחט, דהוה דרף שחיטה ופסלה בו שהיה, וגם הוה עקור קמעוט בתרא. עין סימן כד, סעיף כ. (שם בשם ס"ק) וגם לא בקרדום מהאי טעמא; רק יבנה (ט) על ראשה וכדומה.

ועל-ידי עבוי"ם שרי, דחתיכת העבוי"ם לא מקרי דרף שחיטה, כמו שכתוב סימן ב, סעיף כו. רק נראה לי, דיש למנע אפלו על-ידי עבוי"ם, דאין הפל בקיאים, וסברי: מי עדיף על-ידי עבוי"ם מעל-ידי ישראל? ויבואו לעשות על-ידי ישראל.

מטה אשר

(ו) כי אם בהפסד מרובה, עיין בפתיחה אות ח.

(ח) שוהה. ולפעמים שוהה למות יום או יומים, וכתב עולת יצחק: דנמנע לאכלו ולא מן הרין רק מטעם אחר (לחם הפנים). ולענין בשר ששהה ג' ימים בלא מליחה אין לחשוב רק משעה שמת הבע"ח לגמרי (דברי שאל יוסף דעת). ועפ"י רוב בא זה ע"י שלא נשחטו הורידים, לכן טוב לקרוע הורידים וימות הבע"ח מהרה, ולא יתנונה ע"י ההכאה על ראשו. וגם דמגונה הדבר בכני ההמון. ואין בזה משום צער בע"ח, דעיי' מקרב מיתת הבע"ח שלא יצטער בפרוסו (דעת קדושים: מנחת חובת). ועיין לקמן סי' כ"ד אות י"ד: דכל בע"ח אחרי שנשחט, אפסו כל הרגשותיו.

(ט) ע"י ראשה. ומיירי, שכבר יצא הדם מה שיש לצאת בזינוק, רק שעדיין חי, דאל"כ אסור משום דמבליע דם באיברים (ט"ז סי' ס"ג). ואפשר דרוקא לשבור מפרקתה או לתחוב סבין בלבה כדי לקרב מיתתה אסור, אבל להכות על ראשה מותר, דאין הדמים נגדין כ"כ אחר הראש (ש"ך שם). ועיי' תבוא"ש סי' י"ב: שלמד זכות על שבירת מפרקת ג"כ.

שמלה יום סימן כג כה חדשה ריט

ועוף שקורין "אינדיק", נוהגין (ו) להתיז ראשו בקרדום מיד אחר שחיטה — יש למחות בגידם, דאסורא קעבדי, אפלו (יא) דיעבד, במדינות אלו, מהשעם הנזכר, אם אין יודעים בברור שקבר יצא נפשו.

ו אם נמצא אחר שחיטה תוך הושט או הקנה גמי או אפלו (ש"ך ופר"ח, ולא ככ"ח) (יב) עשב דק מאד, (יג) ונתתו בשחיטת הסימנים — טרפה; ודאי שהיה משהו בשעת חתיכתו, כיון שאינו (יד) מתוח כמו הסימנים, אינו נתתו כשהיה עם הסימנים. ונראה לי, דדוקא בעוף, אבל בבקמה יש להקל בזה במקום הפסד מרבה, אם לא שהוא דבר קשה שדאי

מטה אשר

(ו) להתיז ראשו. שמעתי בילדותי, שאומרים: שיש ארס בעור הצואר שלו שקורין קרעליין, וכשנשאר מחובר אזי מתפשט בכל הגוף, וכמדומה לי שהוא שיחת נשים (תכמת אדם).

(יא) דיעבד. ר"ל: אם ברור שנשאר מיעוט הסימנים אסור מטעם הנזכר, ר"ל משום שהי' במ"ב, וכ"כ בדר"ת ס"ק ע"ט, ובנפש אדם ולוטה בשמלה פירשו: דאף בספק אסור בדיעבד, ולא משמע כן. ובספק שמא היו כבר כל הסימנים שחוטין, אין לחשוש עוד במקום הפסד, ובפרט באומדנא שהשוחט משער שרחוק שנשאר משהו מהסי', ודאי דאין חשש. וכל ספק שיש בענין זה הוי לקולא (דעת קדושים: דר"ח). וכתב עוד שם [הסמ"ג] — הביאו ב"י: דאפילו שחט כל הב' סימנים לא יתוך המפרקת קודם יציאת הנפש, דזימנין דשייר מירי מהסי' ולא אדעתי. ולא מצאתי חומרא זו בשום א' מהאחרונים (תבוא"ש).

(יב) עשב דק. בעופות הגסים בעשב דק מאוד, ואין לו חלל — בהפ"מ ישאל לחכם. ובשער אדם — מתיר בדר"ת (ס"ק מ"ג) אליבא דכו"ע.

(יג) ונתתו. ואם לא נתתו הגמי לגמרי, וגם לא נתתו כל הושט, יש להכשיר (מנחת יוסף: דעת תורה: דר"ח).

(יד) מתוח. אם נמצא בתוך הקנה מכה עגולה חלולה כמין הגררת ממש, ונתתו לב' במקום השחיטה, יש להכשיר (דעת קדושים).

תשובה על שאלה ג' - : וכן, מהירות השחיטה לפי מה שחשבתם הוא לערך ששים ושבעים בהמות לשעה.

בענין שחיטה המהירה מכשול זה בעונותינו הרבים הוא בכל התפוצות ברוב המקומות, ובזה שברו והרסו כל יסוד הכשרות והרבנים אשמים על זה ככתוב בספר "שערי תשובה לרבינו יונה" זצ"ל וזה לשון קדשו: אם הרב אינו משגיח על השו"ב כראוי וסומך עצמו על חזקתו הוי הרב בכלל מאכיל טריפות לישראל חס ושלום ונתפס בעונו, עד כאן לשון קדשו. ויסוד כל השחיטה הוא שצריך להיות מתון ובכונה גדולה כמו שכתוב בשמלה חדשה סימן י"ח סעיף ז':

שמלה יום סימן יח כ חדשה קמג

ו ספין שפיקה חלק, שאין בה שום פגם, רק שאינה תדה
לשחט מהר — עין לקמן סימן כג.

ז בדיקת הספין: [טו] אבשרא — כנגד הושט, ואטופרא —
כנגד הקנה, ואתלת רוחתא דספין. פרוש, שיעביר חד

מטה אשר

חלקת המשחזת, הוא בכלל רוי"ך הנ"ל. ועוד גרוע ממנו, הן שעומד על קו החוד ביושר, הן מהצד שקורין איברלי"ג ואסור לשחוט בו מדינא, (מנחת יוסף).

והנה בדורות הקודמים, לפי מהות המתכות של סכיני שחיטה שלהם שהיו מלוטשים בכשיל וכילפות, הי' קשה מאוד להעמיד סכין של שחיטה שיהי' חד וחלק היטב שניהם גם יחד, יש מהגדולים שבחרו בסכין חד דוקא אף שלא הי' חלק כ"כ, רק שלא יהי' בו חשש פגימה, ורצו להנצל מחשש דרסה בסכין שאינו חד, ויש שבחרו דוקא סכין חלק היטב מחשש שמא יש בו הרגשת צפורן כ"ש, ואין מי שיבחין היטב, וזה הי' מנהג ירושלים תוב"ב כמ"ש במנח"י סי' כ"ד סק"ב, ובדר"ת סי' זה ס"ק מ' האריך בזה. ועתה הרחיק ד' לנו, והמתכות שעושין מהן סכין ש"ש שלנו, הם ממבחר הברזל שקורין שטאה"ל, והמין היותר מובחר הוא ענגלי"ש שטאה"ל, והם מהותכים, וחזקים אף שהם דקים, ומקבלים השחזת דקה בתכלית הדקות, ויוכל להיות חלק מאוד אף שהוא חד, עיין דר"ת הנ"ל.

ודע אחי! שהכל תלוי באבן המשחזת, לכן חוב גמור לבחון היטב עם כח אבנים כחו, איזה אופן יוכשר לו כפי משקל ידו ותכונתו, כי לא כל האצבעות שוות, ואז יצא מתח"י סכין מתוקן הדק היטב.

[טו] אבישרא. וראיתי האידנא, מעולם לא ראינו מי שבודק בבישרא, כי אין אדם מרגיש בה כל עיקר כו'. ואפשר לתת טעם למנהג ישראל, עפימ"ש למעלה ובס"ב, שאין לך פגימה שאינה נרגשת לבקי בבדיקת הצפורן, ובבדיקת הצפורן סגי לך. ומאי דמצריך תלמודא בישרא וטופרא, יש לומר כי סוברים בעלי מנהג זה כי יש ב' מינים בבדיקת הצפורן לטעם כי הצפורן הוא עב וגס, הא' שבודק בעובי הצפורן, והב' מחוד בעובי (ר"ל בחוד) הצפורן, ומה שאנו אומרים שאין לך פגימה שאינה נרגשת, היינו כשבודק בחוד דהוי דק כחוט השערה ועוד לו לצד היותו בעל חי שירגיש בפגם והגם שלא יכנס בתוכה ירגיש בכ"ד דקה מן הדקה, ובבדיקה זו תו לא מצרכינן בישרא. ובבדיקה האחרת דבעובי טופרא, בה מיירי דקאמר

קסד שמלה יום סימן יח כ חדשה

הספין על פשר אצבעו בהולכה והובאה, וכן שני צדי החד, ועוד יעביר החד ושני צדדים בהולכה והובאה על צפרנו — בין הכל שתים-עשרה בדיקות (טור ומהר"ו ושאר פוסקים); ורמז: "ושפתתם בזה" (שמואל א, יד, לד) — [טז] "זה" גימטריא שתים-עשרה. ובין (מעדי מלך ושאר אחרונים) שיעביר הספין על האצבע, ובין [יז] האצבע על הספין — שפיר דמי, כל אדם לפי שהוא [יח] מרגיש יותר.

מטה אשר

אבישרא ואטופרא, דבדיקה זו בעי תרתי ולא מהני בישראל לחדו וטופרא לחדו. ומעתה לדין דבדיקין בצדי הצפורן בדיקה מובהקת ועצומה, תו לא צריכא אבישרא (פרי תואר), ומה שמסיק להחמיר בבדיקת בישראל, כבר כתבו: דחור בו, והעידו: שהיה אוכל בשר ועופות משיטת שוחטים ולא בדיקו כלל אבישרא, הובא בר"ת ומנחת יוסף. ומה שכתבו המנחת יוסף והמנחת הובח להחמיר, הנה הדר"ת חילק בין חדור סכינים שלהם לסכינים שלנו, וע"כ לית דחש כלל לבדוק אכשרא בזמנינו.

[טז] זה גימטריא י"ב. לעיל סימן ח' סעיף ב' דריש ג"כ גימטריא דבזה על אורך הסכין, שהיא כאורך י"ד רחבי אגודל, וחשיב גם ב' השימוש, וכאן הניח הב' ולא דריש רק זה גימ' י"ב? ואפשר לומר דבא לרמוז כל הבדיקות המעכבות, והיינו י"ב דקודם שחיטה, וב' דלאחר שחיטה, ואח"כ כהנך פוסקים דסברי דלאחר שחיטה אין צריך רק ב' בדיקות, עיין לקמן אות ל"ט. או דאח"כ אליבא דכ"ע, ור"ל: ב' זיה, דהיינו ב' פעמים י"ב בדיקות, וכמו שרמזו בקרא (ויקרא יז, יג) "דוכסהו בעפר" ר"ל: ב' עפר — דלמטה ודלמעלה.

[יז] האצבע על הסכין. ונהגו להוליך היד על הסכין, בכדי לעורר את החינני. ומטעם זה נהגו: דהבודק בעצמו מחזיק הסכין בעת בדיקתו, ולא אחר (דעת קדושים; מנחת יוסף). וקבלתי משוחט מומתה: שאם אחד מחזיק אצבעו של הבודק בשעה שמוליכו על הסכין, אז הוא מרגיש יותר מהבודק בעצמו. ובחנותי, ומצאתי כדבריו. ומעיל כשיש לפעמים קצת עיכוב בסכין, פעמים נוגש ופעמים אינו נוגש, ועי"ז יוכל להתברר היטב. ולא ידחוק בחזק אצבע הבודק רק יחזיקו ברפיון.

[יח] מרגיש יותר. ואני חקרתי והשגתי בחוש המשוש שלי, שידבק שני

שמלה יום סימן יח כ חדשה קסה

גם אין קפידיא [יט] באיזה וכי אצבע בודק, או אם מקדים אמת מהשתים-עשרה בדיקות לתבניתה; רק שיעבדק (ש"ע וכל ש"פ ובדוקים) [כא] מתוך מתון ובכונה גדולה, בלב פנוי מפל מששבות. ותראה צריף [כב] ישוב הדעת [כג] ויראת-שמים לבדיקת הספין. תלוא תראה, כי יבדק אדם פעמים ושלש

מטה אשר

אצבעות יחד ויבדוק באחד. ולי יש הרגשה ביותר שבכולם, כשאסמוך את האגודל להאצבע הסמוכה לה שזה בשוה, מעט למטה מראש האצבע, ובודק באצבע. והראתי זאת לשוחטים, והודו לדברי אלה. וכדומה לי הטעם, מתוך שכל א' יסמוך בחברו, יש לו הנחה, משא"כ כשהוא לבדו, ובחזונוי נא בזאת, ותדעו אם כנים דברי! (בית אברהם).

[יט] באיזה אצבע. כן משמע מסתימת לשון הגמ' והפוסקים, וכ"כ בהדיא בתשובת דבר שמואל, הביאו ס' לחם הפנים. ועוד כתב דעת עצמו: שיש לבדוק דוקא באמה, שבו עיקר הרגשה. (והביא כן בשם בעלי חוקרי הטבע, כי מחכמת היצירה באדם, הי' שנבואו בו ה' אצבעות ביד, להיות משרתים לחמשת החושים, כי כל אצבע ואצבע משרת לחוש שלו. הגודל: לקנח הפה; האצבע: לנחירה; ואמה: לחוש המשוש, למשש בכל חלקי הגוף בהיותו ארוך מכולם; קמיצה: לקנח העין; זורת הוא הקטן שבכולם, והוא לקנח האוזן. ומחכמת הטבע, שכל אצבע הולך לחוש שלו בכונה ע"כ. והובא בספר שלחן ארבע. ומה"ט ג"ל דאין לבדוק הסכין אלא באמה כ"כ, ואין לחוש לזה ואין נוהגין כן (תבו"ש).

[כ] אצבע. ואין חילוק בין אם מוליך האצבע לבד או שמוליך היד ובאצבע אינו מנענע, כפי שטוב לו ההרגשה יעשה. (דעת קדושים; מנחת יוסף; דר"ת).

[כא] מתון. ומי שאינו נוהר בזה, ובודק במהירות, נקרא מומר לתיאבון, כמ"ש בחולין דף ד' מ' מירטח לא טרח (בית אברהם; מנחת יוסף; דר"ת). ומסתברא דזה דוקא אחר ההשחזה שבא להתזיקו בכשרות, או אף בתוך השחיטות אם נגע במפרקת ונעשה סחם סכין, אבל כ"ז שהסכין בחזקתו אין קפידיא כ"כ, ועיין לקמן אות ל"ו.

[כב] ישוב הדעת. קבלה מגאוני ארץ אנשי מעשה: שכל מי שיש לו יראת ד' בלבבו, יבדוק סכיניו בכל יום בבקר קודם תפלת שחרית, שאז דעתו נק' ואינו מבולבל, ויכול להרגיש בפגימה כ"ש. (אהל יצחק).

[כג] ויראת שמים. עיין לעיל סימן א' אות ב'.

ולא ירגיש בפגימה דקה, ואחר-כך [כו] ימצאנה, פי הקין לבו באחרונה. ובחינת חוש המשוש — כפי פנינת הלב (רבינו יונה בשערי-תשובה, שער שלישי, אות צו).

ולכן אין למנות על זה פי אם יראי-שמים ביותר [כה] וחרדים על דבר ה', ואינם נבהלים ונחפזים בדעתם (עולת-יצחק) ואינן משתקרים; שהמשתקרים, אפלו שלא בשעת שקרות איבדיהם כבדים עליהן. וצריך להמנין להקיר אחר קל

מטה אשר

[כד] ימצאנה. ומי שבדוק הסכין בכוונת הלב ואינו מרגיש כלום, אף שיש מי שמרגיש אחריו אינו מרגיש פגימה האוסרת מדינא (ש"ע התניא), וענין הרגשה אין לה סוף, וכן הסכימו כל השוחטים: שאין סוף להרגשה, כי לפעמים נראה שכמה וכמה שוחטים אינם מרגישים כלל, ואח"כ יבא שור"ב אחר ויבדקנו עוד וימצא בו פגימה דקה מן הדקה, וא"כ נאמר שח"ו המכשלה הזאת היא בכל שור"ב: וכל עמינו ב"י אוכלים ח"ו בשור נבילה ח"ו כו'. וכיון דלא ניתנה תורה למלאכי השרת, אין על השור"ב מוטל לעשות רק כפי הרגשתו, רק שהשור"ב מחוייב להיות זריז וקולע אל השערה ולא יחטא ח"ו, וצריך להיות בעל הרגשה טובה. וכל היד המרבה לבדוק ה"ז משובח. וגם צריך להדר שיהא גוף הסכין מברזל טוב ויפה, והוא יעשה מה שעליו לעשות כו' (מהרא"ל צנין; דר"ח).

[כה] וחרדים על דבר ה'. וצריך השור"ב להתנהג בטכסיס ת"ח, שלא יהיה בכלל "המשניאים" כמה דאמרינן בגמ' (שבת ק"ד, א): כל ת"ח שנמצא רוב על בגדו חייב מיחה, שנאמר (משלי ח, לו) "כל משנאי אהבו מות", אל תקרי משנאי אלא משנאי. וכתב רש"י ז"ל: שצריך להיות חשוב והגון לכבוד תורתו, וכמ"ש הרמב"ם פ"ה מה' דעות: דמלבוש ת"ח צריך להיות נאה ונקי, ואסור לו שימצא בבגדו כתם או שמנונית. ולכן צריך להיות נוהר, להחליף בגדיו כשילך בין הבריות, ולא ילך בהבגד שהוא מלובש בו בעת השחיטה, כיון שהוא מלוכלך ונסרח. ומ"ש ברמ"א (או"ח סי' נג, סעיף כה): דהקפידא הוא על ש"ץ שהוא שור"ב, מסתבר הענין: כיון שכל ת"ח צריך ליוהר בזה שלא יהי' בכלל "המשניאים", מכ"ש ש"ץ שצ"ל יר"ש, בוודאי צריך ליוהר בזה (ובחי רצון; מנחת יוסף; דר"ח). יראו השוחטים: שימעטו בהליכה בשוק מה דאפשר, ודבר לא יהיה להם עם אדם, רק יהיה שונה הלכות בכל יום הלכות השייכים לו, שיהיו שגורין בפיו (מהרש"ק).

זאת, וגם לבדקם אם יש להם הרגשה טובה בשאר פני-אדם השלמים בדעתם. וכל [כו] המרבה לבדק אחר השוחטים בענינים אלו, הרי זה משבח.

ח לא יבדק (טור) אפשיא ואטופרא [כו] באחד; שאי אפשר להרגיש [כה] בטוב בדרך זה. ולכן נראה לי, דאם עשה כן, אפלו בדיקה אחת אינה עולה לו, וצריך לחזר ולבדק

מטה אשר

[כו] המרבה לבדוק. ובאופן שלא יטה מדרך האמת, ולא יתכוין להונות את חבריו בדברים, או להתכבד בקלון חבריו, דעובר על לאו (ויקרא כה, יז) "דלא חונו איש איש את עמיתו ויראת מאלקיך". ובפרט בענין ההרגשה, כשבדוק סכין של חבריו ולצעוריה קמכוין, נקל מאוד לשפוך דם נקי חנם, כי אף אם כמה לא חלי ולא מרגיש שום פגימה, יתעקש הוא ויאמר: שמרגיש, ובעל הסכין נרעש ונפחד, אולי באמת סר כח הרגשתו, וגיהנם פתוח מתחתיו! ודאי אין לך (ויקרא יט, טו) "לא תעמוד על דם רעך" גדול מזה.

[כז] באחד. עיין לעיל אות ט"ו ענין בדיקת בישרא וטופרא, ומשכחת לה שיבדוק בשניהם כאחד, כגון שכופף אצבעו לתוך פסת ידו, או מסמך צפורן של אצבע א' לבשר של אצבע השני.

[כח] בטוב. לא יבדוק הסכין בשעה שהיד קר ומצונן, או חם מאוד, או שהיד טופח הן מחמת משקה או זיעה אפי' טופח שלא על מנת להטפוח, כי בדוק ומנוסה אשר בכל אלה לא ירגיש. גם יקנה הסכין שלא יהא בו שום לחלוחית. גם בעת שהרוח מנשבת בעולם, לא יעמוד בחוץ לבדוק, כי הרוח קשה לזה (מכתב אלי; פתחי תשובה). ולא יבדוק הסכין תיכף לאחר השחזה, רק ירגיע וינוח זמן מה, כדי שלא יהיה אכזרי כבדים עליו מחמת השחזה (אור זרוע לצדיק; דרכי תשובה). קבלה מגאוני ארץ אנשי מעשה: כל מי שיש יראה ה' בלבבו, יבדוק סכיניו מידי יום ביומו בבקר קודם תפלת שחרית, שאז דעתו זך ואינו מבלבל, ויכול להרגיש בפגימה כ"ש, (אהא יצחק). וכתב דרכי תשובה ס"ק ס"ה לענין אם בדק ביד מצונן, אם יש לאסור בדיעבד, דלא מצא בדברי האחרונים מזה. והכל לפי ראות עיני המורה, לפי הענין והקור, והאדם, אם הי' יכול לעכב הרגשתו ע"כ. ואפשר דה"ד לענין שאר דברים דלעיל.

תשובה על שאלה ד' - : לא ראה בודק סכינים.

תדע ידידי: כל השחיטות הגדולות אם אין שלש בודקי סכינים שמחלפים ובודקים הסכינים כל הזמן כמעט לא ימלט שיהיו הסכינים כשרים, ואם נמצא הסכין פגום הרי כל השחיטה נבילה כמבואר בשולחן ערוך יורה דעה סימן י"ח וזה דבר ידוע לרבנים המפקחים בענין זה, ועיין בספר שחיטת בשר הלכה למעשה, ובספר שחיטת בשר כהלכתה להגאון האדיר אבדק"ק האלמין שליט"א באורך מה שכתוב בזה, ועיין בספר ברית מטה משה: מביא שם שדבר זה מעכב הגאולה ובנין בית המקדש. ואדרבה תצלצל להגאון הנ"ל ותשאל אותו!

גם ראיתי מה ששלח אלי המודעה של הרב ווייסמאנדל שכותב שם שהשחיטה הוא שחיטה מתונה ולא ממהרים השחיטה והשוחטים יש להם זמן. מי שיש לו עינים לראות יכול לראות שהרב המכשיר הזה הוא שקרן גדול וכל אחד יכול ללכת להקארט (אחר ששלחו לו ג' הזמנות מבית דין) ולעשות לאוי סוט על מליוני דולרים על הרב המכשיר ועל הקאמפאני איך שהם מוכרים דבר שאינו כשר בתור כשר, ומשקר את הקונים, וכל האמת הזה נתגלה לדאבונינו רק על ידי חברה של צער בעלי חיים, ולא על ידי רבנים חרדים.

(ב) בברית מטה משה מבואר כי: כל האוכל מאכלות אסורות מעכב ביאת משיח צדקינו - מי החריב את ביתינו אשר עדיין לא נבנה בימינו, והשכינה בגלות עדיין בעונינו? - מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם היום? עבור שוחטים שמאכילים נבילות וטריפות (ברית מטה משה על הגדה של פסח). אין לו טהרה עולמית ומאבד חלק עולם הזה ועולם הבא (יש שכר עמוד מ"ב). נעשה מין ורשע (האריז"ל). מליון יהודים נהרגו בשנת ת"ח עבור שוחטים קלים (קב הישר פרק קב). שלשה וחצי מיליון יהודים יצאו מן הדת בגרמניה עבור שוחטים קלים (שו"ת דברי חיים). הבעל שם טוב בא לעולם לתקן השחיטה (ברכת אברהם). אכילת נבילות וטריפות חמור יותר מחילול שבת קודש (חפץ חיים).

וזה לשון הספר ברית מטה משה: בספר "ברית מטה משה" על הגדה של פסח בדף האחרון נדפס לפני ד' מאות שנה] וז"ל: ועכשיו שאיתרע חזקתם [של השוחטים] ראינו למפרע שדבר זה החריב את ביתינו אשר עדיין לא נבנה בימינו, והשכינה בגלות עדיין בעונינו. וכאשר נמצא כמה קלקולים אשר אין להעלות על הספר כי קצר הירעה מלהשתרע, וכו'. ובפרט בשחיטת הכבשים מחמת צמרו קרוב הדבר לפשוע ולקלקל ומחמת שיש להם לשחוט הרבה אינו מדקדקים כל כך וממהרים לשחוט וקרוב לוודאי שמאכילין נבילות וטריפות כאשר נתברר...ומי שיהי' מותמ' בדבר ולומר מה גבר בגוברין ומה יום מיומים ויקל בדבר הזה בוודאי מנהג אבותיהם בידם ששוטחים את דבריהם לאמר מי יתן לנו לאכול בשר ואל תקרי וישטחו אלא וישטחו שהיה נתחייבו שונאיהם של ישראל כליה על שבקשו לאכול בשר תאוה היינו בשר נחירה ואבותינו חטאו ואינם ואנחנו אם נעשה כמעשיהם לא טובים להיות נלכדים בעונם חס ושלום, ואוי לנו מיום הדין ואוי לנו מיום התוכחה: ואין לנו פה לדבר ומי יוכל להגיד ולספר מה שעבר עלינו עד כה שגרמו לנו השוחטים כמה רעות ולא ידעו ששטחו לעצמם בסכין פגומה כמו כן יהיה מיתתם בכלל נבילה וטרפה לכל הוא הקליפה רח"ל תשליך אותם, ומוכרח להיות מגולגל בכלב וכו' עיי"ש באריכות גדול.

או על גבי הוד, אבל באמת זה טעות גמור וקלקול גדול והעושה כן הוא מאביד נבלות, כי לא על ידי אבן המשחזת לבד פנימה מסחלקת, כי אם גם על ידי עור או בשר או שאר דברים יכולה היא שחסתלק, וכיון שהיה ספק או חשש פנימה בסכין ואחר העברתו על העור או הוד אין הפגימה מורגשת עוד ודאי שהוסרה על ידי ענין הנזכר והשחיטה היתה בסכין פגום והרי היא נבלה (ה) חת"ס סי' טו' וס' ח"א).

י. השוחט הרבה בהמות, חיות או עופות זה אחר זה צריך לבדוק הסכין בשחית עשרה בדיקות (הנזכרות לעיל) בין כל אחת ואחת, ואם לא נדק בינתיים ובאחרונה נדק ומצא פגימה, כולן אסורות ואפילו הראשונה, ואפילו אם אירע שחחך באחרונה חוץ עצם המפרקה, לא אמרינן מסחמא בעצם המפרקה האחרונה נפגם, אלא אמרינן שמא בעור של אותה ששחט בראשונה נפגם, ועל כן כולן אסורות, דהיינו הראשונה וגם כל האחרות ששחט אחריה, ואפילו אם מה ששחט בראשונה היה עוף (ואף על פי שטורף נדק, מכל מקום חייבין שחט בו כפגם) (ש"ע ש"ך ס"ג ג); ואפילו אם ירצה השוחט להכניס את עצמו בספק, דהיינו שלא לבדוק בין כל אחת ואחת ושחט ימצא אה"כ פגימה יטריף את כולו אינו רשאי לעשות כן, אלא צריך דוקא לבדוק כן כל אחת ואחת בשחית עשרה בדיקות הנזכרות, בתכלית העיון ושלמות ההכח (הרשב"א, מהר"ל, ז"ח ושמ"ח ועיין חת"ס ס"ק כ"ג. *).

יא

(* ומכאן מוכחה עוולה לחתום אגסים שמרבים להניח עופות של כפרות בערב יום הכסורים אל השוחט ומחמת ריבוי העופות יש לחוש מאוד פן ימהר השוחט ולא ידקק היטב כראוי בבדיקת הסכין בין עוף לעוף ולא ירגיש בפגימה ויאביל נבלות ח"י; וכמה הפך דרך האגסים האלו מדרך תורתנו הקדושה הישרה! המה רוצים לקיים דבר הכפשות אשר עכ"פ הוא רק מכה נעלמת, ומציאים עלמס לחשם ספק איסור דלארייתא ח"י ונפרט בערב יום הקדוש והגורא, ופשיטא שיתר ויותר טוב היה שלא לחוש למכה כפחה הנזכר כלל, מלהניח עלמו אפילו רק לחשם רחוק של תקלה, כל שכן לחשם קרוב להי והלא יש דרך סלולה מאבני מושלם הללו והיינו שיעשו הכפרות כנהוג, אבל לא יחששו עשות הכפחות חכף, אלא יתחילו, אפילו ימים הרבה, עד שיהיה להשחט יין וכאפי לכה, באופן שיהיה לבו פגוי ומיושב לבדוק במתינות כדי להרגיש היטב בפגימה כל

תוספת

סימן ג

הלכה

(ה) והרי היא נבלה. כך מפורש בס' חמתי אדם כלל ג' סעיף י"א ושם מפורש להזהר אדם בשפסף על הוד וכלה וגם בת' חתם סופר סי' ט"ו מסיק כן עייש"ה וס' העלה שלמה סי' ז' ס"ק י"א ד"ה ונחזור במח"כ כתן מקום לטעות זמ"ל אך אם וכו' כי כונת החת"ס איננה רק אם מוכח עליו דבר מה, אבל זלמ זה פשיטא אדם הוא מחמיר ובכרחה להמעיין גם להדיא, וזה ברור.

(א)

יא. אם שחט בהמה או עוף ונטרף בשחיטה כגון שעשה שהייה או פסול ונטרף מהמבוארים לקמן בסימן דל"ח ורוצה לשחוט חכף בהמה או עוף אחר לבדוק הסכין קודם שחיטה אותה בהמה או העוף האחר בשחית עשרה בדיקות ודאף על פי שמשום הבהמה או העוף שנטרף לא היה צריך לבדוק, כיון דכלאו ידו טרפה הם, מכל מקום צריך לבדוק שחית עשרה בדיקות הללו משום הבהמה או העוף שרוצה לשחוט עתה [חז"ל ס"ק כ"ז].

יב. שעור הסכין יבואר בסימן דל"ח, ואם יש בו פגימה אפילו אם היא בקצהו והוא ארוך מאד באופן שגם מהפגימה ולהלן יש בו השעור המכואר בס' הנזכר, והוא נחשב לכיון שלא יגע בפגימה, אפילו הכי אסור לשחוט בו; אמנם כיום טוב (או אפילו בשבת בשעת הדחק) נהוגין היתר לכרוך מטלית על הפגימה כיון שאינו יכול להשחיתה, וכמבואר בס' ה' (ש"ע סי' י"ח סעיף י"ז) אך צריך לזהר שלא יכרוך עליו רק דבר קל כמטלית או הרומה לו, דאם לא כן יש חשש דרסה, כמבואר בהלכות דרסה, בסימן דל"ח; וכן צריך לזהר שיכרכנו עליו באופן שאין בו חשש הלדה, וכמבואר גם כן בס' דל"ח; ואם לא ידע בשעת שחיטה שהיתה פגימה בקצה הסכין אף על פי שאחר שחיטה אומר שידע בודאי שלא השתמש בקצה הסכין כלל בשעת שחיטה, אפילו הכי נפגם, וכל שכן אם הפגימה עומדת במקום אחר מהסכין שלא בקצהו (ט"ו סימן י"א). כן שיש בראשו עוקץ אין לשחוט בו, וכיום טוב או אפילו בחול בשעת הדחק, תוחבין בראשו קיסם או לפת או הרומה לאלה ושוחטין בו, וגם בזה צריך לזהר שלא לתחוב בו דבר כבד מחשש דרסה וגם באופן שלא יהיה בו חשש הלדה כנזכר לעיל בסמוך (נח"ל סי' י"ז סעיף ג' וד').

יג. רושם שעושים האומנים בצד הסכין, כיון שהוא רחוק הרבה מן החוד או בו משום חשש פגימה מן הצד (ט"ז סימן ט' וסימן י"ח נשם מהרש"ל ופר"ח סימן ט') נחשב מקום אם יש להשוות סכינים הרבה שוים בטובם ויפים, ואחד מהם יש לו עוד מעלה שאין בו רושם מן הצד הנזכר, פשיטא שטוב לבחור בזה, הואיל שבספר, בה"י

כל שהיא, ונכונן לא גם הארי ז"ל מסכים (מדברי הכרתי סי' י"ח ס"ק ע"ג) גם הרב המחנך ספר ישועות יעקב כתב שזה להכריז צמתי כנסיות להזהיר את העם לבלי הכשל בתקלה הנזכרת.

ומלבד החששות הגדולות המנוגרות לעיל בסמוך יש עוד חשש איסורים גדולים אחרים בהצלת הרבה עופות ציד לפני השוחט ע"פ מה שנתבאר לקמן בהלכות בדיקה סי' ח"מ דיני הריאה שצמקה דהיינו שאסור לשחוט בהמה או עוף פגמי עוף או בהמה אחרת משני טעמים, האחד משום לער בעלי חיים, והשני משום חשש למוק הריאה שהוא ערפה כמבואר שם, עיין עליו, וכשנבואים הרבה עופות יחד אל השוחט נחלק יוצרע שהאחד יראה בשחית השני, ויהיה בזה משום שני איסורים הנזכרים בסמוך. ועל כן יש לזהר מאוד מאוד בכל הנזכר בין בערב יום הכסורים בין בשאר ימות השנה, והזהירים זהרו בזהר הרקיע, ועליהם טוב השונים יופיע.

אמה, או שסומך את האגודל לאצבע הסמוך לה ויבדוק באצבע (לדמי וזהו כ"ח) והבלל שיעשה באופן שיוחר מרגיש ומבחין בו. וכן אין חלוק איזה מה"ב בדיקה (המכרות לעיל) מקדים או מאחר. ויש מהשוטחים שנוהגין שאחר שבדקו שש בדיקה (המכרות לעיל) בצפורן נגוב מוסיפין לבדוק עוד שש בדיקות בצפורן מלוח לח ברוק למען תהיה הבדיקה באופן היותר ברור וטוב, וכן ראוי ונכון לעשות (אבל יחזק בלקי' יפה).

ג. יבדוק במתינות ובכוונה גדולה, בלב פניו מכל מחשבות אחרות, והרבה ישנה הדעת מצטרף לבדיקה, כי הנסיון מעיד, שלפעמים בודק אדם פעמים ושלוש ולא ירגיש בפגימה דקה וכשיבדוק עוד ימצאנה, ומוזה נכון, כי לא הכין לבו כראוי בפעמים הראשונים, כי בחינת חוש המשוש כפי כוונה הלב, על כן ישם יראת שמים אל לב, ויבדוק באופן היותר מעולה (ש"ח זצט דנינו יוכה והניחו גם ה"ב סי' י"ח ועיין טעמא הלכה סי' ז' ס"ק א'). יש מאנשי מעשה שנוהגין שאחר שבדקו שתיים עשרה בדיקות הנוספות לעיל רואים עוד על חוד הסכין לאור השמש, ואם מוצאים איזה הפסק על החוד, או אפילו רק כמו נקודה לבנה או שחורה אינם שוחטים בו עדיין עד שחוזרים ומפיקים אותו עד שיוכר גם חשש הנזכר ויחוקן באופן היותר טוב ומעולה, ונוהגו כן תבוא עליה ברכה (מאהל יחזק ב"ח ס"ק י"ג).

ד. לא יבדוק את הסכין חתף אחר ההשחזה, בעוד לחלוותי ההשחזה עליו כי יש לחוש שיש בו פגימה ואינה נרגשת מפני שנתמלאה מלחלוותי אבן ההשחזה על כן אחר ההשחזה ישטוף הסכין היטב במים ויקחנו יפה יפה, ואח"כ יבדקנו (זהו יחזק ב"ח ס"ק י"ג) וספתי זהו ס"ק ה' והסכין עמו מ"ח שנתנו שהלמת את; והוא כולל דברי הראב"ד שהעתיק הראב"ד במשה"כ המועתקים להלן בסמוך), ומטעם זה גם אחר השחיטה שיש לחוש שעי' הדם נתמלאה הפגימה ואינה נרגשת לא יבדק עוד שהדחתו במים החלה (ע"ך ס"ק י"ד זצט רש"א וזצט הראב"ד ועיין ש"ח סי' ח"מ ומצ"ט) (ג) ס"ק י"ט ועיין ח"ה. גם יהיה נזהר שיהיו צפרניו חלקים חמור, ולא יבדוק

חוספת סימן ג הלכה

הלדין ונאבד הסכין אחר השחיטה אסורה הבהמה או העוף הסוף, כ"כ פרמ"ג במ"ו סי' לו ס"ק א' ומצינו על הדמ"א וכל שכן שאם לא נדק רק הלדין ולא החוד דפטיעט שהוא טעם דבזה גם הדמ"א מודה ומימה על ספר בית אברהם שהעתיק זצט"ו ס"ק י"ח דברי דמ"א ה"ל ולא השגת הפרמ"ג עליו.

(ג) ומצ"ט. מה שר"ה התב"ט לומר הראב"ד לטעמיה אולי ושעכ"ל דאיידי נלח נדק חוד, לעכ"ל לע"ג חזק דכפ"ט הראב"ד במש"ב (דף וי"ו ע"ב מ"ד ווי"ג) בזמן שפ"ח נדק הסכין אחר"ם ומלאת וכו' משמע יותר דהיה בסמוך לה, ועוד הינה הראב"ד דסובר בפ"א מה"ס כהר"ם לענין בדיקה שא"ס, אבל הראב"ד דלפניו אהר"ם ואס"ה מעתיק להיהו הראב"ד לענין הלכה אלמא לאפילו בסמוך לשחיטת מיירי ובטחית לזון הש"ך.

יבדוק בעת שהיד קרה ומצוננת או חמה ביותר, ולא יבדוק הסכין ברחוב בעת שהרוח משבת יותר מהנהוג כי הרוח קשה לזה, גם לא יבדוק בעת ששומע קול רעש עגלות או הרומה לזה, גם לא יבדוק במקום שחוק או קולות אנשים מרובים, כי על ידי אחר מלאה או הרומים להם אין הבדיקה עולה יפה. גם יזהר שלא תהיה יד שלו טופחת על מחמת משקה הן מחמת ויעה, ואפילו אם היא טופחת רק מעט, כי בדוק ומנוסה שבכל אלה לא ירגיש כראוי (אבל יחזק ב"ח ס"ק י"ג, שפתי זהו ס"ק ה' ויס"ח זצט ב"ח). יש אומרים שבשכבודק הסכין בחולכה והבאה הרבה פעמים רצופים זה אחר זה מתבללת דעתו קצת, לכן טוב מאוד להניח הסכין מידו זמן מזה עד שינוח וירגיע וחשוב הבחנת דעתו לאינתה, ואחר כך יטלנו עוד ויבדקנו במתינות כדי שירגיש היטב (ס"ח וכן שמוע).

ה. גם אחר שחיטה צריך לבדוק הסכין בשתיים עשרה בדיקות הנוכרות לעיל בעיף ד' (רמב"ם רש"א וז"ב ועפ"מ הש"ך ס"ק ט"ו וזצט דרכי משה ומורה"ל וח"א ועיין פרמ"ג זצט"ו ס"ק למ"ד ש"ח ס"ו ובמ"ז ס"ק כ"ף). ואם נמצא פגימה בסכין, השחיטה היא נבלה, ואפילו אם יודע שחך חוד המפרקת. (ד) לא אמרנו שבמפרקת נגמם אלא הישינון שמו בעור נפגם ואפילו בעוף, ואע"פ שעורו רק והוי נבלה (ע"כ סעיף ט"ו וז"ך זצט וס"ק כ"ח) וצריך שיקפצא הסכין אחר שחיטה טוב ויפה בלי שום ספק או חשש פגימה כלל וכלל כי כלל גדול ומפורש הוא כל ספק בשחיטה אסור, על כן צריך שימצא הסכין טוב ויפה בודאי גמור בלי שום נגמם ופקפק כלל.

ו. יש אנשים טועים שבשמוצאים איזה ספק פגימה אחר שחיטה הם משפשפין הסכין על עור או על גבי היד וכשלא נרגש אחר כך אותו ספק פגימה הם מכשירים אותו, באמרום אילו הייתה פגימה לא הייתה סרה על ידי העברת הסכין על גבי העור

חוספת סימן ד הלכה

(ד) חוד המפרקת. כן העלה הב"י (ולא כהר"ם זצט שמוציא סס) וכן מצינו זצ"ע וכן הסכנות ראשונים ואחרונים וכ"כ בספר גבול צניעות שהיה מעשה בק"ק פראג והחמירו הרב"א מוה"ר א"ה וז"ל, ונס' א"ז סי' י"ח ס"ק ז' כתב זצט ס' מאמר קדישין שהמיקל בזה הוא חסיד טרומה. ומ"ז זצט"ו שצ"ע ח"ב סי' כ"ג לענין ס"ס לע"ג חזק כמ"ס פרמ"ג זצט"ו ס"י י"ח זצט ב"ל דהוא ס"ס במקום חזקה ובפרט למ"ט זצט הרב בספרו מנ"י, וחילוקו של הפרמ"ג בענין ספיקא דלינא הגם שהמא"ל לכלל זצ"ב מה' ט"ל סובר כן, מ"מ אינו מוסכם כמ"ס ז' הרב ר' עקיבא איגר סימן ל"ז שצ"ע זה הוא פלוגתא דרבנן וזכר האריך בענין זה בס' כלילת יופי ומאמר ג' עיין ד' ועוד לפני מ"ט הס"ס והפר"ח בענין פגימה קשה לזרף זה אפילו לס"ס ע"כ לעכ"ל דבריו זצ"ל.

תשובה על שאלה ה' - וגם, תמיה ליה למעלת כבודו שעד היום לא נתפרסם דבר כזה ורק על ידי הנכרים שעוסקים בענין צער בעלי חיים לדעתם פרסמו זאת, ומאי טעמא לא זכינו שהרבנים הגדולים הנותנים יעשו טעלעוויזשע'ן סיסטעם ווידיא וכו', שכל אחד יוכל לראות מצב השחיטה באינטערנעט, ולא שימכרו לנו נבילות וטריפות לא רק בתור כשר, אלא גלאט כשר למהדרין מן המהדרין. ורצה מעלת כבודו לראות מקור הדברים בכל הנ"ל בשולחן ערוך ובאחרונים, וחות דעת גדולי הרבנים בענין שחיטה הנ"ל.

ראה איך שהשולחן ערוך מחמיר וכותב "ומכל מקום נלמד מזה, שהמורה אסור לו ליקח אפילו דבר מועט, כעין כרכשתא, מהוראתו, רק טעימה בעלמא לברר הוראתו, ואם הרב המכשיר מקבל מיליאן דולר או מיליאן ושמונה מאות אלף דאלער לשנה זה נקרא דבר מועט?

[ובאמת כל יהודי פשוט לא היה מוכר את נפשו בעד הכסף לירד ישר לגיהנום ולהיות נדחה מבי עולמות רח"ל], וזה הוא חורבן הדור שהאנשים פשוטים מאמינים להרבנים שנמכרים בעד בצע כסף. היש לך רבנים מערב רב יותר גדולים מזה? [ראה בקובץ י"ח חלקים על הערב רב, ותבין את הנסיון האחרון שאנו עומדים כעת לפני הגאולה שלימה]. ועיין לקמן תשובה על שאלה ו'.

אשלח בזה מה שכתוב השמלה חדשה

סימן י"ח סעיף כ"א וסעיף כ"ב

שמלה יום סימן יח כא חדשה קעט

ובמקומות שפעו"ם הרבה, ושוחטים לעולם, עד שיש די לצרף ישראל — אז אינו נוגע כלל בדבר, ומתיר לטל רק מהקשרות.

כב מעקר הדין מתיר להיות שוחט ובודק בהמות עצמו ומוכר לאחרים, אם הוא מחזק בקשרות, כמו שכתוב (הלכות דם) סוף סימן סח. אבל נהגו בפמיה מקומות, שאין שום אדם רשאי להיות שוחט ובודק לעצמו (נא) למכר, כי אם (בחה"ל) אותם המקמים מן הקהל. ואם ארע לו הוראה בשחיטה, אסור אפילו מדינא להורות בעצמו; כיון דבחייה בקזקת אסור עומדת, אין להוציאה מחזקתה כי אם בלא פקפוק.

כג ראובן שאמר לשמעון: בדיק סגין זה! ובדיקו שתי פעמים מהשתיים-עשרה שצריך ונתנו לראובן, וראובן הנה הולך לשחט, ולקחו לוי מידו ומצאו פגום, וראובן מתנצל ואומר שצדין הנה רוצה לבדיקו בהגן — מעשיו

מטה אשר

מרוכה מכ"א מאשר הי' לפניו, הוא נחשב דבר מועט כו'. ואם יש ב' שו"ב, בלא"ה אין בית מיוחד, דבשנים לא חיישינן לחשרא כמבואר פ"ב דיבמות ובכורות פ"ב, אמנם גם במקומות שאין שם רק אחד, לא חיישינן לזה, ואסור לקפח ולמעט פרנסת השו"ב (בית שלמה סי' כד; מנח"י).

[נט] כמכור. אבל לשחוט לעצמו לצרכו מותר. ודוקא בדנטל קבלה כדלעיל סימן א', אבל לא נטל קבלה אין לשחוט אף לעצמו, כ"פ בחכ"א. ובית אברהם ועוד פוסקים החירו לצורבא מדרבנן המובהק ומחזק, אעפ"י שלא נחמנה לחכם העיר, כל שיודע הדינים היטב ויודע בעצמו מנסיון, שהוא מרגיש. אמנם לא כל הרוצה לעשות א"ע ת"ח לשחוט בלא קבלה, יכול לסמוך ע"ז, כי יש לחוש לאיסור התקנה, ע"כ. וכתב דעת קדושים: דזה דוקא, אם משלם דמי הגאבעלל"א להשו"ב דמתא ולהרב והקהל, כמו שדרכם ליטול מכל זבת, הובא בדר"ת סי' א' ס"ק מ"א.

קעט שמלה יום סימן יח כא חדשה

הנה תלמיד-חכם בזמן הזה, כבודו מחול לממנים אלו. ומה טוב הנה בדורות אלו להחזיר הדבר לישנה, למנות אחד (ט) מגדולי העיר, שאילו יוכל הסכין לבדקו. ועיין מה שכתבתי לעיל סעיף ז.

כא אין לטפח לטל שבר, כי אם מקשרות וטרפות בשנה; שאם נוטל מקשרות ולא מטרפות — הרי נוגע בדבר, ולבו ישנו להקשיר בשביל שברו. ואפילו יודע בעצמו שהוא חסיד ולא יטה, מקל מקום מידי חשד לא נפק. אבל יש מקומות שלא נהגו כן, רק שהטפח נוטל הפרכשות מהקשרות, ומטרפות אינו נוטל שום שבר; ויש ללמד זכות עליהם: כיון שאין הטפח מורה שום הוראה בשחיטה ובדיקה חייב שיש נדנוד ספק, רק מביא הפל להחכם, ואם-כן, לא אדון הוא בדבר זה, ואינו חשוד בשביל הנאה מועטת להחזיר האסור המפרש או להעלים עיניו מספק שלא להביאו לחכם.

ומכל מקום נלמד מזה, שהמורה אסור לו לקח אפילו דבר מועט, כעין פרששתא, מהוראתו, רק טעימה בעלמא לברר הוראתו. וכן במקומות שאין שם מורה, והשוחט הוא המורה — אין לו (נא) לקח מקשרות יותר מטרפות. (פר"ח)

מטה אשר

מעשה רב: שהגרא ווילנא ז"ל אמר: שמוטב לאכול מאכלי חלב בשבת, מלאכות משחיטה שלא הי' אחר עומד ע"ג השוחט! וכן המנהג פה עירנו אנגוואר.

[נז] מגדולי העיר. ובמדינתנו נהגין להראות הסכין להרב מרא דאתרא, והנה זה בא לפרקים פ"א בחודש וכדומה, ועל השאר כבודו מחול.

[נח] ליקח ממשורות. ועתה בכל גליותנו מקבלים כשר מכל בהמה כשרה חוץ מחק הקצוב, ולא אלמן ישראל מרבנים גדולים, ובעתים הללו שהוצאה

(שייך לטוספות הסמיכות למעלה דף עט סוף ע"ב)

ד עוד נעשה אחרת בל לפני כיום המהרה הני"ל שהיה בלונדא תלוינה סיונית בשמחה למעלה מהפרוך בשעת הסמוך לסדרה בפוליס הסמיכותם הם להיות וכידוע זלח לנקיאלים וביה הם פילול אי למקס כולה וביה חולה צריאלס וביה נראה כמו כשמו (עיי'ן בספרי בית אברהם בימן ל"ט בש"ז ס"ק ג"ט ונל"ח טס) ולא היה עלהם צנפיתם והנחתי אותם כשסודין וממרחם בה וגם נפסוס סיטנ סיטנ ופזרה עיי'ן לצרייחה תינח דביינו שנסתח הגיד העב שהיה העילול חולה בו וכנסך דרך כס היות ושנחה גם זה כניד ויהי לם מרחס ירחס תנח כמו שחר הריחס והכשרתיס * ואם יארע ונעססל סוס ולא יהי יועיל סוס תפנולס לסמקרה לצרייחה סוס נלע"ד סיס נמי דרך לדון צוס לסקל כאלר אנ"ד דהנס יתרח צדור סלמקס סמק סל"ס לסמ"ד וניתרח ונקעל סלונקס אוקר וניתרח תנכס בלונדא עליונה דיעי'ן והוא כע"ד סלמקס יס סלמקס יס לסמקס צו ע"ס צספרי בית אברהם סימן ל"ה סעיף ז' ח' י"ג צמר"ל בלורך ונחם שליכתי סם וצכני פוליס צנ"ד נראה לענ"ד דהנס מקרי נמי צדור דלונדא וכמ"ס לנו צש"ע ס"ד בני כנולח אונל יתרח צסוף ספולי סלונד דוס מקרי צדור דלונדא וספולי לסלוקריס יתרח ונקמל ע"ס בש"ז ס"ק כ"ס ת"ו ול"כ סכל נמי צנ"ד ככני סלוליס דהנס צספולי סלונד צשסח נמי דרו מקרי דמסכס חיתי סלמק ודו"ק ומ"מ זס מ"ל דק לבלכס חלל לל למעסס מ"ו ואוקר לך לסמוך עלי כי מה חני וכמ"ס זלח כמס סעניס וכתציר עליו הריחס ועיי'ן צקונטרס יוסף סימן ל"ה מש"ס צכ"ס וצנן

ח כתב צספר סמסד"ס סימן קל"ס סמ"י סעניס כתיב ירחס ד' צספולי כננד מיי טרישוח סמסיות מלוי צכס (ועיי'ן צספרי בית אברהם צקקמתי סם לטרישוח והנח"ל סם מצולריס סיטנ) כי הירחס תלכח לו מייס סלל יוזק צ"ס דצריס המערפס זל סצטל מ' ועל כן נקרא צעל מ' לפי סקיוונו מלוי צכ"י דצריס ע"כ . וע"ס עוד סרנצ דצריס נענין זס סמספר . כרוך ד"ל העולמיס

אורח לזוכה ים

ספר

מורה לזוכה ים

כולל

הלכות שחיטה ובדיקה

נחלק לשני חלקים

שם האחד הלכה סדורה ושם השני הוספת הלכה

עלתי

הקטן יצחק דוב הלוי באמבערגער

ההב"ק ווירצבורג והגליל י"ע

בעהמ"ח ספר מלאכת שמים אמירה לבית יעקב ויצחק ירנן

מהדורא תנינא

נחלוו אליה תקונים והוספות על מהדורא קמא

פראנקפורט דמיין

שנת תרכ"ד לפ"ק

ה' ל' בראנענער דרוקקערייא

אמר המחבר במה אקדם לרי אב"ק לאלהי מרום . כי כל תגמולוהי עלי אודה לו בכל לבי ואבכרה שמו לעולם . כי גבר עלי חסדו וקרבו לעבודתו עבודת הקודש נתן לי חלק כמשה מן היום בתורתו הקדושה והטהורה . מה אני ומה חיי אשר עשה עמי החסד הגדול הזה . כי לא לבד שזיכני שספרי בית אברהם נתפשטו ונתקברו בכל תפוצות ישראל וכולם מהללים ומשבחים אותי בזה הספר . וירדתי כי אין בי לא חכמה ולא תכונה ולא כשרון מעשה כ"א בחסדו הגדול אשר חנן אותי מתנת חנם : ולא לבד מן הלומד'ים והשויב' המופלגים . גם לרבות שכמה כנאוני הדור ממערב ומאשכנז ופולין ורוסיה נענעו לי בראשם ושלחו אלי לכאן לונדן את פריסת שלומם ואמרו אלי שספרי בית אברהם מצא חן בעיניהם . ולכן אפרין ובמ"י וישר נברא וישר חילי גדולה המלאכה שהיא חן ותפארת לעושיה : והגאונים המופלגים כדורנו שכבדוני בזה המה שני ציוריו הוחב ועמודי העולם . אחד היה הגאון הגדול ח"ק המפורסם תפארת ישראל וחררו החכם השלם הרב הישיש הכולל המוכתב בכל המעלות שכמו חכמים בצדיקים . נר המערב צדיק יסוד עולם בקש"ת מהור"ר **יאושוע** (כצ"ל ולא יהושיע) **באסים** הי"ו אב"ד ור"ם דק"ק **תונים והמדינה** יע"א : והשני היה הרב האי נאון יחיד

בדרו נורו וחררו צדיק ועניו נ"י ע"ה פ"ח רשכ"הנ כק"ש מהור"ר **יוסף שאול הלוי** נאסחאן זאחן בעהמ"ח ספרשי הים ומ"ג ומארת עינים ויד שאול . אב"ד דק"ק **לבוב והגדיל** יע"א : ואין לי אלא לברך שמו הגדול בכל לב .

ואין בכרכה ותהרה ואומר : הודו לה' בי טוב כי לעולם חסדו : יהי שמו הגדול מבורך מעולם ועד עולם אמן ואמן

תם ונשלם

תשובה על שאלה ו' - : וגם שמעתי שהרבנים המכשירים מקבלים ממליון דולר עד מילון ושמנה מאות לשנה עבור מתן ההכשר, ואם נכון הדבר האם הם נאמנים על ההכשר שנותנים?

ראה לעיל בתשובה על שאלה ה' מה שכתוב השמלה חדשה סימן י"ח סעיף כ"א וסעיף כ"ב.

וממילא כיון שמקבלים כל כך כסף אם כן אינם יכולים לפרסם דבר זה, כי אז יראו האמת לאמיתו, כידוע, ואעתיק לשונו החריף של השמלה חדשה בענין מאכילי טריפות, שהמאכיל לעם ישראל טריפות אסור לילך על הלוי שלו ולהתעסק בקבורתו: כמו דאיתא **בטבח שהאכיל נבילות וטריפות מת במיתה משונה וכלבים לקקו דמו**, כדאיתא בירושלמי וזה לשונו:

מעשה בטבח בציפורין שהיה מאכיל לישראל נבילות וטריפות, פעם אחת שתה יין ערב שבת עלה לגג ונפל ומת והיו כלבים מלקקין דמו, שאלו לרבי חנינא אי מותר להעביר המת משם, אמר להם כתיב **ובשר בשדה טריפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו**, וזה הי' **גוזל הכלבים ומאכילן לישראל** ועל כן הניחו אותו שם כי משלהן אוכלין (ירושלמי תרומות פ"ח ה"ג, ילקוט פרשת אמור).

וכן נפסק בהגהות אשר"י שמוכר טריפות ומת בלי תשובה אין מתעסקין בקבורתו, וזה לשונו: **המוכר טריפות בחזקת כשרות ומת בלי תשובה אסור להתעסק בקבורתו** (הג"ה אשר"י פרק גיד הנשה סי' ט"ז). ואם רוצים לדעת מה יהיה עם יהודי פשוט המאכיל טריפות לבני ביתו לאחר פטירתו, ובמה יגולגל, אפשר לראות **המעשה נורא שאירע בסלאווקיי מקצב שהיה מאכיל טריפות.**

ידוע המעשה הנורא שאירע בתקופתנו לפני כארבעים שנה בסלאוואקיי בישוב סמוך לווישניץ, שהקצב דשם הי' מוכר לאחד מחשובי בעלי הבתים ולבסוף נחלה במחלה מסוכנת ואז קרא לפני גסיסתו את הדיין של הקהלה והודה לפניו שהרבה שנים מכר בשר טריפה לישראל ואמר שזה בשר כשר. ואח"כ מת. וכשהחברה קדישא התחילו לחפור הקבר נתמלא הקבר עכברים. ורצו להבריא את העכברים ולא יכלו בשום אופן. וחפרו קבר אחר וגם זה נתמלא עכברים. וזרקו לתוך הקבר קש ועצים ועשו שריפה גדולה ושמעו קולות בכי ומרוב פחד ברחו משם החבריא קדישא ואח"כ שוב נתמלא הקבר עכברים ובאו לפני הרב ושאלו אותו מה לעשות והשיב שישכיבו את המת כך בקבר ושמעו את המת בתוך הקבר מתוך בכיות על החרפה של המת ותכף שהשכיבו אותו בתוך הקבר התנפלו עליו העכברים ואכלוהו כולו רח"ל. המעשה הזאת נתפרסמה בכל הסביבה ורבים עשו תשובה. (שמעתי גם כן המעשה הזאת

מהרב קעמפלער מוכר ספרים בויליאמסבורג שהיה נוכח שם בשעת הלוי וראה כל הנ"ל). (נעתק מספר נפש ישעי' על מאכלות אסורות חלק א').

ובאמת הלכה הזאת לא שייך רק על הבוטשער המאכיל טריפות, כי אם גם כל איש יהודי המאכיל את בני ביתו בשר בהמה טריפה הוא בגדר אותו הטבח המאכיל טריפות, והוא ישלם על זה כפל כפלים, כי הטבח הבוטשער הוא עושה ביזנעס מזה וזה כל פרנסתו, אבל איש יהודי פשוט האוכל היום בשר בהמה הוא בכלל המחטיא את הרבים וכל הדורות הבאים אחריו עד סוף כל הדורות בלי שיקבל מליון דולר לשנה, רק ממש בשביל בשר תאוה רח"ל, ועוד אומר על זה לכבוד שבת קודש, ואינו מתבייש להכין לסעודת המלך בשר טריפה!

ואם הבעל הבית אינו משגיח על בני ביתו שלא להכניס דבר טמא בפיהם וסומך עצמו על הרבנים המכשירים הקלים שבקלים (שהחזקה הוא היום שהשוחטים מאכילים טריפות לישראל, כי לא נותנים להם אופן לשחוט כהוגן, וכל הסיסטעם של השחיטה אינו כשירה, ואפילו השוחט ירצה לשחוט כשר אינו יכול, כידוע להרוצים לידע) הוי הבעל הבית בכלל מאכיל טריפות לבניו ונכדיו עד סוף כל הדורות.

ראה מה שכתוב בספר "שערי תשובה לרבינו יונה" זצ"ל וזה לשון קדשו:

אם הרב אינו משגיח על השו"ב כראוי וסומך עצמו על חזקתו הוי הרב בכלל מאכיל טריפות לישראל חס ושלום ונתפס בעונו, עד כאן לשון קדשו. וכמו כן כל איש יהודי גם כן בכלל זה. ועל ידי זה שמאכיל טריפות בביתו גורם להביא חס ושלום גזירות רעות על עם ישראל כמו שכתוב בספר שו"ת מראה יחזקאל האחרון (להגאון הצדיק מהרי"ח אבדק"ק גלינא זצ"ל סימן מ"ג) וז"ל: כי בעינינו ראינו את כל הגזירות קשות ורעות המתרגשות לבא בעולם הוא בעונותינו הרבים רק למען העון הזאת עכ"ל.

ואעתיק מה שראיתי בספר לב יצחק, וזה לשונו:

השם חלי"ף שקוראין לסכין השחיטה - כי עלולה להחליף השוחט וגם האוכלים משחיטתו שימירו דתם רח"ל - ומחליף אכסניותו של אליהו הנביא זכור לטוב עם להבדיל מלאך המות

ומצאתי בספר חלקת חיים אות שי ערך "שחיטה" כי השם חלי"ף שקוראין לסכין השחיטה לדעתו נקרא כן על כי עלולה להחליף השוחט וגם האוכלים משחיטתו שימירו דתם רח"ל כמבואר בתבואת שור ובשו"ת דברי חיים (צאנז) יורי"ד ח"א סי' ז' - ועוד שמחליף אכסניותו של אליהו הנביא זכור לטוב עם להבדיל מלאך המות, כמבואר באמרי צדיקים, דברי גאונים (עמוד ה') דכשהשוחט כשר אז השחיטה טוב ואליהו בעיר, אבל כשמאכיל חס ושלום נבילות וטריפות גורם שיהיה מלאך המות בעיר, ועוד

שמחליף נשמת האדם ממאמין בשם ותורתו, לאפיקורסת כמבואר בדגל מחנה אפרים פרשת עקב בשם הרמב"ם, ועוד כי מחליף טי"ת תחת דלי"ת פירוש שגורסין **"כי השוח"ט יעור עיני חכמים"** עכ"ל.

עוד כתוב שם: **ודבר נפלא** אנו רואים בספר המפורסם אמרי ש"י שכתב: חז"ל (חולין קל"ט): **שואלים המן מן התורה מנין? היכן מרומז בכל התורה הענין של המן? ועל כך השיבו** שהוא מרומז בפסוק **"המן העץ אשר צויתך לבלתי אכל ממנו אכלת"**. ואם כן מה השייכות של הפסוק בפרשת בראשית לענין של המן?

התשובה: רואים לפעמים איך שיהודי מאבד את צלם האלוקות שלו, הוא נהיה מושחת עד כדי כך שהוא מוכן להכחיד את אחיו, ומהיכן נובע השחתה כזו אצל יהודי? זה קורה מכך שאין אוכלים כשר, שהוא מטמטם את הלב, כפי שהרמב"ם כותב שהאוכל נהיה דם, והדם זורם ללב ומטמטם אותו עד שהוא הופך אותו ל"המן" יהודי, כי הוא אכל דבר ש"צויתך לבלתי אכל ממנו", ע"כ.

רואים מכך שלאכול אוכל שאינו כשר גורם לרעה הגדולה ביותר, ולכן אומרים ארור המן אשר בקש לאבדי כי הוא האכיל את בני ישראל במאכלות אסורות, על ידי כך היה לו את הכח לגזור על היהודים גזירות קשות (מגילה י"ב), כנ"ל.

ולכן אומרים ברוך מרדכי היהודי כי בזכותו היהודים ניצלו מגזירתו של המן, הוא נזהר שיהודים לא יכשלו במאכלות אסורות, ולכן הוא ישב בשער המלך לשמור שאסתר לא תאכל אוכל שאינו כשר. ורק בזכות זה ששמרו ממאכלות אסורות ניצלו היהודים, ולכן קראו להם **"יהודי"**, כי אף אוכל שאינו כשר לא נכנס לפיהם.

ולכן כתבנו לעיל בביאור ארור המן וברוך מרדכי היהודי **שברוך מרדכי** בגימטרי 502 כמנין **בשר וארור המן** גם כן בגימטרי 502 כמנין **בשר** וצריך ביאור מה רצה להשמיענו בזה, ואפשר לומר בדרך פשט דהנה, אם אנו רוצים לדעת על הרב או הרבי הצדיק אם הוא מהקדושה או מהערב רב אנו צריכים לראות אם אוכל בשר או לאו, וזה דבר קל מאוד, ששואלים את הרבנית איזה בשר הוא כשר, ותיכף תשמע מה שהיא אוכלת בבית, ואז יודעים ברגע אחד איפו הוא שייך, דהיינו אם הוא אוכל בשר בהמה יודעים תיכף כי הוא מסטרא אחרא, ותברח מפניו. ואם אתה רואה שמדקדק על כשרות הבשר אז תדע שהוא שייך לקדושה לכל הפחות כמו יהודי פשוט שיש לו רק טיפת יראת שמים. וכדי להבין קצת את ענין הכשרות נביא לדוגמה קטנה מה שכתוב בתורה הקדושה פרשת שמות (כ"ב): **ואנשי קודש תהיון לי, ופירוש רש"י: אם אתם קדושים ופרושים מנבילות וטריפות הרי אתם שלי, ואם לאו אינכם שלי**, הפשט הוא כך: הקב"ה אומר כשהיהודים יהיו קדושים, הם לא יאכלו נבילות וטריפות, ואז הם יהיו שלי, וכשהם יאכלו נבילות וטריפות הם לא יהיו שלי, ועל הפסוק **"לכלב תשליכון אותו"** אומר רש"י: **שהכלב נכבד ממנו, הכוונה שמי שאוכל טריפות הוא יותר גרוע מכלב**.

ואיך איש יהודי שיש קצת לו יראת שמים לא יפחד מהצער הגלגול של מאכילי טריפות כמו שכתוב בספר הגלגולים של האר"י ז"ל (**דפוס פראנקפורט דף ל"ט ע"א ד"ה והמדבר**) כתוב שזה המאכיל טריפות ליהודים מגולגל בעלי העצים, וכשהרוח נושבת ומכה עליה זהו צער גדול, וסופו של העונש שהעלה נופל על הרצפה, והצער הוא בדיוק כמו המות, זה יכול לחזור על עצמו 100 פעם ויותר, כל זה לפי כמה שנים שהוא האכיל טריפות (**ועיין בספר נפש ישע"י ע' רי"ג, ובספר שו"ת זבחו זבחי צדק להגה"צ מהאלמין שליט"א**).

(ג) ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות (ב, יז) המן העץ (ג, יא).

וכעת אין חידוש אצלי למה הרבנות התירו להכניס הבשר הטרף הזה כי מן הסתם שיחדו את הרבנים בהון תועפות (אולי במיליוני דאלארים ירוקים, וכסף מטהר ממזרים כידוע מחז"ל קידושין ראה עין יעקב על מסכת קידושין אות (מד): אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ בֶּן לֵוִי, כֶּסֶף מְטָהָר מִמְזָרִים. שְׁנֵאמַר, "וַיָּשֶׁב מְצָרְךָ וּמְטָהָר כֶּסֶף") ומה לא עושים בעד ממון.

ונסיים מה שראיתי בספר הבעל שם טוב והשחיטה ז"ל:

רבינו הבעל שם טוב בא לעולם לתקן השחיטות, שרוב השוחטים שחטו אז עם סכין פגום, והבעל שם טוב עשה והתקין סכינים חדשים, והיה מלחמה גדולה נגדו. (עין שו"ע הרב יו"ד סימן י"ח מה שכתב בזה).

כתוב בספר של ר' יוסף שכטר נ"י, שבבתי הגז באושביץ באותו מקום שהרגו ששה מליון יהודים, היה לפני זה בית שחיטה גדולה ששחטו בהמות לאלפים ולרבבות לכל מדינת גרמניה ושאר מדינות, והמסחר גדל כל כך, עד שעשו שם ממש על ידי בית השחיטה תחנה מרכזית לרכבת מיוחדת בסיטונות להביא ולהוליך בהמות (ובלשונות שלהם קעטיל טרעין - KETEL TRAIN)

ובאותן הרכבות (וואגאן - WAGON) שלקחו את הבהמות לשחיטה לקחו במדה כנגד מדה^ה את כל היהודים לשחיטה באותן הקעטיל טרעין^ה כידוע, וזרקו את היהודים בפנים הטרעין^ה הרבה יותר וגרוע ממה ואיך ששמו שם את הבהמות רח"ל.

וזקן אחד סיפר לי איך שזוכר איך שבעסטרייך עשו מבשר יהודים שניצל ומכרו השניצל הזה לאכול לאנשים^ה, ומי יודע כמה יהודים אכלו השניצל הזה שעשו מבשר חבריהם, וזה ממש מתאים למה שכתב השבט מוסר מספר הגלגולים, שאנשים מגולגלים בבהמות.

עוד מספר לי ששמע מהרבי מקלונבורג ז"ל שבעל הדברי חיים מצאנו ז"ל כתב בשו"ת דברי חיים^ה (יו"ד ח"א סימן ז') על גרמניה, ומבאר שם שאין עבירה כמאכלות אסורות שמטמטם הלב הישראלי, ובעוה"ר ראינו על ידי זה יצאו מן הדת כמה קהילות בארץ לועי"ז [לערך ארבעה מיליאן יהודים רח"ל] שאכלו ונתפטמו בנבילות וטריפות על ידי השוחטים ובודקים הקלים, וגברו עליהם דעות זרות עד שנאבדו מן הקהל (עיי"ש). ועל ידי עון השוחטים הקלים היה מלחמת העולמית הראשונה והשניה. (ראה בספר תירוש ויצהר הקול קורא'ס שיצאו אז לאור מכמה בתי דינים בווארשא, איך שאכלו ונכשלו אז בשנת כת"ר ובשנת תרס"ו בנבילות וטריפות וחלב דאורייתא ובשר חמורים רח"ל, ותבין).

נחזור קצת לשאלה הראשונה שהיא, שהשוחט אינו בודק הסימנים לאחר השחיטה כדין, מחמת מהירות השחיטה. והעתקתי לעיל דברי השמלה חדשה מה שכתב שם שאם לא בדק כהוגן הרי זה ספק נבילה דאורייתא, ובווידיא רואים עין בעין כי כל בדיקתו הוא רק לפני, וראיתי במו עיני הרבה פעמים שהשוחט אינו מעביר את ידו כלל לבדוק אם נשחוט הרוב בגלל המהירות, והבהמה מועברת

(ד) חבל על דאבדין "ולא" משתכחין, שאין לנו הבעל שם טוב הקדוש בדורינו שיבדוק הסכינים שלנו. (שמעתי פעם ביאור על זה, "ולא" סובב על אלו שהם בבחינת לא (כלום) הם משתכחין).

(ה) ראה באנציקלופדיה (מערכת אושווינצים) שהיטלער ימ"שו הכין בתי הגז ובתי שריפה לשרוף 10 אלפים איש ביום אחד בדיוק במדה כנגד מדה שהמן רצה לתת לאחשורוש 10 אלפים שקלים כדי להשמיד להרוג ולאבד טף ונשים ביום אחד, רח"ל.

(ו) תודה רבה לחברי היקר שמעון לוי נ"י חבר נאמן להאוניווערסיטא העיברית בירושלים על שעזר לי בהחקירות ובתמונות.

(ז) ראה בספר OSHPITZIN מהמחבר ר' יוסף שכטר בדף 215 שבאושפיצין (אשוויטץ) היה מקום שחיטה גדולה מאוד, והיו על יד בית השחיטה שתי בתי חרושת לעורות, גדולים מאוד, שתיכף אחרי השחיטה לקחו את עורות הבהימות מבתי השחיטה הגדולה.

עוד כותב שם שהיה שם רכבת מיוחדת לבהמות (קעטעל טרעין), ובאותו הרכבת לקחו אחר כך את כל היהודים לאשוויטץ, והאנשים ששמו בהרכבת היו מאות אנשים ברכבת אחד. (כפי הנראה מהדברי חיים היה כל זה במדה כנגד מדה).

(ח) וכמו שכתוב בשבט מוסר בהמה אוכלת בהמה.

לבדוק ללא כל ידיעה ברורה שרוב הסימנים נחתכו. ועוד ישנו בעיה גדולה שאיש פשוט וגם רב המכשיר אינו מבין כלל את הבעיה רק השוחט לבד, שהשוחט חייב לשחוט גם בגרון ליד הראש, כי אם לא יעשה זאת הוא גורם לבעל הבית הפסד ממון, וזה גורם הגרמות (שהכוונה שהוא אינו שוחט במקום הנכון, כמו שכתוב בשמ"ח ובהלכה סדורה סימן ד' דף 28 סעיף כ"ט וז"ל: אבל אם שחט למעלה או למטה קצת, אז צריך גם לעיין ולבדוק כדי לראות שלא עשה הגרמה, שהוא אחד מחמשה הלכות שחיטה שהוא הלכה למשה מסיני.

ובעיני ראיתי איך ששוחט אחד חדש שחט קרוב לאמצע הצואר, והבעל הבית בא עם הלשון של הבהמה, וצעק על השוחט אם אתה תשחוט עוד פעם אחת כך אני שוחט אותך על המקום, וזה היה הברוך הבא של השוחט. [כדי להבין היטב למה צעק ועל מה צעק כל כך שהי' מוכן להרוג את השוחט? אבאר לך קצת: הנה כל בהמה יש לה לשון, והלשון בא עם כל הבשר של מקום השחיטה, ואם שוחט באמצע הצואר אז בא עם הלשון עוד קצת בשר והבעל הבית מוכר את הלשון במחיר קצוב, לא חשוב כמה ששוקל הלשון, ואם שוחט באמצע הצואר אז לוקח יותר בשר עם הלשון, וביום אחד ששוחטים 500 - 600 ליום יכול להיות שיהיה הפסד להבעל הבית 300 פונט בשר ליום, [ואם שוחט יותר למעלה לצד הראש, אז בא עם הלשון רק מעט בשר, אבל אז יש שאלות להגרמה, כמו שכתוב בשמ"ח סימן כ"ה סעיף א' אבל אם שחט למעלה או למטה, פשיטה דצריך בדיקה, [אחר הגרמה] ומפני זה בא בכעס כזה להשוחט].

ושם בסעיף ב' וז"ל: **אם לא בדק אם שחט הרוב - הרי זו ספק נבילה דאורייתא, דבחייה בחזקת אינה שחיטה עומדת, ואי אפשר להוציאה מחזקתה מספק.** וכו'.

ובענין זינוק הדם: **שבשעת שהדם יורד הרבה אי אפשר לעיין ולראות היטב אם נשחטו הסימנים ראה בשמ"ח עם פירוש מטה אשר בסימן כ"ה מטה אשר סעיף קטן א' בדיבור המתחיל שיראה, וז"ל: ודוקא שברור לו בראייתו שנשחטו רובו, אבל על פי רוב אי אפשר להתברר רק**

אחר שינוח הדם מלזנק, וכמו שכתב במהרי"ל שהביא בטורי זהב, ועיין לעיל סימן כ"א אות ג'. ובדקות לא מהני מה שרואה בשעת שחיטה, כי בקל יטעה בדמיונו מחמת זינוק הדם, רק שצריך שירגיש על ידי משמוש שנשחט כולו או רובו, ומהיות טוב, יבדוק גם כן אחר הגרמה, כי שכיח שהם מורידים הסימנים לצד הגוף קצת.

וכתב בתשובות כתב סופר יורה דעה דבדקות החיוב לבדוק גם כן אחר עיקור, דהיינו שמיטת הסימנים, עד כאן לשונו.

[וכל זה כתבו אז בשחיטת קטנות שהיו שוחטים 2-5 בהמות ליום, אבל כעת ששוחטים 60-120 בהמות לשעה, אי אפשר במהירות כזאת לבדוק כמבואר בשולחן ערוך].

ועיין בשמ"ח עם פירוש תקוני הזבח סימן כ"ה ס"ק א'. וכמו שראיתי במו עיני אצל שחיטה קטנה שהשוחט שחט רק לערך 20 בהמות לשעה, ובשעת שהמשגיח שהוא היה גם שוחט שם את בפלאמבעס על הלשונית וראה כי 5 בהמות שהולך לשום הפלאמבעס כולם היו נבילות ממש כי השוחט שחט למעלה ממקום שחיטה ועשה הגרמות 5 בהמות ובדק בדיוק כמו שהשוחט הזה בודק ואולי יותר טוב, מזה אנו רואים שאין כאן כלום על מה לסמוך.

כעת בא לידי הספר אכילת בשר הלכה למעשה מהגה"צ מהאלמין שליט"א, וראיתי שמביא רוב הבעיות מה שישנו בשחיטות אלו. ובסוף הספר יש שם קונטרס בשר גלאט כשר בזמן הזה, ומי שרוצה לאכול בשר בזמן הזה צריך ללמוד קודם כל הספר הזה ואז יבין מה ואיזה בשר שיכול לקנות שהוא כשר להמדרין מן המהדרין, ורק אז יקוים ואכלתם אכול ושבוע ... והללתם את שם השם.

ובענין בדיקת הסכין, ראה בהלכה סדורה סימן ג' ולפי זה אין כאן שום בדיקה.

ובספר אכילת בשר הלכה למעשה מעורר הרבה על זה. ומי מדבר מענין הסירכות והניקור שלפי ששמעתי ממקור מוסמך אין במקום הזה שום ניקר ואוכלים ממש חלב דאורייתא, ואדרבה שיכתבו ויראו לנו מי הוא המנקר ומאיפה יש לו קבלה על ניקור, ואפילו אם יש לו מנקר שיש לו באמת קבלה על ניקור, מי נותן לו לנקר, הלא אם ירצה לנקר הבעל הבית זורק אותו ברגע אחת החוצה, כידוע, ואין כאן מקומו להאריך כי כל זה כבר כתוב בהרבה ספרים, והיה אסיפה של התאחדות הרבנים ויש על זה

טעיף כי כולנו אכלנו בארצות הברית חלב דאורייתא 50 שנים, ואף אחד לא אמר כלום, ולדאבונינו המצב כהיום הוא אכלנו ואוכל עוד רח"ל, ואין איש שם על לב.

ובזה אשים קנצי לעטי ואברכו שזכות הגדולה של שמירת הפה ממאכלים שאינם כדת של תורה כשרים ומהודרים יזכה לאכול מסעות של שור הבור ולויתן כמבואר במדרש רבה ויקרא פרשה יג פסקה ג': אמר רבי ברכיה בשם רבי יצחק אריסטון עתיד הקב"ה לעשות לעבדיו הצדיקים לעתיד לבא וכל מי שלא אכל נבלות בעולם הזה זוכה לראותו לעולם הבא הה"ד (ויקרא ז) **וחלב נבלה וחלב טריפה יעשה לכל מלאכה ואכול לא תאכלוהו בשביל שתאכלו ממנו לעתיד לבוא** לפיכך משה מזהיר לישראל ואומר להם זאת החיה אשר תאכלו, עד כאן לשונו.

ידידכם הדשלה"ט באה"ר

יצחק לוי שו"ב

בעזרת השם יתברך

לכבוד המערכת ישראל 613

היות ושמעתי על הראדיא בארץ ישראל שכל ארץ ישראל אוכלים רק מהשחיטה של רובאשקין ואין שום רב בעולם שאומר שהשחיטה אינו כשירה, ואחר השמיעה הזאת כשהלכתי להשטיבלעך בירושלים שמעתי סיפור נפלא על השחיטה הזאת, לכן אני כותב לכם שכדאי מאוד לפרסם איך שכל הפרסומת מהקצבים הוא שהקצב הוא שותף של עמלק כמבואר במסכת קידושין (דף פ"ב ע"א): **והכשר שבטבחים שותפו של עמלק**, ובתו"ט על מסכת קידושין פרק ד משנה יד טוב שבטבחים. **ספיקי טרפות באות לידו וחס על ממונו ומאכילן**. ע"כ לשון רש"י, עיין שם. ובתלמוד ירושלמי מסכת קידושין דף מז עמוד ב' **"כשר שבטבחים שותפו של עמלק"**. וכן במסכת סופרים פרק חמשה עשר: **והכשר שבטבחים שותפו של עמלק, עכ"ל**. ואם כן איך יכולים להאמין להם?

שחיטה של ראבאשקין נבילה וטריפה חלב ודם

סיפור נורא - השגחה פרטית

בשטיבלעך מצאתי את הרב הגאון ר' אברהם יודא שווארץ נכד הקול ארי', ושואל אותי האם שמעת מה שקרא לשני הנכדים של אברהם אהרן רובאשקין, בעל הפירמא של הבשר שור הבר?

ענית לך, לא שמעתי כלום.

אומר לי, איך יכול להיות שכבודו לא ידע דבר כזה שכל העיר יודע?

אני שואל אותו ומה העיר יודע?

עונה לי: בחור צעיר בן 17 שנה נכד מרובאשקין שהיה בריא וגבור, נפטר פתאום, הוא לא קם בבוקר.

קראו לרופאים גדולים ואמרו שהם לא רואים שום דבר עליו רק שהלב הפסיק לעבוד, עד שיצאה נשמתו.

ולא די זה רק יש לו עוד נכד שהוא כבר 80 אחוז עם הרגלים למעלה קריטיק ממש.

השוויגער מזיווג שני של רובאשקין הודיעו לה בחלום כי רובאשקין מאכיל חלב ליהודים

היא קמה בבוקר עם סערה, היא כבר יודעת את הפתרון, למה קרא כל הנ"ל.

היא חלמה שהכל בגלל הסבא והבן שמאכילים חלב לעם ישראל.

עוד סיפור נורא מספר לי הרב הנ"ל

שואל אותי אם אני יודע הסיפור מה שהיה עם הדין תורה של הרב ווייסמאן עם הרב ממארגארעיטן אצל הבית דין של נובארדיק?

ענית לך, לו אני לא שמעתי מזה כלל וכלל!

מעשה שהיה כך היה

לפני שנתיים בערך, הרב ווייסמאן תלמיד חכם גדול מברייטן ביטש, יושב לומד כל היום בישיבת מיר, יש לו רק רגל אחת ל"ע. ועל ידו קונים כל הבוטשער סטארס מברייטן ביטש בשר מהשחיטה של הכשר הרב ממארגארעיטען.

פתאום הודיע לו רב אחד שהיה בשחיטת מאראגרעיטען [ששוחט בבית השחיטה אצל רובאשקין], שכל הבשר מלא עם חלב ולא מורידיים מהחלב כלום.

הרב ווייסמאן דיבר עם הרב ממארגארעיטן, ואומר לו מה שהולך, הרב ממארגארעיטן צחק עליו, ואומר לו שאפשר לו לסמוך על ההכשר שלו, ולא יאמין לאף אחד מה שמדברים, כי כולם בעלי לשון הרע וכו'.

הוא רואה שאין לו עם מי לדבר.

הוא שלח להרב ממארגארעיטן הזמנה מבית דין הנ"ל, שיש לו תביעה להרב ממארגארעיטן שיחזיר לו מליוני דולרים על כל הבשר שקנו עד היום, כי הכל היה עם חלב, ויש לו דוקאמענטים על זה.

הרב ממארגארעיטן עונה להבית דין והוא דוחה אותם הרבה פעמים עד שהבית דין כותב לו מכתב ואומרים לו:

הרב ממארגארעיטן יש לכבודו 4 דרכים:

1. לקחת בית דין אחר, אבל הם צריכים מכתב על זה, ויבררו אם זה נכון.

2. שהוא יבוא לבד לבית דין.

3. שישלח שליח עם יפוי כח שלו.

4. שהבית דין הנ"ל יתנו פסק דין עם עיקול שרב ווייסמאן יעקל את הנכסים שיש להרב ממארגארעיטן ביחד עם רובאשקין.

סוף כל סוף הרב ממארגארעיטן אמר שהוא יסתדר לבד עם הרב ווייסמאן.

הרב ווייסמאן אומר להבית דין שהוא רוצה רק לעשות תיקונים קטנים והידורים על הבשר שהרב מוכר בהכשרו.

הרב ממארגארעיטן מסכים שיבררו את התיקונים הקטנים שיש לו, ואומר שאם יתקנו את התיקונים ויעשו את ההידורים אז הוא מסכים לוותר על כסף התביעה.

הבית דין שלח לקרוא למנקר מלונדון, אחד שיודע טוב ניקור, והרב ממארגארעיטן אומר על חתיכת בשר שהביאו לשם זה רק עור דק וזה כלום, והרב ווייסמאן אומר שזה על יד החלב ואם לא מורידים את זה אז יכול להיות שיכשלו בחלב דאורייתא, וצריך תיקון.

המנקר מלונדון יושב וצוחק איך ששני הרבנים מדברים, ואומר רבותי זה חלב דאורייתא, ואיסור כרת.

הרב ממארגארעיטן צועק לא נכון זה רק עור קטן!

ככה לקח זמן רב, והמנקר מלונדון אומר להם תשמעו אני מנקר עם קבלה שנים רבות, שואל את הרב ממארגארעיטן איפה הקבלה שלך, אצל מי למדת ניקור.

הרב ממארגארעיטן הוא בן 92 שנה, ואין מושג בניקור כלל וכלל.

בע"ה

אכן נודע הדבר

יצא לאור על ידי
תלמידי הרידב"ז
על הירושלמי
שנלחם להציל את הכשרות
בשיקאגוי

והקצבים יצאו נגדו בחרב ובחנית עם
ספרים שלימים, וזה קונטרס קטן
שענו להם על כל הטעראר שעשו.

אכן נודע הדבר הקדמה

מכנה הארץ ומירושת שמענו צבי לצדיק תפארה, פומ"ל ממלל הרבין זכאין כד שמענן חירושי דאורייתא דמנהרין, מכבוד הנאון האדיר רבן של כל בני הגולה הצדיק חמרבין תורה בישראל מעוריו כשי"ט יעקב דוד הנודע בתכל בחיבוריו טיטי נעוריו ובפרט בחיבורו הגדול על כל הש"ס ירושלמי אשר נתקבל בכל תפיצות ישראל, וכולם שותים כצטא את דבריו, קבל את טירת הרבנות רב הכולל בק' שיקאנא אשר בארצות הברית והרבנים דהמדינה עמרוהו בשם וכן הרבנים לכל ארצות הברית וקענאדע, נרמלא כל חררי לבנינו נילה וישסחה, כי אמרנו ישועה קרובה לבוא, הניע העת למדינה הזאת כאשר התורה דקי' עושה לה אכסניא תמיד במדינה חדשה וכל העת שנלינו מארצנו היפה התורה יוצאת בגולהא ממדינה למדינה ורוב פעמים בשנלו ישראל למדינה חדשה היתה המדינה שומם מתורה רבות בשנים ואח"כ נכנס גם התורה עמם, וכן יהוה לכל יודעי קורות דברי הימים, וכאשר שמענו מבשורה הזאת שנכנס הנאון הצדיק הזה למדינה הזאת וכי ברעתו להניד שיעור לפני תלמידים וכי אליו יאכפו מכל ארצות והוא ישקה את צאן העדרים שמעין תורתו ויראיתו, אמרנו לכל וכן וסת לכל חפין, הניע הזמן אשר התורה הקי תעשה לה אכסניא בארצות הברית עד ביאת נואר צדק כביא.

ולא ארבו הימים וכימים מועטים הניע השמועה לאינונו שהנאון רבביז הוא אף עובר אורח במדינה, ורועה אף למקור את הספרים שלו וליפע לאי, כי לא מיתרר ליי בשיקאנא כי קס עליו רגוא של איש אחד הנמוב עצמו בשם רב בקאנגראנישעו כמנהג המדינה הזאת ולא הניחו להכשיר העיר במאכל כשה אשר בלעדו זאת אי אפשר לעשות שום דבר, ומי הוא הרב הזה לא ידענו ולא שמענו את שמו כי לא ספורסם שמו כישראל בכתבני ובי"מ, ואולי בין ההולכים לשאראנען

ולערעסט זראנטען הזה ראו הבנאמבעס ש'נו מהשנתתי. 'והרה אפינו עד
 מאד וכמעט לא ניתן להאמין אם ימצא חצוף כמוהו בישראל, וכאשר
 הרב הגאון רידב"ז הרז"ס סי' פ"י חתומ"ש וכתב בהקדמתו תכונת הטרינה
 הזאת כמו שהוא ממש ומביא מעשה בעיר אחת לא ידענו איזוה עיר
 ואיזה מתחברב ישם כי לא כתב בפ"י ופתאום קם אי"ש אחד
 והרז"ס מחברת וסחרף ומגרף את כבוד רבינו שליט"א וחולק עליו בד"ן
 אחר אם חל ההתוכא דאסירא בהכשרת הכשרות ומלה איע ספחיים
 שהוא הוא העי פנים ומראה כחו בתורה שמביא רא"י מן התורה שאפי'
 נשבע להרע לאחרים חל השבועה מלבד הכאה ועוד מוסיף להורות דעם
 ד' אלה ישראל ונכון להסניר הכשרות בכל עיר ועיר, ועוד כותב
 השנות על הדרוש שחיבר רבינו נ"י אשר נועל נפש היפה לטמוע דבריו
 ועוד מכחיש האמת שלא הסניר הכשרות אשר כעת ידוע הוא. וכאשר
 ראינו זאת נבהלנו למראה עינינו הניטמע עם הארץ פשוט ובור
 דאורייתא כמוהו אשר לא ידע כלל צורתא דשמחתא כתיב דלא נמך
 עדין, ומתהלה נבהלנו כולנו כשהיינו יחד בע"ב פשיט"ס לומדים
 פשוטים והאם היו כן כל הרבנים מי יודע איזה ניטן נסדרו ואיזה
 הוראה יצאו במדינה. אך כשבאו הרבנים לפה לאסיפה והגאון רידב"ז
 עמהם שאדנו את פי הגאון שאפי' אורות זה והניד לנו כי מכיר כמה
 רבנים ויש מהם גם גדולים בתורה ויראת שמים, וכן שמענו שהרפנים
 נופ' רקקו על המחברת היה ותנה רוחינו בקרבינו, והוחלט אצלנו
 לזרסם בשער בת רבים, כי המחבר הזה של החוברת, דבר אמת" הוא
 עם הארץ פשוט ובור דאורייתא נטור ואין לו אפילו ידיעה קטנה בתורה
 אך כל קבל הוצעה יתירה דאית ב"י הדפסנו לפרסם בישראל כמה
 נדול כח עם הארץ שלה. למען שידעו ישראל שאסור לדון ולהורות
 ולא נטנה בין הלומדים כלל עד שיישכור לו מוצד ויורה לו דרך הלימוד
 הפשוט והרבנים פירסו את המחברת שאין רוח חכמים נוהה הפינו

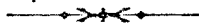
וכן ייפן הוא שיוף מכתב מהרב הסקרקעסער נבכה גדולה בישראל. ואנחנו מפרסמים את העמי ארצות שלו (מלבד שנמצא רבים בהעיר הזאת שמכירין אותי, זה מאיישי שאף זה מוועקסנא ואומרים כפי שמכירים אותו שאין בכוחו אפילו לרברבי הבנות ושטות כזה, כי הוא למטה מן הכמות ולתור החקירה והדרישה משמע שהוא מבין ישראל היודע במדינה הזאת וחבירו הוא כי הכנים אותו להעיר לעירו לזרם את עקרי הדת עכ"פ בין כך ובין כך הדור אתם ראו עד כמה השטן מרקד במדינה הזאת מי גירש נזר ראשינו מן המדינה הזאת, זבוב קציץ כנפים עד שאניד לנו רבינו הנאון שליטיא כשהיה על האסיפה שכיב עמד לו האיש העיה הזה רשטן עד שכל התיקונים שרצה לעשות הטה קלקולים ולא תיקונים כי לא הניח לו לעשות דבר בשום אופן - כי נרנקטו אגיו ריקים ופוחזים והפרו כל עצתו וכל מה שביקש לעשות היה הכר קילקולים ומתחרט מאד על הרי' חדשים שנתן הכשרים שדעתו היה לתקן ע"י זאת ובאמת היה תיקונים ואלוהי הנוכל הזה כבר היה בשר כשר בכר העיר שיקאנא, אף בנלל דהאיש הזה היה הכל קילקוים.

ומודיע שאין לסמוך על ההכשרים שימצא בשמו כי אז לא הבין כלל מהות המדינה.

הדור אתם ראו והתבוננו, וקראנו שם המחברת, אכן נודע הדבר כי עד הנה לא ידענו את האיש הזה אם הוא בן תורה או למדן פשוט או בנדר רב כאלה מרבנים הקטנים בתבל. אכן כעת נודע הדבר שהוא עיה פשוט, ואין חלקו חיו בין רבנים בישראל, והמחברת הזאת יצא מן בע"ב לומדים פשוטים המחכים על ביאת נואל צדק שיבוא וינאלנו מן גלותינו ומן טומאתינו, ויוליכנו קוממיות לארצנו בב"א.

אמן נודיע הדבר

מביא ראיי' הנשבע להרע לאחרים דלא חל השבועה הנ'ט בנשבע להכות לחבירו אבכ שאר דברים כמו צטר ועושק חל השבועה מטס' ב'ק דף צ"א ע"ב דמיקי שם הנמ' נבי אין אדם רשאי לחבל בעצמו ופריק הנמ' מהברייתא מנשבע לקרע לעצמו שחל השבועה משום דיש לו רשות לחבל בעצמו כדאיתא שם מה הטבה רשות אף הרעה רשות אלמא דרשות בידו ופ'ל להנמ' דע"כ מיירי נם מחבלה אקמא דאדם רשאי לחבל בעצמו ומדחה הנמ' דו"א דלא מיירי הברייתא מחבלה אלא מצער בעלמא כגון לישב בתענית אבס חבלה הוי הוא כמו אהרים. כמו דאין לו רשות לחבל באחרים כן נמי אין לו רשות לחבל בעצמו ופריק דכותי' נבי אחרים הוא נמי בתענית היכי משכיל אלא ע"כ מיירי הברייתא מחבלה א"כ ע"כ דלעצמו נם חבלה רשות בידו ומשני דמשכיל' בהקיא באינדרונא, ועווסם לא מיירי הפרייתא מחבלה ופריק דנמ' והתניא איורו הורעת אחרים אכר ארת פלוני א"כ ע"כ מיירי הברייתא מחבלה א"כ נבי הורעת עצמו דכותי' מיירי ג"כ מחבלה א"כ סוכח דאדם רשאי לחבל בעצמו, ומשני תנאי היא דאיכא למיד אדם רשאי לחבל בעצמו ואיכא למיד אין אדם רשאי לחבל בעצמו. זהו פ"י הפשוט בנמ' לת"ק דלא חכים ולא טיפש המבין קצת צורתא דשמעתתא יודע ומבין פ"י הפשוט לכל ישראל, ועם הארץ הוה מפרש דקושיית הנמ' והתניא איורו הורעת אחרים אכר את פלוני דפריק הנמ' דהיכי אפשר לאוקמי בתענית דלצער לחבירו באמת רשות בידו וכזה הוי שפיר הרעה דומיא דהטבה סה הטבה רשות בידו אף הרעה לצער לחבירו רשות בידו, אלא הורעת אחרים הוא דווקא אכר את פלוני ואפע את מוחו, אבל לצער לכל ישראל רשות בידו ובזה הרעה דומיא דהטבה. בור דאורייתא מדוע לא תשכור מלמד בעל גורה ויראה ק"ה דרף הנימור פשוט בנמ'.

אכן נודע הדבר

מביא תשו' הריב"ש ז"ל דכתב בנשבע שלא לחזקן וליבם דהיבמה
שלו הוי נשבע להרע לאחרים והא דאיתא איזהו הורעת אחרים אבה
את פקוני לאו דווקא אלא היה לעשוק ולנוול ואין קץ צער גדול מזה
לענן ליבמתו עב"ל הריב"ש ז"ל. וכתב הנוכח הזה דלכאורה משמע
מזה דהכארה לאו דוקא אלא אף לצער לחבירו ניכ אין רשות ביז
דלא הוי דומיא דהמבה (כאיכו הדבר הזה צריך ראי") ז"ל דעיקר הדבר
מעמו דהריב"ש ז"ל הוא משום דמשועבד לה וקאו כיכ דמפקע שיבועדיה
(איכ כד דברי הרב"ש הוא למותר) ומביא ד"א"י דהנרי"א ז"ל כפרש
כן דברי הריב"ש ז"ל עם הארץ פשוט דהנרי"א ז"ל מיכרח לפרש כן
דאליב דאי לא היה משועבד לה לא הוי כלל נשבע להרע לאחרים
אלא נשבע שלא לעשות לה טובה וע"ז חל השבועה אף מכיון דמשועבד
לה איכ נשבע כנוול שיבועדה והוי נשבע להרע לאחרים. וכל עיקר
דאינו יכול לשבע והפניע שיעבודו פכע"ח הוא ניכ משום נשבע להרע
לאחרים לנוול השיעבוד. הנשבע דברי עיה כזה בכלל ישראל.

עוד מוסף חסא על פשע דמביא ראי' לזה דכל עיקר טעמו דהריב"ש
ז"ל הוא משום דמשועבד לה. (בליעל— לזה צריך ראי") דאליב אלא משום
חרעת אחרים (כאילו נשבע להרע לאחרים נבי יבמה ומשועבד לה
הוי ב' ענינים) קשה למה להריב"ש ז"ל לטיטר דהוי הורעת אחרים
משום דמענן להאשה יותר טוב לטיטר דהורע לאחיו המת דידוע דבלא
חליצה דמענן אין תיקון לנפש המת. אלא ע"כ כל עיקר משום דמשועבד
לה לבד. (שוטה) מנין קץ שאינו משועבד לאחיו המת כיון דכתבו
הסקובלים דאין תיקון לנפש המת. איכ כשנורה התורה על היבום
לחלוין או ליבום איכ כמו שיעבדו התורה להחיר. היבמה סכבלי
עינן על מצוה הזאת כמו כן שיעבדו התורה במצוה זו משום תיקון
נפש המת. ועיקר דהקושיא על הריב"ש ז"ל אין בו טעם ורית. כמובן

אבן נודע הדבר

התיקון לנפש המת הוא ע"פ קבלתו ומה לו לסימור משום הורעת לאחיו המת וידעינו זאת אף מרבתינו בעלי מקובלים הרא טוב יותר לו לסימור הורעת האשה דמעני לה כל ימיה רהכך רואים זאת, וע"ה היותר גדולה בזה הוא דמנין לו שאינו משועבר לאחיו המת

עוד הוסיף הע"ה הזה להביא רא"י דאם נשבע להרע לאחרים הוא אפינו בלא הכאה נ"כ דא חל א"כ האיך חל שבועת הקב"ה על הנלות הא נשבע להרע לאחרים, שישלל מאתנו את ארצינו—אפיקורס—אם ארץ ישראל שלנו היא ואם אנחנו ברשותינו הלא הנשמה לך והנוף שלך וא"י שלך אם אין רשות להאדון לגרש את עבדיו מנחלתו ועוד הא בנלות יש גם הכאה כמה לקינו בנלות המר, ועוד הלא הנלות הוא לפובתינו להכניע את יצרנו ולצרף אותנו בנלות המר ונס הקב"ה בעצמו כביכול בנלותא ועמו אנכי בצרה, והרי אם הרופא ישבע כהקין דם לרפאות החולה הוא נשבע להרע לאחרים, אין זה אלא דברי מינות ושטות, אוי לך אמעריקא בושח וחרפה הוא לפני קהל ישראל למפלל עם רבניך בשטותים כאלו שהוא נועל נפש לכל יודע ספר אף רזענות והחוגפה שולט בשעריך.

עוד מוסיף הרשע הזה כהורות הוראה לזם ד' אנה שמצוה להסניר הכשרות לפני ב"י ומביא רא"י משבועת כה"ג ביו"דכ שחשדוהו צדוקי וס"ל לשון הנ"מ הו"ל שחשדוהו בצדוקי (ע"ה הלא כן צ"ל באמת לשון הנ"מ שחשדוהו צדוקי מי שמורגל בלשון השי"ס) ומביא הרשי"ש ז"ל דלמה להשיביו, ולמה לא העמירו ב"ד לראות דרך הפשפוש את מעשיו הוא משום ושטא נמצא בב"ד נופ"י צדוקי ע"ז מקשה הע"ה הזה למה לא עשו שניהם להשיביו ולהזמיר מי אצל הפשפוש הנם דאין לסמוך על הרא"י אצל הפשפוש כלל אבל מאי חסרון הוא (אתם עם סדוז רשמעתם מימיכם קרשיא כוארת) וכ"ת דאין הכי נמי דעמד אחר אצל

אין נודע הדבר

הפיתוח הא איכ האיק סביא דנמרא מעשה בצדוקי אחד שעליה באי
 כעשיה צדוקים (עיה ובור הא כיון דאין סומכין על ראיה בהפיש
 ט'טום דאמא צדוקי הוא המביט בפ'טפוש איכ אפשר דכן היה הטעם
 דעמד בפ'טפוש צדוקי) ומסיק שם העובר הוה אלא ע"כ דביד לא הו
 לעמוד אצל הפ'טפוש כדי שלא יראה שום אדם את מעשיו ולא יהייר
 וכמו כן להבדיל בין קודש לחול צריך להיות מוסגר בהמטב'ח של ארז
 סגור ומסוגר כמו להבדיל הכהני ל'וה'כ, עם קדוש ורע ישורין בני אב
 חס' קיעו לכבכם ואל בנדיכם על ההוראה הזאת שיצא כפי המס
 עצמו ביום רב בישראל. תורה תורה חגרי שק על אברין תפארת
 ומסיק לנכח הוה דבאמת היה הכיני צדיק והבד'צ לא חשדו אותו
 אלא והצדוקים שבביר חשדו אותו וכל השבועה הירד משום המון
 ווה היה אף צערימאני וכהני בוכה שחשדוהו צדוקי מ' דבכה על ה
 שהחזיר אותו לצדוקי הוא צדוקי בעצמו. ומפרש מ' הנמרא סו
 ובוכה 'שחשדוהו צדוקי מ' שצדוקי חזיר אותו לצדוקי. עפרא לפו
 על וזמ' היה, דישמעתם מיטיכם עיה כזה ככל תפוצות ישר
 ומביא ראיי לדבריו דאליכ אכא ח'טרו אף ככהני לצדוקי והחושן
 המה נשאים איכ למה' כו לבכות אדרכה היה לו לישמח משום י
 חלקי בין החושדין אותו ואין בו אבל השרזא ניחא דבכה על ה
 הרע ישורין אותו. כפיכ שונה באותו דאף דרבריד, למה לא ני
 קף יצחה על הדור שעלתה כף בימיהם, דאין לסמוך על הכהני
 שצריכין להשביע' לכהני ט'טום שנמצא כהדור צדוקין שמשתדכין להתט
 כינ עיי הטלף יתיה כן בבית שני.

טוהין קושיה העולם סה היה מועיל השבועה הא אם באמת צו
 הוא אין השבועה הל כדעת הצדוקי ט'טום דלשבוע כבמל הטענה לרע

אכן נודע הדבר

ומחרץ דהיה כן השבוע אך צערמאניע לפני המון עם ע"ה שאינם יודעין הדין שנישבע לבטל המצוה לא חל, משום זה השביעהו בשם ובאמת הכינ היה צדיק, אך משום דנמצא בב"ד צדוקין, ע"ה הוה מהפך קערה על פיתג שמעג עם ישראל דהך הלימוד מאיש אחד הקורא א"ע רב, באטעריקא ושמו מפורסם ככל, השאלאגען והרעסטאראנטען ע"ה דהקבשרים שגן, ומרס, שיצאו רבני דרמדינה והלומדים אמתים ברורה במחאתם נגד רבי חיל של הבליעל הוה היה ספק וחיש אצלנו על כל הניטין שנכתבו ע"י רבני המדינה, ורבא לפוט"י רא נליא אף תל"י שזענו שרבינו יצאו במחאתם לעיני השמש ופרסמו ברבים להנוכח הוה הכירו גדי אבנים מעל מורשי רבבנו.

מישג על ההקדמה בס' נימוקי ריב"ז בענין אין אדם אוסר דברי ש"ח ע"ה אפילו אי אין המים שייכים בשום זכות כבני העיר מותרים משום הפועלים שלוחי דהקאמפאניע כמו נבי כהנים אי שכותי דרהמנא נינהו מותר במודר הנאה בוד דאורייתא דטרכיב כי ענינים, דנבי כהנים איסתי מותר אי שכותי דרהמנא נינהו דוקא במודר הנאה אבל באיכר בחתיכא דאיסורא סתם אפילו בלא הנאה פשיטא דאיסור מעשי ידיהו על ישראל. זה מציאות פשיטא משובה שאינו מרגיש, וכל דבריו יש בענין אין אדם אוסר ש"ח ע"ה פשוט הרבר שלא הבין כלל כונת רבינו שיחי וכן הסכים נרוק אחד שבא מקרוב מואטיס, רק שתק ובכה. על ע"ה רקק ועל הטפשות, שתק ובכה על מדינת אמעריקא. זה רבניך.

מביא השנות על הדרוש שבס' נימוקי ריב"ז, השמעתם טימיכם השנה על דרוש? בס' זירא מקשה על רבינו הא דאין הקב"ה מביא תקנה ע"י רוצדיקים הוא דוקא במידי דאכילה וכי נתן עין רע על אי"ה ע"ה ושרה אמנו שוכו שלא חפץ הקב"ה להביא תקנה על ידם אפילו במידי דלאו אכילה ועוד מקשה הנוכח הא אין זה איסור גמור אלא מפני

אכן נדע הרבר

כבוד הרורה. לשיטתו שציר מקשה, שכן הורה למכור בשר ששהו נ' ימים אצל אייטנער ובקש מהשו"ב פריעדמאן ומשו"ב הורוויץ שלא יגלו לבני אדם כיון שאין זה אלא חומרת הנאונים וזל נתברר לנו אחר חו"ד.

בפ' הי' שרה טקשה מנא ידע אברהם שישמעאל לא יעשה תשובה וישא נידת. בור נמור — דאי' ל' להנמי' למיטר דלא ידעי כה זרעי נפקי מיני' נבי ברא ב'ישא ליטא משום דלא ידע שמה יעשה הברא ביטא תשובה. או' ההיקר הוא משום הורע דלא ידח מסנו נדח וכן אירא במד'ש.

עוד מקשה דהאיך הורה רבינו שטותר להיתום לנהוג אכילות עג המגדלו מנשריו הא יש לחוש לתקלה כי היבכה תצא לטוק, עיה ובור. דאי' אכור לקרותו אבא ואימא אימתי יש לחוש לתקלה הני' במקום דאי לא היה בנו לא רזיה הרבר כן אבל בירתי' הנתנדג אצלו דעושה משום כבוד המגדלו והמגדלתו גוהג אכילות לכבודו, דכן סותר לתתוש. איע עג שמו ראובן בן שמעון כיון שישמעון נידרו כראיתא בשיע ח'ומ, איזה תקלה יהיה מזה, ונא כ'צינו שרשית בירנו לנשות נידותה מעצמנו.

בפ' ויילכ כתב רבינו דבר נחמד ומקשה העיה הוה הלא משו"ש במס' סוטה דף ו' דיצאה ב'ק ואמר פ'מי. נא מבין ולא מרניש כלל, דאם לאחר מית יצא ההיראה מביהמ'ד פרב ושטואל אי הוגד טמור אי שתוקי מאי מועיל הב'ק הא אין מטייתין בב'ק כשהוא לנגד התורה שכבר איפסקא בסמי' כידוע דברבי רי יהושע הידוע, ואפי'ו נפי הנכ' דמכ' מבית דף בני דלא יצא ב'ק אלא יהודה ח'טב מעצמו ירחי וויטי רחוי'ן מח'יקין דלא חזי'ן לא מח'יקין עי'ש היינו לבני יהודא עצמו אבל נכבי דירן מאי מהני עדותו של יהודה. הנע בעצמך אם דיימא טעלמא ולא דיימא מיני' האם נאמן הארוז אצלו אט יחשב ירחי וויטי הוא

אכן נודע הדבר

לנבי עצמו יכול להחזיק משום דחזוין מהזוינין, אבל אכן מנן ידעינן.
 תיב סיפיה התורה דלא היתה דיימא כלל לא כמו שיחשבה יהודא לזונה.
 והנב' במס' מכות הנ"ל מסבב על הא דמשמע דיהודה ידע יותר מכולם.

בפ' מקץ כתב שמצא כתב בס' כתב סופר, האם רבינו איננו נאן
 כהכרזת סופר ז"ל.

בפ' תולדות כתב שסחרף ומנרף את הנאון הנ' הצדיק ר' מאיר
 אנחנו לא מצאנו זאת בספר הזה אף אדרבה אנחנו משתוממים על
 צדקת רבינו הנאון שליט'א. כאשר ידוע שהרב ר' מאיר הנ"ל גרש
 מסלוצק את רבינו הנאון ההסיד ר' יוסף דוב ז"ל שידוע זאת לכל
 העולם עיי אנשים ריקים כסובן ואחיב שפך דמי רבינו שליט'א כידוע
 לכל ור' מאיר בעצמו הוא רב קטן ובשום. ועבין כשישב רבינו אצלנו
 בשנת תריס כששר חדשים וכמה פעמים נסחבף הדיבור אודת הרב
 ר' מאיר ולא יצא מפיו שום דבר מנונה ושום דבר רע ח"ו אלא
 נאנה בשברק לב על רימ שהוכה ר"ל במחלת השנעון וזה דבר ידוע
 לכל אנשי ליטא.

בפ' שזות מקשה על רבינו מהרמב"ן ז"ל פיי החומש שספרש הירושלמי
 בענין אם ראוי כהן להיות מלך. עפרא לפוט' האם רבינו מסמיך
 דבריו על זה הירושלמי, לא הבנת דבריו כלל וכו' אנחנו לא היו מבינים
 וכשהיה על אסיפת הרבנים בפה שאלנו אותו והניד לנו כונתו כי כהן
 גדול איננו ראוי להיות מלך וכה"ג כדאיתא במהרש"א ז"ל במס' קידושין
 דף צ"ו מ"ג הציץ שגלוי. ויתר ההבלות מענין יסירב משה
 בהשליחות אין להשיב עליהם על דברי שכות כאלו.

בפ' נח על הפסוק ומיר איש אחיו וכו' מרבה דברי שטות עד שחרפה
 הוא להשוב על שטותים כאלו.

הדעת סתב מהסעקרעטער של אנרות הרבנים משהיה בפה הניד

אכן נודע הדבר

בפומבי לפני כל הרבנים שאתה זייפת את המכתב, כמו המתחיל מן וסרתם ועברתם ונוי ורא התחיק מן השמרו לכם (כן לישנו טמט) הוה יעשה מי שמכנה איע בישם רב אפינו יהודי פשוט לא יעשה כן.

הרפסת הכתב שעשה רבינו עם השוביים ולקחם תחת רשותו הוא כתב מפורש שם אז לכס מי שיחן רשותו והוא באמת נתן רשות לכל ישראל ונתן כתוב וחתום ליד המוע שבשיקאנא שיפרסם ברבים שנתון רשות לכל ישראל לראות ועוין פתוח היום הכשרות לפני כל ישראל.

ועיד הישיבה בשיקאנא שכתבת שהיא מנגד לרה עפרא לפומבך - מעולם לא שמענו הישיבה בשיקאנא הזכאשה ידוע לכל הרבינו גיור הרבין תורה בישראל מנעוריו פוק חזו יסי ערותו ביעקב הוא כפה על תולדות רבינו גי מאיש אחד מיאמים שהדפיסו עי הצפירתו ויצא לאור בלמים הללו, כמה הרבין תורה בישראל וכולנו יודעים שכל עיקר שנתלצה לישב במרינה הזאת הוא אף למען לפתח ישיבה גדולה שאליו ילחרו סכל די פגנות העולם כידוע והאזיב ונגד להישיבה אין זה אלא שרואה שרתלמרים דא יתגדלו על ידאת שמים או שהמנהיגים אין יא או שאנו ישיבה כלל כי התלמידים המה שקולניקעס ויסקול עם ישיבה הרתי דסתרינו בפה נויארק הישיבה עין חיים התלמידים אין רואין בני השקול ולאחר החקירה נתברר לנו שהוא אף רנית פיוטה להמתחילים נמי ותוקף הוא להתית הגדולה.

